

[4] 4. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga

	Anslag	Nettoutgift	Reservation
1961/62	600 000	537 862	198 881
1962/63	550 000		
1963/64 (förslag)	500 000		

Under detta anslag bedömer jag för nästkommande budgetår en sänkning möjlig med 50 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

[5] 5. Extra utgifter

	Anslag	Nettoutgift	Reservation
1961/62	140 000	124 756	68 612
1962/63	150 000		
1963/64 (förslag)	165 000		

För nästkommande budgetår räknar jag med en viss ökning av de utgifter, för vilka detta anslag disponeras, och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 165 000 kr.

B. Industri, hantverk och handel**[6] 1. Kommerskollegium: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	4 229 000	3 820 116
1962/63	3 270 000	
1963/64 (förslag)	3 698 000	

Yrkande

Kommerskollegium föreslår (skr. 30/8 1962), att anslaget höjs med 775 000 kr.

	Förändring
1. <i>Nya tjänster m. m.:</i>	
a) <i>allmänna byrån</i>	
1 förste byråsekreterare Ae 23	+ 21 876
1 expeditionsvakt Ae 7	+ 9 576
1 biträde i regl. befordringsgång	+ 8 628
b) <i>utrikes- och utredningsavdelningen</i>	
3 förste byråsekreterare Ag 21	+ 59 184
Höjning av arvodesmedel till sakkunniga m. m.	+ 40 000
c) <i>elektriska byrån</i>	
1 förste byråingenjör Ae 23	+ 21 876
1 förste byråingenjör Ae 21	+ 19 728
medel motsvarande lön till 2 kanslister i A 13	+ 26 088
1 kansliskrivare Ao 11	+ 11 772
1 biträde i regl. befordringsgång	+ 8 628
2. <i>Uppflyttning i lönegrad:</i>	
a) 2 kommerseråd Bo 1—Bo 3	+ 7 128
b) 1 byrådirektör Ao 25—Ao 27	+ 2 928
c) 1 ingenjör Ae 17—förste byråingenjör Ae 21	+ 4 080
d) 1 kontorsskrivare Ao 13—assistent Ao 15	+ 1 584
e) 1 kansliskrivare Ao 11—kanslist Ao 15	+ 3 000
f) 1 kansliskrivare Ae 11—kanslist Ae 15	+ 3 000
g) 1 kansliskrivare Ao 11—kontorsskrivare Ao 13	+ 1 416
h) 1 kontorist Ao 9—kansliskrivare Ao 11	+ 1 272
i) 2 kontorister Ae 9—kansliskrivare Ae 11	+ 2 544
j) 1 kanslibitråde Ao 7—kontorist Ao 9	+ 1 152
k) 1 kanslibitråde Ae 7—kontorist Ae 9	+ 1 152
l) 3 kontorsbiträden Ao 5—kanslibiträden Ao 7	+ 3 132

	Förändring
3. Ökat medelsbehov i anledning av prop. 169/1962	+ 85 952
4. Löneklassändringar	+ 4 152
5. Rörligt tillägg	+ 424 179
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 1 000
7. Avrundning	— 27
	+ 775 000

Motiv

Med ingången av innevarande budgetår har kollegiets arbetsområde i stora delar förändrats. Statistiska byråns verksamhet har flyttats över till statistiska centralbyrån, och den huvudsakliga delen av statens handelslicensnämnds arbetsuppgifter har överförts till kollegium. En viss förstärkning av organisationen för kollegiets handelspolitiska uppgifter har skett. Denna omfattar numera tre byråer, sammanförda i en utrikes- och utredningsavdelning.

Någon minskning av arbetsvolymen inom kollegiets olika verksamhetsgrenar är trots förenklade arbetsmetoder inte möjlig. I stället är inom flera områden personalförstärkningar påkallade.

1. a). Omfattningen av de arbetsuppgifter, som vilar på allmänna byrån, har främst genom författningsarbetet, avseende såväl kollegiets egna författningar som förslag till lagar och förordningar, blivit allt större. Ökningen är ej av tillfällig natur. Visserligen har under icke-ordinarieposten i kollegiets stat för innevarande budgetår beräknats ett belopp av 30 000 kr. för att tillgodose byråns behov av kvalificerat juridiskt biträde vid behandlingen av författningsfrågor. Arbetsbelastningen är dock av den omfattningen att åtminstone en ytterligare befattningshavare bör tillföras byrån.

I samband med att kollegiets statistiska byrå flyttades över till statistiska centralbyrån fick allmänna byrån vidkännas en nedskärning av lönebeloppet med 55 000 kr., motsvarande summan av årslönerna för två expeditivakter och två skrivbiträden i reglerad befordringsgång. Sedan kollegium övertagit större delen av handelslicensnämndens uppgifter har kollegium visserligen övergångsvis kunnat anlita en tidigare hos handelslicensnämnden anställd expeditivakt. Denna förstärkning är emellertid ej tillfyllest, utan byrån måste ha ytterligare minst en expeditivakt. Nedskärningen av biträdespersonalen drabbade två biträden i reglerad befordringsgång, placerade på resp. kassakontoret och byråns kansli. För att undvika eftersläpningar med bl. a. löne- och räkningsbetalningar bör den ena av biträdestjänsterna återbesättas.

1. b). Utrikes- och utredningsavdelningens arbetsuppgifter har ökat kraftigare än som kunde förutses vid omorganisationen förra året. Bl. a. har OECD:s nyinrättade industrikommitté tillkommit, och kraven på statistiska och ekonomiska utredningar har ökat. En viss förstärkning av avdelningens personal är därför nödvändig.

Utvecklingen inom det ekonomiska integrationsarbetet motiverar anlitande av ett ökat antal sakkunniga. För närvarande står ca 55 000 kr. till förfogande för sakkunnigbiträde. Kollegium föreslår en höjning med 40 000 kr.

1. c). Arbetsbördan på elektriska byrån har ökat väsentligt till följd av bl. a. den nya ellagstiftningen. Denna ökning gäller främst säkerhets- och koncessionsärenden. Säkerhetsärendena handhas av avdelningsdirektören, en förste byråingenjör i Ae 21 och en ingenjör i Ae 17. För att undvika eftersläpning i ärendenas behandling har kollegium för tillfällig tjänstgöring på byrån anlitat en förste distriktsingenjör i A 23 hos statens elektriska inspektion. Orsaken till att antalet koncessionsärenden ökat är bl. a. att många koncessioner med en giltighetstid av 40 år, som beviljades efter första världskriget, nu börjar förfalla. Från och med nästa budgetår bör byrån tillföras en tjänst som förste byråingenjör i Ae 23 och en dylik tjänst i Ae 21, varjämte biträdespersonalen bör förstärkas, däribland genom anvisande av medel motsvarande två tjänster som kanslist i Ae 13. Den på biträdessidan föreslagna personalökningen motiveras med att de mest kvalificerade tjänstemännen inte skall behöva belastas med rutinuppgifter.

2. a). Kommerserådstjänsterna på elektriska byrån och på bergsbyrån är placerade i Bo 3, under det att motsvarande tjänster på allmänna byrån och industribyrån alltjämt står kvar i Bo 1.

Cheferna för industribyrån resp. allmänna byrån bör vara tjänstemän med högre teknisk resp. juridisk-administrativ utbildning och erfarenhet. Med hänsyn till jämförliga tjänster inom näringslivet och andra grenar av statsförvaltningen är det nödvändigt att tjänsterna placeras i Bo 3, om de skall kunna hållas besatta av kvalificerade personer.

2. b). I sina anslagsskrivelser för nästföregående och innevarande budgetår (X ht 1961, s. 26, prop. 1962: 112, s. 18) har kollegium hemställt att byrådirektörstjänsten på industribyrån flyttas upp från lönegrad Ao 24, numera Ao 25, till Ao 26, numera Ao 27. Byrådirektören är chefs för byrån tekniske medhjälpare och vikarierar i stor utsträckning för denne under semester och annan ledighet. Kollegium finner det nödvändigt att denna tjänst placeras i Ao 27 på grund av löneläget — inom såväl statlig som privat tjänst — för personer med de kvalifikationer, vilka krävs av innehavaren av tjänsten.

2. c). Ingenjörstjänsten i Ae 17 på elektriska byrån har tidvis varit vakant, enär det har visat sig vara synnerligen svårt att med denna lönegradsplacement behålla en tillräckligt kvalificerad tekniker på tjänsten.

2. d). På allmänna byrån finns en kontorsskrivartjänst i Ao 13. Till tjänsten hör en del arbetsuppgifter, som tidigare utförts av amanuenspersonal. Ansvaret som vilar på innehavaren av tjänsten är så stort, att tjänsten bör förändras till en assistenttjänst i lägst Ao 15.

2. e och f). Statstjänstemannaförbundet har i skrivelse till kollegium föreslagit inrättande av två kanslisttjänster i Ao 15 med placering på allmänna byrån samt på utrikes- och utredningsavdelningen. Inom såväl byrån som

avdelningen finns f. n. en kansliskrivartjänst i A 11. Innehavarna av dessa tjänster genomgår för närvarande kanslistkurs. De till tjänsterna hörande arbetsuppgifterna är så kvalificerade och kräver i sådan utsträckning självständighet hos innehavarna, att kollegium vill biträda statstjänstemannaförbundets förslag.

2. g—k). Statstjänstemannaförbundet har i skrivelse till kollegium föreslagit uppflyttning av ifrågavarande tjänster. Kollegium ansluter sig här till.

2. 1). Svårigheten att erhålla och behålla kvalificerad personal på utrikes- och utredningsavdelningen gör en förbättring av kontorsbiträdespersonalens lönegradsplacering önskvärd.

Yttrande

Statens lönenämnd, som yttrat sig över de under punkterna 1. c) (medel motsvarande två kanslist i A 13, en kansliskrivare A 11) samt 2. e) och f) framförda förslagen, ifrågasätter beträffande yrkandet under punkt 1. c) om det inte är tillfyllest med tjänster som kansliskrivare i A 11 respektive kontorist i A 9 för de arbetsuppgifter det gäller. I fråga om de under punkterna 2. e) och f) framförda förslagen anser nämnden, att befattningarna bör inrättas som kanslist i reglerad befordringsgång.

Departementschefen

För sakkunniga i integrationsarbetet och för arvoden till ledamöterna i delegationen för frihandelsfrågor och i den s. k. rådgivande kommittén är för innevarande budgetår i anslagsposten Avlöningar till icke-ordinarie personal inräknade 80 000 kr. Detta belopp kommer antagligen att visa sig otillräckligt under budgetåret 1963/64. Den växlande aktiviteten i utredningsarbetet på det handelspolitiska området gör det emellertid svårt att på förhand närmare uppskatta anslagsbehovet till sakkunniga m. fl. vid utrikes- och utredningsavdelningen. Med hänsyn härtill föreslår jag att nyssnämnda 80 000 kr. jämte ett belopp av 40 000 kr. — motsvarande kostnaderna för en redan nu på avdelningen tjänstgörande ytterligare sakkunnig — bryts ut ur den obetecknade icke-ordinarieposten och anvisas under en förslagsvis betecknad anslagspost, benämnd Avlöningar till sakkunniga och tillfällig personal vid utrikes- och utredningsavdelningen, m. m. Med anlitande av denna anslagspost blir det under nästa budgetår möjligt att snabbt tillföra kollegium den ytterligare expertis och sakkunskap, varav behov kan uppkomma. Rörande utrikes- och utredningsavdelningen förordar jag vidare, att en tjänst som kansliskrivare i Ae 11 utbyts mot en tjänst som kanslist i reglerad befordringsgång och beräknar härför under icke-ordinarieposten 1 300 kr.

I anledning av yrkandena om nya tjänster m. m. på kollegiets elektriska byrå tillstyrker jag, att där från och med nästa budgetår inrättas dels en tjänst som kansliskrivare i Ae 11, dels en tjänst som förste byråingenjör i

Ae 21, i samband varmed bör dras in en tjänst som ingenjör i Ae 17. Icke-ordinarieposten ökar därvid med sammanlagt ytterligare 15 900 kr.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet tidigare denna dag föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor torde sammanlagt 3 100 kr. böra beräknas för förändring av tre tjänster som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång till tjänster som kanslibiträde i Ao 7. Övriga förslag om inrättande av nya och om förändring av befintliga tjänster torde lämnas utan bifall.

Vad kollegium föreslagit under p. 3 och 4 torde lämnas utan erinran. Vidare torde anslagsposterna Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter böra höjas med 333 800 kr. resp. minskas med 6 200 kr. kr.

Slutligen föreslår jag, att från och med nästa budgetår under kollegiets avlöningsanslag medel ej längre beräknas till arvodesersättning åt en befattningshavare för viss kommersiell representation i Östtyskland (prop. 1962: 112, s. 26). Medelsbehovet under anslaget minskar då med 50 000 kr. För denna representation torde medel i stället böra anvisas under reservationsanslaget Främjande av utrikeshandeln m. m. Härtill torde jag få återkomma vid anmälan av denna senare anslagspunkt.

Vid bifall till vad jag nu föreslagit ökar anslaget med 428 000 kr. och bör alltså uppföras med 3 698 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta den ändring i personalförteckningen för kommerskollegium, som föranleds av vad jag i det föregående anförte;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	933 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	18 300
3. Avlöningar till sakkunniga och tillfällig personal vid utrikes- och utredningsavdelningen, m. m., <i>förslagsvis</i>	120 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 565 900
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 010 100
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	50 000
Summa kr. 3 698 000	

c) till *Kommerskollegium*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 3 698 000 kr.

[7] 2. Kommerskollegium: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	785 000	789 466
1962/63	328 000	
1963/64 (förslag)	307 000	

Yrkande

Kommerskollegium (skr. 30/8 1962) hemställer, att anslaget höjs med 2 000 kr.

	Netto- utgift 1961/62	Omkost- nadsstat 1962/63	Kollegiets förslag 1963/64	Förändring
1. Sjukvård m. m.....	11 295	8 800	8 800	—
2. Reseersättningar:				
a) delegation för integrations- frågor och rådgivande kom- mitténs resor	28 024	10 000	10 000	—
b) övriga resor inom riket		21 000	29 000	+ 8 000
c) internordiska resor	1 705	1 500	3 000	+ 1 500
3. Expenser:				
a) bränsle, lyse och vatten	39 335	38 000	40 000	+ 2 000
b) övriga expenser	404 500	228 000	208 500	— 19 500
4. Publikationstryck	290 691	2 000	2 000	—
5. Vissa kostnader för statens gruvegendom	45 046	48 700	48 700	—
6. Särskilda uppbördsmedel: för- säljningsmedel för publikationer	30 938	30 000	20 000	+ 10 000
				+ 2 000

Motiv

2. Delposten Övriga resor inom riket bör räknas upp med tanke på att antalet resor i samband med hantverks- och småindustriärenden, tillståndsärenden för elektriska starkströmsanläggningar samt hemslöjdskonsulentsverksamheten torde komma att öka. Delposten Internordiska resor bör höjas på grund av en förväntad ökning av antalet konferenser för nordiskt samarbete.

3. I delposten Övriga expenser för budgetåret 1962/63 ingår ett engångsbelopp om 58 700 kr. till en ny telefonväxel, vilket belopp bör frändras. Å andra sidan bör beräknas 15 000 kr. för nyanskaffning av möbler, maskiner m. m. vid bifall till kollegiets förslag om inrättande av nya tjänster. Kostnaderna för städning, material, tidskriftsprenumerationer m. m. förutses komma att öka med ca 24 200 kr. och kostnaderna för bränsle, lyse och vatten med 2 000 kr.

6. Inkomstposten Särskilda uppbördsmedel, vilken avser inkomster från försäljningen av statistiska publikationer, bör ej beräknas till större belopp än 20 000 kr.

Departementschefen

Jag uppskattar det för resor ökade medelsbehovet till sammanlagt 6 500 kr., varav 5 000 kr. gäller inrikes och 1 500 kr. internordiska resor. Under delposten Övriga expenser föreslår jag å ena sidan en höjning med 18 700 kr., avseende ökade utgifter för städning m. m., och å andra sidan en minskning med 58 700 kr., motsvarande ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp för anskaffning av ny telefonväxel för verket. Det innebär netto en minskning av delposten med 40 000 kr. I enlighet med kommerskollegiets förslag bör under delposten Bränsle, lyse och vatten räknas med ytterligare 2 000 kr. och under övriga utgiftsposter med oförändrade belopp. Med hänsyn härtill och då jag lämnar utan erinran kommerskollegiets förslag om minskning med 10 000 kr. av den särskilda uppbördsposten, avseende försäljningsmedel för publikationer, bör för nästa budgetår anslaget i sin helhet tas upp med avrundat 307 000 kr., innebärande en minskning med 21 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Kommerskollegium: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 307 000 kr.

[8] 3. Kommerskollegium: Befrämjande av landsbygdens elektrifiering

	Anslag	Nettoutgift	Reservation
1961/62	5 000 000	6 219 398	18 444 098
1962/63	7 500 000		
1963/64 (förslag)	8 000 000		

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget å 7 500 000 kr. (prop. 1962: 1, Bil. 11, s. 55) har högst 480 000 kr. ställts till kommerskollegiets förfogande *dels* för att täcka kostnaderna för vissa kollegium åvilande uppgifter med elektrifieringsärenden (150 000), *dels* för att bestrida kostnaderna för information rörande upprustning av elnät m. m. (30 000), *dels* för att bestrida kostnader i samband med anlåtande av tillfällig expertis i elkraftfrågor vid länsstyrelserna (300 000). Återstoden av anslaget, 7 020 000 kr., har ställts till länsstyrelsernas förfogande för att av dessa disponeras för utbetalning av beviljade bidrag. Av sistnämnda belopp må under budgetåret 1962/63 390 000 kr. tas i anspråk för bidrag till nyanläggning av elektriska distributionsnät m. m. och återstoden, 6 630 000 kr., för bidrag till upprustning av elektriska distributionsnät. Ur det för nyanläggningar avsedda beloppet skall även utgå bidrag som beviljats för att upprätthålla de elektriska länsföreningarnas i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län verksamhet. Bestämmelser om det statliga stödet åt landsbygdens elförsörjning återfinns i kungörelsen 1959: 369.

Yrkande

Kommerskollegium (skr. 24/9 1962) hemställer, att bidraget uppförs med 11 milj. kr. enligt följande fördelning.

1. Nyanläggning av elektriska distributionsnät m. m. 1 milj. kr.
2. Upprustning av elektriska distributionsnät..... 10 milj. kr.
3. Vidare hemställer kommerskollegium, att under budgetåret 1963/
64 statlig kreditgaranti för lån avseende nyanläggnings- och upp-
rustningsåtgärder rörande landsbygdens elnät får beviljas med ... 8 milj. kr

Motiv

1. Under budgetåret 1961/62 har 1,9 milj. kr. disponerats för nyanläggning av elektriska distributionsnät m. m. Balansen av ansökningar vid slutet av samma budgetår motsvarade bidragsanspråk på 1,2 milj. kr. Tillkommande bidragsanspråk har för innevarande budgetår beräknats till 3 milj. kr. och för nästkommande till 2,5 milj. kr. De sammanlagda anspråken t. o. m. budgetåret 1963/64 skulle under dessa förutsättningar uppgå till 6,7 milj. kr. Härtill kommer kommerskollegiets löne- och expens-kostnader för ifrågavarande stödverksamhet, vilka uppskattas till sammanlagt 130 000 kr. Av dessa torde 110 000 kr. böra belasta anslagsposten för nyanläggningar och 20 000 kr. posten för upprustning. Vidare bör liksom tidigare här beräknas medel, uppskattningsvis 20 000 kr., till bidrag för att upprätthålla vissa elektriska länsföreningars verksamhet.

Vid utgången av budgetåret 1961/62 var 4,8 milj. kr. av medel under förevarande anslagspost odisponerade. Tillsammans med innevarande budgetårs anslag, 0,5 milj. kr., står då 5,3 milj. kr. till förfogande för bidrag till nyanläggningar m. m. Anspråken på bidrag till dylika anläggningar t. o. m. budgetåret 1963/64 utgör emellertid 6,83 milj. kr., varför en viss förstärkning är erforderlig. Kommerskollegium beräknar det för budgetåret 1963/64 erforderliga tillskottet till 1 milj. kr.

2. Som bidrag till upprustning av elektriska distributionsnät och för vissa kostnader i samband därmed har under budgetåret 1961/62 tagits i anspråk 4,3 milj. kr. Balansen av ansökningar motsvarade vid slutet av samma budgetår bidragsanspråk på 13,4 milj. kr. Anspråken på upprustningsbidrag kan beräknas till 7 milj. kr. för vardera budgetåren 1962/63 och 1963/64, vilket med balansen utgör sammanlagt 27,4 milj. kr. — Under denna anslagspost bör även beräknas 20 000 kr. för bestridande av kollegiets kostnader för handläggning av bidragsärenden (jfr motiveringen p. 1), 30 000 kr. för information rörande upprustning av elnät samt 350 000 kr. för expertis, som av länsstyrelserna anlitas i elkraftfrågor, eller tillhopa 400 000 kr.

Till upprustning av elnät har under budgetåren 1958/59—1961/62 använts sammanlagt 16,7 milj. kr. Därav har under samma tid disponerats 14,2 milj. kr. Vid utgången av sistnämnda budgetår fanns således 2,5 milj. kr. reserverade. Detta innebär att med innevarande budgetårs anslag

om 7 milj. kr., 9,5 milj. kr. nu står till förfogande för bidrag till upprustning av elnät. Då bidrags- och andra kostnadsanspråk enligt vad nyss anförts uppskattas till sammanlagt 27,8 milj. kr. t. o. m. budgetåret 1963/64, erfordras ett betydande medelstillskott. Med beaktande bl. a. av att i fråga om vissa stora projekt bidragsbeloppen kan fördelas över en längre tidsperiod än ett år samt att vissa ansökningar erfarenhetsmässigt torde komma att avslås, föreslår kommerskollegium, att anslagsposten höjs med 3 milj. kr. till 10 milj. kr.

3. Under vart och ett av budgetåren 1959/60—1962/63 har bemyndigande lämnats att teckna lånegaranti intill 5 milj. kr. Framställningar om garanti för lån på 4,1 milj. kr. inkom under budgetåret 1961/62. Garantier beviljades då för 2,75 milj. kr. De inneliggande anspråken uppgick den 1 juli 1962 till i runt tal 7,8 milj. kr. Den för innevarande budgetår medgivna garantiramen är således ej tillräcklig för att tillgodose dessa anspråk. Då därtill anspråk av ökad omfattning beräknas inkomma under innevarande och nästkommande budgetår, bör garantiramen för 1963/64 höjas till 8 milj. kr. Kommerskollegium har i sammanhanget även beaktat, att omfattande reorganisationsproblem skall lösas under den närmaste tiden i samband med att områdeskoncessioner beviljas.

Departementschefen

Ur förevarande anslag lämnas bidrag till befrämjande av landsbygdens elektrifiering. Bidragen gäller dels nyanläggning av elektriska distributionsnät m. m., dels upprustning av dylika nät. Under perioden 1958/59—1962/63 har via anslag på nionde huvudtiteln till dessa ändamål anvisats sammanlagt resp. 13,3 och 23,7 milj. kr. Anslaget för innevarande budgetår är upptaget med 7,5 milj. kr., varav ca 0,4 milj. kr. avser nyanläggningar och 6,6 milj. kr. upprustningsarbeten. Återstoden av anslaget disponeras för administrationsändamål m. m. Den statliga bidragsgivningen är kompletterad med kreditgarantigivning för lån till nyanläggningar och upprustningsåtgärder avseende landsbygdens elnät.

Genom beslut av 1962 års riksdag (prop. 1962:112, SU 94 Rskr. 225) har handläggningen av bidragsfrågorna och garantilåneärendena flyttats över till kommerskollegium. I anslutning därtill bör från och med nästa budgetår förevarande riksstatsanslag anvisas över handelsdepartementets huvudtitel.

Vad då först gäller förslaget i petitaskrivelsen om medelsanvisning för budgetåret 1963/64 till nyanläggningar av elektriska distributionsnät m. m. tillstyrker jag att anslagsposten härför höjs med 0,5 milj. kr. till 1 milj. kr.

I fråga om medelsbehovet till upprustning av elektriska distributionsnät synes med hänsyn till storleken av den under anslaget innestående reservationen någon ökning av anslagsmedlen inte erforderlig. Till nämnda ändamål bör sålunda räknas med oförändrat 7 milj. kr. Skulle det mot förmodan visa sig att detta belopp jämte reserverade medel inte räcker till för att under budgetåret 1963/64 tillgodose inkommande bidragsanspråk, har jag

för avsikt att senare ta upp frågan om ytterligare anvisning av medel. Jag erinrar härvid om riksdagens beslut, att landsbygdens elnät bör upprustas med hjälp av statliga bidrag intill totalt 50 milj. kr.

Liksom f. n. bör de bidragsmedel, som författningsenligt återförs till anslaget, ånyo få tas i anspråk för de med anslaget avsedda ändamålen.

Av tillgängliga medel under anslaget bör efter beslut av Kungl. Maj:t få disponeras högst 350 000 kr. för att vid länsstyrelserna anlita tillfällig expertis i elkraftfrågor, högst 130 000 kr. för att täcka kommerskollegiets kostnader för handläggning av bidragsärendena samt högst 30 000 kr. för att bestrida kostnaderna för information rörande upprustning av elnät och därmed sammanhängande frågor. Härutöver torde liksom tidigare från anslaget få utgå bidrag för att upprätthålla verksamheten i vissa elektriska länsföreningar.

Ramen för statliga kreditgarantier för lån till finansiering av nyanläggning och upprustning av elektriska distributionsnät på landsbygden är nu bestämd till 5 milj. kr. Jag föreslår för nästa budgetår höjning därav till 6 milj. kr.

Anslaget för budgetåret 1963/64 bör i enlighet med vad jag nu anfört upptas med 8 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att under budgetåret 1963/64 statlig garanti för lån avseende nyanläggnings- och upprustningsåtgärder berörande landsbygdens elnät må beviljas intill ett belopp av 6 000 000 kr.

b) till *Kommerskollegium: Befrämjande av landsbygdens elektrifiering* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 8 000 000 kr.

[9] 4. Bergsstaten: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	340 000	334 589
1962/63	335 000	
1963/64 (förslag)	386 000	

Yrkande

Kommerskollegium (skr. 29/8 1962) hemställer, att anslaget uppförs med 387 400 kr., innebärande en ökning med 52 400 kr.

Förändring

1. Lönegradsförändringar:
 - a) 2 kanslibiträden Ao 7—kontorister Ao 9 + 2 280
2. Ökat medelsbehov i anledning av prop. 169/1962:
 - a) höjning av grundlön för 4 bergmästare i Bo 1 + 7 008
 - b) 1 gruvingenjör Ao 24—Ao 25 + 1 344
 - 2 gruvingejörer Ao 24—Ao 25 + 2 484

Förändring

c) (kanslibiträden Ao 7—pers. tjänst Ae 8; båda föreslagna uppflyttade till Ao 9, se under 1)	(+ 1 056)
d) Höjt kallortstillägg	+ 528
3. Ökade kostnader för extra biträdeskraft	+ 1 100
4. Rörligt tillägg	+ 37 700
	+ (avr.) 52 400

Motiv

1. Från bergmästarna inkom förra året till kommerskollegium en framställning, att fyra biträdestjänster i bergsstaten måtte ändras till kontoristtjänster. Som motiv åberopades att biträdena tjänstgör närmast under bergmästare (Bo 1) och gruvingenjör (Ao 25) och att dessa senare befattningshavare ofta är ute på inspektionsresor och tjänsteförrättningar. Därvid ställs större krav på kunskaper och omdöme hos biträdena än vad som i allmänhet är fallet inom jämförbara statliga institutioner. Kommerskollegium ansluter sig i allt väsentligt till bergmästarnas framställning och hemställer liksom i förra årets petitaskrivelse (prop. 1962: 1, Bil. 12, s. 22) att uppflyttning i lönegrad av två kanslibiträdestjänster kommer till stånd.

2. Till arvodesanställd personal utgående löner bör höjas med omkring 10 procent.

Departementschefen

Kommerskollegiets förslag om uppräkningsstat av anslaget med avrundat 51 000 kr. för bestridande av kostnadsökningar av automatisk natur torde lämnas utan erinran. Däremot kan jag inte tillstyrka medelsanvisning för förändring av två kanslibiträdestjänster till kontoristtjänster. Anslaget blir därvid 386 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	245 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	25 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	111 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	5 000
	Summa kr. 386 000

b) till *Bergsstaten*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 386 000 kr.

[10] 5. Bergsstaten: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	44 000	49 911
1962/63	48 000	
1963/64 (förslag)	54 000	

Yrkande

Kommerskollegium (skr. 29/8 1962) hemställer, att anslaget uppförs med 54 000 kr., innebärande en ökning med 6 000 kr. Ökningen hänför sig till posten Reseersättningar. Under de senaste budgetåren har det visat sig att anslaget för resor varit otillräckligt för utövande av den från arbetarskyddssynpunkt betydelsefulla inspektionsverksamheten vid gruvorna.

Departementschefen

Kollegiets yrkande om uppräknig av anslagsposten Reseersättningar torde tillstyrkas. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Bergsstaten: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 54 000 kr.

[11] 6. Sprängämnesinspektionen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	293 000	245 755
1962/63	390 000	
1963/64 (förslag)	425 000	

Yrkande

Kommerskollegium (skr. 7/9 1962) hemställer, att anslaget uppförs med 424 900 kr., innebärande en ökning med 34 900 kr.

	Förändring
1. Merkostnader i anledning av prop. 169/1962	+ 7 948
2. Löneklassändringar	— 11 125
3. Ökade kostnader för vikariatsersättningar m. m.	+ 2 477
4. Rörligt tillägg	+ 36 100
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	— 500
	+ 34 900

Motiv

Samtliga förändringar är automatiska. Minskningen av anslagsbehovet under p. 2 beror på att i samband med nybesättning vissa tjänster kommer att innehas av tjänstemän med placering i lägsta löneklassen inom resp. lönegrad.

Departementschefen

I enlighet med kommerskollegiets yrkande bör anslaget för nästa budgetår tas upp med avrundat 425 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	85 900
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	216 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	117 100
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	6 000
Summa kr. 425 000	

- b) till *Sprängämnesinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 425 000 kr.

[12] 7. *Sprängämnesinspektionen: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	36 000	27 585
1962/63	53 000	
1963/64 (förslag)	55 000	

Yrkande

Kommerskollegium (skr. 7/9 och 27/9 1962) hemställer, att anslaget höjs med 7 200 kr.

	Netto- utgift 1961/62	Omkost- nadsstat 1962/63	Kollegiets förslag 1963/64	Föränd- ring
1. Sjukvård	757	500	500	—
2. Reseersättningar	13 506	29 000	29 000	—
3. Expenser	13 488	23 500	30 700	+ 7 200
				+ 7 200

Motiv

Anslagsposten *Expenser* bör höjas med 7 200 kr. för att möjliggöra en anknytning av sprängämnesinspektionens telefoner till kommerskollegiets växel.

Departementschefen

För att anknyta sprängämnesinspektionens telefoner till kommerskollegiets växel bör anslagsposten *Expenser* räknas upp med 7 200 kr. Å andra sidan avgår 5 500 kr., motsvarande ett för innevarande budgetår anvisat en-

gångsbelopp för anskaffning av möbler m. m. Under anslagsposterna Sjukvård och Reseersättningar bör i enlighet med kommerskollegiets förslag räknas med oförändrat resp. 500 och 29 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sprängämnesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kr.

[13] 8. Statens institut för hantverk och industri: Avlöningar till viss personal

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	778 000	763 525
1962/63	819 000	
1963/64 (förslag)	980 000	

Yrkande

Styrelsen för statens hantverksinstitut (skr. 30/8 1962) hemställer, att anslaget höjs med 255 300 kr.

	Förändring
1. Nya tjänster:	
a) 1 byråassistent Ae 19	+ 17 796
b) 1 kansliskrivare Ae 11	+ 11 772
c) 1 institutionsvaktmästare Ae 10	+ 11 184
d) 1 laboratoriebiträde Ae 9	+ 10 620
e) 1 eldare Ae 7	+ 9 576
f) 1 vaktmästare Ae 7	+ 9 576
g) 3 biträden Af 2—Ae 5	+ 25 884
2. Uppflyttning i lönegrad:	
a) 1 rationaliseringsingenjör Ae 25—avdelningschef Ae 27	+ 3 072
b) 2 förste byråingenjörer Ae 23—byrådirektörer Ae 25	+ 2 712
c) 1 förste kemist Ae 23—byrådirektör Ae 25	+ 2 376
3. Merkostnader i anledning av prop. 169/1962	+ 21 762
4. Löneklassändringar	+ 2 482
	— 3 660
5. Rörligt tillägg	+ 130 190
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	—
7. Avrundning	— 42
	+ 255 300

Motiv

För att kunna tillgodose de ökade krav, som under de senaste åren ställts på institutets verksamhet, har institutet nödgats inrätta ett relativt stort antal allmänt administrativa arvodesbefattningar med anlitande av reservationsanslaget Bidrag till kursverksamheten m. m. Härigenom har detta anslag kommit att belastas med kostnader, som ej är direkt hänförliga till kursverk-

samheten. Av anslaget tas f. n. ej mindre än ca 63 procent i anspråk för arvodeskostnader till administrativ personal. Från personalpolitisk synpunkt är det också angeläget att befattningshavare med likartade uppgifter åtnjuter samma säkerhet i anställningen.

1. a). Med hänsyn till den stora förbrukningen av undervisningsmateriel är det av vikt att inköpen sker rationellt. Den föreslagna byråassistenttjänsten skulle möjliggöra en avlastning för kursledare och tekniker från inköpsfrågor. Vidare skulle assistenten göra kalkyleringskontroller för kurser och informationsuppdrag. Ingen av dessa arbetsuppgifter kan under nuvarande förhållanden utföras systematiskt och kontinuerligt.

1. b). Såsom handsekreterare åt institutets chef har inom institutets icke statligt reglerade del inrättats en tjänst med lönesättning motsvarande A 11. Tjänsten bör med tanke på dess permanenta karaktär enligt styrelsens uppfattning placeras inom institutets löneplan såsom kansliskrivare i Ae 11.

1. c). Av institutets sju expeditionsvakttjänster är endast en förste expeditionsvakt i Ae 9 placerad inom löneplanen. För kursverksamheten, institutets huvudverksamhet, erfordras att en tjänst med tjänstebenenämningen institutionsvaktmästare (alt. materialförvaltare) inrättas i minst Ae 10.

1. d). Sedan år 1946 har icke några biträdes- eller assistenttjänster vid de kemiska laboratorierna nyinrättats inom löneplan. Den ökande verksamheten vid laboratorierna leds av kvalificerade kemister och ingenjörer och behovet av biträdespersonal är trängande. Styrelsen anser, att det är i hög grad motiverat att åtminstone en laboratoriebiträdestjänst i reglerad befordringsgång inrättas.

1. e). De speciella arbetsuppgifterna vid institutet med krav på ofta förekommande installationsarbeten och på särskilda värmeförhållanden för försök och provningar talar för att det, förutom den nuvarande maskinisten i A 11, även bör finnas en tjänst som eldare.

1. f). Institutets tryckeriverksamhet är numera så omfattande, att en särskild tryckeridetalj bör inrättas. Den tjänsteman som svarar för tryckeriarbetet bör, såsom ett led i förstärkningen av vaktmästarorganisationen vid institutet, placeras inom löneplanen. Förslaget har tidigare framförts (X ht 1961 s. 37; prop. 1962: 1, Bil. 12, s. 31).

1. g). Behov föreligger av förstärkning av biträdespersonalen inom kansliets kamerala avdelning, kursverksamhetens expedition och institutets skrivtjänst. Under de senaste tio åren har endast två dylika biträdestjänster nyinrättats.

2. a). Inom institutets organisation ingår dess rationaliseringstjänst som en stabsfunktion. Verksamheten har sedan begynnelsen år 1948 tilldragit sig stort intresse, och det är att förvänta att den kommer att öka i omfång och betydelse. Med hänsyn härtill bör tjänsten som rationaliseringsingenjör ombildas till en avdelningschefstjänst och i samband därmed sektionen omorganiseras till en avdelning inom institutet.

2. b och c). Cheferna för den elektrotekniska samt för den byggnads- och trätekniska sektionen, likaväl som chefen för den livsmedels-kemiska sektio-

nen, har i hög grad haft att självständigt leda verksamheten vid sina resp. sektioner, vilka hör till institutets äldsta och mest betydelsefulla.

Styrelsen för institutet föreslår att namnet ändras till *statens institut för hantverk och industri*. Som motiv åberopar styrelsen den pågående strukturförändringen inom institutets verksamhetsområde och det faktum, att många gamla hantverksyrken försvinner, liksom även den relativt vanliga missuppfattningen att institutet är en skola inriktad på konsthantverk och hemslöjd.

Yttrande

Statens lönenämnd föreslår att den under p. 1. b) föreslagna tjänsten som kansliskrivare i Ae 11 inrättas som kontorist i Ae 9.

Departementschefen

På de av institutets styrelse åberopade skälen förordar jag att institutets namn från och med nästa budgetår ändras till *Statens institut för hantverk och industri*.

För att möjliggöra en rationalisering av inköpsverksamheten och bättre kontroll av kalkyleringen över kostnaderna för kurser och informationsverksamhet föreslår jag, att vid institutet från och med nästa budgetår inrättas en tjänst som byråassistent i Ae 17 och att därför under icke-ordinarieposten beräknas 16 000 kr. Ytterligare bör två sedan länge hos institutet på arvodesbasis — med anlitande av det särskilda reservationsanslaget för kursverksamheten — tjänstgörande befattningshavare beredas extra-ordinarie anställning, den ena som kontorist i Ae 9 och den andra som laboratoriebiträde i högst Ae 9. Medelsbehovet under icke-ordinarieposten ökar härigenom med 21 200 kr. Övriga förslag om inrättande av nya och om förändring av befintliga tjänster torde böra lämnas utan bifall.

Vad styrelsen föreslagit under p. 3 och 4 torde lämnas utan erinran. Vidare torde anslagsposterna Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter böra höjas med 101 400 kr. resp. 1 100 kr. Slutligen bör i anledning av numera genomförd reglering av vissa styrelsearvoden den härför avsedda anslagsposten uppräknas med 700 kr.

Vid bifall till vad jag nu föreslagit blir anslaget i sin helhet 980 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens institut för hantverk och industri, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* 261 600
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, *förslagsvis* 4 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 414 600
4. Rörligt tillägg, *förslagsvis* 286 300

5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	13 500
	Summa kr. 980 000

b) till *Statens institut för hantverk och industri: Avlöningar till viss personal* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 980 000 kr.

[14] 9. *Statens institut för hantverk och industri: Vissa omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	69 000	67 004
1962/63	69 000	
1963/64 (förslag)	69 000	

Yrkande

Styrelsen för statens hantverksinstitut (skr. 30/8 1962) hemställer, att anslaget måtte uppföras med oförändrat belopp.

Departementschefen

I enlighet med styrelsens yrkande bör anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens institut för hantverk och industri: Vissa omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 69 000 kr.

[15] 10. *Statens institut för hantverk och industri: Bidrag till kursverksamheten m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation
1961/62	400 000	414 927	33 680
1962/63	435 000		
1963/64 (förslag)	485 000		

Kostnaderna för kursverksamheten under budgetåret 1962/63 har i en av institutets styrelse fastställd inkomst- och utgiftsstat upptagits till 2 945 000 kr. På inkomstsidan har upptagits — förutom riksstatsanslaget och i särskild ordning anvisade statsmedel för bestridande av ökade lönekostnader — 1 600 000 kr. i kursavgifter, 75 000 kr. i bidrag från näringsorganisationer m. fl. samt 793 000 kr. i inkomster av informationsverksamhet och publikationstryck.

Yrkande

Styrelsen för statens hantverksinstitut (skr. 30/8 1962) hemställer, att bidraget höjs med 250 000 kr.

	Förändring
1. Allmänt ökade löne- och pensionskostnader m. m.	+ 50 000
2. Uppräkning av anslaget i proportion till den stegrande kursverksamheten	+ 125 000
3. Utvidgade verksamhetsutgifter	+ 75 000
	+ 250 000

Motiv

1. Den övervägande delen av utgifterna inom anslaget utgörs av löner. Institutet har stora svårigheter att med växande aktivitet inom föreliggande medelsram kunna följa den allmänna löneutvecklingen. I all synnerhet uppstår svårigheter när retroaktiv löneutbetalning förekommer, eftersom institutets kursavgifter och andra taxor är låsta för arbetsår. Styrelsen betonar vikten av att institutet kontinuerligt kommer i åtnjutande av kompensation för allmänna lönehöjningar.

2. Institutets verksamhet har breddats genom att nya yrkesgrenar tagits upp på programmet. Samtidigt har inom tidigare bearbetade områden undervisningen fördjupats och differentierats. Kurserna kräver också allt kostsammare undervisningsmateriel. Verksamhetsökningen och kostnadsutvecklingen har rubbat proportionen mellan statsanslagets storlek och storleken av utgifterna inom varje arbetsområde, som åtnjuter statligt stöd. Under budgetåret 1953/54 täckte anslaget 31 procent av utgifterna för hela kursverksamheten. Budgetåret 1961/62 var motsvarande procenttal 15.

3. Ökade krav ställs på institutets möjligheter att följa med i den tekniska och industriella utvecklingen och att förmedla nya rön och erfarenheter. I synnerhet den tekniska informations- och rådgivningsverksamheten bör därför förstärkas. Den allmänna upplysningsverksamheten i rationaliseringsfrågor är av stor betydelse i nuvarande näringspolitiska situation och bör av den anledningen breddas och ges en propagandamässig utformning. Vidare bör preparandkurser i matematik, kemi m. m. anordnas för att kursdeltagarna skall kunna tillgodogöra sig den tekniska undervisningen, som blir allt mer avancerad och specialiserad. Slutligen erfordras en förstärkning av personalen med konsulenter och specialister inom olika tekniska områden.

Departementschefen

Vid min behandling nyss av medelsbehovet för budgetåret 1963/64 under hantverksinstitutets avlöningsanslag föreslog jag extra-ordinarie anställning för vissa befattningshavare, vilka f. n. uppbär lön ur förevarande anslag. Vid bifall därtill kommer under kursanslaget ca 30 000 kr. att frigöras för nya ändamål. Då jag är medveten om värdet för framför allt den mindre företagsamheten av hantverksinstitutets kursverksamhet föreslår jag därutöver en uppräkning av anslagsmedlen till denna verksamhet med 50 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens institut för hantverk och industri: Bidrag till kursverksamheten m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 485 000 kr.

[16] 11. Statens institut för hantverk och industri: Utrustning och inredning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation
1961/62	180 000	221 148	2
1962/63	250 000		
1963/64 (förslag)	400 000		

Yrkande

Styrelsen för statens hantverksinstitut (skr. 30/8 1962) hemställer, att anslaget höjs med 350 000 kr.

Motiv

I förra årets petitaskrivelse lämnade institutet en utförlig redogörelse för den ersättnings- och nyanskaffning, som institutets styrelse ansåg snarast böra komma till stånd. Till grund härför låg en inom institutet företagen utredning om utrustningsläget och förekommande behov av nya instrument och apparater.

Erforderliga medel till den föreslagna upprustningen anvisades emellertid inte. Institutet upprepar nu sin begäran om en väsentlig höjning av utrustningsanslaget och hänvisar därvid till skrivelsen med anslagsäskanden för innevarande budgetår. Institutet tillägger, att den sedan länge begränsade medelsanvisningen till utrustningsändamål medför att inom institutet angelägna arbetsuppgifter f. n. måste eftersättas. Institutets uppgift att vara förebildande och vägledande riskerar härigenom att minska i betydelse.

Utrustningsplanen, som gällde för den närmaste treårsperioden och avsåg sammanlagt 2 069 100 kr., torde — på grund av att institutet ej tilldelades det i fjol äskade beloppet, 458 000 kr. — nu få fördelas på en något längre tidsperiod och bör vara genomförd med budgetåret 1965/66. Institutet har också vidtagit vissa smärre justeringar och tidsomflyttningar inom den ursprungliga planen.

För en närmare redogörelse för ifrågavarande utrustningsplan torde få hänvisas till prop. 1962: 1, Bil. 12, s. 35 ff.

Departementschefen

Detta anslag har för innevarande budgetår höjts med 70 000 kr. och utgör nu 250 000 kr. Jag är ense med institutets styrelse om önskvärdheten av att maskin- och apparatbeståndet ersätts och kompletteras i en snabbare takt, än som är möjlig med ett utrustningsanslag av nämnda storlek. Därför vill jag i så måtto biträda yrkandet om en uppräknig av anslaget, att jag föreslår höjning därav för nästa budgetår med 150 000 kr. till 400 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens institut för hantverk och industri: Utrustning och inredning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr.

[17] 12. Bidrag till företagareföreningar m. fl.: Administrationskostnader

	Anslag	Nettoutgift	Reservation
1961/62	1 100 000	1 000 223	872 227
1962/63	1 500 000		
1963/64 (förslag)	1 300 000		

Statsmedel ställs till förfogande för företagareföreningarnas verksamhet till gagn för hantverk och småindustri dels i form av lån från statens hantverks- och industrilånefond, dels i form av kreditgaranti för lån till mindre företag, dels i form av bidrag och subventioner från nu förevarande anslag.

Beträffande syftet med företagareföreningarna m. m. torde få hänvisas till vad därom anförts i 1960 års statsverksproposition (X ht s. 122—169).

Statens hantverks- och industrilånefond

För innevarande budgetår har å kapitalbudgeten under statens utlåningsfonder anvisats 15 milj. kr. att tillföras statens hantverks- och industrilånefond.

Kommerskollegium (skr. 6/11 1962) hemställer, att lånefonden tillförs 18 milj. kr. för budgetåret 1963/64. Som motivering anføres i huvudsak följande.

Statens hantverks- och industrilånefond uppgick den 1 juli 1962, anslaget för budgetåret 1962/63 inräknat, till 115 milj. kr. Totalt utestod i lån 92,8 milj. kr., varav 83,8 milj. kr. lånats ut till företagareföreningar och 0,5 milj. kr. ställts till kommerskollegiets förfogande för lån till hantverks- och industriföretag i Stockholms stad. Resten utgörs av lån, som lämnats ur de fonder vilka 1960 sammanslogs med fonden för lån till företagareföreningar m. fl. För ny utlåning under innevarande budgetår kommer föreningarna (*kommerskollegium*) att förfoga över sammanlagt ca 30 milj. kr., varav omkring hälften utgörs av amorteringar å tidigare utlämnade lån.

För att täcka lånemedelsbehovet under 1963/64 står i första hand till förfogande inflytande amorteringar. Dessa uppskattas till 15,5 milj. kr. Därutöver bör enligt kollegium under lånemedelsanslaget för nästa budgetår anvisas 18 milj. kr. För ny utlåning under nästa budgetår skulle därvid 33,5 milj. kr. komma att stå till förfogande.

Företagareföreningarnas förbund (skr. 6/10 1962) har uppskattat anslagsbehovet för budgetåret 1963/64 till 21,7 milj. kr.

Statlig kreditgaranti

Ramen för den statliga kreditgarantigivningen är för innevarande budgetår bestämd till 45 milj. kr., varav omkring 3 milj. kr. skall reserveras för i första hand turismhotellnäringen. Kollegium har bemyndigats att tills vidare under budgetåret bevilja lånegarantier intill ett belopp av sammanlagt högst 30 milj. kr.

Kommerskollegium (skr. 6/11 1962) hemställer, att garantiramen för budgetåret 1963/64 fastställs till oförändrat 45 milj. kr. Av garantiramen för budgetåren 1960/61 och 1961/62 har tagits i anspråk blott resp. 22,7 och 23,8 milj. kr.

Företagareföreningarnas förbund (skr. 6/10 1962) hemställer, att garantiramen för budgetåret 1963/64 bestäms till 50 milj. kr.

Svenska turisthotellens riksförbund (skr. 31/8 1962) har lämnat en redogörelse för den hittillsvarande verksamheten avseende hotellgarantilån. Till och med sommaren 1962 har hotellgaranti medgivits till ett sammanlagt belopp av 3,4 milj. kr. Inneliggande, ännu ej avgjorda ärenden motsvarar 1,7 milj. kr. Erfarenheterna av verksamheten har från de synpunkter förbundet har att företräda varit goda: lånen har i varje särskilt fall medverkat till en önskvärd standardförbättring och ökad kapacitet, varigenom på längre sikt förbättrad räntabilitet kan förväntas. De ekonomiska förpliktelserna har även, enligt vad förbundet erfarit, i varje särskilt fall infriats.

I allmänhet har de medgivna lånen använts för utbyggnad av kapaciteten med moderna rum med bättre sanitär utrustning, konferenslokaler, rationella ekonomiutrymmen etc. Däremot finns det med nuvarande bestämmelser ingen möjlighet att med garantilån finansiera ett övertagande av ett turisthotellföretag som är till salu, exempelvis på grund av ägarens ålder, eller att finansiera en nyetablering. Förbundet anser att garanti bör kunna ifrågakomma även i dylika fall och hemställer om sådan ändring av bestämmelserna, att möjligheter därvidlag öppnas.

Företagareföreningarnas administrationskostnader m. m.

Under anslaget Bidrag till företagareföreningar m. fl. — varur lämnas dels bidrag till föreningarnas m. fl. administrationskostnader, dels subventioner till föreningarna för att täcka förluster å lånerörelsen — har för budgetåret 1962/63 anvisats 1,5 milj. kr. Av detta belopp avses 1,2 milj. kr. till administrationskostnader och 0,3 milj. kr. till subventioner. I administrationsposten ingår ett särskilt bidrag om 0,1 milj. kr. till företagareföreningen i Norrbottens län såsom stöd åt företagsamheten i Tornedalen.

Kommerskollegium (skr. 30/10 1962) hemställer, att administrationsposten för budgetåret 1963/64 bestäms till 2,2 milj. kr., varav 2,1 milj. kr. avser bidrag till administrationen hos föreningarna och vissa andra sammanslutningar på hantverks- och industriområdet samt 0,1 milj. kr. det extraordinära bidraget till företagareföreningen i Norrbottens län. Kollegium uppskattar därvid de samlade administrationskostnaderna — inklusive det särskilda bidraget till Tornedalen och vad som brukar utbetalas till de centrala sammanslutningarna — till 4,9 milj. kr., medan de däremot svarande inkomsterna, utom statsbidraget, beräknas till 2,7 milj. kr., varav 0,5

milj. kr. utgör nettoränteintäkter, 1,6 milj. kr. landstingsbidrag och 0,6 övriga intäkter.

Företagareföreningarnas förbund (skr. 5/10 1962) räknar med något högre administrationskostnader och något lägre nettoränteintäkter samt hemställer på grundval därav om ett administrationsanslag för budgetåret 1963/64 av 2,3 milj. kr., inkl. det särskilda Norrbottenbidraget. Hänsyn har därvid inte tagits till vad som kan behövas i bidrag åt de centrala sammanlutningarna.

Ifrågavarande centrala sammanlutningar utgörs av Sveriges hantverks- och industriorganisation, Svensk industriförening och Företagareföreningarnas förbund. De har av anslaget för innevarande budgetår tilldelats sammanlagt 65 000 kr. Kommerskollegium utgår i sina nyss redovisade beräkningar från att enahanda belopp skall anvisas för budgetåret 1963/64. *Svenska turisthotellens riksförbund* (skr. 31/8 1962) hemställer — med hänvisning till de omfattande arbetsuppgifter, som förbundet utför i frågor om statlig lånegaranti på turisthotellområdet — om ett bidrag med 25 000 kr. av statsmedel till sina administrationskostnader.

I fråga om subventionsmedel har *kommerskollegium* föreslagit att för nästa budgetår anvisas oförändrat 300 000 kr.

Företagareföreningarnas förbund (skr. 5/10 1962) hemställer om anvisande till subventionsändamål av sammanlagt 1 milj. kr., vilket belopp tillsammans med vissa hos föreningarna tillgängliga medel, däribland besparingar å tidigare nettoränteintäkter, skulle utgöra en risktäckningsfond, motsvarande ca 5 procent av de till föreningarna hittills utlämnade lånemedlen.

I detta sammanhang torde få anmälas att *länsstyrelsen i Stockholms län* (skr. 12/9 1962) gjort framställning om anvisande till länets företagareförening av ett särskilt anslag om 40 000 kr. per år under en treårsperiod för en försöksverksamhet med inriktning på företagsamheten inom länets kust- och skärgårdskommuner. Rörande den närmare motiveringen härför torde få hänvisas till akten i ärendet.

Ytterligare torde i detta sammanhang få anmälas att *Företagareföreningarnas förbund* (skr. 10/10 1962) gjort framställning om anvisande på tilläggsstat för innevarande budgetår av 750 000 kr. till täckande av administrationskostnader hos företagareföreningarna. Som motiv åberopar förbundet en icke förutsedd minskning av de ränteinkomster, som i väsentlig mån är det ekonomiska underlaget för företagareföreningarnas administration. Minskningen sammanhänger med å ena sidan en sänkning från i de flesta fall 6,5 till 5,5 procent av den för garantilån i allmänhet tillämpade räntan, som föreningarna i författning rekommenderats att tillämpa i sin utlåningsverksamhet, samt å andra sidan en höjning från 4,75 till 5 procent av statens normallåneränta, vilken utgör företagareföreningarnas inlåningsränta. Den inkomstminskning under budgetåret 1962/63, som föreningarna härigenom får vidkännas, uppskattas av förbundet till 750 000 kr.

Departementschefen

Såsom lån till företagareföreningar har under statens hantverks- och industrilånefond för budgetåret 1962/63 anvisats 15 milj. kr. Med tillägg av innestående odisponerade lånemedel hos föreningarna samt av inflytande amorteringar på tidigare lämnade lån blir föreningarnas utlåningskapacitet under det nu löpande budgetåret ca 30 milj. kr. Detta belopp torde komma att vara helt taget i anspråk vid ingången av budgetåret 1963/64. För ny utlåning under sistnämnda budgetår kommer föreningarna därvid att vara hänvisade till dels inflytande amorteringar, dels det lånemedelsanslag, som kan komma att anvisas. Amorteringarna beräknas under nästa budgetår uppgå till 15,5 milj. kr. För att möjliggöra en ökning av utlåningsvolymen under budgetåret 1963/64, jämfört med det låneutrymme, som står till förningarnas förfogande under det nu löpande budgetåret, torde — såsom kommerskollegium föreslagit — för den reguljära utlåningsverksamheten under nästa budgetår böra anvisas 18 milj. kr. Därutöver bör fonden tillföras ett belopp av 3 milj. kr. att hållas i beredskap och användas för lån i sådana fall, då lånestöd är en lämplig åtgärd för att motverka sysselsättningssvårigheter. Mina förslag innebär sålunda en höjning av fondavsättningen för budgetåret 1963/64 med 6 milj. kr. Hemställan görs i det följande under vederbörlig punkt på kapitalbudgeten.

Ramen för *statlig garanti* åt hantverks- och industriföretag m. m. är för budgetåret 1962/63 bestämd till 45 milj. kr., varav en mindre del är avsedd för i första hand turisthotellnäringen. Ramen har under vart och ett av de två sistförflutna budgetåren tagits i anspråk endast till belopp av mellan 20 och 25 milj. kr. Kommerskollegium anser därför inte någon höjning erforderlig utan hemställer, att garantiramen för nästa budgetår bestäms till oförändrat 45 milj. kr.

När det gäller garantigivningen för turisthotellnäringen erinrar Svenska turisthotellens riksförbund om att under en treårsperiod garantier har medgivits med sammanlagt 3,4 milj. kr. Erfarenheterna av verksamheten bedöms som goda. Lånen har i allmänhet använts för att förse turisthotellden med moderna rum, bättre sanitär utrustning, konferenslokaler, rationella ekonomiutrymmen etc. Förbundet hemställer att i framtiden hotellgarantilån skall kunna ifrågakomma även för att finansiera nyetablering eller för att täcka köpeskillingen vid övertagande av ett turisthotellföretag, som är till salu. För egen del har jag varit tveksam om en sådan utvidgning bör komma till stånd. Ett av motiven för den nuvarande garantigivningen är emellertid att turistnäringen i vissa delar av landet, exempelvis Bohuslänskusten samt Jämtlands och Härjedalens fjälltrakter, ger goda sysselsättningsmöjligheter och utgör en betydelsefull inkomstkälla för befolkningen. Jag vill därför inte motsätta mig att i begränsad omfattning och med särskilt beaktande av sysselsättningsaspekten garantilån från och med nästa budgetår skall kunna komma ifråga även för att finansiera en nyetablering. Däremot är jag inte nu beredd tillstyrka att garanti skall kunna ges vid övertagande av ett turisthotellföretag. Om riksdagen inte reser någon in-

vändning däremot, torde alltså med giltighet från och med den 1 juli 1963 de ifrågavarande garantilånebestämmelserna böra ändras i enlighet med vad jag nu anför.

Vad gäller storleken av garantiramen för nästa budgetår synes — med hänsyn till att för vart och ett av budgetåren 1960/61 och 1961/62 bara ungefär hälften av de för resp. budgetår beslutade ramarna har tagits i anspråk — någon höjning inte behövlig för nästa budgetår. Jag föreslår därför i likhet med kommerskollegium, att garantiramen bestäms till oförändrat 45 milj. kr., varav någon del bör reserveras i första hand för turist-hotellnäringen. Med prövning av den av riksdagen upptagna frågan om en sänkning av den nedre gränsen för utställande av lånegarantier (se SU 1962: 10, s. 15) bör emellertid anstå i avvaktan på närmare erfarenheter av de utav 1960 års riksdag (se X ht, s. 161) beslutade reglerna angående avvägningen mellan direktlån och garantilån. Det må erinras om att till grund för dessa regler låg bl. a. uppfattningen, att det är principiellt och praktiskt otillfredsställande att använda båda låneformerna parallellt. Jag ämnar emellertid uppmärksamt följa frågan.

Såsom bidrag till företagareföreningarnas m. fl. *administrationskostnader* har under detta anslag för budgetåret 1962/63 anvisats 1,2 milj. kr. De samlade utgifterna för administrationen under nämnda budgetår kommer enligt föreningarnas beräkningar att röra sig om 4,7 milj. kr., inkl. det belopp av i runt tal 0,1 milj. kr., som årligen ställs till vissa centrala sammanlutningars förfogande. Mellanskillnaden täcks via landstingsbidrag, netto-ränteinkomster och en del andra intäkter ävensom genom ianspråktagande av fonderade medel. Nettoränteinkomsterna hänför sig till marginalen mellan den ränta, vilken låntagande företag som regel betalar till föreningarna (garantilåneräntan), och den ränta, vilken föreningarna själva har att betala å de lånemedel, som staten ställer till föreningarnas förfogande (statens normallåneränta). Sistnämnda ränta fastställs av Kungl. Maj:t på grundval av genomsnittsräntan på viss statlig upplåning under de senaste tio åren. Ifrågavarande räntemarginal utgjorde, när normalräntan började tillämpas, ca 2 procent. Utvecklingen på räntemarknaden under de senaste åren har inneburit å ena sidan en sänkning av garantilåneräntan från 6,5 procent år 1960 till f. n. 5,5 procent och å andra sidan en höjning av normallåneräntan från 4,5 procent år 1960 till f. n. 5 procent. Genom denna utveckling har föreningarna fått vidkännas en betydande minskning av inkomsterna, varigenom förluster uppkommit. Dessa uppskattas för innevarande budgetår till 750 000 kr. och torde budgetåret 1963/64 under i övrigt oförändrade förhållanden komma att uppgå till 1 milj. kr. Med hänvisning härtill har föreningarna hemställt att ytterligare medel för administrationsändamål måtte ställas till föreningarnas förfogande för i första hand det nu löpande budgetåret. Vid bedömning av frågan om den uppkomna situationen motiverar särskild medelsanvisning på tilläggsstat för innevarande budgetår anser jag emellertid bör beaktas, att föreningarna disponerar ej oväsentliga besparingar av nettoränteinkomster från tidigare år, vilka besparingar ännu den 30 juni

1962 utgjorde 2,7 milj. kr. Enligt tidigare beslut av riksdagen har dessa medel ansetts böra disponeras för att bestrida även föreningarnas utgifter för administration. Då det sålunda är möjligt för föreningarna att täcka den för innevarande budgetår beräknade bristen genom att anlita egna fonder av detta slag, finner jag ej skäl att för innevarande budgetår tillstyrka ytterligare statsmedel för administrationsändamål.

Möjligheten att ta föreningarnas fonder i anspråk för att täcka löpande administrationskostnader kan dock givetvis inte tillgripas under någon längre tid, bl. a. med hänsyn till att fonderna inte är jämnt fördelade mellan olika föreningar och därför på de flesta håll ganska snart skulle vara uttömda. Det framstår samtidigt som otillfredsställande, att föreningarnas räntemarginaler skall kunna vara underkastade sådana växlingar, som blir resultatet av nuvarande system. Bl. a. är det inte möjligt för föreningarna — och ej heller för statsmakterna vid den årliga anslagsprövningen — att med större grad av säkerhet bedöma inkomstsidan för ett efterföljande verksamhetsår. En förändring av de former, i vilka föreningarna får täckning för sina administrationskostnader, anser jag därför vara påkallad. Riktpunkten för en dylik förändring bör vara, att — oberoende av ränteväxlingarna — företagareföreningarna skall kunna i vad gäller ränteintäkterna på förhand räkna med en fast räntemarginal. Jag vill förorda att en sådan fixerad marginal bestäms till 1,5 procent av de vid förslagsvis mitten av resp. budgetår utestående lånemedlen. Då jag för budgetåret 1963/64 räknar med ca 100 milj. kr. i dylika utestående lånemedel, motsvarar marginalen 1,5 milj. kr.

Jag föreslår att frågan tekniskt löses på så sätt, att på riksstaten tas upp ett förslagsvis betecknat anslag med rubriken Bidrag till företagareföreningar: Räntegaranti. Detta anslag må sedan för resp. budgetår belastas med ett belopp, motsvarande 1,5 procent av föreningarnas den 1 januari utestående lånemedel, med avdrag för vad föreningarna faktiskt uppbär i ränteinkomster på grundval av gällande regler för räntesättningen. Då f. n. den faktiska ränteskillnaden i låneverksamheten är 0,5 procent, kommer föreningarna med utestående lånemedel budgetåret 1963/64 av 100 milj. kr., att i ränteinkomster uppbära 0,5 milj. kr. Vid bifall till vad jag nyss föreslagit om att föreningarna skall vara garanterade en räntemarginal motsvarande 1,5 procent av utestående lånemedel, bör till administrationsändamål under ifrågavarande förslagsanslag för budgetåret 1963/64 anvisas 1 milj. kr., att efter beslut av Kungl. Maj:t ställas till föreningarnas förfogande. Hemställan om denna medelsanvisning görs under nästa anslagspunkt.

Därutöver bör företagareföreningarna på sedvanligt sätt erhålla statliga bidrag till sin administration över ett särskilt reservationsanslag. Vad gäller storleken därav må erinras om att genom beslut av Kungl. Maj:t den 23 november 1962 chefen för handelsdepartementet bemyndigats att tillkalla högst fem sakkunniga för att verkställa utredning angående företagareföreningarnas organisation. Jag förutsätter att föreningarna skall finna det välbetänkt att i avvaktan på resultatet av denna utredning iaktta en viss återhållsamhet i utbyggnaden av administrationen. Med hänsyn härtill och

i huvudsaklig anslutning till kommerskollegiets bedömning av administrationsmedelsbehovet under nästa budgetår föreslår jag att till ändamålet under förevarande anslag anvisas 1 milj. kr. Detta belopp innefattar även det särskilda bidraget till företagareföreningen i Norrbotten såsom stöd åt företagsamheten i Tornedalen och vad som kan komma att utgå i bidrag efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall till vissa centrala sammanslutningar på hantverks- och industriområdet, däribland Svenska turisthotellens riksförbund.

Till *subventioner* har för innevarande budgetår anvisats 0,3 milj. kr. Av subventionsmedel finns f. n. ute hos föreningarna och under förevarande anslag i form av reservationer sammanlagt ca 2,5 milj. kr. Detta belopp överstiger vida de årliga normala förlusterna i låneverksamheten. Någon ökning av subventionsmedelsposten för nästa budgetår synes därför inte behövlig. Jag föreslår, i likhet med kommerskollegium, att till ändamålet för budgetåret 1963/64 anvisas oförändrat 0,3 milj. kr.

Förevarande anslag bör från och med budgetåret 1963/64 benämnas Bidrag till företagareföreningar m. fl.: Administrationskostnader. Den 1 juli 1963 bör dit föras vid utgången av budgetåret 1962/63 innestående behållningar under det nuvarande reservationsanslaget Bidrag till företagareföreningar m. fl.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva att statsgaranti för lån till hantverks- och industriföretag m. m. må under budgetåret 1963/64 beviljas intill ett belopp av 45 000 000 kr.

b) till *Bidrag till företagareföreningar m. fl.: Administrationskostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 300 000 kr.

[18] 13. Bidrag till företagareföreningar: Rantegaranti

	Anslag
1963/64 (förslag)	1 000 000

Under hänvisning till vad jag anført under närmast föregående anslagspunkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till företagareföreningar: Rantegaranti* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kr.

[19] 14. Täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och industriföretag m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	500 000	910 796
1962/63	1 000 000	
1963/64 (förslag)	1 200 000	

Yrkande

Kommerskollegium (skr. 14/11 1962) hemställer om anvisande för budgetåret 1963/64 av 1 500 000 kr. till täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och industriföretag.

Motiv

Omfattningen av de anspråk, som kan komma att ställas på infriande av ställda garantilån, är med hänsyn till växlingarna i konjunkturläget svår att uppskatta på förhand. Det är dock uppenbart att den ökade garantigivningen kan komma att medföra stegrade anspråk på infriande av lämnade garantier. För budgetåren 1960/61 och 1961/62 förföll garantier till belopp av resp. 1,2 och drygt 1 milj. kr.

Departementschefen

Under förevarande anslag torde för budgetåret 1963/64 böra anvisas 1,2 milj. kr., innebärande en höjning med 0,2 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och industriföretag m. m. för budgetåret 1963/64* anvisa ett förslagsanslag av 1 200 000 kr.

[20] 15. Bidrag till Sveriges standardiseringskommission

	Anslag
1961/62	566 000
1962/63	566 000
1963/64 (förslag)	615 000

Av innevarande budgetårs anslag avses 150 000 kr. för det centrala kansliet och 416 000 kr. för fackorgan och standardkommittéer.

Yrkande

Sveriges standardiseringskommission (skr. 31/8 1962) hemställer, att anslaget höjs med 334 000 kr.

Motiv

Med hänsyn till planerad utökning av arbetsprogrammet för kommissionens centrala kansli torde detta för sin verksamhet under budgetåret 1963/64 behöva disponera 200 000 kr. av statsanslaget.

Under erinran om att vinsten av byggnadsteknisk standardisering främst tillfaller samhället i form av lägre byggnadskostnader och därmed sänkta boendekostnader har Byggstandardiseringen hemställt om ökning av statsanslaget från 200 000 till 300 000 kr. för att möjliggöra en intensifierad produktstandardisering. Standardiseringskommissionens styrelse, som anser det riktigt att staten tar huvudansvaret för finansieringen av den bygg-

nadstekniska standardiseringen, finner hemställan välmotiverad ur samhällsekonomisk synpunkt.

Från den övriga standardiseringsverksamheten, inklusive behovet för centrala kansliet, föreligger framställningar om statsanslag på sammanlagt 600 000 kr. Det ytterligare medelsbehovet, 1 845 000 kr., torde komma att täckas bl. a. genom direkta kontantbidrag från enskilt håll och genom inkomster av försäljning av standard. Enligt standardiseringskommissionens uppfattning bör samhället sörja för en ändamålsenlig standardisering, såväl med hänsyn till det allmänna konsumentintresset som med hänsyn till det ansvar staten äger för den industriella utvecklingen i landet. I dessa sammanhang bör beaktas ej minst de europeiska integrationsplanerna och de handelshinder som avvikande nationella standard utgör. Standardiseringskommissionens styrelse anser, att statens andel av det sammanlagda belopp, som kommissionen behöver i direkta kontantbidrag för annan än byggnadsteknisk standardisering, bör vara minst en tredjedel, eller ca 600 000 kr.

Departementschefen

I insikt om värdet av standardiseringskommissionens verksamhet för produktionen och konsumtionen vill jag för nästa budgetår medverka till en viss höjning av statens bidrag till ändamålet och föreslår att anslaget räknas upp med 49 000 kr. till 615 000 kr. De ökade medlen bör falla på »övrig standardiseringsverksamhet». Vad byggstandardiseringen beträffar må erinras om att statens råd för byggnadsforskning från och med innevarande budgetår lämnar ett effektivt ekonomiskt stöd åt denna gren av kommissionens arbete. Bidragen därifrån torde för innevarande budgetår komma att uppgå till 200 000 kr. och för budgetåret 1963/64 till 300 000 kr.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Sveriges standardiseringskommission* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 615 000 kr.

[21] 16. Befrämjande av hemslöjden

	Anslag	Nettoutgift	Reservation
1961/62	55 000	55 000	—
1962/63	266 000		
1963/64 (förslag)	266 000		

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget, 266 000 kr., har bidrag tilldelats Svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund med 30 000 kr., Föreningen Handarbetets vänner med 10 000 kr. och sällskapet Same-Ätnams slöjdtuskott med 10 000 kr. At kommerskollegium har uppdragits att av återstoden av anslaget fördela 190 000 kr. såsom bidrag till kostnaderna

under budgetåret för avlöning till hemslöjdskonsulenter, 17 000 kr. till understöd åt de provinsiella hemslöjdsföreningarna samt högst 9 000 kr. till särskilda hemslöjdsändamål.

Yrkande

Svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund (skr. 28/8 1962) hemställer, att de statliga bidragen till befrämjande av hemslöjden höjs till 338 000 kr.

Föreningen Handarbetets vänner (skr. 30/8 1962) hemställer om ett statsbidrag av 12 000 kr. för föreningens verksamhet under budgetåret 1963/64.

Motiv

Statsunderstödet till riksförbundet har sedan 1950 utgått med 30 000 kr. per år. För att anslaget i nuvarande penningvärde skall motsvara 1950 års, bör det höjas till 50 000 kr.

Under erinran om att Föreningen Handarbetets vänner den 14 juni 1962 tilldelats ett extra anslag om 2 000 kr. av fondmedel tillstyrker riksförbundet att anslaget till föreningen uppräknas till 12 000 kr. Förbundet framhåller betydelsen av att Handarbetets vännerns produktion kan hållas på en hög konstnärlig nivå.

Med hänsyn till innevarande års lönehöjningar bör bidraget till hemslöjdskonsulenternas löner räknas upp till 240 000 kr.

Departementschefen

Någon höjning av statens bidrag till hemslöjdsändamål kan jag inte tillstyrka, utan anslaget bör uppföras med oförändrat 266 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av hemslöjden* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 266 000 kr.

[22] 17. Bidrag till Svenska slöjdföreningen

	Anslag
1961/62	50 000
1962/63	50 000
1963/64 (förslag)	50 000

Yrkande

Styrelsen för Svenska slöjdföreningen (skr. 31/8 1962) hemställer, att bidraget höjs till 150 000 kr.

Motiv

Anslaget har sedan 1947 utgått med oförändrat belopp. Föreningen har visserligen vid flera tillfällen under senare år uppburit bidrag av konsumentrådet, men dessa har uteslutande varit avsedda att täcka kostnaderna

för konkreta utrednings- och forskningsuppgifter. Utan en kraftig förstärkning av anslaget kan föreningen inte vidmakthålla sin nuvarande verksamhet. För år 1962 förutses en förlust på närmare 70 000 kr.

Departementschefen

Jag är medveten om det stora värdet av Svenska slöjdföreningens insatser i form- och miljöfrämjande syfte. I princip anser jag emellertid att verksamheten bör äga rum via självfinansiering. Om föreningen bedömer tillskott av statsmedel erforderliga för utrednings- och forskningsändamål eller för deltagande utomlands i mässor och utställningar, bör föreningen vara oförhindrad att göra framställning därom för prövning av Kungl. Maj:t i särskild ordning. Under sådana förhållanden torde anslaget på riksstaten för nästa budgetår bära tas upp med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Svenska slöjdföreningen* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 50 000 kr.

[23] 18. Främjande av utrikeshandeln m. m.

	Anslag
1962/63	3 500 000
1963/64 (förslag)	5 446 000

Från anslaget bestrids under innevarande budgetår utgifter för handelssekreterareorganisationen, svenska handelskamrar i utlandet, småindustriens exportråd och småindustriens exportbyrå, mässor och utställningar i utlandet, diverse exportfrämjande åtgärder samt kommersiell information m. m. i Amerikas förenta stater och Europa.

Handelssekreterareorganisationen

Kostnaderna för handelssekreterareorganisationen beräknades för budgetåret 1961/62 till 1 110 000 kr. De faktiska kostnaderna uppgick till ca 1 200 000 kr. Underskottet har kunnat täckas genom anlitande av reservationer under anslaget från tidigare budgetår. För budgetåret 1962/63 har till ändamålet anvisats 1 370 000 kr.

För närvarande tjänstgör sju handelssekreterare med fast placering på transoceana marknader, nämligen två i Canada (Toronto och Vancouver), tre i Amerikas förenta stater (Chicago, Los Angeles och New York), en i Mellanamerika (Guatemala City) samt en i Indien (Calcutta). Från och med februari 1963 tillkommer en s. k. rörlig handelssekreterare, stationerad i hemlandet och med Afrika som arbetsfält. Med utnämmandet av en rörlig handelssekreterare har på försök realiserats ett av dåvarande exportstödsberedningen (prop. 1962: 1, Bil. 12, s. 50, 60) framfört förslag.

Kostnaderna för handelssekreterareorganisationen torde för innevarande

budgetår kunna hållas inom ramen för beräknade 1 370 000 kr. Av beloppet avser ca 1 030 000 kr. arvoden och expenser samt återstoden ut- och hemflyttningskostnader, sjukvårdskostnader, kostnader för tjänsteresor till Sverige m. m.

För att vidmakthålla den nuvarande organisationen om sju fasta och en rörlig handelssekreterare beräknas för nästa budgetår 1 510 000 kr. Härav hänför sig 1 133 000 kr. till arvoden och expenser samt återstoden till kostnader för ut- och hemflyttningar m. m. Det ökade medelsbehovet hänför sig till dels automatiska kostnadsökningar i fråga om löner och expenser, dels ökade kostnader för de fasta handelssekreterarnas tjänsteresor till Sverige.

I detta sammanhang torde få anmälas, att Sveriges allmänna exportför-
ening gjort framställning om inrättande av ytterligare två handelssekreterareposter, nämligen en med placering i Kuala Lumpur i Malajiska federationen och en i Lima i Peru. Genom utrikesdepartementet har vidare anmälts behov av en handelssekreterare på Filippinerna med placering i Manilla. Samtliga dessa tre marknader sägs erbjuda goda utvecklingsmöjligheter för svensk export, varför en förstärkning på det kommersiella planet av den svenska utrikesrepresentationen inom berörda områden är motiverad.

Svenska handelskamrar i utlandet

Till bidrag till svenska handelskamrar i utlandet har för budgetåret 1961/62 anvisats 700 000 kr. och för innevarande budgetår 745 000 kr. Anslaget för förstnämnda budgetår har fördelats mellan följande handelskamrar m. m. med angivna belopp, nämligen New York 250 000 kr., London 110 000 kr., Paris 73 500 kr., Sydney 54 000 kr., Madrid 30 000 kr., São Paulo 40 000 kr., Buenos Aires 12 500 kr., Düsseldorf 90 000 kr. samt Österrikisk-svenska institutet i Wien 40 000 kr. Bidraget till handelskammaren i Düsseldorf avser budgetåret 1961/62 medan bidragen till övriga handelskamrar samt institutet i Wien avser kalenderåret 1962.

Nu gällande ordning med i flertalet fall räkenskapsår lika med kalenderår försvårar enligt *kommerskollegium* (skr. 4/10 1962) anslagsberäkningen. Denna måste äga rum ca ett och ett halvt år i förväg. Kommerskollegium föreslår därför, att handelskamrarna i fortsättningen skall redovisa sina inkomster och utgifter per budgetår. I övergången bör därvid av innevarande budgetårs anslag endast hälften ställas till kamrarnas förfogande, d. v. s. vad som motsvarar tiden den 1 januari—den 30 juni 1963. Undantag bör dock göras för handelskammaren i Düsseldorf, som redan har räkenskapsår lika med budgetår. Dit skulle gå 90 000 kr., medan av återstoden av de för handelskamrarna avsedda medlen hälften, eller 327 500 kr., fördelas mellan de övriga handelskamrarna. Därvid kommer att under anslaget finnas kvar 327 500 kr., som bör reserveras till budgetåret 1963/64.

Från de nyssnämnda handelskamrarna, utom handelskammaren i Buenos Aires samt från institutet i Wien har inkommit ansökningar om bidrag för budgetåret 1963/64. Sammanlagt begärs 991 000 kr., vilket innebär en ökning

med 291 000 kr. i förhållande till det för budgetåret 1961/62 beviljade anslaget. Dessutom föreligger ansökningar om bidrag från handelskammaren i Brüssel med 43 000 kr. för budgetåret 1963/64 och från handelskammaren i Haag med 156 000 kr. för kalenderåren 1963—1965.

Kollegium tillstyrker viss höjning av bidragen för handelskamrarna i Paris, Sydney, Wien samt Düsseldorf ävensom bidrag till kamrarna i Brüssel och Haag. Övriga handelskamrar föreslås erhålla oförändrade bidrag. Sammanlagt innebär kollegiets förslag en bidragstilldelning för nästa budgetår av 842 200 kr. Efter frånräkning av nyssnämnda 327 500 kr., som vid bifall till kollegiets förslag om ändrad redovisning kommer att finnas kvar från innevarande budgetår, blir anslagsbehovet för budgetåret 1963/64 sammanlagt 514 700 kr. Det innebär en minskning med 230 300 kr. jämfört med anslaget för innevarande budgetår.

Småindustriens exportråd och småindustriens exportbyrå

Till småindustriens exportråd och småindustriens exportbyrå har under budgetåret 1961/62 anvisats 143 900 kr. och under budgetåret 1962/63 150 000 kr.

Småindustriens exportråd (skr. 16/8 1962) hemställer, att anslaget höjs med 15 600 kr. till 165 600 kr. Av ökningen faller 6 600 kr. på lönerregleringar, 8 000 kr. på resekostnader och 1 000 kr. på expenser.

Kommerskollegium (skr. 4/10 1962) tillstyrker exportrådets framställning.

Diverse exportfrämjande åtgärder

Till diverse exportfrämjande åtgärder har för innevarande budgetår under anslaget beräknats 200 000 kr. Därav har 110 000 kr. reserverats för utrikeshandelsstipendier och återstoden för bidrag till marknadsundersökningar i utlandet.

Kommerskollegium (skr. 4/10 1962) erinrar om att under budgetåret 1961/62 utrikeshandelsstipendier utdelades till ett sammanlagt belopp av 50 350 kr. För närvarande är tolv stipendiaterna verksamma. En av dem är placerad i Belgien, en i Grekland och tio i Amerikas förenta stater. Av de sistnämnda tjänstgör tre som praktikanter hos handelssekreterarna i Los Angeles, Chicago och Toronto.

Kollegium hemställer, att till utrikeshandelsstipendier beräknas oförändrat 110 000 kr. för nästa budgetår.

Kommersiell information

Under anslaget har för innevarande budgetår beräknats dels 300 000 kr. till informationskontor m. m. vid mässor och utställningar i utlandet, dels 735 000 kr. till kommersiell information m. m. i Amerikas förenta stater och Europa. För den s. k. USA-kampanjen (prop. 1962: 1, Bil. 12, s. 61—62) har därjämte ur handels- och sjöfartsfonden reserverats 650 000 kr. Som närmare utvecklats i förra årets statsverksproposition (Bil. 12, p. 20) beräk-

nas USA-kampanjen dra en sammanlagd kostnad av 6 milj. kr. under en treårsperiod, varvid förutsatts att kostnaderna skall fördelas lika mellan staten och näringslivet.

Enligt *kommerskollegiets* mening (skr. 4/10 1962) är mässor och utställningar av traditionell art en viktig form av kommersiell bearbetning av utlandsmarknaderna. Det är möjligt att på den vägen till jämförelsevis begränsade kostnader effektivt stödja näringslivets exportansträngningar. Som Sveriges allmänna exportförening i skrivelse till kommerskollegium framhållit, måste med de resurser som nu står till förfogande många i och för sig angelägna mässframträdanden slopas. För att möjliggöra en viss stegring av framträdandena under nästa budgetår föreslår kollegium, att för ändamålet anvisas ett med 100 000 kr. till 400 000 kr. höjt belopp.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 25 maj 1962 har tillkallats en särskild beredning, benämnd *upplysningsberedningen*, med uppdrag att samordna planering och utförande av sådan svensk upplysningsverksamhet i utlandet, som helt eller delvis bekostas av statsmedel eller för vilken statliga eller statsunderstödda organ och institutioner tas i anspråk.

Den kommersiella information i Europa, till vilken medel under detta anslag anvisades för budgetåret 1962/63, planeras komma till utförande genom speciella upplysningsaktioner i Förbundsrepubliken Tyskland samt i Frankrike och Belgien. Aktionerna beräknas under innevarande budgetår av statsmedel dra en kostnad om sammanlagt 685 000 kr., varav 385 000 kr. från förevarande anslag och resten, 300 000 kr., från det under tredje huvudtiteln upptagna förslagsanslaget Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige. För att fullfölja actionerna under nästa budgetår har beräknats ett medelsbehov av tillhoppa 1 380 000 kr. Under innevarande och nästa budgetår faller enligt beräkningarna sammanlagt på Tysklandskampanjen 915 000 kr. och på kampanjerna i Frankrike och Belgien 1 150 000 kr.

Departementschefen

Riktlinjerna i stort rörande formerna för och omfattningen av de åtgärder, som från statens och näringslivets sida bör vidtas för att stimulera en aktiv bearbetning av utlandsmarknaderna, har utformats främst på grundval av det material de tidigare verk samma exportstöds-, utställnings- och USA-beredningarna lagt fram. En ingående redogörelse härför har lämnats i föregående års statsverksproposition (prop. 1962: 1, Bil. 12, s. 48 ff). För att ytterligare klarlägga vissa i sammanhanget betydelsefulla frågor har jag, såsom redan anförts, tillkallat en beredning, benämnd upplysningsberedningen, med uppdrag att samordna planering och utförande av sådan svensk upplysningsverksamhet i utlandet, som helt eller delvis bekostas av statsmedel eller för vilken statliga eller statsunderstödda organ och institutioner tas i anspråk. Vidare har jag den 7 december 1962 med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande förordnat en sakkunnig för att närmare utreda frågorna rörande formerna för och omfattningen av statens stöd till de svenska handelskamrarna utomlands.

Beträffande medelsbehoven för budgetåret 1963/64 till de olika ändamålen under anslaget torde jag nu få anföra följande.

Till *handelssekreterareorganisationen* har för innevarande budgetår anvisats 1 370 000 kr. för att bestrida kostnaderna för en organisation av åtta handelssekreterare. Härei ingår en s. k. rörlig handelssekreterare, vilken utnämnts under innevarande budgetår och tilldelats delar av den afrikanska marknaden som verksamhetsfält. Exportstödsberedningen förordade, som redovisats i förra årets statsverksproposition (prop. 1962: 1, Bil. 12, s. 49), uppbyggandet i första hand av en normalorganisation av tio handelssekreterare. För egen del tillmäter jag handelssekreterareorganisationen en sådan betydelse, att jag anser att en ytterligare utbyggnad nu bör komma till stånd. För nästa budgetår förordar jag en utökning med en handelssekreterare. Det sammanlagda medelsbehovet till handelssekreterare för nästa budgetår kommer därvid att uppgå till 1 700 000 kr.

Sedan en följd av år har till generalkonsulatet i Berlin varit knuten en befattningshavare med särskild uppgift att bevaka vårt lands kommersiella intressen i Östtyskland. För innevarande budgetår belastar kostnaderna här för kommerskollegiets avlöningsanslag (s. 16). Från och med nästkommande budgetår bör medel för ändamålet i stället anvisas under förevarande anslag. Medelsbehovet uppgår till 65 000 kr.

Statsbidraget till de *svenska handelskamrarna i utlandet* utgör innevarande budgetår tillhopa 745 000 kr. Då jag finner en förstärkning av bidragen till vissa handelskamrar motiverad lämnar jag kommerskollegiets förslag om ett sammanlagt bidrag för nästa budgetår om 842 000 kr. utan erinran. Likaledes ansluter jag mig till förslaget om en omläggning av tidsperioderna för bidragen. Härigenom kommer tilldelningen av medel fortsättningsvis att genomgående sammanfalla med det budgetår för vilket medel anvisas över riksstaten. Genom att av innevarande års anslag 327 500 kr. reserverats för utbetalning under nästa budgetår begränsas medelsbehovet till avrundat 515 000 kr.

Småindustriens exportråds av kommerskollegium tillstyrkta hemställan om medelsanvisning för budgetåret 1963/64 föranleder ingen erinran från min sida. I anledning av en redan genomförd reglering av vissa styrelsearvoden torde emellertid beloppet böra räknas upp till 166 000 kr.

Vad beträffar *andra exportfrämjande åtgärder*, såsom bidrag till marknadsundersökningar, utrikeshandelsstipendier och praktikanter har för innevarande budgetår beräknats sammanlagt 200 000 kr. Praktikanter hos handelssekreterare finns för närvarande i Los Angeles, Chicago och Toronto. Jag finner det önskvärt att ytterligare en praktikant utses. Anslagsbehovet kommer därvid för nästa budgetår att uppgå till sammanlagt 220 000 kr.

Till upplysningsverksamhet av skilda slag i utlandet har för budgetåret 1962/63 under tionde huvudtiteln beräknats dels 300 000 kr. till informationskontor m. m. vid mässor och utställningar i utlandet, dels 735 000 kr. till kommersiell information m. m. i Förenta staterna och Europa. Därjämte har 650 000 kr. anvisats ur handels- och sjöfartsfonden för den

s. k. USA-kampanjen. Vid sidan härav har under tredje huvudtiteln anslag Utländska pressbesök och Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige anvisats sammanlagt 2 745 000 kr. för information om Sverige och svenska förhållanden. Som jag framhållit i föregående års statsverksproposition är det angeläget att en nära samordning sker mellan de olika instanser, som är verksamma på detta område. Genom förordnandet under innevarande budgetår av en särskild rådgivare att stå till vederbörande departementschefers förfogande i frågor rörande svensk upplysningsverksamhet i utlandet, vilken rådgivare även utsetts att vara ordförande i upplysningsberedningen, har förutsättningar skapats härför. Beträffande denna verksamhet torde få hänvisas till anslagspunkten Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige under tredje huvudtiteln i årets statsverksproposition. Ministern för utrikes ärendena framhåller där bl. a. att de medel, som anslås för de redan beslutade och under förberedelse varande aktionerna i Förbundsrepubliken Tyskland samt Frankrike och Belgien, på grund av dessa aktioners starka kommersiella och resefrämjande syften, i fortsättningen bör anvisas uteslutande under tionde huvudtiteln. I anslutning härtill förordar jag, att medlen till ändamålet fortsättningsvis tas upp under en särskild anslagspost, benämnd Kommersiell information, under förevarande anslag. Beträffande medelsbehovet för nästa budgetår under anslagsposten beräknar jag först 1 000 000 kr. för USA-kampanjen i enlighet med den finansieringsprincip som tidigare fastslagits. Till övrig kommersiell information, vartill jag hänför bl. a. de pågående speciella upplysningsaktionerna i Förbundsrepubliken Tyskland, i Frankrike och Belgien samt mäss- och utställningsverksamheten utomlands, torde vidare anvisas 1 780 000 kr. Detta innebär, att anslagsposten för nästa budgetår bör föras upp med sammanlagt 2 780 000 kr.

Vid bifall till vad jag nu föreslagit bör för budgetåret 1963/64 anslaget föras upp med tillhopa 5 446 000 kr. Härav utgör anslagsposten Kommersiell information 2 780 000 kr. I övrigt beräknas till handelssekreterareorganisationen m. m. 1 765 000 kr., till bidrag till svenska handelskammare i utlandet 515 000 kr., till exportbyrån och exportrådet 166 000 kr. samt till övriga exportfrämjande åtgärder 220 000 kr. Liksom tidigare torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser om användningen av dessa medel ävensom att vid behov göra jämkningar mellan olika ändamål.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Främjande av utrikeshandeln m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 5 446 000 kr.

C. Sveriges geologiska undersökning**[24] 1. Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	2 637 000	2 567 112
1962/63	2 776 000	
1963/64 (förslag)	2 788 000	

Yrkande

Sveriges geologiska undersökning (skr. 25/8 1962) hemställer, att anslaget höjs med 146 500 kr.

	Förändring
1. Nya tjänster:	
a—c) 3 geologer Ag 23	+ 65 628
d) 1 laboratoriebiträde Ag 4—7	+ 7 788
e) Medel motsvarande 3 kanslibiträden A 7	+ 28 728
2. Uppflyttning i lönegrad:	
a) 1 statsgeofysiker Ae 25—förste statsgeofysiker Ae 27	+ 2 640
b) 2 förmän Ae 11—förmän Ae 13	+ 2 544
c) 1 förmän Ae 10—förmän Ae 13	+ 1 860
3. Överflyttning från malmletningsanslaget:	
1 ritbiträde Ag 7—Ae 7	+ 9 576
4. Ökade medel för avlöning av personal vid förlängd fältarbets-säsong	+ 4 500
5. Merkostnader med anledning av prop. 169/1962	+ 48 469
6. Löneklassändringar	+ 8 798
7. Ändrat kallortstillägg	+ 1 770
8. Rörligt tillägg	+ 253 300
9. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	— 12 100
10. Minskning av löner till extra personal	— 277 000
	+ (avr.) 146 500

I riksstaten för innevarande år har såsom inkomster vid Sveriges geologiska undersökning upptagits 1 400 000 kr. Under budgetåret 1961/62 uppgick inkomsterna till 1 678 500 kr. och de uppskattas av geologiska undersökningen för nästa budgetår till 1 100 000 kr. Minskningen sammanhänger med en förväntad nedgång i uppdragsvolymen efter avslutande av vissa större beställningsarbeten för LKAB.

Motiv

1. a—c). De tre tjänsterna avser en berggrundsgeolog på kartbyrån samt en paleontolog och en kvartärmikrogeolog, båda på allmänna byrån.

Den pågående berggrundskarteringen i Örebroområdet hindras och motsvarande arbeten i Jämtlands län måste delvis upphöra, om icke medel anvisas för anställning av en berggrundsgeolog.

I skrivelserna med anslagsäskanden för budgetåren 1961/62 och 1962/63 (X ht 1961, s. 67, prop. 1962: 1, Bil. 12, s. 64) har medel begärts för en befattning såsom paleontolog. Motiveringen för tjänstens inrättande kvarstår, nämligen mikrofossilundersökningar av kambrosiluriska bergarter och geologisk kartering i områden med sådan berggrund.

Till kartverksamheten hör också utredningar av bl. a. den geologiska utvecklingen och av lagerföljden. För dessa arbeten krävs mikroskopiska undersökningar av jordarter, pollen m. m. På grund av bristen på kvalificerad arbetskraft för dessa uppgifter inom verket har för dessa analyser måst anlitas utomstående specialister. Förfarandet är kostsamt och leder dessutom till eftersläpningar i analysarbetet och därmed i kartutgivningen.

1. d). Denna tjänst erfordras som hjälp till kvartärmikrogeologen (se p. 1 a—c) för bl. a. preparatberedning.

1. e). Verkets byråchefer bör av flera skäl avlastas från visst rutinemässigt registreringsarbete m. m. Dessutom erfordras biträdesförstärkning vid den administrativa sektionens kassaavdelning.

2. a). De flesta statsgeologerna är nu placerade i A 27 som förste statsgeologer. Arbetsuppgifter i paritet med förste statsgeologs åligger den tjänst som statsgeofysiker i A 25, som inrättats från och med budgetåret 1962/63. Denna tjänst bör därför ha motsvarande lönegradsplacering.

2. b). På grund av den expanderande utvecklingen inom malmbyråns geologiska och geofysiska avdelningar har förmännen vid dessa båda avdelningar fått större ansvar och mer omfattande uppgifter. Härtill kommer att de tekniker, som arbetar under ifrågavarande förmän, genom B-listeförhandlingar våren 1962 har höjts till lönegrad A 11.

2. c). Förmannen i A 10 vid malmbyråns geofysiska avdelning har praktiskt taget identiska arbetsuppgifter med förmannen i A 11 vid samma avdelning (jfr p. 2. b).

3. Av de åtta ritbiträdena på malmbyråns geofysiska avdelning är sex extra befattningshavare med avlöning från malmletningsanslaget. Fyra av dessa senare har tillkommit i samband med påbörjandet av den flygmagnetiska verksamheten, medan två fanns redan dessförinnan. Av de två sistnämnda bör den ena nu föras över på extra ordinarie stat. Hänsyn härtill har tagits vid beräkning av medelsbehovet under malmletningsanslaget.

4. För att möjliggöra en av såväl praktiska som ekonomiska skäl motiveerad förlängning av fältarbetssäsongen inom det löpande karteringsarbetet behövs en viss förstärkning av lönemedlen till övrig icke-ordinarie personal. Huvuddelen av merkostnaderna för säsongförlängningen belastar emellertid reservationsanslaget Resor och fältarbeten, vartill här må hänvisas (s. 55).

10. Omfattningen under nästa budgetår av arbetena för LKAB, vilka på ett avgörande sätt påverkar belastningen av anslagsposten för tillfällig personal, är svår att förutse. Geologiska undersökningen räknar emellertid med en ej oväsentlig nedgång i nämnda arbeten. I anslutning därtill bör förevärande anslagspost skrivas ned från 770 000 kr. till 500 000 kr.

Departementschefen

För en erforderlig förstärkning av den administrativa biträdespersonalen föreslår jag inrättande vid geologiska undersökningen från och med nästa budgetår av två tjänster som kanslibitråde i Ae 7 och beräknar härför under anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 19 200 kr. Nämnda anslagspost bör därjämte räknas upp med 9 600 kr. för att möjliggöra extra-ordinatesättning i oförändrad lönegrad och med oförändrad benämning av en f. n. med anlitande av medel ur reservationsanslaget Malmletning inrättad tjänst som ritbiträde i Ag 7.

De under p. 1 a)—d) samt p. 4 framförda yrkandena gäller eller har visst samband med karteringsverksamheten. Enligt vad jag under hand inhämtat är det ämbetsverkets avsikt att år 1963 i samband med framläggandet av förslag till slutlig lösning av ämbetsverkets organisation även underställa Kungl. Maj:t en långsiktig plan för uppläggning av karteringsarbetet. Under sådana förhållanden är jag inte beredd att nu pröva frågan om personalbehovet m. m. för denna verksamhetsgren.

Vad geologiska undersökningen föreslagit om uppflyttning i lönegrad av vissa tjänster m. m. torde lämnas utan bifall. Däremot föranleder yrkandena under p. 5—7 samt p. 10 ingen erinran från min sida. Under anslagsposterna Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter bör beräknas en ökning med 215 000 resp. en minskning med 13 900 kr.

Anslaget torde i enlighet med vad jag nu föreslagit böra uppföras med sammanlagt 2 788 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	523 400
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	1 200
3. Avlöningar till extra personal, <i>förslagsvis</i>	500 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 092 800
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	638 300
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	32 300
Summa kr. 2 788 000	

b) till Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 788 000 kr.

[25] 2. Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 011 000	1 338 367
1962/63	1 036 000	
1963/64 (förslag)	995 000	

Yrkande

Sveriges geologiska undersökning (skr. 25/8 och 20/10 1962) hemställer, att anslaget minskas med 40 000 kr.

	Netto- utgift 1961/62	Omkost- nadsstat 1962/63	Under- sökningens förslag 1963/64	Förändring
1. Sjukvård m. m.	3 430	3 000	4 000	+ 1 000
2. Bränsle, elkraft, vatten	43 828	45 000	45 000	—
3. Övriga expenser	102 803	118 000	127 000	+ 9 000
4. Omkostnader i anledning av uppdrag	975 173	650 000	600 000	— 50 000
5. Publikationstryck	179 905	180 000	180 000	—
6. Övriga utgifter: Inköp och underhåll av materiel	29 990	40 000	40 000	—
				— 40 000

Motiv

1. I anslutning till belastningen under budgetåret 1961/62 bör räknas med en ökning med 1 000 kr.

3. För inredning av nya tjänsterum har för innevarande budgetår anvisats ett engångsbelopp av 13 000 kr., vilket nu utgår. Å andra sidan bör tas upp ytterligare 7 000 kr. i ökade städningskostnader, sammanhängande med utökade lokaler och höjda timlöner för städerskepersonal, samt 5 000 kr. för inköp av nödvändig facklitteratur. Slutligen räknas under anslagsposten 10 000 kr. för allmän kostnadsfördyring i fråga om material.

4. Ämbetsverket räknar med att omfattningen av malmletningsuppdragen för LKAB under nästa budgetår kommer att minska.

Departementschefen

Geologiska undersökningens beräkningar av medelsbehovet under detta anslag torde lämnas utan erinran, utom i vad gäller delposten Övriga expenser. I fråga om denna föreslår jag å ena sidan en höjning med 21 000 kr., avseende bl. a. ökade städningskostnader och — till belopp av 3 500 kr. — nyanskaffning av kontorsmaskiner, och å andra sidan en minskning med 13 000 kr., motsvarande en engångsanvisning för innevarande budgetår. Vid bifall härtil ökar delposten netto med 8 000 kr. och anslaget blir i sin helhet 995 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 995 000 kr.

[26] 3. Sveriges geologiska undersökning: Resor och fältarbeten

	Anslag	Nettoutgift	Reservation
1961/62	154 000	170 467	39 622
1962/63	176 000		
1963/64 (förslag)	178 000		

Yrkande

Sveriges geologiska undersökning (skr. 25/8 1962) hemställer, att anslaget höjs med 37 000 kr.

Motiv

Höjningen av kilometerersättningen för resa med egen bil och av tågbiljettpriserna beräknas medföra en automatisk ökning av kostnaderna för resor med 2 000 kr.

En intensifiering och rationalisering av karteringsarbetena ute på fältet är erforderlig, bl. a. för att geologiska undersökningen i rimlig tid skall kunna slutföra arbetena med ett geologiskt kartblad inom Örebroområdet. En avsevärd förbättring i arbetstakten vinnes om verket får ekonomiska möjligheter att anställa ytterligare extrageologer och att förlänga fältarbetssäsongen för den fast anställda kartbladspersonalen. Kostnaden härför under förevarande anslag beräknas till 35 000 kr.

Departementschefen

För automatiska kostnadsökningar tillstyrker jag i enlighet med geologiska undersökningens förslag anvisande av ytterligare 2 000 kr. Däremot bör anstå med en uppräknings av anslaget för att möjliggöra förlängning av fältarbetssäsongen. Först bör avvaktas den mera långsiktiga planering av karteringsverksamhetens uppläggning, varom nyss har talats under avlösningsanslaget.

Av anslaget torde liksom f. n. sker 5 000 kr. få användas till bekostande av internordiska resor i studiesyfte eller för deltagande i sammanträden med företrädare för geologinstitutionerna i de övriga nordiska länderna.

Under återopande av vad nu anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Resor och fältarbeten* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 178 000 kr.

[27] 4. Sveriges geologiska undersökning: Utrustning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation
1961/62	150 000	131 214	82 033
1962/63	250 000		
1963/64 (förslag)	250 000		

Yrkande

Sveriges geologiska undersökning (skr. 25/8 1962) hemställer, att anslaget höjs med 66 000 kr.

Motiv

Av anslaget avses 102 000 kr. för laboratorie- och verkstadsutrustning i Stockholm och Malåträsk samt 126 000 kr. för en förstärkning av fordonsparken, vilken med hänsyn till malmletningsverksamhetens nuvarande omfattning är klart underdimensionerad. Till verksamheten i övrigt erfordras 88 000 kr. För en mera detaljerad redogörelse i fråga om den till inköp föreslagna utrustningen torde få hänvisas till akten i ärendet.

Departementschefen

Detta anslag räknades för innevarande budgetår upp med 100 000 kr. Jag är inte beredd att nu föreslå ytterligare höjning utan hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Utrustning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kr.

[28] 5. *Sveriges geologiska undersökning: Malmletning*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation
1961/62	1 991 000	2 024 792	42 109
1962/63	1 991 000		
1963/64 (förslag)	2 791 000		

Sveriges geologiska undersökning (skr. 25/8, 19/10 och 20/10 1962) hemställer, att anslaget höjs med 801 200 kr. enligt följande:

	Beviljat för 1962/63	Undersök- ningens för- slag 1963/64	Förändring
1. Geologiska arbeten	323 000	566 200	+ 243 200
2. Geofysiska arbeten	506 000	593 000	+ 87 000
3. Diamantbörning	739 000	1 086 000	+ 347 000
4. Grävning och sprängning	17 000	—	— 17 000
5. Analyser	60 000	67 000	+ 7 000
6. Tillfälliga transportleder	80 000	120 000	+ 40 000
7. Ersättningsanskaffning	140 000	160 000	+ 20 000
8. Geokemisk prospektering	26 000	100 000	+ 74 000
9. Av Kungl. Maj:t reserverat belopp	100 000	100 000	—
	1 991 000	2 792 200	+ 801 200

Om malmletningsverksamheten under budgetåret 1961/62 anförs bl. a. följande.

I fjälltrakterna av Västerbottens län fortsattes uppbörningen av *Stekenjokkfältet*, varvid ytterligare malmkvantiteter kunnat påvisas såväl i den egentliga Stekenjokkmalmen som i Levimalmen. De utförda borrhålen avviker som regel betydligt från den ansatta riktningen, vilket komplicerar malmberäkningen. Avvikelsen i borrhålen har nu kunnat mätas med en apparatur som utvecklats inom geofysiska avdelningen. En ny malmberäkning av hittills påvisade malmtillgångar i den egentliga Stekenjokkmalmen kommer att utföras under vinterns lopp. För planering av en eventuell kommande gruvdrift har en del kompletterande borrhningar och provtagningar utförts på malmens övre delar. Den geologiska karteringen av området har kompletterats och elektriska slingrammätningar har även utförts. På större områden har geokemiska prov tagits.

I norra delen av Jämtlands läns fjälltrakter har borrhningar påbörjats vid *Ankarvattnet* på en av geologiska undersökningen inmutad kismalm. Av de hittills vunna första resultaten att döma tycks malmmineraliseringen vid Ankarvattnet ha större utbredning än man från början räknat med. Borrhningar och geologiska arbeten kommer att fortsättas under år 1963.

I Västerbottens urbergsområde har inom Skelleftefältet utförts en slutgiltig malmberäkning av fyndigheterna vid Maurliden. Tre malmkroppar har påträffats: Västra Maurliden, Östra Maurliden och en liten kopparmalm i anslutning till Östra Maurliden.

Västra Maurliden har beräknats till 6,9 milj. ton malm med en genomsnittshalt av 34 procent svavel, 0,18 procent koppar och 2,45 procent zink samt ädelmetallhalter av 0,6 g guld och 42 g silver per ton malm. Malmkroppen stupar vertikalt och avsmalnar hastigt mot djupet.

Östra Maurliden har beräknats till 1,2 milj. ton malm med en genomsnittshalt av 33 procent svavel, 0,84 procent koppar och 0,51 procent zink samt ädelmetallhalter av 0,8 g guld och 16 g silver per ton malm. Malmen har en största areal om 21 000 m² och ett största djupgående om cirka 75 m. Den ligger flackt och är sålunda ägnad att brytas i dagbrott. I anslutning till Östra Maurlidens huvudmalm finns en mindre malmkropp av kopparhårdmalmstyp. Den har beräknats till cirka 75 000 ton med 1,05 procent koppar, 7,5 procent svavel och mindre än 0,1 procent zink. I området har vidare i enstaka borrhål påträffats malmsektioner av mer än 10 m mäktighet och halter om resp. 3,19, 1,11 och 4,18 procent koppar. De har inte kunnat sammanbindas med den beräknade malmkroppen. Vid en brytning kan dock antas att det totala malmtonnaget blir större än beräkningen givit vid handen.

Inom *Malänäsområdet* har de elektriska djupmätningarna avslutats, medan gravimetermätningar fortsätter. Regionala geologiska karteringsarbeten har utförts i Skelleftefältets västra och centrala delar. Vid dessa prospekteringsarbeten har en del lovande malmindikationer påträffats.

Vid de av legodriftsmedel bekostade arbetena inom *Adakfältet* har öster om *Lindsköld* en från den s. k. Karlssonmalmen kommande mineralisering

undersökts mot djupet. Vidare har tidigare kända elektriska anomalier mellan Lindsköld och Rudtjebäcken systematiskt undersökts med korta dagborrhål. Tre djupa borrhål har sänkts dels för att möjliggöra elektriska mätningar med hjälp av geofysiska borrhålsinstrument, dels för att utröna vissa geologiska sammanhang av betydelse för malmgenesen.

I södra Norrbottens urbergsområden har påträffats mineraliseringar i fast klyft av kopparhårdmalm på fem skilda lokaler inom *Arjeplogs socken*. Utredningsarbetena har dock ännu inte kommit så långt, att man kan uttala sig om kvantiteter och halter. Geologiska arbeten, blockletningar, elektriska mätningar och geokemiska undersökningar har regionalt fortsatt, men i något mindre omfattning än under förra budgetåret.

I Norra Norrbotten har magnetiska flygmätningar pågått i samma omfattning som under budgetåret 1960/61. Bearbetningen av materialet från flygmätningar sommaren 1961 har framskridit tillfredsställande, och en malmgeologisk revidering av *Pajalaområdet* har kunnat påbörjas. Sammanlagt övermättes 1962 med flyg cirka 58 kvadratmil.

Inom *Kirunaområdet* har med medel från reservationsanslaget Järnmalmsoinventering m. m. i Norrbotten regionalprospektering utförts i större omfattning med geologiska fältarbeten och geofysiska markmätningar. De hittills vunna geologiska fältresultaten kommer att sammanställas under vintern. Arbetet har kunnat framdrivas så långt som skett, tack vare att 150 000 kr. anvisades för ändamålet redan budgetåret 1961/62 på tilläggsstat.

Inventeringen av *Swappavaaraområdet* har fortsatt med medel som ställts till förfogande genom LKAB. De geofysiska fältmätningarna har avslutats. Omfattande diamantborrningar och geologiska arbeten har utförts. Samtliga fältarbeten på *Gruvberget*, en av de större järnmalmshögheterna inom optionsområdet, har slutförts. En slutrapport håller på att utarbetas över detta objekt.

Inom *Kaunisvaarafältet* har diamantborrningen av järnmalmshögheten Stora Sahavaara påbörjats med medel, som även de ställts till förfogande av LKAB.

Under 1962 har vid diamantborrningar hål med större diameter sänkts i större utsträckning än tidigare. Därmed underlättas borrning till större djup och hålens användbarhet för geofysiska mätningar ökas. Under budgetåret har borrats sammanlagt 25 222 m.

Geologiska undersökningen anser, att arbetena under budgetåret 1962/63 bör inriktas på följande objekt.

I Västerbottens och Jämtlands läns fjälltrakter fortsättes prospekteringen inom *Stekenjokks statsgruvefält* och *Ankarvattnet* med olika metoder. Bl. a. kommer diamantborrningar på malmerna i Stekenjokk och Ankarvattnet att fortsättas, och nya objekt i området kommer att borraras sommaren 1963. De geologiska arbetena kommer att intensifieras.

Inom Västerbottens urbergsområde fortsätts arbetena med

legodriftsmedel inom *Adakfältet*. En elektromagnetisk djupmätning av hela Adakområdet påbörjas under budgetåret. Med diamanterbergborrningar undersöks i första hand de områden intill gruvanläggningarna och gruvsamhället, där el- och vattenledningsnätet omöjliggör elektromagnetiska djupmätningar.

I *Malänäsområdet* fortsätts gravimetermätningarna och bearbetningen av de elektromagnetiska djupmätningarna. De geologiska arbetena väntas få större omfattning än under budgetåret 1961/62.

I södra Norrbottens urbergsområden beräknas prospekteringsarbeten komma att pågå i hittillsvarande omfattning.

För järnmalmsinventering m. m. i Norrbotten har verket för budgetåret 1962/63 erhållit ett reservationsanslag av 1 500 000 kr. Organisationen för järnmalmsinventering m. m. är under uppbyggnad. Detta arbete beräknas inte vara avslutat under budgetåret.

Flygmätningar kommer att utföras i hittills bedriven omfattning. Med de ökade medel, som ställts till verkets förfogande, intensifieras prospekteringsarbetena på marken. Dessa torde huvudsakligen bli koncentrerade till *Kiruna- och Pajalaområdet* i vidsträckt bemärkelse.

Med medel, ställda till förfogande av LKAB, kommer borrhningarna och de geologiska arbetena i optionsområdet kring *Svappavaara* samt på *Stora Sahavaara* inom Kaunisvaarafältet att pågå i nuvarande omfattning. De geofysiska fältarbetena där har nu avslutats. Bearbetningen av de omfattande geofysiska fältresultaten väntas emellertid inte i sin helhet bli slutförd under budgetåret.

Beträffande medelsbehovet under reservationsanslaget Malmletning för budgetåret 1963/64 anför geologiska undersökningen bl. a. följande.

Lönehöjningarna 1962 för lönegradsplacerad och kollektivanställd personal medför en automatisk kostnadsökning under anslaget med sammanlagt 74 000 kr. vid oförändrad verksamhet. Härtill kommer 9 000 kr. som hänför sig till den för 1963 beslutade höjningen av tjänstemannalönerna. Ytterligare beräknas genom höjda priser på resor, frakter, material och bränsle m. m. uppkomma en automatisk kostnadsökning av 56 000 kr. Den sammanlagda automatiska kostnadsökningen, 139 000 kr., fördelar sig på geologiska arbeten med 33 000 kr., geofysiska arbeten med 40 000 kr., diamanterbergborrning med 59 000 kr. och analyser med 7 000 kr.

Därutöver lämnas i fråga om de specificerade yrkandena under anslaget i huvudsak följande motivering.

1. De senaste årens prospekteringsverksamhet har inte minst i Stekenjokkområdet gett ekonomiskt gynnsamma resultat. Härigenom har en inventering av redan kända malmuppslag samt prospektering efter nya malmer i denna region aktualiserats i hög grad. För att arbetet därmed skall kunna bedrivas rationellt och med erforderlig intensitet krävs en väsentlig utbyggnad av de personella resurserna. Risk föreligger annars att eftersläpningar

uppstår i den geologiska bearbetningen, vilket vore till men för verksamheten i dess helhet. Kostnaderna för nu åsyftade arbeten beräknas till 150 000 kr. Under anslagsposten bör också medel, sammanlagt 40 000 kr., anvisas för att bygga ut en telefonledning mellan Klimpfjäll och Stekenjokk samt för att ersätta nuvarande husvagnsförläggning i Ankarvattnet med en barackanläggning. För ökade kostnader för inmutningar och utmål erfordras 20 000 kr., vartill kommer den förut nämnda automatiska kostnadsökningen.

2. De geofysiska arbetena avses i fråga om nu nämnda undersökningsmetoder komma att bedrivas i samma omfattning som under innevarande budgetår. Härutöver hemställes om 60 000 kr. för instrumenttillverkning och utvecklingsarbete avseende geofysiska undersökningar i borrhål. Den automatiska kostnadsökningen har vid oförändrad verksamhet beräknats till 40 000 kr. Däremot bör vid bifall till den under geologiska undersökningens avlöningsanslag föreslagna överföringen av ett ritbiträde från malmletnings- till avlöningsanslaget, anslagsposten för geofysiska arbeten minskas med 13 000 kr. Ökningsbehovet netto blir då 87 000 kr.

3. För att möjliggöra en intensifiering av borrhningsarbetena inom Jämtlands- och Västerbottensfjällen behövs medel för drift av ytterligare en bormaskin. Kostnaderna härför belöper sig till 175 000 kr.

Under senare år har man tvingats borra till allt större djup. Detta kräver i och för sig övergång till större borrhålsdiameter, vilket också är nödvändigt för att de kostnadskrävande djuphålen bättre skall kunna utnyttjas för geofysiska mätningar. Den totala kostnadsökningen för övergång i viss ökad utsträckning till djuphålsborrning beräknas till 50 000 kr. En lika stor kostnadsökning väntas i fråga om den från anslagsposten Diamantborrning finansierade driften av gruvkontoret i Malåträsk samt för arkivering av borkärnor. Behovet av tillgång till garage och reparationsutrymmen i Malåträsk har genom den ökade motoriseringen blivit alltmer akut. För tillgodo-seende härav beräknas 13 000 kr.

6. Transportleder inom otillgängliga områden i fjälltrakterna måste byggas för de planerade prospekteringsarbetena. Erfarenheten visar att dessa bör göras av bättre kvalitet än tidigare för att undvika alltför snabb förslitning av fordonsparken. Merkostnaderna under nästa budgetår uppskattas till 23 000 kr. Anslagsposten Grävning och sprängning, för vilken medelsbehovet är oförändrat 17 000 kr., föreslås överflyttad till posten Tillfälliga transportleder.

7. Malmbyråns fordons- och maskinpark samt instrumentutrustning förslits mycket snabbt på grund av de svåra klimat- och vägförhållandena. Under året har också inköpspriserna för ersättningsanskaffningar ökat.

8. Geokemisk prospektering i kombination med geologiska metoder har i utlandet givit goda ekonomiska resultat. Denna teknik har endast försöksvis använts i Sverige, men har visat sig vara ett utmärkt komplement till de i vårt land hävdvunna malmletningsmetoderna. Vid geologiska undersökningen under senaste åren utförda försök har visat, att dessa arbeten för att ge

önskat resultat måste ledas av en kvalificerad prospekteringsgeolog med geokemiska insikter. För anställning av en sådan geolog samt för provtagningsorganisationen m. m. beräknas 100 000 kr.

Departementschefen

Geologiska undersökningens malmletningsverksamhet började för ca 45 år sedan och har därefter undan för undan ökat i omfattning. Den har resulterat i upptäckt och sedermera brytning av flera betydande malmförekomster i vårt land. Det ekonomiska utbytet av verksamheten har blivit gott. För en fortsatt utvidgning och intensifiering av malmprospekteringen talar ej blott ekonomiska utan i måhända lika hög grad sysselsättningspolitiska skäl. Ytterligare medel för ändamålet bör därför nu ställas till geologiska undersökningens förfogande. Ämbetsverkets bedömningar av det för budgetåret 1963/64 ökade medelsbehovet, i runt tal 800 000 kr., torde böra godtas och anslaget uppföras med 2 791 000 kr.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Malmletning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 2 791 000 kr.

[29] 6. Sveriges geologiska undersökning: Järnmalmsinventering m. m. i Norrbotten.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation
1961/62	150 000 ¹	150 000	—
1962/63	1 500 000		
1963/64 (förslag)	2 865 000		

¹ På tilläggsstat II

Yrkande

Sveriges geologiska undersökning (skr. 25/8 1962) — som efter framställning av malmutredningen för Norrbotten lämnat kostnadsberäkningar för det fortsatta arbetet med den påbörjade järnmalmsinventeringen m. m. i Norrbotten — hemställer, att anslaget höjs med 1 365 000 kr. enligt följande.

	Beviljat för 1962/63	Undersök- ningens för- slag 1963/64	Förändring
1. Regionalprospektering			
a) Flygmätning	400 000	485 000	+ 85 000
b) Diamantbergborrning	250 000	300 000	+ 50 000
c) Geofysiska arbeten	375 000	445 000	+ 70 000
d) Geologiska arbeten	175 000	375 000	+ 200 000
e) Utrustning	300 000	300 000	—
	1 500 000	1 905 000	+ 405 000

	Beviljat för 1962/63	Undersök- ningens för- slag 1963/64	Förändring
2. Lokalprospektering			
a) Diamantbergborrning	—	200 000	+ 200 000
b) Geofysiska arbeten	—	350 000	+ 350 000
c) Geologiska arbeten	—	50 000	+ 50 000
		600 000	+ 600 000
3. Forsknings- och utvecklingsarbeten	—	100 000	+ 100 000
4. Analyser m. m.	—	200 000	+ 200 000
5. Inmutningar och utmål	—	20 000	+ 20 000
6. Transportleder	—	40 000	+ 40 000
		2 865 000	+1 365 000

Beträffande verksamheten under budgetåret 1961/62 med anlitan-
de av medel från förevarande anslag torde få hänvisas till redogörelsen för malm-
letningsverksamheten under närmast föregående anslagspunkt (s. 58 ff).

Kostnaderna under budgetåret 1963/64 för *regionalprospektering* beräk-
nas med nuvarande priser och löner belöpa sig till sammanlagt 1 905 000 kr.
I fråga om yrkandena under de olika posterna anförs bl. a. följande.

1 a). Kostnaderna för flygmätning beräknas stiga med 85 000 kr. huvud-
sakligen beroende på att man i fortsättningen med hänsyn till haveririsken
bör använda ett tvåmotorigt flygplan vid mätningarna.

1 b) och c). För geofysiska arbeten och diamantbergborrning förutses en
i stort sett oförändrad arbetsvolym. Uppräkning av posterna bör emellertid
enligt förslaget ske för anpassning till allmänt ökade kostnader.

1 d). Om framkomna malmindikationer skall kunna undersökas i sådan
takt, att eftersläpningar inte uppstår, måste de rent geologiska arbetena be-
drivas i avsevärt större omfattning än som ursprungligen planerats.

För *lokalprospektering* beräknar geologiska undersökningen de årliga
kostnaderna vid nuvarande kostnadsläge till 1 350 000 kr.

Såsom gemensamma årliga kostnader för inventeringen räknas med
100 000 kr. till forsknings- och utvecklingsarbete, speciellt inom geofysik
och diamantborrning, 425 000 kr. till analyser, malmbehandlingsteknisk be-
arbetning och arkivering av borrhärdar, 20 000 kr. till inmutningar och ut-
mål samt 80 000 kr. till byggande av tillfälliga transportleder.

Under budgetåret 1963/64 beräknas emellertid de arbeten, som äger rum
för LKAB, ta i anspråk en inte oväsentlig del av den kapacitet hos geologis-
ka undersökningen, som kan utnyttjas bl. a. för lokalprospektering. Med
anledning härav torde medelsbehovet under det nästkommande budgetåret
för lokalprospektering, analyser m. m. och tillfälliga transporter böra upp-
skattas till de lägre belopp, som anges under respektive rubriker i den tidi-
gare återgivna sammanställningen.

Yttrande

Malmutredningen för Norrbotten, som yttrat sig över ämbetsverkets förslag, framhåller, att det enligt utredningens mening är mycket angeläget, att den statliga järnmalmsinventeringen i Norrbotten kan bedrivas i den omfattning som förutsätts i förslaget.

Departementschefen

För utformningen av den i fjol igångsatta järnmalmsinventeringen i Norrbotten och för motiven bakom denna verksamhet lämnade jag en utförlig redogörelse i 1962 års statsverksproposition (Bil. 12, driftbudgeten, p. 5 och 6). Kungl. Maj:ts i det sammanhanget framlagda förslag biträdades av riksdagen (SU 10; Rskr 10), innebärande bl. a. en medelsanvisning för innevarande budgetår av 1,5 milj. kr. Till grund för prospekteringsarbetena ligger planer, vilka utarbetats av den för ändamålet tillkallade malmutredningen för Norrbotten. Dessa planer kompletteras successivt. Även under budgetåret 1963/64 kommer emellertid arbetena i allt väsentligt att gälla Kirunaområdet samt Pajala- och Tärendöområdena.

Geologiska undersökningen har med tillstyrkan av malmutredningen uppskattat de samlade kostnaderna för arbetena under nästa budgetår till ca 2,9 milj. kr. Med understrykande ånyo av malmprospekteringsens stora betydelse ur såväl ekonomiska som sysselsättningspolitiska synpunkter lämnar jag ämbetsverkets kostnadsuppskattning utan erinran och föreslår för budgetåret 1963/64 anvisande till ändamålet av nämnda belopp. Det innebär en höjning av anslagsmedlen med ca 1,4 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Järnmalmsinventering m. m. i Norrbotten* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 2 865 000 kr.

D. Teknisk provnings- och försöksverksamhet**[30] 1. Statens provningsanstalt: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 249 000	1 001 298
1962/63	1 254 000	
1963/64 (förslag)	1 483 000	

Yrkande

Styrelsen för statens provningsanstalt (skr. i aug. 1962) hemställer, att anslaget höjs med 422 600 kr.

	Förändring
1. Nya tjänster:	
a) 2 laboratoriechefer högst Ae 27	+ 53 784
b) 4 förste forskningsingenjörer Ae 25	+ 97 008
c) 1 förste avdelningsingenjör Ae 21	+ 19 728
d) 1 avdelningsingenjör Ae 19	+ 17 796
2. Uppflyttning i lönegrad:	
a) 1 kassör Ae 13—bokhållare Ae 15	+ 1 656
b) 1 kontorist Ao 9—kansliskrivare Ao 11	+ 1 152
c) 1 tekniker Ao 13—verkmästare Ao 15	+ 804
3. Ökat medelsbehov i anledning av ändrade grundlöner på löneplan B	+ 7 944
4. Löneklassändringar	+ 9 036
5. Rörligt tillägg	+ 209 130
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 4 588
7. Avrundning	— 26
	+ 422 600

Motiv

1 a). Av de i organisationen ingående tolv laboratorierna är det för närvarande fem, som förestås av person i lägre ställning än laboratoriechef. Den förutsatta successiva utbyggnaden av verksamheten kommer under budgetåret 1963/64 att koncentreras till färg- och lacklaboratoriet och till akustiklaboratoriet, för vilka laboratorier de äskade laboratoriechefstjänsterna avses.

1 b). För att metodforskningsarbetet ej skall eftersättas på grund av den ökande uppdragsverksamheten fordras att ett antal särskilda forsknings-tjänster inrättas. De begärda tjänsterna avses för byggnadslaboratoriet, metalllaboratoriet, färg- och lacklaboratoriet samt fysiklaboratoriet.

1 c) och d). För budgetåret 1961/62 beviljades provningsanstalten 17 förste avdelnings- och avdelningsingenjörstjänster i lönegraderna Ao eller Ae

19 — Ao eller Ae 24. Fyra av dessa tjänster är upptagna under förevarande anslag och återstoden under anslaget för uppdragsverksamheten. Under sistnämnda anslag finns dessutom inrättade ett antal extratjänster och arvodes-tjänster i nämnda lönegrader. De två för budgetåret 1963/64 föreslagna nya tjänsterna avses skola placeras på laboratoriet för mekanisk provning av stål och metall (Ae 21) samt på laboratoriet för metallografi och korrosion (Ae 19).

2 a). Anstaltens nyligen genomförda omorganisation och den utvidgning av verksamheten som skett därefter har medfört ökad belastning på den kamerala sidan. Kassören leder självständigt kamerala ärenden i en omfattning, som närmast kan jämföras med vad som åligger en kamrer i en mindre statlig förvaltning.

2 b). Tjänsten var före omorganisationen placerad som kansliskrivare i Ao 10. Innehavaren är ansvarig för anstaltens registrering, intygsarkiv m. m. och bör återflyttas till den tidigare lönegraden, numera lönegrad Ao 11.

2 c). Den från och med den 1 juli 1961 införda tjänstebenenämningen tekniker täcker inte vederbörande befattningshavares arbetsledande funktioner på byggnadstekniska laboratoriet och hans arbetsuppgifter i övrigt. Tjänsten bör därför ändra benämning till verkmästare och i samband därmed placeras i lönegrad Ao 15.

Yttrande

Statskontoret finner det erforderligt, att statens provningsanstalt erhåller en väsentlig förstärkning av sina såväl personella som materiella resurser, så att den kan fylla de krav som enligt instruktionen åligger den. En förstärkning är även av betydelse för strävandena att motverka en ytterligare splittring och fördyring av de statliga insatserna på provningsområdet. Däremot framstår det som lika angeläget, att anstalten med oförminskad noggrannhet följer och tillvaratar praktiska möjligheter att i sin verksamhet utnyttja ledig provningskapacitet utanför anstalten.

Anstalten bör ges möjlighet att fortsätta uppbyggnaden av de i princip beslutade och i instruktionen upptagna 12 laboratorierna. Statskontoret tillstyrker därför inrättandet av laboratoriechefstjänsterna samt av de under förevarande anslag begärda medlen för en förste avdelningsingenjörstjänst och en avdelningsingenjörstjänst. Statskontoret understryker vikten av att anstalten erhåller resurser för ett fortlöpande arbete med utveckling av provningsmetoderna. Det torde även vara av väsentlig betydelse att dessa resurser tillförs anstalten under utbyggnadsskedet. Med hänvisning till direktiven för anstalten (kungl. brev 29/9 1950) hävdar statskontoret, att kostnaderna för detta utvecklingsarbete helt bör bestridas av medel från anslagen för den allmänna delen av verksamheten. En fördelning via taxorna av kostnader för provningar och undersökningar i syfte att utveckla provningsmetoderna skulle i många fall drabba uppdragsgivare orättvist. Statskontoret vill därför ej göra erinran mot inrättande under avlöningsanslaget av fyra tjänster som förste forskningsingenjör.

Departementschefen

I anslutning till den upprustning av statens provningsanstalts personella och materiella resurser, varom 1961 års riksdag beslutade (prop. 1961: 41), föreslår jag inrättande vid anstalten från och med nästa budgetår av två tjänster som laboratoriechef i lönegraden högst Ae 27. Medelsbehovet under icke-ordinarieposten ökar härigenom med 53 784 kr. Övriga i petita-skrivelsen framförda yrkanden om nya tjänster torde ej böra biträdas.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet tidigare denna dag föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor torde under förevarande anslag 1 152 kr. böra beräknas för uppflyttning i lönegrad av en tjänst som kontorist i Ao 9 till en tjänst som kansliskrivare i Ao 11. Övriga förslag om ändrad lönegradsplacering torde lämnas utan bifall.

Provningsanstaltens beräkningar av medelsbehovet för redan genomförda grundlönehöjningar (+ 8 000) och för löneklassändringar (+ 9 000) bör godtas. Ytterligare bör anslagsposterna Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter höjas med resp. 151 100 och 1 600 kr.

Från och med nästa budgetår bör i avlöningsstaten medel beräknas för arvoden till ledamöterna i provningsanstaltens styrelse. Med hänsyn härtill och till en genom beslut av Kungl. Maj:t redan genomförd höjning av arvodet till styrelsens ordförande ökar medelsbehovet under anslaget med 4 300 kr.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, blir anslaget i sin helhet 1 483 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de ändringar i personalförteckningen för statens provningsanstalt, som föranleds av vad jag i det föregående anförte;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	280 200
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	5 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	741 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	435 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	20 500
Summa kr. 1 483 000	

c) till *Statens provningsanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 483 000 kr.

[31] 2. Statens provningsanstalt: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	137 000	225 149
1962/63	137 000	
1963/64 (förslag)	184 000	

Yrkande

Styrelsen för statens provningsanstalt (skr. i aug. 1962) hemställer, att anslaget höjs med 132 000 kr.

	Netto- utgift 1961/62	Omkost- nadsstat 1962/63	Förslag 1963/64	Förändring
1. Sjukvård m. m.	2 900	2 000	3 000	+ 1 000
2. Reseersättningar	7 800	13 000	13 000	
3. Expenser:				
a) bränsle, gas, el. och vatten	109 700	40 000	46 000	+ 6 000
b) övriga	86 400	60 000	110 000	+ 50 000
4. Publikationstryck	3 400	7 000	7 000	
5. Bibliotek	14 900	15 000	60 000	+ 45 000
6. Förbrukningsartiklar	—	—	30 000	+ 30 000
	225 100	137 000	269 000	+ 132 000

Motiv

1. Uppräkningen har gjorts i anslutning till föreslagen ökning av antalet tjänster.

3 a). De totala kostnaderna för bränsle, gas m. m. beräknas öka med 5 procent till 116 000 kr. Fördelningen av ifrågavarande belopp mellan den allmänna verksamheten och uppdragsverksamheten bör vara 2: 3, d. v. s. samma förhållande som råder mellan löneanslagen för respektive verksamheter.

3 b). Av ökningen beräknas 30 000 kr. för anskaffning av lös inredning till nya laboratorieutrymmen. Återstoden motiveras med att nuvarande expensanslag visat sig helt otillräckligt för sina ändamål. Här liksom i fråga om bränsle, gas m. m. bör talen 2: 3 tillämpas för fördelning mellan den allmänna verksamheten och uppdragsverksamheten. Därvid framkommer ett ytterligare anslagsbehov för övriga expenser i den allmänna verksamheten med 20.000 kr., varigenom hela ökningen under delposten blir 50.000 kr.

5. Behovet av böcker och tidskrifter har ökat kraftigt. På grund av den differentierade verksamheten måste anstalten ha tillgång till litteratur från ett stort antal fackområden.

6. För den metodforskning, som bedrivs av avdelningschefer, laboratoriechefer och forskningsingenjörer har behovet av förbrukningsartiklar, såsom konstruktionsmaterial, glasvaror, kemikalier m. m., uppskattats till 30.000 kr.

Yttrande

Statskontoret konstaterar att behovet av äskade 25 000 kr. för inköp av möbler, kontorsmaskiner m. m. i huvudsak är en följd av begärda nya tjänster. En viss del måste även användas till ersättningsanskaffningar. Nödvändigheten av en successiv förnyelse av stora delar av anstaltens kontorsutrustning vitsordas och beloppets storlek lämnas utan erinran. Mot bakgrunden av statskontorets uppfattning, att anstalten behöver en fortsatt upprustning i olika avseenden, tillstyrkes även 30 000 kr. till inredning av nya laboratorielokaler. Beträffande posten Förbrukningsartiklar (30 000 kr.) vill statskontoret framhålla, att ett kostnadsmässigt inrangerande av forskning och metodutveckling inom den allmänna verksamheten torde medföra, att denna jämväl bör belastas med kostnaderna för erforderliga förbrukningsartiklar. Det begärda beloppet synes skäligt. Med stöd av särskild expertis som anlåtats för bedömning av anstaltens utrustningsbehov och med hänvisning till statskontorets egen uppfattning om nödvändigheten av en upprustning av anstalten tillstyrkes även äskade medel till biblioteket.

Departementschefen

Anslagsposten Sjukvård och delposten för bränsle m. m. bör ökas med 1 000 kr. resp. 6 000 kr. För nyanskaffning av möbler och kontorsmaskiner samt för inredning av två nya laboratorielokaler uppskattar jag det sammanlagda medelsbehovet för budgetåret 1963/64 till 35 000 kr. Därutöver bör räknas med 10 000 kr. för ersättningsanskaffningar när det gäller möbelbeståndet m. m. De båda sistnämnda beloppen blir tillhoppa 45 000 kr. Därav bör 15 000 kr. belasta anslaget för anstaltens uppdragsverksamhet och återstående 30 000 kr. — varav 23 000 utgör engångsanvisning — delposten Övriga expenser under förevarande anslag. Nämnda delpost bör dessutom räknas upp med 27 000 kr., avseende ökade kostnader för renhållning, kontorsmateriel och teleavgifter. Med frånräkning av ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp å 32 000 kr. blir därvid nettoökningen under delposten Övriga expenser 25 000 kr. Därutöver föreslår jag att anslagsposten Bibliotek räknas upp med 15 000 kr.

Vid bifall till vad jag nu föreslagit blir anslaget i sin helhet 184 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens provningsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 184 000 kr.

[32] 3. *Statens provningsanstalt: Uppdragsverksamhet*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	2 518 000	2 904 873
1962/63	2 488 000	
1963/64 (förslag)	2 821 000	

Yrkande

Styrelsen för statens provningsanstalt (skr. i aug. 1962) hemställer, att anslaget höjs med 329 100 kr.

	Förändring
A. Avlöningar	
1. Ökat medelsbehov för arvodesanställning enligt uppgjord plan av viss ingenjörspersonal	+ 150 000
2. Löneklassändringar	+ 12 811
3. Rörligt tillägg	+ 141 139
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 162
5. Avrundning	— 12
	+ 304 100

Motiv

1. Uppdragsverksamheten kan ej byggas ut planenligt utan förstärkning av personalen med ett antal fasta tjänster som förste avdelningsingenjör och avdelningsingenjör. På grund av svårigheten f. n. att erhålla kvalificerad teknisk personal även i högre lönegrader vill dock provningsanstalten till en början pröva möjligheten att arvodesanställa teknisk personal.

	Netto- utgift 1961/62	Omkost- nadsstat 1962/63	Förslag 1963/64	Förändring
B. Omkostnader				
1. Sjukvård	9 100	5 000	8 000	+ 3 000
2. Reseersättningar	74 600	50 000	85 000	+ 35 000
3. Expenser	144 000	150 000	153 000	+ 3 000
4. Övriga utgifter:				
a) förbrukningsartiklar m. m.	180 000	227 000	200 000	— 27 000
b) löpande underhåll och ersättningsanskaffningar av apparaturer och instrument	83 000	100 000	100 000	—
c) frakt och expedition av provföremål	67 000	59 000	70 000	+ 11 000
	557 700	591 000	616 000	+ 25 000

Motiv

Intäkterna i uppdragsverksamheten kan, försiktigt bedömt, beräknas till 3,4 milj. kr. för budgetåret 1963/64 mot 2,9 milj. kr. för 1961/62. Hänsyn har därvid tagits till såväl en viss taxehöjning som en förväntad ökning av uppdragsmängden. Omkostnaderna belöper sig erfarenhetsmässigt till 18 procent av intäkterna. Då framkommer behov av ett omkostnadsanslag av 616 000 kr. Fördelningen av omkostnaderna på de olika anslagsposterna har gjorts huvudsakligen med ledning av budgetboks slutet 1961/62.

Departementschefen

Under detta anslag tillstyrker jag i vad gäller avlöningsstaten styrelsens yrkanden om höjningar för nästa budgetår med sammanlagt 304 000 kr., varav ungefär hälften gäller automatiska förändringar. Beträffande de i om-

kostnadsstaten upptagna anslagsposterna Sjukvård m. m., Reseersättningar och Expenser samt delposten Frakt och spedition av provföremål föreslår jag uppräknningar med resp. 3 000, 25 000, 17 000 och 11 000 kr. Av den för Expenser avsedda höjningen gäller 12 000 kr. vissa engångsanskaffningar. I anslutning till belastningen under budgetåret 1961/62 torde, såsom föreslagits i petitaskrivelsen, delposten Förbrukningsartiklar m. m. böra sänkas med 27 000 kr. Eljest bör i omkostnadsstaten räknas med oförändrat medelsbehov.

Vid bifall härtill blir anslaget i sin helhet 2 821 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalts uppdragsverksamhet, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	62 400
2. Avlöningar till extra personal jämte rörligt tilllägg, <i>förslagsvis</i>	641 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 019 900
4. Rörligt tilllägg, <i>förslagsvis</i>	456 400
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	21 300
Summa kr. 2 201 000	

b) till *Statens provningsanstalt: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 821 000 kr.

[33] 4. *Statens provningsanstalt: Utrustning*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation
1961/62	300 000	150 702	279 455
1962/63	500 000		
1963/64 (förslag)	800 000		

Yrkande

Styrelsen för statens provningsanstalt (skr. i aug. 1962) hemställer, att anslaget höjs med 400 000 kr.

Motiv

Till stor del kan den kritik som ofta riktas mot anstaltens verksamhet för långsam behandling och höga taxor hänföras till bristen på fullgod utrustning. Utan en upprustning av anstaltens apparatur kommer troligen också den förväntade uppdragsökningen att utebli. Det föreligger nu en preciserad nyanskaffningsplan för budgetåren 1962/63—1965/66. Denna plan, som av

anstaltsstyrelsen betraktas som ett minimum innebär en medelsanvisning för vart och ett av budgetåren 1963/64 och 1964/65 med 900 000 kr. och för 1965/66 med 750 000 kr. Efter genomförandet av denna plan kan den årliga investeringen bestämmas till ett väsentligt mindre belopp, motsvarande vad som behövs för att anstalten skall kunna följa med i den tekniska utvecklingen. För en mera detaljerad redogörelse över innehållet i den framlagda upprustningsplanen torde få hänvisas till akten i ärendet.

Yttrande

Statskontoret har anlitat särskild expertis för att bedöma den utrustningsplan, som provningsanstalten framlagt. Ämbetsverket konstaterar att planen representerar ett lägre värde än den plan, som provningsanstaltsutredningen föreslog (prop. 1961: 41). Jämförelse har gjorts med ett annat statligt materiallaboratorium, nämligen vattenfallsstyrelsens laboratorium i Västerås. Detta arbetade tidigare under primitiva förhållanden. Efter noggranna överväganden upporganiserades laboratoriet för några år sedan och erhöll därvid nya lokaler och till stor del ny utrustning. Vad beträffar kostnaderna för ny utrustning visar detta laboratorium en rätt god överensstämmelse med vad som beräknats enligt provningsanstaltens nu framlagda plan. Mot urvalet i planen av instrument, apparater och maskiner finns intet att erinra. Med hänvisning härtill och till vikten av att en upprustning och modernisering av utrustningen sker i detta skede av provningsanstaltens reorganisation, då man är mogen att på allvar taga itu med frågorna kring de tekniska hjälpmedlen i verksamheten, bör anstaltens utrustningsplan godkännas. Statskontoret tillstyrker, att äskat belopp 900 000 kr. anvisas för nästa budgetår.

Departementschefen

Jag bedömer det motiverat, att provningsanstaltens bestånd av maskiner, apparater och instrument ersätts och kompletteras i en snabbare takt än som är möjlig inom ramen för nu anvisade medel. Anslaget torde för budgetåret 1963/64 böra skrivas upp med 300 000 kr. till 800 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens provningsanstalt: Utrustning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kr.

[34] 5. Statens skeppsprovsningsanstalt: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 003 000	1 064 381
1962/63	1 040 000	
1963/64 (förslag)	1 522 000	

Yrkande

Styrelsen för statens skeppsprovsningsanstalt (skr. 20/8 1962) hemställer, att anslaget höjs med 523 000 kr.

	Förändring
1. Nya tjänster:	
a) 2 förste forskningsingenjörer Ae 27	+ 52 800
b) 1 förste avdelningsingenjör Ae 23	+ 21 276
2. Uppflyttning i lönegrad:	
1 överdirektör Bp 5—generaldirektör Bp 6	+ 2 976
3. Ändrad anställningsform:	
a) 1 avdelningschef Bp 1—Be 1	—
b) 1 förste forskningsingenjör Ag 27—Ae 27	—
c) 1 kassör Ag 13—Ae 13	—
4. Ökat behov av medel till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden	+ 269 900
5. Grundlöneändringar jämlikt prop. 169/1962.	+ 47 136
6. Rörligt tillägg	+ 125 723
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 3 200
8. Avrundning	— 22
	+ 523 000

Motiv

Styrelsen framhåller, att anstaltens uppdragsvolym under senare år har ökat oavbrutet inom såväl den civila som den militära sektorn. Samtidigt har uppdragen kommit att avse alltmer komplicerade experimentella och teoretiska problem. Denna förskjutning sammanhänger med den snabba utvecklingen inom skeppsbyggnadstekniken. Inom den civila sektorn har därvid tendenserna mot större fartygsenheter och högre farter varit särskilt markanta. Därmed har följt att fartygens framdrivningsegenskaper måst ägnas ökad uppmärksamhet. I fråga om propellerdriften har problem sammanhängande med propellerkavitation och propellerhållfasthet alltmer trätt i förgrunden. Fartygsskrovets och speciellt akterskeppens utformning har krävt särskilda insatser. Ett område inom fartygshydromekaniken, som med de större maskineffekterna och hastigheterna också krävt högre prioritet än tidigare, är fartygs rörelse och framkomlighet i upprört hav. — Vad angår den militära sektorn har framstegen inom vapentechniken framtingat en ändrad sammansättning av den svenska örlogsflottan — vapenbärande fartyg med helt nya prestanda håller på att byggas eller är under projektering. För anstalten medför omställningen en rad forskningsuppgifter beträffande fartygens hydromekaniska egenskaper, såsom i fråga om propulsion, kurs- och fartstabilitet, manöverbarhet etc.

För att på ett effektivt sätt kunna klara den ökande volym av kvalificerade undersöknings- och forskningsuppdrag, som den antydda utvecklingen för med sig, är det av största vikt, att anstalten erhåller erforderliga materiella och personella resurser. I utrustningshänseende framstår det som särskilt angeläget, att den sedan länge aktuella frågan om inrättandet av ett kavitationslaboratorium vid anstalten får sin lösning. Styrelsen anser det också nödvändigt att upprepa sitt tidigare yrkande om medel för utredning

av frågan om en styrnings- och manöverbassäng. Även viss annan utrustningsanskaffning bör komma till stånd eller förberedas. I personellt hänseende är det av vikt, att förbättrade löne- och anställningsförhållanden åvägabringas för ett antal tekniska och administrativa befattningshavare ävensom att vissa nya tjänster inrättas.

Styrelsen vill i sammanhanget understryka angelägenheten av att anstalten bereds ökat utrymme för egen forskning. Sådan erfordras om anstalten skall kunna hålla den vetenskapliga standard, som är nödvändig för ett framgångsrikt genomförande av uppdragsverksamheten.

Inkomsterna i anstaltens uppdragsverksamhet budgetåret 1961/62 utgjorde 1 465 000 kr., medan 1 264 000 kr. togs i anspråk till avlöningar och omkostnader.

Beträffande de särskilda yrkandena under avlöningsanslaget anföres bl. a. följande.

1 a). I anslutning till den ökade verksamheten bör på beräkningsavdelningen inrättas två tjänster som förste forskningsingenjör i Ae 27. Vederbörande skall under avdelningsdirektörernas ledning utföra skeppshydromekanisk forskning och förutsättes ha civilingenjörsexamen inom fackområdena skeppsbyggnad eller teknisk fysik.

1 b). Inom beräkningsavdelningen krävs ytterligare mellangradstjänster för civilingenjörer. För nästa budgetår föreslår styrelsen en ny tjänst som förste avdelningsingenjör i Ae 23.

2. Styrelsen anser en omprövning av löneställningen för anstaltens chef motiverad med hänsyn till den väsentligt ökade omfattning, som anstaltens verksamhet fått genom utvecklingen under senare år. Genom beslut av 1962 års riksdag är två av anstaltens avdelningschefer placerade i Be 3 samt en avdelningschef och tre avdelningsdirektörer i Be 1. Styrelsen anser att det därmed har blivit en alltför ringa löneskillnad mellan anstaltens chef och dennes närmast underordnade befattningshavare. Överdirektörstjänsten bör omvandlas till tjänst som generaldirektör i lägst lönegraden Bp 6.

3 b—c). Tjänsten som förste forskningsingenjör i Ag 27 inrättades den 1 maj 1962 med placering på beräkningsavdelningen och tjänsten som kassör i Ag 13 den 1 juli 1961 med placering på kansliet.

4. Av anslagsposten till extra tjänsteman m. fl. togs för sistförflutna budgetår i anspråk i runt tal 600 000 kr. Anslagsposten är f. n. uppförd med blott 285 700 kr. En väsentlig uppräknings är sålunda motiverad.

Marinförvaltningen tillstyrker de av anstaltens styrelse framförda förslagen.

Departementschefen

I anledning av yrkandena om nya tjänster vid skeppsprovningsanstalten tillstyrker jag inrättande där från och med nästa budgetår av en tjänst som förste forskningsingenjör i Ae 27 och av en tjänst som förste avdelningsingenjör i Ae 23. Därjämte bör en tjänst som avdelningschef i Bp 1 förändras till en dylik tjänst i Be 1. Övriga yrkanden om ändrad anställnings-

form, liksom förslaget om uppflyttning i lönegrad av överdirektörstjänsten, torde lämnas utan bifall. För extra personal i anslutning till en förväntad fortsatt ökning av uppdragsvolymen bör i enlighet med anstaltsstyrelsens förslag räknas med en höjning av 270 000 kr. Ytterligare bör för bestridande av kostnaderna för redan genomförda grundlöneändringar samt till rörligt tillägg och till kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknas höjningar med resp. 47 200, 113 100 och 3 200 kr. Slutligen torde i anledning av en redan genomförd reglering av vissa styrelsearvoden den härför avsedda anslagsposten ökas med 800 kr.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit blir hela anslaget 1 522 000 kr. med den fördelning på olika anslagsposter som framgår av efterföljande hemställan. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de ändringar i personalförteckningen för statens skeppsprovningsanstalt, som föranleds av vad jag i det föregående anfört;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens skeppsprovningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	42 700
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 400
3. Avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	555 600
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	621 700
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	284 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	14 600
Summa kr. 1 522 000	

c) till *Statens skeppsprovningsanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 522 000 kr.

[35] 6. *Statens skeppsprovningsanstalt: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	144 000	200 029
1962/63	187 000	
1963/64 (förslag)	219 000	

Yrkande

Styrelsen för statens skeppsprovningsanstalt (skr. 20/8 1962) hemställer, att anslaget upptages med 175 800 kr., innebärande en sänkning med 11 200 kr.

Anslagspost (delpost)	Netto- utgift 1961/62	Omkost- nadsstat 1962/63	Styrelsens förslag 1963/64	Förändring
1. Sjukvård m. m.....	1 667	1 500	1 500	—
2. Reseersättningar	6 000	6 000	6 000	—
3. Bränsle, lyse, vatten	30 857	40 000	40 000	—
4. Övriga expenser	34 398	59 400	46 200	— 13 200
5. Publikationstryck	4 800	5 800	5 800	—
6. Bibliotek	3 998	4 000	6 000	+ 2 000
7. Provningsmateriel m. m.	18 356	7 500	7 500	—
8. Verktyg, förbrukningsartiklar m. m.	94 931	59 000	59 000	—
9. Underhåll av maskiner och appa- ter	3 148	2 500	2 500	—
10. Frakter och transporter	1 874	1 300	1 300	—
				— 11 200

Motiv

4. Styrelsen har i de senaste årens petitaskrivelser understrukt angelägenheten ur rationaliseringssynpunkt av att anstalten bereds möjlighet att anskaffa lämplig räkne- och kontorsmaskinsutrustning. Även behovet av ersättningsanskaffningar av kontorsmöbler och andra inventarier har framhållits. För ändamål av nu angivet slag uppskattar styrelsen medelsbehovet under budgetåret 1963/64 till 13 200 kr. Härutöver föreslår styrelsen uppräknings av delposten Övriga expenser för nästa budgetår med 7 000 kr., därav 1 000 kr. avser höjda löner för städpersonalen, 1 000 kr. ökade telefonkostnader samt 5 000 kr. ökade kostnader i övrigt till följd av höjd omsättnings-skatt och annan fördyring. Med beaktande härav och av att nämnda delpost f. n. inrymmer 33 400 kr. för vissa engångsutgifter, vilket belopp nu bör frändras, blir posten 46 200 kr., innebärande en minskning med 13 200 kr.

6. Litteraturen inom skeppsprovningens verksamhetsområde har blivit alltmer omfattande och växer i snabb takt. För att möjliggöra ur arbetssynpunkt angelägna bok- och tidskriftsanskaffningar bör en uppräknings av posten ske med 2 000 kr.

Departementschefen

Under delposten Övriga expenser föreslår jag för nästa budgetår höjningar med sammanlagt 17 200 kr., varav 13 200 kr. gäller anskaffande av kontorsmaskinsutrustning och möbler m. m. samt 4 000 kr. ökade kostnader för städning, skrivmateriel, telefon och liknande. Å andra sidan bör delposten minskas med 33 400 kr., motsvarande vad som för innevarande budgetår har beräknats till vissa engångsanskaffningar. Det innebär netto en minskning av posten med 16 200 kr. Delposten avseende biblioteket bör räknas upp med 1 000 kr. Ytterligare föreslår jag, att i anslutning till belastningen under budgetåret 1961/62 följande förslagsvis betecknade anslagsposter höjs med sammanlagt 47 200 kr., nämligen Provningsmateriel m. m. (11 000),

Verktyg, förbrukningsartiklar och provningsanordningar, m. m. (35 000), Underhåll av maskiner och apparater (600) samt Frakter och transporter (600). Med hänsyn härtill och då till övriga utgiftsändamål bör räknas med oförändrat medelsbehov, torde anslaget för nästa budgetår bära tas upp med sammanlagt 219 000 kr., innebärande en höjning med 32 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skeppsprovvningsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 219 000 kr.

[36] 7. *Statens skeppsprovvningsanstalt: Utrustning*

	Anslag
1962/63	85 000
1963/64 (förslag)	60 000

Styrelsen för statens skeppsprovvningsanstalt (skr. 20/8 1962) hemställer om ett anslag på 90 000 kr. för utrustningsanskaffning till anstaltens drifts- och verkstadsavdelning. Det gäller ersättande av försliten och omodern materiel samt vissa kompletteringar. Främst avses inköp av en ny svarv och en ny slipmaskin samt förvärv av diverse maskin-, hand- och elverktyg.

Departementschefen

För att möjliggöra inköp av en ny svarv och en ny slipmaskin till skeppsprovvningsanstaltens drifts- och verkstadsavdelning föreslår jag att under detta anslag för nästa budgetår anvisas 60 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skeppsprovvningsanstalt: Utrustning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kr.

[37] 8. *Statens skeppsprovvningsanstalt: Vissa projekteringsarbeten*

	Anslag
1963/64 (förslag)	200 000

Styrelsen för statens skeppsprovvningsanstalt (skr. 20/8 1962) hemställer, att för nästa budgetår sammanlagt 300 000 kr. anvisas för projektering av dels ett kavitationslaboratorium, dels en styrnings- och manöverbassäng.

Motiv

Kavitation är inom hydromekaniken den tekniska benämningen på det fenomen, som uppträder i form av blåsor i strömmande vätskor vid exempelvis fartygsroder, fartygspropellrar, vattenturbiner och vätskepumpar. Särskilt kavitation av fartygspropellrar har flera skadliga verkningar, såsom minskad verkningsgrad för propellern, materialfrätning, vibrationer och bul-

ler samt styrningssvårigheter. Det laboratoriemässiga studiet av kavitationsfenomenet äger rum i en härför särskilt konstruerad tank, som har formen av en sluten ringtunnel med cirkulerande vatten, vari försöksobjektet placeras. Skeppsprovningensanstalten förfogar nu över en mindre dylik anläggning. Dess räckvidd är emellertid begränsad. För krävande och mera långsiktiga forskningsuppdrag och utvecklingsarbeten inom kavitationsområdet erfordras en betydligt större tank med anslutande laboratorietrymmen. Kostnaderna härför uppskattas till sammanlagt 3,5 milj. kr., varav 2,5 milj. kr. gäller den tekniska utrustningen och 1 milj. kr. en erforderlig tillbyggnad av skeppsprovningensanstaltens lokaler. Anläggningen måste emellertid först projekteras. Till det ändamålet hemställs för nästa budgetår om anvisande av 200 000 kr.

Skeppsprovningensanstalten bedriver experimentell undersökning av problem i samband med fartygsstyrning och manöveregenskaper med provisoriska arrangemang i en mindre sjö i Göteborgs närhet. För utredning av frågan om anläggning av en konstgjord styrnings- och manöverbassäng, kompletterad med ett våglaboratorium, hemställs om anvisande för nästa budgetår av 100 000 kr.

Departementschefen

Statens skeppsprovningensanstalt arbetar som serviceorgan åt den svenska varvsindustrin. Denna industri är på exportsidan en av våra mera betydande näringsgrenar — värdet av dess export motsvarar ej mindre än 6 procent av den totala utförseln ur riket. Sverige är samtidigt ett av världens ledande varvsindustriländer — vårt lands andel av den totala varvsindustriproduktionen i världen utgör mellan 9 och 10 procent. Det syns då naturligt att skeppsprovningensanstalten förfogar över en sådan utrustning, att den på ett kvalitativt högtstående sätt kan fylla sina serviceuppgifter. Vad gäller särskilt den ekonomiskt betydelsefulla propellerkavitationen är jag ense med anstaltens styrelse om att den snabba utvecklingen inom skeppsbyggnadstekniken — markerad främst av tendenserna mot större fartygsenheter och högre farter — understryker behovet på detta område av en mera avancerad utrustning än den skeppsprovningensanstalten f. n. förfogar över. Kostnaderna för en nyanläggning uppskattas på nu tillgängligt material till mellan 3 och 4 milj. kr. Arbetena med iordningställande av en ny kavitationstank måste emellertid föregås av utredning och teknisk penetrering av projektet. Härför beräknar anstaltsstyrelsen 200 000 kr. erforderliga. Denna beräkning torde böra godtas och ifrågavarande belopp anvisas under ett särskilt reservationsanslag på riksstaten för nästa budgetår. Med hänsyn härtill och då yrkandet om projekteringsmedel även för en styrnings- och manöverbassäng bör lämnas utan bifall, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statens skeppsprovningensanstalt: Vissa projekteringsarbeten för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

E. Teknisk forskning**[38] 1. Statens tekniska forskningsråd**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	162 000	163 443
1962/63	210 000	
1963/64 (förslag)	244 000	

Yrkande

Statens tekniska forskningsråd (skr. 30/8 1962) hemställer, att anslaget höjs med 144 000 kr.

	Förändring
1. Arvode åt ordföranden	+ 4 000
2. Ersättning för särskilda utredningar	+ 24 000
3. Resekostnadsersättningar och traktamenten åt ordförande och ledamöter	—
4. Ersättning åt sekreterare och annan personal, expenser m. m.	+ 115 600
5. Pensionsavgift	+ 400
	+ 144 000

Motiv

1. Höjningsförslaget motiveras med att arvodet utgått med oförändrat 6 000 kr. sedan budgetåret 1957/58.

2. Ur denna post utgår ersättning till ledamöterna för föredragningar och annat löpande rådsarbete. Med hänsyn till den utökade verksamheten bör posten uppräknas.

4. Den med anlitande av malmfonden halvtidsanställda biträdande sekreteraren i A 23 bör fortsättningsvis avlönas från rådets administrationsanslag och anställas på heltid. Därutöver bör under anslaget medel beräknas för en biträdande sekreterare i A 21. Den av rådets registrator innehavda tjänsten som kansliskrivare i A 11 bör med tanke bl. a. på den ökade arbetsbördan förändras till en tjänst som kontorsskrivare i A 13. Vidare bör kansli-biträdestjänsten förändras till en kansliskrivartjänst med hänsyn till de krav på självständighet i arbetet som fordras av innehavaren. Ytterligare bör den kamerala förvaltningen kompletteras med ett heltidsanställt biträde i A 7. Även den övriga kanslipersonalen — ett biträde i A 7 och två biträden i A 5 — har sedan länge varit numerärt otillräcklig och bör förstärkas.

Departementschefen

Detta anslag höjdes förra året med i runt tal 50 000 kr. för att möjliggöra bl. a. anställande av en biträdande sekreterare med arvode motsvarande högst

23 lönegraden. Jag är inte beredd att för nästa budgetår tillstyrka medelsanvisning för ytterligare förstärkning av rådets kansli.

Genom beslut av Kungl. Maj:t under hösten 1962 har dels arvodet åt rådets ordförande höjts från 6 000 kr. till 7 200 kr., dels sekreterarens arvode skrivits upp till motsvarande lön i lönegrad B 1. I anledning härav och då jag förordar höjning av även arvodet till rådets biträdande sekreterare från löneklass A 23 till A 25 bör under anslagsposten 1 räknas med ytterligare 1 200 kr. och under anslagsposten 4 med ytterligare 12 700 kr. Sistnämnda anslagspost torde därutöver böra höjas med 10 000 kr. i anledning av allmänna lönehöjningar och fördyrade omkostnader. Slutligen bör med hänsyn till det ökade antalet bidragsansökningar under anslagsposten 2 beräknas ytterligare 10 000 kr. i ersättningar till rådets ledamöter för särskilda utredningar.

Vid bifall till var jag sålunda föreslagit blir anslaget i sin helhet avrundat 244 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Statens tekniska forskningsråd* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 244 000 kr.

[39] 2. Teknisk forskning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation
1961/62	5 600 000	5 542 062	2 114 043
1962/63	6 500 000		
1963/64 (förslag)	8 100 000		

Yrkande

Statens tekniska forskningsråd (skr. 30/8 1962) hemställer, att anslaget höjs med 4 500 000 kr.

Motiv

Av rådets redogörelse för användningen av anslaget framgår, att under budgetåret 1961/62 till behandling förelegat ansökningar om bidrag å tillhoppa 9,1 milj. kr., varav i nya ansökningar 8,6 milj. kr. Under budgetåret har bidrag beviljats med 5,7 milj. kr. Av de för innevarande budgetår anvisade medlen hade vid ingången av budgetåret reservationsvis beviljats bidrag om tillhoppa 3,0 milj. kr.

Inom så gott som samtliga sektorer av rådets verksamhet kan man märka en stigande aktivitet. Denna tar sig uttryck i stigande antal ansökningar och i ett ökat antal hänvändelser till rådet från forskare, myndigheter, näringslivet etc. Även en påtaglig ökning i antalet utländska förfrågningar kan noteras.

Frågan om *forskningsanslag för verksamhet förlagd till industriernas laboratorier* behandlades i rådets anslagsäskande för budgetåret 1962/63. Såsom därvid förmodades har det visat sig föreligga ett betydande intresse

inom näringslivet för denna samarbetsform, och en serie projekt, väl lämpade för förverkligande, inom olika områden har presenterats för rådet och föranlett beslut.

De skäl som talar för att ytterligare resurser nu sätts in på denna utvecklingslinje är i korthet bl. a. följande: Redan existerande resurser och erfarenheter inom näringslivet ställs till förfogande för skilda från allmän synpunkt värdefulla projekt; en angelägen ekonomisering med knappa personalresurser kommer till stånd; forskningsarbetet blir billigare, och resultaten kan framläggas snabbare. Rådet uppskattar medelsbehovet för det fortsatta samarbetet med industrien till ca 2 milj. kr. för nästkommande budgetår.

För verksamheten i övrigt uppskattar rådet det ökade medelsbehovet till minst 2,5 milj. kr. Liksom föregående år hemställer rådet om ett särskilt reservationsanslag för anställande av forskare. Sammanlagt 400 000 kr. beräknas erforderliga för att kunna anställa tio forskare inom angelägna forskningsområden.

Rådet har hos Kungl. Maj:t hemställt om medelsanvisning av tillhoppa 350 000 kr. ur 1953 års fond för teknisk forskning. Om Kungl. Maj:t bifaller rådets hemställan kommer den återstående disponibla fondbehållningen att uppgå till 220 000 kr.

I detta sammanhang torde vidare böra anmälas, att *styrelsen för Svenska forskningsinstitutet för cement och betong vid tekniska högskolan i Stockholm* (skr. 28/8 1962) ånyo lagt fram förslag angående avtal mellan staten och institutets stiftelse om ett årligt anslag på riksstaten av 275 000 kr.

Departementschefen

Statens ekonomiska insatser för främjande av den tekniska forskningen har under de senaste åren avsevärt ökat i omfattning. Det har skett genom utbyggnad av de tekniska högskolorna, genom höjning av bidragen till de statsunderstödda branschforskningsinstituterna och genom en successiv uppräkning av förevarande anslag, vilket för fem år sedan utgjorde ca 3 milj. kr. och nu är uppfört med 6,5 milj. kr.

Vad gäller tekniska forskningsrådets verksamhet hälsar jag med tillfredsställelse strävandena att på forskningsområdet skapa nya former för samarbete mellan staten och näringslivet, och jag har noterat de goda resultat, som rådet därvidlag redan har uppnått. För intensifiering av detta arbete och för att möjliggöra utbyggnad över huvud taget av rådets forskningsprogram synes för nästa budgetår en väsentlig uppräkning av förevarande anslag böra äga rum. Jag föreslår att detsamma höjs med 1,6 milj. kr. till 8,1 milj. kr. Någon medelsanvisning på riksstaten för cement- och betonginstitutet anser jag mig däremot inte kunna tillstyrka. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Teknisk forskning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 8 100 000 kr.

[40] 3. Bidrag till Ingeniörsvetenskapsakademien

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	260 000	260 000
1962/63	330 000	
1963/64 (förslag)	471 000	

Yrkande

Ingeniörsvetenskapsakademien (skr. 31/8 1962) hemställer, att bidraget höjs med 405 000 kr.

	Anslag 1962/63	Förslag 1963/64	Förändring
1. Akademiens centrala verksamhet	135 000	240 000	+ 105 000
2. IVA:s försöksstation	65 000	65 000	
3. Teknisk-vetenskaplig kontaktverksamhet:			
a) Amerikas förenta stater	129 700	129 700	
b) Sovjetunionen	—	140 000	+ 140 000
c) Japan	—	160 000	+ 160 000
4. Arvode till av Kungl. Maj:t utsedd revisor .	300	300	
	330 000	735 000	+ 205 000

Motiv

1. I anslutning till den centrala verksamhetens växande omfattning bör statsbidraget uppräknas med 25 000 kr.

Tekniska forskningsrådet har via reservationsanslaget Teknisk forskning under budgetåret 1962/63 till ett belopp av 30 000 kr. belastats med kostnader för det utvidgade samarbete, som akademien upprätthåller med officiella utländska och internationella institutioner, däribland Unesco, FN:s biståndsorgan för u-länderna samt OECD. Vad gäller OECD ankommer det på akademien — sedan dess verkställande direktör utsetts till ledamot och vice ordförande i OECD:s vetenskapliga kommitté — att svara för huvudparten av det svenska organisationsarbetet för nämnda kommitté. Det gäller utredningsarbeten, allmän information och åtgärder i syfte att stimulera forskningsverksamheten i medlemsländerna. Kommittén organiserar även för flera länder gemensamt forsknings- och utredningsarbete på speciella områden. Akademien och tekniska forskningsrådet bör inte löpande belastas med kostnader för administrationen av denna verksamhet. Akademien anholder därför om ett bidrag på 80 000 kr. av statsmedel för inrättande inom akademien av ett särskilt sekretariat. Av nämnda belopp beräknas 45 000 kr. för avlöning, inkl. pensionskostnader, åt den eller dem som kommer att biträda verkställande direktören i internationella ärenden, 20 000 kr. för biträdeshjälp och 15 000 kr. för konferenser, resor etc.

3 b). Efter samråd med utrikesdepartementet, tekniska forskningsrådet och Sveriges industriförbund har akademien sedan våren 1960 upprätthållit vetenskaplig kontakt med Sovjetunionen genom att hålla en tekniskt-

vetenskaplig attaché knuten till ambassaden i Moskva. Verksamheten har finansierats genom anslag från bl. a. tekniska forskningsrådet. Efter den försöksperiod, som nu pågått i två år och som visar värdet av denna verksamhet, finner akademien det motiverat, att kostnaderna från och med budgetåret 1963/64 upptas på riksstaten.

3 c). De vetenskapliga och industriella framgångarna i Japan och den begränsade kännedomen om japansk vetenskap och teknik i Sverige, liksom i övriga västerländska länder, gör det motiverat, att en attachéverksamhet av samma slag som i Sovjetunionen igångsätts även i Japan.

Departementschefen

Under en följd av år har Ingeniörsvetenskapsakademien hållit en svensk tekniker fast stationerad i USA med uppgift att följa den industriella och tekniska utvecklingen där samt att till Sverige rapportera sina iakttagelser och rön. Denna art av kontaktverksamhet på det internationella planet har visat sig vara värdefull för svensk industri och för svensk teknisk forskning. Kostnaderna för verksamheten bestrids huvudsakligen ur förevarande anslag.

Med anlitande bl. a. av medel, som via tekniska forskningsrådet ställs till Ingeniörsvetenskapsakademiens förfogande, bedriver akademien sedan våren 1960 en liknande kontaktverksamhet med Sovjetunionen genom att hålla en tekniskt-vetenskaplig attaché knuten till ambassaden i Moskva. Akademien hemställer nu att detta arrangemang permanentas genom att de för ändamålet erforderliga medlen, 140 000 kr., anvisas på riksstaten. Med hänsyn till hittillsvarande gynnsamma erfarenheter av här åsyftad form för inhämtande av teknisk information från utlandet tillstyrker jag denna hemställan. Övriga yrkanden om höjning av anslaget till Ingeniörsvetenskapsakademien torde däremot lämnas utan bifall. I enlighet härmed föreslår jag att anslaget för nästa budgetår bestäms till 471 000 kr., varav 500 kr. såsom arvode till en av Kungl. Maj:t utsedd revisor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Ingeniörsvetenskapsakademien* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 471 000 kr.

[41] 4. Bidrag till Svenska träforskningsinstitutet

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 473 000	1 347 147
1962/63	1 667 000	
1963/64 (förslag)	1 960 000	

Enligt avtal mellan Kungl. Maj:t och Stiftelsen Svensk träforskning skall av statsmedel utgå lön eller arvode till befattningshavare vid Svenska träforskningsinstitutet med i avtalet angivna belopp. Är befattningshavares av

statsmedel utgående avlöning bestämd att utgå såsom lön, skall jämte lönen lönetillägg utgå enligt de grunder, som gäller för närmast jämförlig befattningshavare, underkastad statens allmänna avlöningsreglemente. Vidare skall staten enligt avtalet bidra till pensionskostnaderna för vissa befattningshavare. På staten belöper även kostnader för uppvärmning, städning o. dyl., för in- och utvändigt underhåll av institutets byggnader, för skötsel av gräsmattor etc. samt för arbetsgivarbidraget till den allmänna sjukförsäkringen m. m. — Beträffande avtalets närmare innehåll hänvisas till prop. 1962: 89 och Kungl. Maj:ts beslut av den 21 september 1962.

Yrkande

Styrelsen för Svenska träforskningsinstitutet (skr. 8/9 1962) hemställer, att bidraget höjs med 291 200 kr.

	Förändring
1. Grundlöner	
a) höjd lön eller arvode åt tre avdelningschefer	+ 3 864
b) höjd lön eller arvode åt åtta laboratorer	+ 73 440
c) höjd lön eller arvode åt övrig personal	+ 16 000
2. Rörligt tillägg	+ 184 850
3. Pensionsavgifter	+ 10 000
4. Städning	+ 3 000
5. Avrundning	+ 46
	+ 291 200

Motiv

1—2. Kungl. Maj:t beslöt den 21 september 1962 om ändrad löneställning för vissa befattningshavare vid institutet i syfte att på löneområdet vinna anpassning till de principer, som för de statsanställdas del beslutats av riksdagen på grundval av prop. 1962: 169.

3. Ökningen svarar mot den under 1963/64 ifrågakommande höjningen av avgiften för allmän tilläggspension.

4. På grund av kollektivavtal den 10 maj 1962 kommer städkostnaderna att öka med 17 procent. I anslutning till den låga belastningen under 1961/62 kan uppräkningsen av posten dock begränsas till 3 000 kr.

Departementschefen

Institutets beräkningar av anslagsbehovet för nästa budgetår torde lämnas utan erinran bortsett från att ytterligare 1 600 kr. torde böra beräknas för höjda styrelsearvoden. Jag föreslår därför att anslaget tas upp med avrundat 1 960 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

alt till Bidrag till Svenska träforskningsinstitutet för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 960 000 kr.

[42] 5. Bidrag till Svenska textilforskningsinstitutet

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	270 000	285 098
1962/63	278 000	
1963/64 (förslag)	324 000	

Enligt avtal mellan Kungl. Maj:t och Stiftelsen Svensk textilforskning skall av statsmedel utgå lön eller arvode till vissa befattningshavare vid Svenska textilforskningsinstitutet med i avtalet angivna belopp. Av statsmedel skall också utgå rörligt tillägg enligt de grunder, som gäller för jämförlik befattningshavare underkastad statens allmänna avlöningsreglemente. Vidare skall staten enligt avtalet bidra till pensionskostnaderna för vissa befattningshavare. Slutligen skall staten svara för kostnaderna för uppvärmning av den av institutet disponerade byggnaden samt för vissa styrelsearvoden. — Beträffande avtalets närmare innehåll hänvisas till prop. 1960: 94 och Kungl. Maj:ts beslut den 6 juni och den 21 september 1962.

Yrkande

Styrelsen för Svenska textilforskningsinstitutet (skr. 24/8 1962) hemställer, att medelsanvisningen för budgetåret 1963/64 höjs med 55 000 kr. till 333 000 kr.

Styrelsen framhåller att löneutvecklingen för tekniska tjänster inom statsverket och näringslivet gjort det omöjligt för institutet att besätta tjänster för forskningsändamål i de lönegrader, som ligger till grund för avtalet om institutets drift. Styrelsen föreslår därför att följande ändringar vidtas:

	Förändring
1. Uppflyttning i lönegrad:	
a) 2 laboratorer A 24—A 27	+ 7 896
b) 2 förste forskningsingenjörer A 21—A 23	+ 4 368
c) 2 forskningsassistenter A 16—A 19	+ 5 112
d) 1 kassör A 10—A 12	+ 1 164
	+ 18 540
2. Rörligt tillägg	+ 29 460
3. Pensionsavgifter	+ 7 000
	+ 55 000

Departementschefen

För att för textilforskningsinstitutets del på löneområdet vinna anpassning till lönesättningen för statstjänstemännen har Kungl. Maj:t genom beslut den 21 september 1962 medgivit uppflyttning vid institutet av två laboratorer från A 24 till A 27, två forskningsassistenter från A 16 till A 17 samt en kassör från A 10 till A 11. Jag finner ej skäl att nu tillstyrka ytterligare

uppflyttningar i lönegrad. Anslagsposten Avlöningar till institutets personal bör då räknas upp med 10 100 kr., anslagsposten Rörligt tillägg med 26 100 kr. och anslagsposten Pensionsavgifter med 7 000 kr. Då jag ytterligare beräknar 2 000 kr. för höjda styrelsearvoden blir anslaget i sin helhet avrundat 324 000 kr.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Svenska textilforskningsinstitutet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 324 000 kr.

[43] 6. Bidrag till Institutet för metallforskning

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	22 000	14 616
1962/63	300 000	
1963/64 (förslag)	301 000	

Enligt avtal mellan Kungl. Maj:t och Stiftelsen Svensk järn- och metallforskning skall staten bidra till kostnaderna för institutets verksamhet med ett årligt belopp av 300 000 kr. Staten skall även bestrida kostnaderna för yttre underhåll av den byggnad, som institutet disponerar, samt för skötsel av anslutande vägar, parkeringsplatser, gräsmattor, planteringar o. dyl. — Beträffande avtalets närmare innehåll hänvisas till prop. 1962: 73.

Enligt förslag av *styrelsen för Institutet för metallforskning* (skr. 27/8 1962) bör förevarande anslag utgå med oförändrat belopp. Då jag emellertid räknar med 1 000 kr. för höjda styrelsearvoden, bör anslaget uppföras med 301 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Institutet för metallforskning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 301 000 kr.

[44] 7. Bidrag till Svenska institutet för konserveringsforskning

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	729 000	748 600
1962/63	728 000	
1963/64 (förslag)	888 000	

Enligt avtal mellan Kungl. Maj:t och Stiftelsen Svensk konserveringsforskning skall av statsmedel utgå lön eller arvode till vissa befattningshavare vid Svenska institutet för konserveringsforskning. Av statsmedel skall också utgå rörligt tillägg enligt de grunder, som gäller för närmast jämförlig statlig befattningshavare, underkastad statens allmänna avlöningsreglemente. Vidare skall staten enligt avtalet bidra till pensionskostnaderna för vissa befattningshavare. Slutligen skall staten svara för kostnaderna för underhåll av institutets byggnad samt bidraga till täckande av

vissa omkostnader, däribland arbetsgivarbidraget till den allmänna sjukförsäkringen. — Beträffande avtalets närmare innehåll hänvisas till prop. 1961: 87.

Yrkanden

Styrelsen för Svenska institutet för konserveringsforskning (skr. 1/6 1962) föreslår, att anslaget för nästa budgetår avtalsenligt uppräknas med 73 000 kr., avseende rörligt tillägg (43 700) och kostnader för pensionering av vissa befattningshavare (25 700).

I särskilda skrivelser (13/11 1961 och 1/6 1962) har styrelsen för institutet därjämte hemställt om medel för utrustning av de laboratorielokaler, till vilkas iordningställande anvisats 260 000 kr. av 1962 års riksdag (Rskr 1962: 86). Utrustningskostnaderna beräknas till 86 500 kr. Huvuddelen därav, 63 000 kr., gäller inköp av laboratoriebord, hyllor och arkivutrustning m. m., medan 14 500 kr. avses för förvärv av viss elektrisk armatur och 9 000 kr. för en mot lokaltillskottet svarande utvidgning av institutets telefonväxel.

Yttrande

I fråga om utrustning av de nya laboratorielokalerna har yttrande inhämtats från *statskontoret*, som tillstyrker att det äskade beloppet anvisas. De relativt höga kostnaderna för den föreslagna laboratorie- och arkivutrustningen, framhåller statskontoret, får ses mot bakgrunden av att lokalerna delvis skall tjäna som undervisningslokaler för Chalmers Tekniska Högskola.

Departementschefen

För utrustning av de nya laboratorielokalerna inom Svenska institutet för konserveringsforsknings byggnad i Göteborg tillstyrker jag anvisande för nästa budgetår av 86 500 kr. eller samma belopp som institutsstyrelsen föreslår. Med hänsyn härtill och då jag lämnar utan erinran vad styrelsen förordat om höjning av förevarande anslag med 73 000 kr. på grund av ökade löne- och pensioneringskostnader, torde anslaget för nästa budgetår bära tas upp med avrundat 888 000 kr., varvid medel beräknats med 300 kr. för höjda styrelsearvoden. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Svenska institutet för konserveringsforskning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 888 000 kr.

[45] 8. Bidrag till Institutet för optisk forskning

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	144 000	143 890
1962/63	145 000	
1963/64 (förslag)	167 000	

Enligt avtal mellan Kungl. Maj:t och Stiftelsen Svensk optikforskning skall av statsmedel utgå lön eller arvode till vissa befattningshavare vid Institutet för optisk forskning med i avtalet angivna belopp. Av statsmedel skall också utgå rörligt tillägg enligt de grunder, som gäller för närmast jämförlig befattningshavare, underkastad statens allmänna avlöningsreglemente. Vidare skall staten enligt avtalet bidra med pensionskostnaderna för vissa befattningshavare. Slutligen skall staten betala vissa smärre kostnader för styrelsearvoden m. m. ävensom tillhandahålla institutet lokaler. — Beträffande avtalets närmare innehåll hänvisas till prop. 1960: 99 samt till Kungl. Maj:ts beslut den 6 juni och den 21 september 1962.

Yrkande

Styrelsen för Institutet för optisk forskning (skr. 10/7 1962) hemställer, att statsbidraget höjs med sammanlagt 17 970 kr., varav 13 123 kr. gäller anslagsposten Rörligt tillägg och 4 847 kr. anslagsposten Pensionsavgifter.

Departementschefen

Vad institutsstyrelsen föreslagit i petitaskrivelsen torde lämnas utan erinran. Med beaktande av att Kungl. Maj:t genom beslut den 21 september 1962 förordnat om viss höjning av föreståndarens lön bör för nästa budgetår räknas med ytterligare 1 752 kr. under delposten Lön eller arvode åt föreståndaren, 753 kr. under anslagsposten Rörligt tillägg samt 250 kr. under anslagsposten Pensionsavgifter. Vidare beräknar jag 1 200 kr. för höjda styrelsearvoden. Hela anslaget blir då avrundat 167 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Institutet för optisk forskning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 167 000 kr.

[46] 9. Bidrag till Svenska silikatforskningsinstitutet

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	125 000	125 000
1962/63	125 000	
1963/64 (förslag)	134 000	

Enligt avtal mellan Kungl. Maj:t och Stiftelsen för silikatforskning skall staten lämna ett årligt bidrag till verksamheten vid Svenska silikatforskningsinstitutet med 125 000 kr., varav 75 000 kr. är avsedda för avlöningar och 50 000 kr. för övriga kostnader. I fråga om bidraget till avlöningar gäller att vid förändringar i lönesättningen för befattningshavare, som är underkastade statens allmänna avlöningsreglemente, bidraget skall anpassas i motsvarande mån. — Beträffande avtalets närmare innehåll hänvisas till prop. 1961: 40.

I enlighet med förslag av styrelsen för Svenska silikatforskningsinstitutet (skr. 6/9 1962) bör statsbidraget avtalsenligt höjas med 7 700 kr., avseende

ökade lönekostnader. Jag beräknar dessutom 500 kr. för höjt arvode åt styrelsens ordförande. Anslaget i sin helhet blir då avrundat 134 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Svenska silikatforskningsinstitutet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 134 000 kr.

[47] 10. *Bidrag till Tekniska nomenklaturcentralen*

	Anslag
1961/62	15 000
1962/63	15 000
1963/64 (förslag)	15 000

Tekniska nomenklaturcentralen (skr. i aug. 1962) hemställer, att statsbidraget höjs med 25 000 kr.

Centralen anhåller att staten genom ökat bidrag lämnar kompensation för den kostnadsstegring som ägt rum under de senaste åren. Centralen tillägger att krav även föreligger på ökade svenska insatser inom det internationella terminologiområdet, vilka krav emellertid endast i ringa utsträckning kan tillgodoses på grund av de otillräckliga ekonomiska resurserna.

Departementschefen

I fjolårets statsverksproposition förutsatte jag att Tekniska nomenklaturcentralen från och med innevarande budgetår — i motsats till vad som tidigare ägt rum — avgiftsbelägger även uppdrag, som centralen utför åt statliga myndigheter. Då centralen därigenom torde kunna påräkna en ej obetydlig inkomstökning, synes någon höjning av förevarande riksstatsanslag inte erforderlig. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Tekniska nomenklaturcentralen* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 15 000 kr.

F. Atomenergiverksamhet

[48] 1. Delegationen för atomenergifrågor

	Anslag	Nettoutgift	Reservation
1961/62	150 000	176 178	73 295
1962/63	150 000		
1963/64 (förslag)	225 000		

Från anslaget bestrides kostnaderna för delegationens egen verksamhet samt för delegationens reaktorförläggningsskommitté och för de tekniska utredningar denna låter utföra.

Yrkande

Delegationen för atomenergifrågor (skr. 14/9 1962) hemställer, att anslaget tas upp med 250 000 kr., innebärande en uppräknings med 100 000 kr. Vidare hemställs, att en tjänst som reaktorinspektör i Ae 27 och en tjänst som förste byråingenjör i Ae 21 måtte inrättas hos delegationen.

Motiv

Den del av verksamheten, som medför den största arbetsvolymen och som expanderar snabbast, faller inom reaktorförläggningsskommitténs område och gäller närmast behandlingen av säkerhets- och lokaliseringsfrågor i anslutning till olika reaktor- och andra atomenergiprojekt. Bland kommitténs uppgifter kan nämnas den fortlöpande tillsyns- och inspektionsverksamhet, som utövas i anslutning till redan idrifttagna anläggningar. Det gäller då närmast reaktorerna R0, R1, R2 och R2—0 samt AB Atomenergis bränsleelementfabrik på Liljeholmen. Bland aktuella uppgifter i övrigt kan erinras om det omfattande arbetet med den säkerhetsprövning av reaktorn R3 i Ågesta, som enligt koncessionsbestämmelserna skall föregå dennas idrifttagning. Ytterligare insatser kommer att krävas i anledning av den koncessionsansökan, som inom kort väntas för ett kokarutförande av Marvikens reaktor-anläggning. Andra frågor, som för närvarande sysselsätter kommittén, är säkerhetsproblemen i samband med ett planerat besök i Sverige av det amerikanska atomenergidrivna fartyget N/S Savannah samt behandlingen av olika problem rörande transporter inom landet av radioaktiva ämnen.

De uppgifter som ovan antytts har medfört en betydande arbetsbelastning för de båda till reaktorkommittén knutna befattningshavarna, en reaktorinspektör i Ae 27 och en extra reaktorinspektör med arvode i motsvarande löneklass. Det har därför framstått som nödvändigt att till kommittén knyta ytterligare en person med ingenjörsutbildning. Delegationen räknar också

med att inom kort kunna förvärva en lämplig kraft. Då behovet av de båda extra befattningshavare, som därmed kommer att finnas, är bestående, vill delegationen föreslå att från och med nästa budgetår inrättas två nya fasta tjänster, nämligen en som reaktorinspektör i Ae 27 och en som förste byråingenjör i Ae 21.

Vad angår anslagsfrågan vill delegationen först konstatera, att medelsförbrukningen för innevarande budgetår torde komma att uppgå till ca 223 000 kr., vilket är 18 000 kr. mer än vad som beräknats i fjolårets petitaskrivelse. Ökningen sammanhänger närmast med den under 1962 verkställda höjningen av statstjänstemännens löner. Angivna medelsförbrukning motsvarar vad som står till delegationens förfogande, nämligen dels anslaget för 1961/62 om 150 000 kr., dels en reservationsmedelsbehållning från föregående budgetår om ca 73 000 kr.

Vad angår medelsbehovet för nästa budgetår räknar delegationen med en medelsförbrukning om ca 250 000 kr., vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en ökning med 27 000 kr. Av ökningen kan ca 14 000 kr. hänföras till lönesidan, vilket sammanhänger dels med att helårslön får beräknas för den gymnasiingenjör, som delegationen avser att anställa under detta år, dels till en mindre del med 1963 års höjning av statstjänstemännens löner. Beträffande återstoden av ökningen, eller 13 000 kr., kan denna till ungefär lika delar hänföras till posterna för resor, utredningar och diverse utgifter. Då en utgångspunkt för anslagsberäkningen för nästa budgetår är, att någon kvarstående reservationsmedelsbehållning då icke finnes att tillgå, torde den angivna beräknade medelsförbrukningen få täckas med ett motsvarande anslag. Detta föreslås sålunda böra uppgå till 250 000 kr.

Departementschefen

Delegationens medelsbehov för nästa budgetår torde kunna bestämmas till 225 000 kr., innebärande en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 75 000 kr. Beträffande de föreslagna nya tjänsterna vid delegationen är jag beredd tillstyrka inrättandet av en befattning som reaktorinspektör i lönegraden Ae 27.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) vidta den ändring i personalförteckningen för delegationen för atomenergifrågor, som föranleds av vad jag i det föregående anfört;

b) till *Delegationen för atomenergifrågor* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 225 000 kr.

[49] 2. Atomenergiverksamhet inom Aktiebolaget Atomenergi

	Anslag	Nettoutgift	Reservation
1961/62	102 000 000	102 000 000	—
1962/63	108 000 000		
1963/64 (förslag)	113 000 000		

Riktlinjer för utvecklingsarbetet på atomenergiområdet underställdes riksdagen år 1956 och lämnades därvid utan erinran (prop. 176, L³U 22, Rskr 344). En viss omläggning av atomenergiprogrammet godkändes av 1958 års B-riksdag (prop. B 49, SU B 94, Rskr B 123). — Riksdagarna åren 1957—1962 har till fullföljande av programmet anvisat sammanlagt 678,7 milj. kr. till Aktiebolaget Atomenergi och 105 milj. kr. till vattenfallsstyrelsen. Atomenergiverksamheten utgör en del av det investeringsprogram på energiområdet, som ingick i motiveringen till den av 1957 års riksdag beslutade allmänna energiskatten (prop. 175, BevU 47, Rskr 363).

Huvudansvaret för utvecklingsarbetet på atomenergiområdet i vårt land vilar på Aktiebolaget Atomenergi, som har sin verksamhet förlagd främst till Stockholm, Studsvik och Ranstad. Bolagets huvudkontor ligger i Stockholm, där även en del andra anläggningar är belägna såsom vissa laboratorier, forskningsreaktorn R 1, en bränsleelementfabrik samt en anläggning för raffinering av högre uran. En bolaget tillhörig matematikmaskin är installerad vid tekniska högskolan i Stockholm. I Studsvik ligger bolagets forskningsstation med bl. a. reaktorerna R 0, R 2 och R 2—0 samt olika laboratorier. Stationen närmar sig nu sin fullbordan. Under innevarande budgetår färdigställes bl. a. värmekraftcentralen och byggnaden för det kärnkemiska laboratoriet; även den s. k. tryckzebran färdigställes. Under nästa budgetår fortgår uppbyggandet av vissa serviceanläggningar såsom anläggningar för aktivt avfall, förvaringsanläggningen för aktiva bränsleelement och en regenereringsanläggning för tungt vatten. I Ranstad pågår uppförandet av bolagets uranverk. — Bolagets personal uppgick den 30 juni 1962 till 1 506 personer.

Yrkande

Aktiebolaget Atomenergi (skr. 30/8 1962) hemställer, att förevarande anslag höjes med 6,0 milj. kr. till 114 milj. kr. Å kapitalbudgeten yrkas 15 milj. kr. innebärande en sänkning i förhållande till innevarande budgetår med 5 milj. kr. Bolaget äskar sålunda för nästa budgetår sammanlagt 129 milj. kr.

Bolaget beräknar för verksamheten under nästa budgetår ha disponibla — utöver de begärda anslagen — dels vissa inkomster, dels anslagsbesparingar m. m. från tidigare år. Inkomsterna uppskattas till 6,0 milj. kr. mot 6,5 milj. kr. för innevarande budgetår, medan besparingarna anges till 2,6 milj. kr. Bolaget räknar sålunda med att för nästa budgetårs verksamhet disponera sammanlagt $(129 + 6 + 2,6 =)$ 137,6 milj. kr.

Fördelningen av angivna disponibla medel på olika ändamål framgår av följande plan, som jämväl anger den beräknade medelsförbrukningen under innevarande budgetår.

	Beräknad utgift 1962/63 mkr	Förslag för 1963/64 mkr	Ändring för 1963/64 i förhållande till 1962/63 mkr
1. <i>Projektering, uppförande och drift av kraftreaktorer</i>			
a) Uppförande av Ågesta kraftvärmeverk	17,0	3,0	— 14,0
b) Experimentverksamhet och drift vid Ågesta kraftvärmeverk	5,8	5,0	— 0,8
c) Projektering och utvecklingsarbete för Marvikens kraftstation	9,1	6,2	— 2,9
2. <i>Utveckling av olika reaktorsystem</i>			
a) Tungvattenreaktorer	5,8	7,7	+ 1,9
b) Plutoniumåtercykling och snabba reaktorer	2,4	3,2	+ 0,8
3. <i>Allmänt forsknings- och utvecklingsarbete för reaktorer</i>			
a) Reaktor fysik m. m.	2,2	2,1	— 0,1
b) Reaktormaterial och bränsleelement	6,0	6,6	+ 0,6
c) Instrumentering och mätmetodik	1,5	1,8	+ 0,3
d) Övrigt fysikaliskt och teknologiskt forsknings- och utvecklingsarbete	5,8	6,1	+ 0,3
4. <i>Uppförande, utrustning och drift av forsknings- reaktorer</i>			
a) R 1, R 0, Zebra och tryckzebra	3,0	2,3	— 0,7
b) R 2 och R 2—0	11,2	12,6	+ 1,4
c) Uppförande av FR 0	2,0	1,8	— 0,2
5. <i>Uranproduktion</i>			
a) Prospektering	0,9	0,9	—
b) Gruvdrift och framställning av uran	2,3	3,4	+ 1,1
6. <i>Bränsleelementproduktion</i>	3,2	2,5	— 0,7
7. <i>Allm. kemiskt forsknings- och utvecklingsarbete</i>			
a) Studier av uran- och plutoniumutvinning	3,7	4,2	+ 0,5
b) Bestrålning- och isotoptjänst	0,9	1,2	+ 0,3
c) Övrigt kemiskt forsknings- och utvecklingsarbete	1,4	1,5	+ 0,1
8. <i>Strålskydds- och avfallsarbeten</i>	5,7	6,5	+ 0,8
9. <i>Övriga anläggningsarbeten</i>			
a) Byggnadsarbeten i Studsvik	20,0	7,5	— 12,5
b) Utrustning av laboratorier m. m.	6,0	4,4	— 1,6
c) Centralanläggningen i Stockholm	7,1	2,7	— 4,4
d) Ranstad-verket	25,8	28,1	+ 2,3

	Beräknad utgift 1963/63 mkr	Förslag för 1963/64 mkr	Ändring för 1963/64 i förhållande till 1962/63 mkr
10. <i>Gemensamma kostnader</i>			
a) Central administration	2,7	2,9	+ 0,2
b) Gemensam allmän service	5,9	6,4	+ 0,5
11. <i>Lagerförändringar, räntor m. m.</i>	4,3	7,0	+ 2,7
	Summa 161,7	137,6	— 24,1

Motiv

Allmänna synpunkter. Enligt bolaget kommer atomenergin i Sverige att få sin största ekonomiska betydelse för produktionen av elkraft. De problem, som sammanhänger med det framtida elbehovets tillgodoseende genom olika kraftslag, har studerats i skilda sammanhang. För närvarande utredes den förväntade försörjningsutvecklingen under 1970-talet inom en särskild arbetsgrupp, vari ingår företrädare för centrala driftledningen och atombolaget. Resultatet av detta utredningsarbete väntas föreligga under hösten 1962.

— Bolaget konstaterar, att elförbrukningen under 1950-talet ökat med i genomsnitt 6,7 procent årligen. En nyligen verkställd prognos förutser en avtagande ökningstakt så att denna under senare delen av 1960-talet uppgår till 5,4 procent årligen. En sådan takt förväntas bli bestående även under 1970-talet. Minst en tredjedel av den totala elenergi, som mot slutet av sistnämnda decennium erfordras inom landet, torde behöva genereras med värmekraft.

— Avgörande för atomkraftens andel i den totala kraftutbyggnaden under 1970-talet blir dess konkurrensförmåga i förhållande till övriga kraftslag. Härvidlag påpekar bolaget den snabba tekniska utveckling, som för närvarande äger rum och som leder till en successiv sänkning av såväl anläggnings- som driftkostnaderna. I många länder räknas också med att atomkraft, som produceras i stora anläggningar, redan under innevarande decennium skall kunna konkurrera med konventionell värmekraft. — Det framhålls, att en samkörning av de olika kraftslagen i det svenska produktionssystemet vid längre utnyttjningstider ger företräde åt atomkraften inom värmekraftsektorn på grund av dess relativt låga driftkostnader. Härav följer utifrån de ekonomiska bedömningar som f. n. kan göras, att atomkraften bör svara för större delen av värmekraftens utbyggnad under 1970-talet. Rimligt synes vara att räkna med en installerad atomkrafteffekt år 1980 om 3 000—4 000 MW. — Bolaget understryker vikten av att introduktionen av atomkraften sker på ett sådant sätt, att en rimlig och välavvägd utbyggnadstakt uppnås. Detta bör leda till att ett första atomkraftverk med 400—500 MW eleffekt uppföres till början av 1970-talet och att vid mitten av samma decennium ytterligare ett eller två atomkraftverk tages i drift. Under senare delen av 1970-talet torde ett å två atomkraftverk årligen böra sättas in i produktionen för att den ovan förutsatta utbyggnaden skall kunna realiseras.

Mot den angivna bakgrunden blir bolagets huvuduppgift att i samarbete med kraftindustrin och den tillverkande industrin utveckla atomenergitekniken inom landet så att en atomkraftutbyggnad i full skala kan ske med reaktorsystem, som är lämpade för svenska förhållanden. De närmaste åren får arbetet inriktas på att dels fullfölja de första industriella projekten, dels utföra underlag som kan ligga till grund för beslut om uppförande till början av 1970-talet av ett atomkraftverk större än Marviken-anläggningen.

Reaktorprogrammet. Den första kraftproducerande reaktor anläggningen — R 3 i Ågesta — beräknas bli färdigställd under år 1962 och tagen i drift år 1963. Totalkostnaden, som i fjolårets petitaskrivelse angivits till 175 milj. kr., beräknas genom vissa förskjutningar i byggnadsprogrammet och genom inträffade pris- och lönehöjningar komma att stiga till 185 milj. kr. Medel till täckande av slutkostnaden föreslås anvisade nästa budgetår. — Vad angår driften av reaktorn kommer bolaget under en första period att ansvara för densamma. En avsevärd insats erfordras därvid för att tillvarata det erfarenhetsunderlag för det fortsatta reaktorutvecklingsarbetet, som anläggningens igångsättning och drift vid hög effekt kommer att ge. Efter denna första period avses vattenfallsstyrelsen under en tid svara för anläggningen, varefter densamma övertages av Stockholms elverk. Bolaget understryker i sammanhanget den betydelse, som Ågestareaktorn väntas få för utbildning av personal till kommande atomkraftverk inom landet.

I fråga om Marviken-reaktorn erinrar bolaget om att den från början projekterades som en tryckvattenreaktor med 105 MW eleffekt. Enligt statsmakternas beslut skulle emellertid vissa frågor ytterligare klarläggas, innan man tog slutlig ställning till anläggningens utformning. I anslutning härtill framlade bolaget resultatet av vissa utredningar, vilka avsåg dels möjligheterna att konstruera reaktorn för användning av svagt anrikat uran vid normal drift, dels möjligheterna att vid anläggningen genom exempelvis en turbintillsats erhålla erfarenhetsunderlag för utveckling av stora kokarreaktorer. Bolaget erinrar i sammanhanget också om de utredningar, som sedan början av år 1961 pågått inom bolaget beträffande konstruktion av större kokarreaktorer med och utan intern överhettning samt inom industrin beträffande turbinutrustningar till sådana reaktorer. Utredningsarbetet redovisades under våren 1962 i en sammanfattande rapport till delegationen för atomenergifrågor. I anslutning härtill förda diskussioner mellan delegationen, atombolaget, vattenfallsstyrelsen och Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget (Asea) ledde till att delegationen i skrivelse den 30 juni 1962 till chefen för handelsdepartementet anmälde, att delegationen vid sina överväganden kommit till den slutsatsen, att innan definitiv ställning togs till den konstruktiva utformningen av Marviken-reaktorn en fortsatt mera detaljerad projektering borde genomföras beträffande ett kokarutförande så utformat att ett effektuttag på 200 MW blev möjligt. I skrivelsen anmälades även, att nyssnämnda statliga och enskilda intressenter var införstådda med att före 1962 års utgång framtaga ett pro-

jekteringsunderlag för kokaralternativet, som var jämförbart med föreliggande underlag för tryckvattenutförandet. — Atombolaget, som anslutit sig till den av delegationen förordade uppläggningsplaneringen av projekteringsarbetet, framhåller att bolaget i betydande utsträckning blir engagerat i detta. För det fall ett kokarutförande med möjlighet till intern överhettning kommer till stånd, räknar bolaget med att en avsevärt större utvecklingsinsats blir erforderlig och att bolagets ansvar för projektet ökar. Hänsyn därtill får tagas vid uppläggningsplaneringen av det fortsatta samarbetet mellan bolaget, vattenfallsstyrelsen och den tillverkande industrin.

Vad angår kraftreaktorprogrammet i övrigt kommer atombolaget att ägna successivt ökad uppmärksamhet åt utvecklingen av fullstora anläggningar med en eleffekt om 400—500 MW. Härvidlag skall arbetet som tidigare nämnts sikta till ett färdigställande av projektunderlaget i sådan tid att en dylik anläggning kan tagas i drift i början av 1970-talet.

Produktionsprogrammet. I anslutning till vad som uttalats i 1962 års statsverksproposition har tidpunkten för färdigställandet av uranverket i Ransstad skjutits framåt ungefär ett år. Intill dess verket tages i drift kommer uranbehovet att täckas dels genom ianspråktagande av tidigare i Kvarntorp producerad uran, dels i viss utsträckning genom import. Raffineringen till oxid beräknas tills vidare äga rum vid Lövholmsfabriken i Stockholm, där även viss bearbetning av anrikad uranråvara för bränsleelementproduktion kan ske. — Produktionen av bränsleelement avser i första hand ersättningselement till Ägesta-anläggningen. Förberedelser för tillverkningen av den första bränsleelementsatsen till Marviken-reaktorn förutses vidtagna under budgetåret 1963/64. I arbetsprogrammet ingår bl. a. även färdigställandet av den första bränslesatsen till Atomkraftkonsortiets anläggning i Simpevarp. — Betingelserna för återvinning av plutonium ur olika typer av bränsleelement, som används i de svenska reaktorerna, bör enligt bolaget klarläggas. Ett förprojekt avseende en industriell anläggning för bearbetning av utbrända bränsleelement har slutförts under våren 1962, och överväganden pågår om den lämpliga platsen för förläggning av en dylik anläggning.

Det långsiktiga forskningsarbetet. Vid sidan av det målbundna forsknings- och utvecklingsarbete, som direkt sammanhänger med genomförandet av förenämnda reaktor- och produktionsprogram, bedrivs inom bolaget ett mera långsiktigt forskningsarbete, som inriktar sig på problem av mera allmän betydelse. Inom neutronfysiken pågår sålunda studier med utnyttjande av R 1- och R 2-reaktorerna samt van de Graaff-generatorn. Då kunskaper om det fasta tillståndet är av grundläggande betydelse för förståelsen av de olika materialproblem, som bearbetas inom bolaget, planeras en gradvis ökad forskningsinsats härvidlag. Utvecklingen av metoder för numerisk analys med tillämpning inom olika grenar av bolagets verksamhetsområde fortsätter med utnyttjande av bolagets matematikmaskin. Teoretiska och experimentella problem av betydelse för bedömningen av möjligheterna att utnyttja termonukleära reaktioner för energiproduktionen studeras i samarbete med institutionen för elektronik vid tekniska högskolan i Stockholm.

I samarbete med vissa andra institutioner inom landet behandlas vissa grundläggande problem av intresse för utformningen av strålskyddsanordningar vid atomenergianläggningar. Utvecklingen av metoder för att tillvarata och disponera radioaktivt avfall fortsätter och då närmast i anslutning till driften av bolagets anläggningar. Slutligen avses bestrålnings- och isotopservicen utvidgad i samband med att bolagets isotopcentral i Studsvik träder i funktion.

Till stöd för *de särskilda yrkandena* anför bolaget bl. a. följande.

1 a). Posten innefattar bolagets andel av slutkostnaderna för serviceanläggningarna vid Ågesta-reaktorn.

1 b). Under innevarande budgetår blir det i samband med Ågesta-reaktors idrifttagning aktuellt med omfattande studier av olika reaktorfysikaliska och värmetekniska problem, materialundersökningar etc. Studie- och undersökningsarbetet kommer i något förminskad omfattning att fortsätta under nästa budgetår. Härför har medelsutrymme beräknats liksom för kostnaderna för den löpande driften och underhållet av anläggningen.

1 c). Posten innefattar medelsutrymme för det nyligen igångsatta projekteringsarbetet avseende ett kokarutförande av Marviken-reaktorn. För det fall denna bygges såsom kokarreaktor med en planerad eleffekt om 200 MW, erfordras ytterligare medel för det utvecklingsarbete, som då fortsättningsvis kommer att bedrivas i anslutning till projektet. Sådana medel erhålles genom anlitande av posten 2 a).

2 a). Medelsutrymme är under denna rubrik beräknat i första hand för det projekteringsarbete avseende en fullstor kokarreaktor om 400—500 MW eleffekt, som planerats med sikte på färdigställande av planeringsunderlag under budgetåret 1965/66. Kostnaderna för nästa budgetår uppskattas till 5,8 milj. kr. — För det fall beslut fattas om att utföra Marviken-reaktorn som en kokarreaktor med 200 MW eleffekt, kommer dock som nämnts under föregående punkt en väsentlig del av utvecklingsarbetet att anknytas till denna anläggning. Visst utrymme bör dock alltjämt finnas för den mera långsiktiga projekteringen av en fullstor kokarreaktor med planerad idrifttagning i början av 1970-talet. Medel har under posten också beräknats för projektering av en tryckvattenreaktor om 400 MW eleffekt med s. k. homogeniserad härd. Utredningsarbete bedrives i detta fall i samverkan med Johnson-koncernen, som bidrager till projekteringskostnadernas täckande.

2 b). Studiet av plutoniumanvändning omfattar under nästa budgetår dels reaktortekniska beräkningar och utredningar, dels utveckling av plutonium-anrikade bränsleelement. Kostnaderna härför beräknas till 1,7 milj. kr. Återstående medelsbehov under posten avser närmast undersökningsverksamheten i fråga om snabba reaktorer. I första hand kommer denna att inriktas på försök i den snabba nolleffektreaktorn FR 0, vilken förväntas bli färdigställd under nästa budgetår.

3 a). Reaktorfysikaliska undersökningar avses utförda i anslutning till R 1-, R 0-, zebra- och tryckzebraanläggningarna. Bl. a. gäller det utvecklingen

av den s. k. substitutionsmetoden för reaktivitetsmätningar, vilken innebär betydande besparingar av material. Vidare är det aktuellt med studium av neutronfysikaliska detaljförlopp i reaktorhärden för utveckling av noggrannare beräkningsmetoder.

3 b). Ifrågakavande forsknings- och utvecklingsarbete innefattar undersökningar av konstruktionsmaterial för olika reaktorkomponenter. Beträffande bränsleelementen ingår i programmet undersökningar av såväl bränsle- som konstruktions- och kapslingsmaterial.

3 c). På det mättekniska området siktar verksamheten till att utveckla sådana instrument, som erfordras för bolagets projekterings- och experimentverksamhet och som icke är kommersiellt tillgängliga.

3 d). Under denna post är medel beräknade för bl. a. forsknings- och utvecklingsarbete inom neutronfysiken i anslutning till R 1- och R 2-reaktorerna samt van de Graaff-generatorn. Utrymme är även reserverat för utveckling av komponenter av gemensamt intresse för olika reaktorsystem.

4 a). Det upptagna beloppet innefattar kostnaderna för driften av R 1-, R 0-, zebra- och tryckzebraanläggningarna. I dessa har även inräknats kostnaderna för dels vissa förberedelsearbeten inför en planerad renovering av reaktor R 1, dels anskaffning av kompletterande försöksutrustning till tryckzebraanläggningen.

4 b). Posten innefattar driftskostnaderna för reaktorerna R 2 och R 2-0. Utrymme har även reserverats för projektering och anskaffning av viss utrustning, i första hand då slingor till R 2. Nästa budgetår skall sålunda en större vattenkyld slinga göras driftklar och en ångkyld slinga för överhet-tarstudier projekteras för idrifttagning senare.

4 c). Den snabba nolleffektreaktor FR 0 bedömes bli färdig under nästa budgetår, och det upptagna beloppet avser återstående kostnad för utrustningen.

5 a). Uranprospekteringen avses huvudsakligen inriktad på regionala undersökningar i enlighet med gällande långtidsplan. Begränsade borrhingsundersökningar av intressanta indikationer planeras även.

5 b). De uppskattade kostnaderna hänför sig till driften och underhållet av dels färdigställda anläggningsdelar i Ranstad, dels anläggningen för uranraffinering vid Lövhofmsfabriken i Stockholm.

6. Bränsleelementproduktionen avser i huvudsak ersättningsselement för Ägesta-reaktor. Vid sidan härav planeras tillverkning av prototypelement för Marviken-reaktor, ersättningsselement för R 1 samt försökselement för R 0 och R 2.

7 a). Studiet av metoder för utvinning av uran ur skiffer — närmast med sikte på deras tillämpning vid Ranstad-anläggningen — kommer att fortsätta i oförminskad utsträckning. Detsamma gäller det forskningsarbete avseende plutoniumutvinning, som bedrivs dels i Studsvik dels vid en anläggning i Norge.

7 b). En successiv utökning av bestrålnings- och isotoptjänsten sker i samband med att bolagets isotopcentral i Studsvik tages i bruk. Till en bör-

jan kommer insatserna främst att inriktas på framställning av isotoppreparat för medicinskt bruk.

7 c). Fortsatta insatser kräves såvitt gäller det allmänna studiet av kemiska problem i samband med drift av reaktorer och grundläggande strålningskemiska undersökningar.

8. En viss utökning av strålskydds- och avfallstjänsten är nödvändig i samband med idrifttagning av vissa nya anläggningar i Studsvik, bl. a. anläggningen för förvaring av aktiva bränsleelement, regenereringsanläggningen för tungt vatten m. m. — Beträffande forskningsarbetet på strålskyddsområdet måste ökad uppmärksamhet ägnas åt frågan om radioaktivitetens spridningsvägar, vilket förutsätter studier av såväl mekaniska och kemiska som biologiska processer.

9 a). Byggnadsarbetena i Studsvik avser serviceanläggningar bl. a. för värmeförsörjningen, anläggningar för aktivt avfall och en anläggning för förvaring av aktiva bränsleelement.

9 b). Det under posten upptagna beloppet avser utrustning för bl. a. det kärnkemiska laboratoriet, regenereringsanläggningen för tungt vatten samt den nyssnämnda anläggningen för aktivt avfall.

9 c). Centralanläggningen i Stockholm beräknas bli tagen i bruk vid årsskiftet 1963/64. Byggnadskostnaden uppskattas till 13,7 milj. kr. i 1961 års prisläge, därav 1,5 milj. kr. bestrides med aktiekapitalmedel.

9 d). Totalkostnaden för uranverket i Ranstad, vilket avses färdigställt till budgetåret 1965/66, har beräknats till 140 milj. kr. på grundval av 1961 års prisnivå. Denna beräkning torde alltså vara realistisk. För de fortsatta anläggningsarbetena erfordras under nästa budgetår 28,1 milj. kr.

10 b). Den gemensamma allmänna servicen, som omfattar fastighetsförvaltning, inköps- och förrådsverksamhet, transport-, tele- och vaktmästартjänst m. m., beräknas få i stort sett oförändrad omfattning i Stockholm. En viss utökning av servicen är emellertid erforderlig i Studsvik i samband med idrifttagning av nya anläggningar.

11. Under denna post har medel beräknats till täckande av främst kostnader för inköp av uranråvaror samt ränteutgifter för lån från statens utlåningsfonder.

I sammanhanget må erinras om att *vattenfallsstyrelsen* i sin petitaskrivelse räknar med en medelsförbrukning innevarande budgetår om 15 milj. kr. för Ägesta kraftvärmeverk. För Marvikens kraftstation upptages 6 milj. kr. till markförvärv och projektering. Eftersom styrelsen utom anslaget 25 milj. kr. under 1962/63 förfogar över en behållning av 4,5 milj. kr., beräknas en medelsreservation på 8,5 milj. kr. föreligga vid ingången av budgetåret 1963/64. Till detta budgetår återstår 5 milj. kr. i slutkostnad för Ägesta-stationen, vilken enligt redogörelsen i det föregående fördyrats med 10 milj. kr., därav vattenfallsstyrelsen och atombolaget har att bekosta hälften vardera. — För Marvikens atomkraftstation beräknar styrelsen medelsförbrukningen budgetåret 1963/64 till 25 à 35 milj. kr. under förutsättning

att det planerade tidsprogrammet för anläggningens uppförande kan hållas. En närmare precisering av medelsförbrukningen anser sig styrelsen för närvarande inte kunna göra på grund av oklarheten beträffande reaktorns konstruktiva utformning samt därmed anläggningskostnaden och svårigheten att tillförlitligt bedöma tidsprogrammet.

Yttrande av delegationen för atomenergifrågor

Delegationen erinrar om övervägandena angående Marvikenstationens konstruktiva utformning och om skälen för sin i skrivelse till chefen för handelsdepartementet den 30 juni 1962 redovisade ståndpunkt, att man innan slutlig ståndpunkt togs i konstruktionsfrågan borde genomföra en mera detaljerad projektering även av ett kokarutförande av Marviken. Ett sådant projekteringsarbete, som siktar till att få fram jämförbara underlag för tryckvatten- och kokarutförandena, pågår för närvarande i samarbete mellan Aktiebolaget Atomenergi, vattenfallsstyrelsen och Asea. Delegationen erhåller fortlöpande rapportering om arbetets förlopp. Hittillsvarande resultat har genomgående varit gynnsamma, och slutrapport planeras kunna avlämnas i december 1962. Härefter skall delegationen slutligt överväga konstruktionsfrågan och räknar med att vid 1963 års början kunna inkomma till Kungl. Maj:t med slutligt förslag i ärendet.

Vad angår vattenfallsstyrelsens anslag, har styrelsen för 1963/64 beräknat 25 å 35 milj. kr. till Marviken och 5 milj. kr. till Ågesta. Under beaktande av att 8,5 milj. kr. av reserverade medel kan disponeras förordar delegationen att vattenfallsstyrelsen anvisas ett investeringsanslag till atomenergianläggningar med 25 milj. kr. för 1963/64. Därmed skulle alltså totalt 28,5 milj. kr. stå till styrelsens förfogande för Marviken-arbetena nästa budgetår.

Vattenfallsstyrelsen väckte i föregående års petitaskrivelse principfrågan om avskrivning av den icke förräntningsbara delen av Marviken-stationen. Efter tillstyrkan av delegationen beslöts upptaga 15 milj. kr. i avskrivningsanslag på driftbudgeten för 1962/63. I överensstämmelse härmed förordar delegationen ett liknande anslag med 25 milj. kr. för 1963/64.

A B A t o m e n e r g i har med hjälp av sedan mitten av 1950-talet betydligt förhöjda anslag utbyggts till en basorganisation för det svenska forsknings- och utvecklingsarbetet på atomenergiområdet. Bolagets resurser har koncentrerats kring utveckling av den för vårt land särskilt lämpliga tungvattenreaktorn. Den dyrbara och för landet till stor del unika utrustning som därvid måst anskaffas gör det emellertid möjligt att parallellt med detta målbundna utvecklingsarbete även bearbeta forskningsproblem av intresse för framtida reaktorgenerationer samt lämna bidrag till den tekniska, medicinska och naturvetenskapliga forskningen i allmänhet.

Delegationen konstaterar att den planerade uppbyggnaden av atombolagets anläggningar i Studsvik och Stockholm, inberäknat Ågesta, i stort sett fullbordas i och med innevarande budgetår. För 1963/64 återstår, som framgår av det föregående, vissa slutkostnader för dessa anläggningar. Under 1963/64

kommer därför bolagets investeringsutgifter att domineras av uranverket i Ranstad, för vilket beräknas 28,1 milj. kr. Därefter återstår ca 30 milj. kr. till anläggningen fördelade på närmast följande två budgetår. Delegationen kan för sin del tillstyrka bolagets beräkning av investeringsbehoven för nämnda anläggningar, som för 1963/64 uppgår till sammanlagt 41,3 milj. kr. Detta är 28,6 milj. kr. mindre än för innevarande budgetår. Bolagets övriga utgifter beräknas uppgå till 96,3 milj. kr. under 1963/64 eller 4,5 milj. kr. mer än under 1962/63. Delegationen har gått igenom bolagets arbetsprogram och dess anslagsberäkningar och funnit sig i huvudsak kunna tillstyrka desamma.

Delegationen förordar med hänvisning till vad sålunda anförts, att AB Atomenergi beviljas anslag för budgetåret 1963/64 med sammanlagt 128 milj. kr. eller med samma belopp som under innevarande budgetår. Förslaget innebär en minskning med 1 milj. kr. jämfört med bolagets äskanden. Därigenom uppkommande omdispositioner torde få ankomma på företagets styrelse.

Departementschefen

Utformningen av det svenska atomenergiprogrammet har främst skett i syfte att inom landet skapa förutsättningar för den utbyggnad av atomkraftverk, som under 1970-talet beräknas successivt avlösa vattenkraftutbyggnaden. Aktiebolaget Atomenergi har givits resurser, som gjort det möjligt att i samarbete med kraftindustrin och den tillverkande industrin utveckla för vårt land lämpade atomreaktorer av tungvattentyp. Denna reaktortyp kännetecknas av mycket låga bränslekostnader och hög utbränning. Detta är av betydelse antingen uranbränslet importeras eller framställs ur de stora inhemska låghaltiga urantillgångarna, vilka ger både en önskvärd handlingsfrihet och trygghet ur beredskapssynpunkt för den svenska atomenergiverksamheten. Atombolagets omfattande forskningsutrustning är även av stor betydelse för forsknings- och utvecklingsarbeten utanför atomenergiområdet.

Den utredning beträffande kraftsystemets sannolika utveckling under 1970-talet, som nyligen utförts av en kommitté med företrädare för kraftföretagens centrala driftledning och atombolaget, har kommit till slutsatsen att atomkraften kommer att bli kommersiellt konkurrenskraftig under första hälften av nämnda decennium för att under dess andra hälft representera det största inslaget av erforderliga krafttillskott. Jag torde få anledning återkomma till utredningens för den framtida kraftutbyggnaden intressanta resultat i samband med anmälan av frågan om Marviken-stationens konstruktiva utformning.

Som framgår av det föregående har slutlig ställning ännu icke tagits till frågan om Marviken-anläggningens konstruktion. Tidigare har närmast övervägts en tryckvattenreaktor senare utvidgad med en särskild tillsats för provning av kokardrift. Under år 1962 redovisade utredningar, som utförts gemensamt av bolaget och industrin beträffande dels konstruktionen av

större kokarreaktorer med och utan intern överhettning, dels turbinutrustningen till dylika reaktorer, har emellertid givit resultat, vilka betecknats som genomgående gynnsamma. Sannolika skäl har redovisats för att man till en förhållandevis begränsad merkostnad skall kunna taga ett större utvecklingssteg och uppnå en bättre driftsekonomi genom ett kokarutförande av reaktorn. Frågan har behandlats av atomdelegationen, som i skrivelse till chefen för handelsdepartementet redovisat sin uppfattning, att en detaljprojektering av Marviken i kokarutförande bör genomföras, innan ställning tas i konstruktionsfrågan. Projekteringsarbetet slutfördes under december månad 1962, och delegationen räknar med att avge ett slutligt förslag till Kungl. Maj:t i början av år 1963. — Enär en omläggning av Marvikenprojektet i här förutsatt riktning innebär uppförande av en större anläggning till ökad totalkostnad, torde frågan därom få i särskild proposition underställas riksdagens prövning. Medelsförbrukningen för anläggningen under nästa budgetår kan därför nu endast tas upp med ett preliminärt belopp. För ändamålet torde såsom chefen för kommunikationsdepartementet tidigare denna dag föreslagit böra beräknas det av delegationen föreslagna beloppet 28,5 milj. kr. Till vattenfallsstyrelsens andel av slutkostnaden för Ägesta-stationen beräknas 5 milj. kr.

För budgetåret 1963/64 beräknar Aktiebolaget Atomenergi ett totalt medelsbehov av 137,6 milj. kr. mot 161,7 milj. kr. för innevarande budgetår. Utöver de för 1963/64 äskade anslagen — 129 milj. kr. — avser bolaget utnyttja 6 milj. kr. i inkomster och 2,6 milj. kr. i reservationer. Medelsbehovet hänför sig till fullföljande och drift av tidigare beslutade anläggningar samt till fortsatt utrednings- och utvecklingsarbete. På anläggningssidan dominerar utgifterna för Ranstad-verket vars uppförande sker med sikte på färdigställande under budgetåret 1965/66. Med innevarande budgetår har för verket anvisats drygt 80 milj. kr., och för nästa budgetår erfordras ytterligare ca 28 milj. kr. De totala kostnaderna kan enligt atombolaget i 1961 års prisnivå uppskattas till 140 milj. kr. — Beträffande anläggningarna i Studsvik, Stockholm och Ägesta kan konstateras, att deras uppbyggnad i stort sett fullbordas under innevarande budgetår. För nästa budgetår återstår vissa kostnader, som sammanlagt kan uppskattas till ca 13 milj. kr. Bolagets utgifter för annat än angivna anläggningar har bedömts till drygt 96 milj. kr. och hänför sig till verksamheten vid bolagets avdelningar, materiel- och instrumentanskaffningar av olika slag etc. Det arbetsprogram och de medelsberäkningar, som ligger till grund för bolagets yrkanden härvidlag, kan jag i likhet med delegationen för atomenergifrågor i huvudsak godtaga. Jag finner mig därför kunna biträda delegationens förslag, att åt bolaget beviljas anslag för budgetåret 1963/64 med sammanlagt 128 milj. kr. eller med samma belopp som för innevarande budgetår. Detta understiger med 1 milj. vad bolaget äskat i sin petitaskrivelse. Av beloppet torde 113 milj. kr. anvisas under förevarande anslag. Jag kommer senare vid anmälan av anslagsfrågorna under kapitalbudgeten att föreslå, att återstående medelsbehov — 15 milj. kr. — anvisas bolaget under fonden för låneunderstöd.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Atomenergiverksamhet inom Aktiebolaget Atomenergi* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 113 000 000 kr.

[50] 3. Internationellt atomenergisamarbete

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	6 000 000	4 217 225
1962/63	4 600 000	
1963/64 (förslag)	9 260 000	

Från anslaget bestrides Sveriges kostnader för deltagande i verksamheten inom International Atomic Energy Agency (IAEA) samt inom det särskilda atomenergiorganet inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), European Nuclear Energy Agency (ENEA). I övrigt belastas anslaget av resekostnader m. m. i samband med svenskt deltagande i internationella atomenergisammanträden. De största kostnaderna under de senaste budgetåren har hänfört sig till Sveriges medverkan i ENEA-projekten Eurochemic, Dragon och Halden, vilka också under nästa budgetår representerar huvuddelen av medelsbehovet under anslaget. Ifrågasvarande projekt har tidigare varit föremål för ställningstagande från statsmakternas sida. — För ytterligare uppgifter torde få hänvisas, beträffande IAEA till prop. 1957: 75, beträffande ENEA till prop. 1958: 59, beträffande Eurochemic till prop. 1958: 59 och 1959: 186 samt till statsverkspropositionen år 1962 (bil. 12, s. 134), beträffande Dragon-reaktorn till statsverkspropositionerna åren 1959 och 1960 (bil. 12, s. 112 resp. s. 121) samt beträffande Halden-reaktorn till statsverkspropositionerna åren 1958 och 1959 (bil. 12, s. 104 resp. s. 112).

Yrkande

Delegationen för atomenergifrågor (skr. 14/9 1962) hemställer, att anslaget för nästa budgetår anvisas med 9 260 000 kr., vilket innebär en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 4 660 000 kr.

	Utfall 1961/62	Beräknad 1962/63	utgift 1963/64	Ändring för 1963/64 i förhållande till 1962/63
	tusen kr.	tusen kr.	tusen kr.	tusen kr.
1. IAEA	520	500	620	+ 120
2. Halden	632	140	910	+ 770
3. Dragon	2 223	1 240	4 810	+ 3 570
4. Eurochemic	824	3 830	2 900	— 930
5. Övrigt	18	20	20	of
Summa utgift	4 217	5 730	9 260	+ 3 530
Anslag	6 000	4 600	9 260	+ 4 660

Motiv

1. IAEA:s administrativa budget för år 1963 föreslås bestämd till 7 337 500 dollar, därav 7 122 500 dollar avses bli täckta genom medlemsbidrag. Sveriges andel skulle — räknat efter bidragsprocenten 1,28 — bli ca 91 200 dollar. Därtill kommer bidragen till den s. k. operativa budgeten, som avser stipendier, kurser och annan teknisk hjälpverksamhet och som föreslås skola uppgå till 2 224 000 dollar. Av beloppet förutsättes Sverige enligt nyssnämnda andelsberäkning svara för ca 28 400 dollar. Sammanlagt skulle Sveriges bidrag till IAEA för år 1963 sålunda utgöra ca 119 600 dollar, d. v. s. ungefär 620 000 kr.

2. Med utgången av år 1962 kommer det försöksprogram att slutföras, som jämlikt överenskommelse mellan AB Atomenergi och företrädare för atomenergiverksamheten i vissa länder och för Euratom under senare år pågått vid atomreaktorn i Halden. Förhandlingar har emellertid förts om en förlängning av försöksarbetet. Dessa har numera resulterat i ett förslag till överenskommelse, vilken AB Atomenergi genom Kungl. Maj:ts beslut den 19 juli 1962 bemyndigats underteckna med förbehåll för riksdagens godkännande. Överenskommelsen avser tiden den 1 januari 1963—den 30 juni 1964 och gäller första fasen i ett försöksprogram, som sträcker sig till utgången av år 1965. Kostnaden för den av överenskommelsen omfattade delen av försöksprogrammet — vilken huvudsakligen avser studium av reaktorkinetiken för kokande tungvattenreaktorer — beräknas motsvara 1 905 000 kontoenheter enligt det Europeiska monetära avtalet. Den föreslås bli fördelad på samma sätt som enligt tidigare överenskommelse, vilket innebär att bolaget skall bidra med 175 000 kontoenheter, d. v. s. med ca 910 000 kr. Ett sådant medelsutrymme torde — om riksdagen icke har något att erinra — beräknas för angivna ändamål.

3. Gällande samarbetsavtal mellan atomenergiorganisationerna i vissa länder och Euratom om utveckling av en högttemperaturreaktor med gas-kylning vid Winfrith Heath i Storbritannien — det s. k. Dragonprojektet — utlöper med utgången av mars månad 1964. Sverige, som genom AB Atomenergi deltar i detta projekt, kommer under budgetåret 1962/63 att inbetala återstoden av sin bidragsandel enligt överenskommelsen. Förhandlingar pågår f. n. om en förlängning av samarbetet under ytterligare en treårsperiod. Därigenom skulle möjliggöras ett omfattande försöksprogram i samband med reaktorns tagande i drift vid full effekt, fortsatt utveckling av bränsleelement för kraftreaktorer av denna typ samt en teknisk-ekonomisk utvärdering av reaktorsystemet baserad på projekteringsstudier för en fullstor kraftreaktor. Förlängningen av avtalet beräknas öka projektdeltagarnas kostnader med 15 milj. pund (d. v. s. från 10 till 25 milj. pund). För Sveriges del skulle med en oförändrad bidragsandel om 4,4 procent kostnaderna bli ungefär 660 000 pund, motsvarande ca 9,6 milj. kr. Härav beräknas 4,8 milj. kr. falla på nästa budgetår, medan återstoden skulle fördela sig på budgetåren 1964/65 och 1965/66 med ca 2,8 resp. 2 milj. kr. AB Atomenergi kommer sedan förhandlingarna slutförts — vilket förutses

ske före 1962 års utgång — att underställa Kungl. Maj:t avtalsfrågans slutliga prövning.

4. Till Eurochemic — d. v. s. den gemensamma europeiska anläggningen vid Mol i Belgien för forskning beträffande utvinning av plutonium ur bestrålat atombränsle — erfordras under nästa budgetår ett belopp om 2,9 milj. kr., vilket utgör återstoden av Sveriges andel av aktiekapitalet i företaget. I detta belopp ingår den förhöjning av aktiekapitalet, som beslöts i fjol (jfr bil. 12 till statsv.prop. 1962 s. 135).

5. Under posten Övrigt beräknas kostnader för resor m. m. vid svenskt deltagande i internationella atomenergisammanträden.

Departementschefen

Den inhemska forskningen på atomenergiområdet begränsas självfallet av tillgången på materiella och personella resurser. Därför är vårt deltagande i det internationella samarbetet på området av stort värde. Det möjliggör för oss att till rimliga kostnader delta i projekt, som vi inte ensamma kan genomföra.

Vad angår medelsbehovet för nästa budgetår hänför sig detta liksom tidigare i betydande utsträckning till vårt lands medverkan i de inom ramen för ENEA bedrivna Eurochemic-, Halden- och Dragon-projekten. Beträffande de båda sistnämnda har Kungl. Maj:t nyligen — såvitt angår Halden den 19 juli 1962 och såvitt angår Dragon den 26 oktober 1962 — lämnat sitt medgivande till Aktiebolaget Atomenergi att delta i förlängda försöksprogram. Medel torde böra beräknas för därav föranledda kostnader.

Med godkännande av delegationens för atomenergifrågor beräkningar av medelsbehovet föreslår jag, att anslaget upptages med 9 260 000 kr., innebärande en ökning av detta med 4 660 000 kr. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Internationellt atomenergisamarbete* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 9 260 000 kr.

G. Pris- och konkurrensförhållanden m. m.**[51] 1. Näringsfrihetsrådet: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	146 000	128 590
1962/63	146 000	
1963/64 (förslag)	156 000	

Yrkande

Näringsfrihetsrådet (skr. 23/8 1962) hemställer, att anslaget med anledning av genomförda lönehöjningar för statstjänstemännen höjes med 15 600 kr.

	Förändring
1. Merkostnader i anledning av prop. 1962: 169	+ 10 500
2. Rörligt tillägg	+ 4 900
3. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 200
	+ 15 600

Departementschefen

Den ökning av anslaget med 15 600 kr. som yrkats är av automatisk natur. Yrkandet torde bifallas. Däremot synes i anslutning till belastningen under sistförflutna budgetår en viss minskning möjlig av anslagsposten Arvoden och särskilda ersättningar bestämda av Kungl. Maj:t. Jag uppskattar det minskade medelsbehovet till 6 000 kr. I enlighet härmed bör anslaget föras upp med avrundat 156 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för näringsfrihetsrådet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	25 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	113 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	16 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 000
	Summa kronor 156 000

b) till Näringsfrihetsrådet: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 156 000 kr.

[52] 2. Näringsfrihetsrådet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	10 000	7 733
1962/63	10 000	
1963/64 (förslag)	10 000	

I enlighet med förslag av *näringsfrihetsrådet* (skr. 23/8 1962) torde anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Näringsfrihetsrådet: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kr.

[53] 3. Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	398 000	303 720
1962/63	400 000	
1963/64 (förslag)	449 000	

Yrkande

Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor (skr. 30/8 1962) hemställer, att anslaget höjs med 62 600 kr.

	Förändring
1. Uppflyttning i lönegrad:	
a) ombudsmannen Be 4—Be 5	+ 2 412
b) 1 byrådirektör Ae 27—byråchef Be 1	+ 3 324
c) 1 byrådirektör Ae 25—byrådirektör Ae 27	+ 3 072
d) 1 kontorist Ae 9—kansliskrivare Ae 11	+ 648
2. Ändrad anställningsform:	
a) 1 förste byråsekreterare Ag 23—Ae 23	—
b) 1 förste byråsekreterare Ag 21—Ae 21	—
3. Merkostnader i anledning av prop. 1962: 169	+ 7 368
4. Löneklassuppflyttningar	+ 1 752
5. Rörligt tillägg	+ 42 800
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 1 200
7. Avrundning	+ 24
	+ 62 600

Motiv

1. a). Ombudsmannen har ensam beslutanderätt i ärendena. Vid tjänstens inrättande torde avsikten ha varit, att ombudsmannen lönemässigt skulle vara jämställd med lagman, en ordning som även rådde intill dess lagmännen år 1960 uppflyttades till lönegrad B 5.

1. b). Stora krav ställs på vederbörande befattningshavare, som är chef för roteln över prisärenden. Vid sina kontakter i prisärenden med näringslivets företrädare måste befattningshavaren i stor utsträckning handla självständigt på ombudsmannens vägnar.

1. c). Befattningshavaren är chef för en rotel över konkurrensbegränsningsärenden. Den nuvarande placeringen av tjänsten kan med hänsyn till arbetsuppgifternas karaktär inte anses tillfredsställande.

1. d). Innehavaren av denna befattning har att ombesörja ekonomiska göromål av förhållandevis kvalificerad art och tjänstgör vidare som ombudsmannens handsekreterare. I andra verk av motsvarande storlek är liknande tjänster placerade i kansliskrivargraden.

2. Ämbetet anser att dessa tjänster, som inrättades under budgetåret 1961/62, nu bör extra-ordinariesättas.

3.—6.). Ökningarna är dels automatiska, dels föranledda av yrkanden under 1.

Departementschefen

Vad ombudsmannaämbetet föreslagit om ändrad lönegrads- och ändrad anställningsform av vissa tjänster bör lämnas utan bifall. Ämbetets beräkning av de automatiska förändringarna till följd av lönehöjningar för stats-tjänstemännen och löneklassuppflyttningar, sammanlagt 9 200 kr., torde däremot böra godtas. Vidare bör anslagsposterna Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter höjas med resp. 38 800 och 1 000 kr.

Anslaget torde i enlighet härmed böra uppföras med sammanlagt 449 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	321 500
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	121 100
3. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	6 400
Summa kr. 449 000	

b) till Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 449 000 kr.

[54] 4. Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	36 000	32 981
1962/63	32 000	
1963/64 (förslag)	32 000	

Såsom ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor (skr. 30/8 1962) föreslår, bör anslaget för nästa budgetår utgå med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor:*
Omkostnader för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsan-
 slag av 32 000 kr.

[55] 5. Statens pris- och kartellnämnd: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	2 526 000	2 295 860
1962/63	2 522 000	
1963/64 (förslag)	2 847 000	

Yrkande

Statens pris- och kartellnämnd (skr. 29/8 1962) hemställer, att anslaget höjs med 400 400 kr.

	Förändring
1. Ny tjänst:	
a) 1 amanuens A 17	+ 16 100
2. Lönegradsuppflyttningar:	
a) 4 byrådirektörer Ae 25—Ae 27	+ 10 600
b) 5 förste aktuarier Ae 23—byrådirektörer Ae 25	+ 11 900
c) 1 förste byråsekreterare Ae 23—byrådirektör Ae 25	+ 2 400
d) 5 förste aktuarier Ae 21—Ae 23	+ 10 700
e) 1 byråinspektör Ae 19—förste byråinspektör Ae 21	+ 1 900
f) 1 kansliskrivare Ae 11—kontorsskrivare Ae 13	+ 1 300
g) 2 kontorister Ae 9—kansliskrivare Ae 11	+ 2 300
h) 2 kontorsbiträden Ae 5—kanslibiträden Ae 7	+ 1 900
3. Ändrad anställningsform:	
1 byrådirektör Ag 27—Ae 27	—
4. Merkostnader i anledning av prop. 169/1962	+ 47 800
5. Löneklassändringar	+ 12 800
	— 10 800
6. Experter och sakkunniga	+ 8 800
7. Rörligt tillägg	+ 280 500
8. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 2 200
	+ 400 400

Motiv

I prop. 1961: 86 föreslogs en förstärkning av nämndens personalresurser vilken riksdagen biföll. Utbyggnaden är nu genomförd och nämnden fungerar tillfredsställande, dock har vissa brister i efterhand framkommit.

1. a). Den administrativa sektionen är på grund av den ökade arbetsbördan i behov av personalförstärkning. Bl. a. förfogar sektionen över endast en högre tjänsteman, och det ställer sig svårt att vid behov finna en vikarie för denne, som är insatt i arbetet.

2. a). Uppflyttningen gäller nämndens samtliga nuvarande byrådirektörs-

tjänster. Vid nämnden föreligger en eftersläpning i förhållande till de uppflyttningar i lönegrad, som skett för ett stort antal tjänster inom statsförvaltningen i övrigt. Detta förhållande äventyrar nämndens möjligheter att erhålla och behålla kvalificerad personal.

2. b—d). Genom utvidgningen av nämndens verksamhet har dessa tjänstemän fått ett alltmer kvalificerat och ansvarsfullt arbete. Motiveringen under föregående punkt gäller även här.

2. e). Innehavaren av denna tjänst fungerar som priskontorsföreståndare i Stockholms stad och län. Priskontorsföreståndarna i Malmö och Göteborg kan förväntas bli uppflyttade från 19 till 21 lönegraden. Skäl för att stockholmsbefattningen skulle vara lägre placerad än dessa föreligger ej.

2. f). Tjänsten är placerad på statistiska byrån. Det ökade internationella ekonomiska samarbetet medför att större krav, såväl på statistiska kunskaper som på insikter i främmande språk, kommer att ställas på befattningshavaren.

2. g). Befattningarna avser registratorstjänsten på tredje utredningsbyrån och en kontoristtjänst på statistiska byrån. Arbetsuppgifterna för dessa två befattningshavare har ökat såväl kvantitativt som kvalitativt.

2. h). Synnerliga svårigheter föreligger att erhålla och behålla kvalificerad kvinnlig arbetskraft i kontorsbiträdesgraderna. Det är önskvärt att några kontorsbiträdestjänster flyttas upp till kanslibiträdesgraden.

3. Nämnden finner det angeläget att den genom beslut av 1961 års riksdag inrättade chefstjänsten vid upplysningssektionen, som innehas av en för verksamheten värdefull kraft, så snart som möjligt blir extra-ordinariesatt.

6. Det nuvarande anslaget, som är upptaget till 89 200 kr., torde med hänsyn till beräknad höjning i allmänna löneläget böra räknas upp med 8 800 kr.

Nämnden hemställer slutligen, att frågan om ordinariesättning av de viktigare befattningarna inom verket tas upp till förnyad prövning.

Yttrande

Statens lönenämnd, som yttrat sig över yrkandena under p. 2. f och g), anser sig inte kunna biträda förslaget om uppflyttning av en tjänst som kansliskrivare i Ae 11 till kontorsskrivare i Ae 13 (p. 2. f). I fråga om den föreslagna uppflyttningen av två kontoristtjänster i Ae 9 till kansliskrivartjänster i Ae 11 (p. 2. g) tillstyrker nämnden uppflyttning av den under punkten redovisade befattningen på statistiska byrån.

Departementschefen

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet tidigare denna dag föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor torde sammanlagt 3 100 kr. böra beräknas för förändring av en tjänst som kontorist i Ae 9 till en tjänst som kansliskrivare i Ae 11 samt av två tjäns-

ter som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång till två tjänster som kanslibiträde i Ae 7. Övriga förslag om höjd lönegradsplacering m. m. torde lämnas utan bifall liksom yrkandet om inrättande av en ny amanuens-tjänst.

Tjänsten som byrådirektör i högst Ag 27 vid nämndens upplysningssektion torde från och med nästa budgetår böra uppföras på extra-ordinarie stat.

Vad nämnden föreslagit i fråga om ökningar av automatisk natur under p. 4—6 torde bifallas. Vidare bör under anslagsposterna Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknas höjningar med resp. 256 700 kr. och 1 100 kr.

Med anledning av numera genomförd reglering av vissa styrelsearvoden bör den härför avsedda anslagsposten räknas upp med 5 500 kr.

Vid bifall till vad jag nu föreslagit ökar anslaget med 325 000 kr. och bör alltså uppföras med 2 847 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens pris- och kartellnämnd vidta den ändring, som för-
anleds av vad jag i det föregående anförte;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens pris- och
kartellnämnd, att tillämpas tills vidare från och med bud-
getåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	89 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	40 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 877 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	801 200
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	39 200
Summa kr. 2 847 000	

c) till *Statens pris- och kartellnämnd*: *Avlöningar* för bud-
getåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 847 000 kr.

[56] 6. *Statens pris- och kartellnämnd: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	399 000	354 668
1962/63	388 000	
1963/64 (förslag)	399 000	

Yrkande

Statens pris- och kartellnämnd (skr. 29/8 1962) hemställer, att anslaget höjs med 11 100 kr.

	Netto- utgift 1961/62	Omkost- nadsstat 1962/63	Förslag 1963/64	Förändring
1. Sjukvård	8 100	9 500	9 500	—
2. Reseersättningar	61 700	80 000	75 000	— 5 000
3. Expenser:				
a) bränsle, lyse och vatten	12 800	14 500	15 000	+ 500
b) övriga expenser	175 000	144 000	143 600	— 400
4. Hålkortsbearbetning	16 000	60 000	50 000	— 10 000
5. Publikationstryck	83 500	80 000	106 000	+ 26 000
				+ 11 100

Motiv

2. Anslagsposten bör inte upptas till högre belopp än 75 000 kr. Att belastningen för budgetåret 1961/62 stannade vid ca 62 000 kr. beror på vissa oförutsedda förskjutningar i undersökningsprogrammet.

3. En lokalutvidgning kommer att äga rum. Nämndens andel av bränsle-kostnader m. m. kommer därvid att öka med omkring 500 kr.

Med iakttagande av största sparsamhet tror sig nämnden kunna göra vissa besparingar under delposten Övriga expenser. Med hänsyn till väntade ökade utgifter för städning och renhållning föreslås dock endast en minskning med 400 kr.

4. Posten är i hög grad flexibel enär kostnaderna ej blott är avhängiga av omfattningen utan även av arten av de utredningar nämnden företar. Nämnden anser dock att garanti måste föreligga för att medel för erforderlig hålkortsbearbetning finns.

5. Kostnaderna för publikationen »Pris- och kartellfrågor» kommer att belöpa sig till 80 000 kr. Ökningen beror på höjda framställningskostnader och utökad upplaga. Vidare avser nämnden att utge häftet »Prisaktuellt» mera regelbundet samt att även i övrigt bedriva en alltmer intensifierad konsumentupplysning.

Departementschefen

Nämndens beräkning av omkostnadsanslaget för nästa budgetår torde godtas och anslaget uppföras med avrundat 399 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens pris- och kartellnämnd*: Omkostnader för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 399 000 kr.

[57] 7. Statens institut för konsumentfrågor: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	882 000	837 611
1962/63	1 067 000	
1963/64 (förslag)	1 244 000	

Yrkande

Styrelsen för statens institut för konsumentfrågor (skr. 21/8 1962) föreslår, att anslaget höjs med 259 200 kr.

	Förändring
1. Nya tjänster:	
a) 1 ingenjör Ae 19	+ 17 796
b) 1 konsulent Ae 19	+ 17 796
c—d) 2 institutionsbiträden Ae 5	+ 17 256
e) 1 skrivbiträde Ae 5	+ 8 628
2. Uppflyttning i lönegrad:	
a) 1 intendent Ae 21—förste byråsekreterare A 23	+ 1 224
b) 1 förste assistent Ae 21—förste avdelningsingenjör högst Ae 23	+ 2 148
c) 1 ingenjör högst Ae 15—högst Ae 19	+ 3 684
d) 1 assistent Ae 12—högst Ae 15	+ 780
e) 1 kansliskrivare Ao 11—kontorsskrivare Ao 13	+ 720
f) 1 tekniskt biträde Ae 9—instrumentmakare Ae 11	+ 648
g) 1 tekniskt biträde Ae 9—assistent högst Ae 15	+ 3 000
h) 1 kontorist Ae 9—kansliskrivare Ae 11	+ 624
i) 1 vaktmästare Ae 7—förste vaktmästare Ae 9	+ 588
3. Merkostnader i anledning av prop. 1962: 169	+ 15 600
4. Extra personal och experter	+ 25 000
5. Löneklassändringar	+ 8 853
6. Rörligt tillägg	+ 136 239
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	— 1 400
	+ (avr.) 259 200

Motiv

Tjänsterna vid institutet är i jämförelse med liknande tjänster vid andra institutioner i allmänhet lågt lönegradsplacerade. Detta förhållande, liksom de på grund av institutets ringa storlek små befordringsmöjligheterna, hämmar svårt personalrekryteringen. Härtill kommer att endast fyra av institutets 48 tjänster är ordinarie. Förhållandet anses inte tillfredsställande, och en översyn av anställningsformen bör därför göras. — Då institutet merendels självt måste ge personalen de speciella kunskaper och erfarenheter, som krävs för många av befattningarna, talar praktiska skäl för att lönesättningen görs mer flexibel, så att lönen i varje särskilt fall kan inom vissa gränser anpassas till vederbörandes faktiska kvalifikationer.

1. a). Behovet av tekniska prov har genom den snabba tekniska utvecklingen på konsumtionsområdet alltmer ökat. Sedan januari 1961 har institutet en heltidsanställd ingenjör, som utför vissa tekniska undersökningar och vars lön täcks genom anslag från statens konsumentråd. Stadigvarande behov av en ingenjör på avdelningen för hushållsorganisation föreligger.

1. b). Institutet presenterar sina resultat vid en permanent utställning i Stockholm. Från den 1 juli 1961 har för arbetet därmed två konsulenter på deltid varit anställda. Statens konsumentråd bestrider kostnaderna för en

konsulent under 1962. Rådet anser sig emellertid inte ha möjlighet att kontinuerligt anslå medel för avlöning av arbetskraft vid annan statlig institution. En ny konsulenttjänst bör därför inrättas på upplysningsavdelningen.

1. c—d). Biträdespersonalen vid avdelningen för hushållsorganisation och vid textilavdelningen har visat sig numerärt otillräcklig, vilket institutet även påpekade i fjolårets petita (prop. 1962: 1, Bil. 12, s. 141). Därför har biträdespersonalen på avdelningarna förstärkts med anlitande av medel från posten till experter och extra personal. Ifrågavarande anslagspost bör emellertid inte användas till att bestrida kostnader för tjänster, av vilka det föreligger stadigvarande behov.

1. e). Omfattningen av arbetet på kansliet har kontinuerligt ökat, bl. a. genom den ökade spridningen av institutets skrifter. Institutet har sedan flera år avlönat ett skrivbiträde med medel för extra personal och experter. Dessa medel bör ej som framhållits under 1. c—d) användas till sådana kostnader.

2. a). Tjänsten avser chefen för kansliet. På institutets övriga avdelningar är cheferna förste intendenten i Ae 25. Med hänsyn till verksamhetens ökade omfattning och det ansvar som åvilar intendenten på kansliet bör tjänstens lönegradsplacering höjas.

2. b). Förslaget avser en förste assistenttjänst vid institutets laboratorium där kvalificerade kemiska och mekaniska undersökningar utförs. Med nuvarande lönegradsplacering av tjänsten kan en tillräckligt kompetent person inte behållas eller anställas.

2. c). Av innehavaren till denna tjänst krävs inte blott tekniskt kunnande utan även konstruktiv förmåga att utarbeta ny provningsapparat och utveckla nya provningsförfaranden.

2. d). Tjänsten är placerad på upplysningsavdelningen. Med hänsyn till de självständiga arbetsuppgifter, som numera åligger innehavaren, bör tjänsten uppflyttas.

2. e). Tjänsten ordinarie sattes och förändrades till kansliskrivare 1962 (prop. 1962: 1, Bil. 12, s. 143; prop. 1962: 169). Med hänsyn till arbetsuppgifternas omfattning och art är det motiverat att tjänsten höjs ytterligare.

2. f). Det åligger den som innehar tjänsten att efter skisser och anvisningar av ingenjörerna tillverka undersökningsapparat. Sedan den 1 januari 1961 har tjänsten på grund av den låga lönegradsplaceringen nybesatts tre gånger och tidvis varit vakant.

2. g). Med tjänsten förenade göromål är ej längre av biträdeskaraktär utan motsvarar de arbetsuppgifter som vilar på befintliga ingenjörsbefattningar i högst Ae 15.

2. h). Med denna tjänst är förenade uppdragen som föreståndare för skrivcentralen och som sekreterare till direktören. Önskemål om höjning av tjänsten framfördes även förra året (prop. 1962: 1, Bil. 12, s. 141).

2. i). Sedan tjänsten inrättades har på innehavaren lagts viss arbetsledande funktion och den bör därför uppflyttas.

4. Då anslaget för extra personal och experter inte höjts i takt med den

allmänna löneutvecklingen bör en uppräknings ske med 10 000 kr. för att nå tidigare reella nivå. En ytterligare höjning med 15 000 kr. skulle möjliggöra en påtaglig effektivisering av institutets arbete.

Föredraganden

För administrering av konsumentinstitutets permanenta utställning i Stockholm tillstyrker jag inrättande från och med nästa budgetår av en tjänst som konsulent i Ae 19 med placering på upplysningsavdelningen. Därutöver föreslår jag att till förstärkning av biträdespersonalen på textilavdelningen inrättas en tjänst som institutionsbiträde i reglerad befordringsgång. Ytterligare bör med hänsyn till ändrade arbetsuppgifter en tjänst som tekniskt biträde i Ae 9 bytas ut mot en tjänst som ingenjör i högst Ae 15. Medelsbehovet under anslagsposten Avlöningar till icke-ordinarie personal ökar härigenom med sammanlagt 29 400 kr.

Med hänvisning till vad chefen för civildepartementet tidigare denna dag föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor torde 600 kr. böra beräknas för uppflyttning i lönegrad av en tjänst som tekniskt biträde från Ae 9 till Ae 11 med tjänstebestämmningen instrumentmakare.

Övriga av konsumentinstitutet i petitaskrivelsen framförda förslag om inrättande av nya tjänster och om förändring av befintliga sådana torde lämnas utan bifall.

Vad institutets styrelse föreslagit under p. 3 och 5 bör biträddas. Under p. 4, avseende medel till extra personal och experter, föreslår jag en ökning med 10 000 kr. Vidare torde anslagsposterna Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter böra höjas med 114 700 kr. resp. minskas med 2 700 kr. Slutligen bör i anledning av numera genomförd reglering av vissa styrelsearvoden den härför avsedda anslagsposten räknas upp med 600 kr.

Vid bifall till vad jag nu föreslagit ökar anslaget med 177 000 kr. till 1 244 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens institut för konsumentfrågor, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	71 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	812 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	338 600
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	17 700
Summa kr. 1 244 000	

- b) till *Statens institut för konsumentfrågor*: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 244 000 kr.

[58] 8. Statens institut för konsumentfrågor: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	307 000	400 403
1962/63	425 000	
1963/64 (förslag)	478 000	

Yrkande

Styrelsen för statens institut för konsumentfrågor (skr. 21/8 1962) hemställer, att anslaget höjs med 99 500 kr.

	Netto- utgift 1961/62	Omkost- nadsstat 1962/63	Institutets förslag 1963/64	Förändring
1. Sjukvård	7 035	4 500	7 000	+ 2 500
2. Reseersättningar	7 610	13 500	13 500	—
3. Expenser:				
a) Bränsle, lyse, vatten.....	7 534	12 000	12 000	—
b) Hyreskostnader	14 340		14 400	+ 7 000
c) Övriga expenser	41 734	76 000	68 600	
4. Publikationstryck	249 803	225 000	300 000	+ 75 000
5. Annan upplysningsverksamhet	18 946	19 000	19 000	—
6. Omkostnader i anledning av uppdrag	715	2 000	2 000	—
7. Övriga utgifter	52 686	73 000	88 000	+ 15 000
				+ 99 500

Motiv

1. Anslagsposten bör höjas i anslutning till budgetutfallet 1961/62.

3. c). Institutets styrelse beräknar under denna delpost de automatiska kostnadsökningarna till sammanlagt 3 500 kr. på grund av höjd nattvaktsavgift, ökade städningskostnader och allmän fördyring av förbrukningsmateriel m. m. Den ökade aktiviteten inom institutet, som bl. a. avspeglas i en kontinuerlig inkomstökning, motiverar en ytterligare höjning med 6 500 kr. Då härifrån bör dras ett engångsanslag av 3 000 kr. för det nu löpande budgetåret, blir den erforderliga ökningen 7 000 kr. Ifråga om hyreskostnaderna m. m. för institutets laboratorium, 14 400 kr., föreslås, att de i omkostnadsstaten uppförs under en särskild, förslagsvis betecknad delpost.

4. Institutet genomför tillsammans med statens konsumentråd och varudeklarationsnämnden under hösten 1962 en större aktion för att sprida kunskap om den konsumentupplysning som bedrivs av de tre institutionerna. I aktionen ingår bland annat gratisdistribution av tidskriften Råd och Rön till 500 000 hushåll i landet. Institutet räknar med att härigenom öka försäljningen av såväl tidskriften som övriga publikationer. Detta kommer att medföra ökade inkomster av publikationer men också ökade utgifter under anslagsposten Publikationstryck.

7. Den höjda prisnivån samt höjningen av taxorna vid privata och statliga provningsinstitutioner medför att anslaget bör räknas upp för att motsvara tidigare reell nivå. Det är vidare angeläget att institutet förfogar över större ekonomiska resurser för att kunna följa den tekniska utvecklingen på varumarknaden, bl. a. genom komplettering av institutets provningsapparat och inköp av varor för provning.

Föredraganden

Hyreskostnaderna för institutets laboratorium belastar f. n. delposten Övriga expenser. Från och med den 1 juli 1963 syns dessa kostnader böra betalas av byggnadsstyrelsen via utgiftspost i staten för statens allmänna fastighetsfond. Medelsbehovet under nämnda delpost minskar härigenom med 14 500 kr. Å andra sidan bör under delposten beräknas ytterligare 5 000 kr. för ökade städningskostnader m. m., varvid framkommer en nettominskning med 9 500 kr. Samtidigt torde anslagsposterna Sjukvård, Publikationstryck och Övriga utgifter böra skrivas upp med resp. 2 500, 50 000 och 10 000 kr. Med hänsyn härtill, och då jag i likhet med institutets styrelse räknar med oförändrat medelsbehov under övriga poster i omkostnadsstaten, syns hela anslaget för nästa budgetår böra höjas med 53 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens institut för konsumentfrågor: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 478 000 kr.

[59] 9. Statens konsumentråd

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	73 000	74 493
1962/63	75 000	
1963/64 (förslag)	83 000	

Yrkande

Statens konsumentråd (skr. 30/8 1962) hemställer, att anslaget höjs med 26 000 kr.

	Förändring
1. Arvode till ordförande och ledamöter	+ 2 700
2. Uppflyttning i lönegrad:	
1 sekreterare Ae 23—Ae 27	+ 3 800
3. Löneklassändring	+ 600
4. Expertarvoden	+ 13 500
5. Rörligt tillägg	+ 6 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 100
7. Expenser	— 700
	+ 26 000

Motiv

1. Ordföranden och ledamöterna i rådets arbetsutskott bör — varom yrkande framfördes redan förra året (prop. 1962: 1, Bil. 12, s. 146) — förutom fasta arvoden även tillerkännas dagarvoden enligt kommittékungörelsen.

2. I sin petitaskrivelse år 1961 (prop. 1962: 1, Bil. 12, s. 146) föreslog rådet, att sekreterarebefattningen skulle uppflyttas från lönegrad 23 till 26 (numera 27). Yrkandet om uppflyttning vidhålls. Genom det stora antal lönegradsuppflyttningar som genomförts innevarande år, har sekreteraren i jämförelse med andra motsvarande befattningshavare lönemässigt kommit i ett än ofördelaktigare läge.

4. Rådet hemställde förra året (prop. 1962: 1, Bil. 12, s. 147) om medel till anställning på deltid av en tjänsteman för public-relationsfrågor, främst för kontakterna med press, radio och TV. Rådet upprepar nu detta yrkande. Medelsbehovet beräknas till 13 000 kr. — För innevarande budgetår har medel anvisats till en arvodesanställd bokförare. Då anslaget Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning innevarande budgetår höjts ganska väsentligt och antalet bokföringsposter därigenom beräknas öka, bör arvodet åt bokföraren höjas förslagsvis med 500 kr.

7. Till ökade expenskostnader beräknar rådet 1 400 kr. Efter frånräkning av ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp av 2 100 kr. kommer därvid under anslagsposten netto en minskning med 700 kr.

Föredraganden

I anledning av redan genomförd reglering av vissa styrelsearvoden bör den härför avsedda anslagsposten ökas med 4 600 kr. Ytterligare torde för automatiska löneklassändringar och för rörligt tillägg böra räknas med höjningar av resp. 600 och 4 500 kr.

Enär i anslagsposten *Expenser f. n.* ingår medel för vissa engångsanskaffningar, bör anslagsposten för nästa budgetår minskas med 1 700 kr. Förslagen om ändrad lönegradsplacering för rådets sekreterare, om höjning av nu tillgängliga medel för anlitage av bokföringshjälp, om anvisande av 13 000 kr. för vidgad upplysningsverksamhet samt om uppskrivning av anslagsposten *Kompensation* för höjda folkpensionsavgifter anser jag mig inte böra tillstyrka. Beträffande förslaget om en särskild tjänsteman för vissa public-relationfrågor kan erinras om att konsumentrådet redan nu äger möjlighet att för speciella uppgifter inom konsumentupplysningen anlita expertis och avlöna denna ur sitt anslag för den ordinarie verksamheten under nästföljande punkt [60] 10. Då det enligt min mening knappast är en pressombudsman, som rådet behöver, utan snarast en utredning om principerna för pressens och televisionens konsumentupplysning — bl. a. aktualiserad av tilläggsdirektiven för 1960 års radioutredning — föreställer jag mig att en sådan utredning kan utföras som ett expertuppdrag inom ramen för det med 250 000 kr. förhöjda anslaget till konsumentvaruforskning och konsumentupplysning.

Vid bifall till vad jag nu föreslagit ökar anslaget netto med 8 000 kr. till 83 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens konsumentråd* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 83 000 kr.

[60] 10. Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation
1961/62	700 000	741 257	846 129
1962/63	1 000 000		
1963/64 (förslag)	1 250 000		

Yrkande

Statens konsumentråd (skr. 30/8 1962) hemställer, att anslaget höjs med 300 000 kr.

Motiv

Förutom de över riksstaten anvisade medlen har under det gångna budgetåret 116 850 kr. från handels- och sjöfartsfonden stått till rådets förfogande.

Under budgetåret 1961/62 har sammanlagt 862 543 kr. fördelats av medel från förevarande reservationsanslag samt från handels- och sjöfartsfonden. Därjämte har det för budgetåret 1961/62 anvisade anslaget Särskild konsumentupplysning i prisfrågor å 150 000 kr. helt disponerats. Totalt har således över 1 milj. kr. anslagits för konsumentvaruforskning samt konsument- och prisupplysning. För en närmare redogörelse över rådets verksamhet under sistförflutna budgetår torde få hänvisas till akten i ärendet.

I fråga om den planerade verksamheten under budgetåret 1963/64 anför konsumentrådet i huvudsak följande.

Det framstår som alltmör angeläget att stödja *forsknings- och undersökningsverksamhet* av ekonomisk, sociologisk, socialpsykologisk och pedagogisk art i frågor beträffande förhållandet mellan konsumenten, varan och informationen. Vissa sådana projekt, som genomförts med anslag från konsumentrådet, har givit intressanta resultat. Fortsatt verksamhet på detta område syns nödvändig men medför i regel betydande intervju- och bearbetningskostnader. Elektronisk databehandling gör det visserligen möjligt att utnyttja det insamlade materialet i mer avancerade analyser än tidigare, men ställer i gengäld allt större krav på kvalificerade personella och finansiella insatser.

Anslagen till *varuundersökningar* är koncentrerade till vissa områden. Under förra budgetåret lämnades anslag främst till undersökningar beträffande tvättfrågor, skodon och möbler, medan andra väsentliga varuområden inte fått några eller endast ytterst blygsamma belopp. Med de begränsade resurser som står till rådets förfogande, syns det mest ändamålsenligt att förhållandevis starkt understödja ett litet antal områden, i stället för att

fördela tillgängliga medel jämnt över ett vidare fält. Om undersökningsverksamheten skall kunna utvidgas till nya, i och för sig angelägna områden, krävs det att ökade resurser ställs till förfogande.

Under det gångna budgetåret har anslagsgivningen till *konsument- och prisupplysning* varit mer omfattande än under tidigare år. I samband med att pris- och konsumentupplysningsaktioner genomförts, har ett nära samarbete utvecklats med bl. a. intresse- och folkbildningsorganisationerna. Detta samarbete har varit fruktbarande och bör därför fortsättas och intensifieras under kommande år. En uppföljning av upplysningsverksamheten i syfte att mäta effekten av densamma ingår också i planerna.

Konsumentupplysningen har under senare tid fått en mera framskjuten plats i den allmänna debatten. Konsumenterna torde därigenom ha blivit mer uppmärksamma och medvetna om sina problem än förr. Det är av stor betydelse att denna uppmärksamhet utnyttjas positivt och att intresset bibehålls för pris- och varuupplysning.

Såsom framgår av det anförda finns det ett starkt behov att utvidga konsumentrådets verksamhet på ett flertal för konsumenterna väsentliga områden. Det för innevarande budgetår anvisade beloppet, 1 milj. kr., är inte tillräckligt. Med hänsyn till utvecklingen och den planerade verksamheten uppskattar konsumentrådet medelsbehovet för budgetåret 1963/64 till 1,3 milj. kr.

Föredraganden

Vid flera tidigare tillfällen har jag understrukt värdet av de särskilda undersökningar i kvalitetsupplysande syfte, som äger rum efter konsumentrådets prövning. Ökade statsmedel har också undan för undan ställts till rådets förfogande, huvudsakligen ur riksstatsanslaget för konsumentvaruforskning och konsumentupplysning. Detta är för innevarande budgetår upptaget med 1 milj. kr. Med hänsyn till de redovisade stora behoven av utvidgad verksamhet på flera för konsumenterna väsentliga områden förordar jag höjning av anslaget för budgetåret 1963/64 med 250 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 250 000 kr.

[61] 11. Bidrag till varudeklarationsnämnden

	Anslag
1961/62	195 000
1962/63	225 000
1963/64 (förslag)	300 000

Yrkande

Varudeklarationsnämnden (skr. 29/8 1962) hemställer, att anslaget uppförs med 330 000 kr.

Motiv

Varudeklarationsnämndens kostnader under budgetåret 1963/64 förutses uppgå till 493 000 kr. Härav beräknas 155 000 kr. täckas av bidrag från enskilda, av överskott i kontrollverksamheten samt av avgifter för utnyttjande av nämndens normer och märke. Ytterligare tillkommer på inkomstsidan ränteintäkter, som beräknas till 8 000 kr. För full täckning av medelsbehovet erfordras därvid 330 000 kr., som nämnden hemställer måtte utgå i statsanslag.

Föredraganden

Varudeklarationer är verksamma medel i en objektiv konsumentupplysning, och jag finner ökad användning därav önskvärd. För att möjliggöra en personell förstärkning av varudeklarationsnämndens kansli tillstyrker jag, att förevarande anslag höjs med 75 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till varudeklarationsnämnden* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 300 000 kr.

H. Patent- och registreringsväsendet m. m.**[62] 1. Patent- och registreringsverket: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	9 106 000	8 823 091
1962/63	9 974 000	
1963/64 (förslag)	12 032 000	

I statsverkspropositionen till 1959 års riksdag anmäldes under detta anslag (X ht s. 189), att särskilda sakkunniga med stöd av Kungl. Maj:ts be- myndigande den 28 juli 1958 tillkallats för att utreda arbetsförhållandena inom vissa delar av patentverket.

De sakkunniga, som antagit benämningen »Patentverksutredningen 1958», överlämnade den 31 juli 1959 till Kungl. Maj:t en promemoria rörande anställning av läroverksingenjörer i patentverket för handläggning av patentärenden och om inrättande av subrotlar på anmälningsavdelningarna. Promemorian anmäldes i 1960 års statsverksproposition (X ht s. 255). Utredningen har sedermera den 5 juni 1961 avgivit ett betänkande (stencilerat), benämnt »Patentanmälningsavdelningarnas organisation och arbetssätt», vilket anmäldes i 1962 års statsverksproposition (X ht s. 234).

Den 18 april 1962 avlämnades av utredningen en promemoria (stencilerad), benämnd »Kansliarbetet». Vad utredningen där föreslår om rationalisering av arbetet på patentverkets kanslisektion är huvudsakligen av den arten, att det ankommer på ämbetsverket självt att bestämma om förslagens genomförande. Därför lämnas här endast en översiktlig redogörelse för promemorians innehåll.

Patentverksutredningens promemoria

Utredningens ändamål har varit att finna enkla och arbetsbesparande metoder för kansliarbetet inom patentverket. I huvudsak har utredningen byggt vidare på den undersökning, som för flera år sedan utfördes av statens organisationsnämnd och som av nämnden redovisades med skrivelse den 15 augusti 1956. Särskild uppmärksamhet har nu ägnats frågan om överföring av arbetsuppgifter från tekniker till biträdespersonal.

Kansliarbetet sysselsätter för närvarande mellan 40 och 50 befattningshavare. Statens organisationsnämnd föreslog i fråga om diarieföringen av inkommande ärenden vissa förenklingar, av vilka en del har kommit till utförande. Utredningen anser att ännu enklare förfarande vid diarieföringen kan uppnås, bl. a. genom att verket övergår från sedvanlig diarieföring till diarieföring med anlitande av vertikalkort, som förvaras i s. k. etapp-

bord. Arbetsbesparingen genom en dylik omläggning motsvarar arbetstiden för mellan en och två befattningshavare.

Utredningen föreslår att remitteringsförfarandet förenklas i de fall, då invändningar inte gjorts mot patentansökning. Vidare bör mikrofilmning av ingivna ansökningsakter införas i vissa fall. Detta senare beräknas dra en årskostnad av 500 kr. Användning av mikrofilmning i större skala bör undersökas. Föreligger lagtekniska hinder bör verket ta initiativ till att dessa undanröjs.

Granskarna är i viss utsträckning sysselsatta med rena rutingöromål, som enligt utredningen med fördel kan överflyttas på biträdespersonal. Sålunda bör biträdespersonal tas i anspråk för ordnande och paginering av handlingarna, för ändringar som skall införas i beskrivningarna, för kollationering av utskrifter, för sortering och uppgörande av förteckning av remitterade akter m. m. Genom ett intimt samarbete mellan kanslidetaljen och ledamöterna torde förslagets genomförande inte behöva leda till en mindre noggrann behandling av ärendena. Överflyttningen av arbetsuppgifter till kanslipersonalen kräver dock en viss förstärkning av denna.

Formell granskning av patentansökningarna utförs av juristpersonal vid tre tillfällen under handläggningen och avser delvis samma saker. Första granskningen äger rum vid ingivandet. Eftersom närmare hälften av alla ansökningar avskrivs redan efter *ett* tekniskt föreläggande, erhålls en arbetsbesparing om man väntar med att granska ansökningen första gången till ett mera framskridet stadium av ärendets handläggning. Den formella granskningen av besvär och påkallningar, som nu utförs av juristpersonal på kanslisektionen, bör enligt utredningen överflyttas till besvärsavdelningen efter inrättande på nämnda avdelning av den kanslisttjänst, varom 1962 års riksdag beslutat (prop. 1962: 1, Bil. 12 s. 251). Överflyttningen av arbetsuppgifter från juristerna till kanslisten och till annan biträdespersonal minskar behovet av juristtjänster på kanslisektionen med en och en halv.

Genom en omfördelning av arbetsuppgifterna mellan administrativa byrån och kanslisektionen renodlas den senares uppgifter till att avse endast den juridiska och formella handläggningen av patentansökningar. Kanslisektionens ställning som centralt kansli och serviceorgan för anmälningsavdelningarna blir härigenom mer markerad. I konsekvens härmed bör kanslisektionens chef vara direkt underställd patentavdelningens chef.

En ytterligare konsekvens av överflyttningen av arbetsuppgifter från den tekniska personalen till biträdespersonalen är att de olika avdelningarnas kanslidetaljer bör förstärkas. Utredningen räknar med behov av fyra nya biträdestjänster.

Yttranden över promemorian

Över patentverksutredningens promemoria har yttranden avgivits av statskontoret och patent- och registreringsverket.

Statskontoret biträder helt utredningens förslag såväl i fråga om den successiva omläggningen av diariesystemet och andra kontorsrationalise-

rande åtgärder, som i fråga om den föreslagna omfördelningen av arbetsuppgifter mellan tekniker, jurister och biträdespersonal. Kanslisektionen bör som utredningen föreslagit organisatoriskt anslutas till patentavdelningen och underställas avdelningschefen.

Patent- och registreringsverket ansluter sig till de flesta av utredningens förslag. Enligt patentverkets mening kommer de befattningshavare, som utredningen uppskattar kan inbesparas vid rationalisering av kontorsrutinen, att tas i anspråk dels för mikrofilmningsarbete, dels för förstärkning av den för närvarande till numerären helt otillräckliga personalen. I stort sett biträder patentverket utredningens förslag om en omfördelning av arbetsbördan mellan tekniker och biträdespersonal. Liksom utredningen anser ämbetsverket, att även en del av juristernas arbetsuppgifter kan flyttas över till biträdespersonal, dock bör den slutliga granskningen i ett ärende även framdeles utföras av jurist.

Patentkansliet kommer vid en organisation i enlighet med utredningens förslag att omfatta inemot 50 befattningshavare. Det stora ansvar som kommer att åvila chefen för det omorganiserade kansliet och svårigheterna att erhålla duglig befattningshavare till denna tjänst motiverar enligt ämbetsverket att tjänsten höjs från A 27 till B 1.

Patentverkets anslagsäskanden för budgetåret 1963/64

Yrkande

Patent- och registreringsverket (skr. 27/8 1962) hemställer, att anslaget höjs med 3 348 200 kr.

	Förändring]
<i>Besvärsavdelningen</i>	
1. 5 byråchefer Bo 1—industrirättsråd Bo 3	+ 17 820
2. 1 byråchef Be 1—industrirättsråd Bo 3	+ 3 564
3. 1 industrirättsråd Bo 3 (ny tjänst)	+ 38 280
4. 1 skrivbiträde Ae 4 (ny tjänst)	+ 8 208
<i>Patentavdelningen</i>	
5. 1 avdelningschef Be 3—överdirektör Bp 5	+ 4 332
6. 5 byråchefer Bo 1—överingenjör Bo 3	+ 17 820
7. 1 byråchef Be 1—överingenjör Bo 3	+ 3 564
8. 1 byråchef Bg 1—överingenjör Bo 3	+ 3 564
9. 3 överingenjörer Bo 3 (nya tjänster)	+ 114 840
10. 15 byrådirektörer Ae 27—Ao 27	—
11. 4 byrådirektörer Ao 25—Ao 27	+ 10 560
12. 6 byrådirektörer Ao 27 (nya tjänster)	+ 161 352
13. 16 byrådirektörer Ae 25—Ao 25	—
14. 3 byrådirektörer Ao 25 (nya tjänster)	+ 72 756
15. 17 förste byråingenjörer Ao 23—Ae 23	—
16. 3 förste byråingenjörer Ae 23 (nya tjänster)	+ 65 628

	Förändring
17. 5 byråingenjörer Ae 19—Ae 21	+ 9 660
18. 10 ingenjörer Ae 19—byråingenjörer Ae 19	—
19. 12 byråingenjörer Ae 19 (nya tjänster)	+ 213 552
20. 1 ingenjör Ae 15 (ny tjänst)	+ 14 460
21. 1 vikariatslöneförordnande A 27—byrådirektör Ag 27	—
22. 2 kansliskrivare Ag 11 (nya tjänster)	+ 23 544
23. 3 kanslibiträden Ao 7 (nya tjänster)	+ 28 728
24. 3 skrivbiträden Ae 4 (nya tjänster)	+ 24 624
25. Arvoden	+ 150 000

Administrativa byrån

26. 1 byråchef Bo 1—Bo 3 (administrativa byrån-besvärsavdelningen)	+ 3 564
Administrativa sektionen:	
27. 1 förste byråsekreterare Ae 21—Ae 23	+ 2 148
28. 1 kanslist Ag 13 (ny tjänst)	+ 13 044
29. 2 kanslibiträden Ao 7—kontorister Ao 9	+ 2 088
30. 1 förste expeditionsvakt Ao 9 (ny tjänst)	+ 10 620
31. 2 expeditionsvakter Ao 7 (nya tjänster)	+ 19 152
32. 1 skrivbiträde Ae 4 (ny tjänst)	+ 8 208
Kanslisektionen (överflyttas till patentavdelningen)	
33. 1 byrådirektör Ao 27—avdelningsdirektör Bo 1	+ 3 324
34. 1 kontorist Ao 9—kansliskrivare Ao 11	+ 1 152
35. 1 kontorsbiträde Ao 5—kanslibiträde Ao 7	+ 948
36. 4 skrivbiträden Af 2 (nya tjänster)	+ 29 568

Varumärkesbyrån

37. 1 byråchef Bg 1—Bo 1	—
38. 1 vikariatslöneförordnande A 25 (nytt)	+ 24 252
39. 1 förste byråsekreterare Ao 21 (ny tjänst)	+ 19 728
40. 3 kansliskrivare Ao 11—kontorsskrivare Ao 13	+ 3 816
41. 1 kansliskrivare Ao 11 (ny tjänst)	+ 11 772
42. 2 skrivbiträden Af 2 (nya tjänster)	+ 14 784

Bolagsbyrån

43. 2 byrådirektörer Ao 25—Ao 27	+ 5 280
44. 2 vikariatslöneförordnanden A 25—byrådirektörer Ae 25	—
45. 1 vikariatslöneförordnande A 25 (nytt)	+ 24 252
46. 1 förste byråsekreterare Ao 23—byrådirektör Ao 25	+ 2 376
47. 2 kansliskrivare Ao 11 (nya tjänster)	+ 23 544
48. 1 kontorist Ao 9—kansliskrivare Ao 11	+ 1 152
49. 1 kanslibiträde Ao 7—kontorist Ao 9	+ 1 044
50. 1 kontorsbiträde Ao 5—kanslibiträde Ao 7	+ 948
51. 5 skrivbiträden Ae 4 (nya tjänster)	+ 41 040

	Förändring
<i>Namnsektionen</i>	
52. 1 byråchef Bo 1 (ny tjänst)	+ 34 716
53. 1 byrådirektör Ao 27 (ny tjänst)	+ 26 892
54. 1 förste byråsekreterare Ao 23—byrådirektör Ao 25	+ 2 376
55. 1 amanuens Af 17 (ny tjänst)	+ 16 044
56. 1 kontorsskrivare Ao 13 (ny tjänst)	+ 13 044
57. 1 kontorist Ao 9—kansliskrivare Ao 11	+ 1 152
58. 1 kanslibitråde Ao 7 (ny tjänst)	+ 9 576
59. 2 kontorsbiträden Ae 5 (nya tjänster)	+ 17 256
60. Arvode	+ 6 000
61. För budgetåret 1962/63 anslaget arvodesbelopp avgår	— 75 000
<i>Biblioteket</i>	
62. 1 bibliotekarie Ao 21—Ao 23	+ 2 148
63. 3 biblioteksamanuenser Ae 19—bibliotekarier Ao 21	+ 5 796
64. 1 förste biblioteksbiträde Ao 9 (ny tjänst)	+ 10 620
65. 2 kanslibiträden Ao 7—kontorister Ao 9	+ 2 088
66. 3 skrivbiträden Af 2 (nya tjänster)	+ 22 176
67. 9 kontorsbiträden Ao 5—Ae 5	—
68. Felräkningspenningar	+ 360
69. Löneklassändringar m. m.	+ 23 508
70. Rörligt tillägg å de av ovan angivna lönebelopp, varå rörligt tillägg skall utgå	+ 555 582
71. Lönehöjningar i anledning av prop. 169/1962 (inkl. löneplan B och arvoden)	+ 446 388
72. Uppräkning av anslaget till rörligt tillägg 1962/63	+ 938 500
73. Uppräkning av kompensation för höjda folkpensionsavgifter 1962/63	+ 6 800
74. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 27 500
	+ 3 348 182

Under budgetåret 1961/62 uppbar verket i avgifter m.m. omkring 15 700 000 kr. Utgifterna för samma period belöpte sig till 13 100 000 kr. inklusive dolda kostnader för pensioner, fastigheten och inventarier m. m. För innevarande budgetår beräknas inflyta 16 500 000 kr. i inkomster, medan utgifterna beräknas till 16 100 000 kr. För budgetåret 1963/64 räknar ämbetsverket med ett totalt inkomstbelopp av 17 000 000 kr. Sammanlagda utgiftsbeloppet beräknas till 18 450 000 kr. vid bifall till ämbetsverkets samtliga anslagsäskanden. Resultatet skulle sålunda för sistnämnda budgetår bli ett underskott av 1 450 000 kr., varvid hänsyn tagits till nyssnämnda dolda kostnader, beräknade till 3 750 000 kr.

Motiv

1—3, 26. Ämbetsverket återkommer till ett redan tidigare framställt yrkande om förstärkning av *besvärsavdelningen* med en teknisk ledamot, placerad

i B 3. Under besvärsavdelningens prövning kommer ärenden, som redan på patentavdelningen handlagts under osedvanligt lång tid, genomsnittligt ca 6 år. Medelbehandlingstiden på besvärsavdelningen är nu ca 2 år. Genom tillkomsten av en sjätte teknisk (p. 3) ledamot skulle behandlingstiden avsevärt kunna nedbringas. Det är motiverat att besvärsavdelningens ledamöter placeras i Bo 3 med tanke på avdelningens karaktär av överinstans och ärendenas komplicerade och betydelsefulla natur. För ledamöterna på avdelningen föreslås tjänstebestämmelsen industrirättsråd; undantag görs dock för den ledamot som är chef för ämbetsverkets administrativa byrå (p. 1, 2, 26).

Balansen av oavgjorda patentansökningar på *patentavdelningen* har fortsatt att växa. Totalbalansen steg sålunda under 1961 med drygt 3 000 ärenden till 50 500. Samtidigt ökade den s. k. rotelbalansen från ca 30 000 till omkring 31 000 ärenden.

5—25, 36. Det syns ämbetsverket orimligt, att en så kvalificerad och ansvarsfull tjänst som chefskapet för patentavdelningen skall vara så lågt placerad som den nu är. Liksom i fjolårets *petita* föreslås att benämningen skall vara överdirektör och lönegradsplaceringen Bp 5 (p. 5). I överensstämmelse med patentverksutredningen (se prop. 1962: 1, Bil. 12, s. 238) anser ämbetsverket, att patentavdelningen bör vara fördelad på tio byråer, vilket innebär en ökning med tre byråer. Som chef för varje byrå bör stå en överingenjör i Bo 3 (p. 6—9). Antalet ledamöter bör utökas med 12 till 120, av vilka 60 bör vara byrådirektörer i Ao 27, 30 byrådirektörer i Ao 25 och 30 förste byråingenjörer i Ae 23. Ämbetsverket anser det mest rationellt, att hela den föreslagna personalförstärkningen genomförs på en gång (p. 10—16). Systemet med subrotlar har visat sig fungera väl och motverkar ytterligare ökning av den stora balansen av patentansökningar. Antalet sådana rotlar bör därför efter hand utökas. Ämbetsverket begär nu ytterligare 12 byråingenjörstjänster (subroteltjänster). Ur beföringssynpunkt bör fem av byråingenjörstjänsterna vara placerade i Ae 21 och de övriga i Ae 19. Antalet subroteltjänster i Ae 21 torde sedan få ökas, allteftersom subrotel-systemet vinner insteg. Denna lönegrad är för övrigt den lämpligaste mellangraden för civilingenjörer, vilka som assistenter har varit placerade i lönegrad 19. Med hänsyn härtill vill patentverket få disponera det sammanlagda lönebeloppet för subroteltjänsterna så, att inom ramen för nämnda belopp antalet tjänster i lönegraderna 21 resp. 19 kan varieras alltefter tillgången på erfarna granskare. Antalet ingenjörstjänster i högst Ae 15 bör ökas med en till tio (p. 17—20). För innevarande budgetår finns inrättat ett vikariatslöneförordnande såsom byrådirektör i A 27 för studier och utredningar av frågan om mekanisering av nyhetsgranskningen. Ämbetsverket hemställer, att detta vikariatslöneförordnande förändras till en tjänst i Ag 27 (p. 21).

Patentverksutredningens förslag om överflyttning av vissa arbetsuppgifter från högre till lägre befattningshavare motiverar inrättande av vissa biträdestjänster (p. 22—24, 36).

Ämbetsverket hemställer att utan hinder av 19 § 3 mom., 32 § 1 mom. samt 7 § statens allmänna avlöningsreglemente gransknings- och klassningsarbete skall få utföras mot övertidsersättning — eller ersättning efter ackord eller

beting — av befattningshavare i högst lönegrad 21 samt att uppdrag, innefattande granskning av patentansökningar för patentverkets räkning, skall utan särskilt ansökningsförfarande få vara förenligt med statstjänst utanför patentverket. Bakom ligger i båda fallen patentverkets strävan att dra till sig tillfällig personal, som kan sättas in på arbetet med patentansökningsärendena.

Patentverket anser, att den äskade höjningen av anslaget till arvoden (p. 25) är nödvändig för att en förbättring i fråga om balansen av ärenden skall kunna uppnås (p. 25).

27, 28, 30, 31, 33. Genom att byrådirektören på den administrativa sektionen av *administrativa byrån* övertagit en del av byråchefens vid administrativa byrån arbetsuppgifter har en del åligganden, som åvilar den förstnämnde överförs till förste byråsekreteraren, varför dennes lönegradsplacering bör höjas (p. 27). För att avlasta en del arbetsuppgifter för juristerna på sektionen och för att ta hand om sådana arbetsuppgifter, som enligt patentverksutredningen skall flyttas över från kanslisektionen, bör en kanslisttjänst inrättas (p. 28). Den stora arbetsbelastningen på patentverkets expeditionsvakter och utökningen av verkets lokaler motiverar en förstärkning av expeditionsvaktskåren (p. 30—31).

Patentverksutredningen har föreslagit en överflyttning av kanslisektionen från administrativa byrån till patentavdelningen. Patentverket har tillstyrkt förslaget under förutsättning att överdirektörens arbetsbördor ej ökas i nämnvärd grad i samband med överföringen. En självständig ställning för sektionens chef och därmed följande ansvar föranleder förändring av byrådirektörstjänsten till avdelningsdirektör i Bo 1 (p. 33).

37—41. Ämbetsverket anser det orimligt att chefen för *varumärkesbyrån* kvarstår på extra stat (p. 37). Den nya varumärkeslagens ikraftträdande medförde en avsevärd ökning av arbetsbördan för personalen, som redan dessförinnan var underdimensionerad. Granskningsbalansen har därför stigit från 2 à 3 månader 1958 till för närvarande mellan 7 och 8 månader. För att temporärt förstärka antalet granskande ledamöter bör ett vikariatslöneförordnande som byrådirektör i A 25 inrättas tills vidare (p. 38). Den nya varumärkeslagen innefattar möjlighet att avskriva ofullständig ansökan utan rätt till återupplivning. Uppgiften att självständigt meddela avskrivningsbeslut bör handhas av en jurist i Ao 21. Dennes uppgift bör även vara att besvara förfrågningar från såväl in- som utlandet samt verkställa mindre utredningar o. dyl. (p. 39). En varumärkesansökan föranleder efterforskning i flera systematiska register för att utröna huruvida tidigare varumärkesregistreringar kan utgöra registreringshinder. Denna granskning, som ligger till grund för den fortsatta bedömningen ända upp till högsta instans, utförs nu av 6 kansliskrivare i A 11. En höjning av åtminstone 3 av dessa till kontorskrivare i Ao 13 är motiverad, ej minst ur beföringssynpunkt (p. 40). Dessutom bör för nämnda arbetsuppgifter inrättas ännu en kansliskrivartjänst i Ao 11 (p. 41).

43—47. För att få en bättre avvägning till stånd mellan lönegraderna A 25 och A 27 för juridiska ledamöter vid ämbetsverket bör 2 byrådirektörstjäns-

ter i Ao 25 uppflyttas till Ao 27 (p. 43). Antalet byrådirektörsärenden vid *bolagsbyrån* har ökat starkt under den senaste femårsperioden. För 1962 uppskattar verket antalet inkomna ärenden till 16 000 (1957: 9 500). En förstärkning av personalen är erforderlig. Ännu ett vikariatslöneförordnande som byrådirektör i A 25 bör därför inrättas (p. 45). Med hänsyn till beräkningarna rörande inkommande ärenden under 1963/64 bör de två vikariatslöneförordnanden som finns inrättade förändras till tjänster i Ae 25 (p. 44). Chefen för byråns balanssektion bör givas en självständig ställning med befogenhet att avgöra alla på sektionen förekommande ärenden (p. 46). Ämbetsverket har nödgats inrätta två tillfälliga kansliskrivartjänster, vilka föreslås uppförda på stat i lönegraden Ao 11 (p. 47).

52—61. Handläggningen av namnärenden flyttades från och med budgetåret 1962/63 över från statistiska centralbyrån till patentverket. De tjänster som *namnsektionen* erhöll inom patentverket täckte ej antalet befattningshavare, som inom centralbyrån ägnade sig åt namnärenden. En ny namnlag väntas börja tillämpas från och med den 1 januari 1964. Yrkandena under 52—60 grundar sig i huvudsak på den av centralbyrån förra året föreslagna organisationen under förutsättning av ny namnlag.

62—64. *Bibliotekets* verksamhet är av stor betydelse för verket. De fyra befattningshavarnas under p. 62—63 arbetsuppgifter är så kvalificerade att tjänsternas uppflyttning är väl motiverad. Tillkomsten av den under p. 64 yrkade tjänsten skulle medföra en välbehövlig avlastning av de högre bibliotekstjänstemännens arbetsbörda.

29, 34, 35, 48, 49, 50, 65. Flera av dessa yrkanden har framförts i tidigare *petita*. Beträffande motiveringen för dessa förslag, vilka samtliga gäller uppflyttning i lönegrad av tjänster för skriv- och kontorsgöromål, torde få hänvisas till akten i ärendet.

4, 32, 42, 51, 66. I förra årets *petita*, till vilken i fråga om dessa yrkanden här må hänvisas, begärde patentverket sjutton nya skrivbiträdestjänster i reglerad befordringsgång. Ämbetsverket erhöll fem sådana tjänster och ett belopp motsvarande fyra arvodesanställda skrivbiträden. Arbetsmängden på ämbetsverkets samtliga avdelningar och byråer har under föregående budgetår fortsatt att öka och biträdespersonalen är klart underdimensionerad.

67. Vid bifall av ovan framställda förslag erfordras medel för färre ordinarie kontorsbiträdestjänster än enligt gällande stat med motsvarande ökning på icke-ordinariesidan.

68. Ämbetsverket återkommer med samma yrkande som i *fjol* och uppberar sin åsikt att det är orimligt att felräkningspenningar ej tillkommer kassören.

Yttrande

Statens lönenämnd, som yttrat sig över yrkandena under punkterna 22, 23, 27, 28, 40, 49 och 64, har inget att erinra mot förslagen under punkterna 22, 23, 49 och 64. Däremot kan lönenämnden inte biträda den under punkt 27 föreslagna uppflyttningen av en förste byråsekreterare i Ae 21 liksom ej heller de under punkten 40 föreslagna uppflyttningarna av tre kans-

liskrivare till kontorsskrivare i A 13. I fråga om den under punkt 28 föreslagna tjänsten som kanslist i Ag 13 finner nämnden ej skäl förorda högre placering än som kansliskrivare i A 11.

Departementschefen

Patentverksutredningen, som tillkallades i juni 1958 med uppdrag att utreda i första hand patentavdelningens organisation och personaluppsättning, har 1962 lagt fram en promemoria med förslag till rationaliseringar av kansliarbetet med patentansökningar. Promemorian innefattar ett flertal uppslag till underlättande av kontorsrutinen. Förslagen syftar även till en omfördelning av arbetsuppgifterna mellan administrativa byrån och kanslisektionen, så att den senares uppgifter renodlas till att avse endast den juridiska och formella handläggningen av patentansökningar. Promemorians förslag har i allt väsentligt rönt ett positivt mottagande från patent- och registreringsverkets sida och det torde få ankomma på ämbetsverket självt att på grundval av det föreliggande materialet närmare avgöra vilka åtgärder som bör vidtagas för att effektivisera arbetsrutinen. Jag förutsätter att ämbetsverket därvid tillvaratar alla de möjligheter till förenklingar i kansliarbetets uppläggning, som vid praktiska försök visar sig nyttiga. I den mån ett genomförande av dylika förenklingar i arbetsrutinen skulle kräva ändringar i patentverkets instruktion, torde det få ankomma på verket att till Kungl. Maj:t komma in med förslag till dylika ändringar. I organisatoriskt hänseende delar jag patentverksutredningens mening att patentverkets kanslisektion, som nu är inordnad under administrativa byrån men enligt förslaget framdeles enbart skall betjäna patentavdelningen, bör inordnas under sistnämnda avdelning. Detta innebär att kanslisektionens chef bör vara direkt underställd patentavdelningens chef. Jag förordar att detta förslag genomföres.

På grundval av förslag i förra årets statsverksproposition (Bil. 12, s. 251 ff.) ökades från och med den 1 juli 1962 antalet byråer på *patentavdelningen* från sex till sju. Detta skedde inom ramen för ett i stort sett oförändrat antal ledamotstjänster. Syftet därmed var främst att underlätta byråchefernas arbetsledande funktioner. Jag anser, att man bör gå vidare på den vägen och föreslår att vid patentavdelningen från och med nästa budgetår nyinrättas en tjänst som byråchef i Bg 1. Vidare torde på avdelningen inrättas en ny tjänst som byrådirektör i Ae 25. Vid bifall härtill kommer från och med den 1 juli 1963 antalet ledamöter på patentavdelningen att uppgå till sammanlagt 109, fördelade på åtta byråer.

Vad den lägre ingenjörspersonalen beträffar kan konstateras att den för några år sedan beslutade reformen att inlemma läroverksingenjörer i karriären vid patentverket har slagit väl ut. Detsamma gäller systemet med subrotlar, vilket visat sig effektivt i strävandena att bemästra den stora balansen av patentansökningar. För nästa budgetår föreslår jag att på patentavdelningen inrättas en tjänst som ingenjör i högst Ae 15 (assistenttjänst) samt fem tjänster som byråingenjör i Ae 19 (subroteltjänster). Jag tillstyrker vi-

dare att 10 befintliga tjänster, som ingenjör i Ae 19 (assistenttjänster) omvandlas till 10 tjänster som byråingenjör i samma lönegrad (subroteltjänster). Ytterligare förordar jag att 5 befintliga tjänster som byråingenjör (subroteltjänster) uppflyttas i lönegrad från Ae 19 till Ae 21. Därjämte torde för patentärendenas beredning under nästa budgetår böra räknas med 250 000 kr. — mot f. n. 100 000 kr. — för anställande av tillfällig arbetskraft, såsom pensionerade tjänstemän och teknologer.

Med hänsyn till vad nu anförts och då jag i anledning av yrkandena om förstärkning av biträdespersonalen på patentavdelningen tillstyrker inrättande där från och med nästa budgetår av två tjänster som kansliskrivare i Ag 11 samt en tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång torde för patentavdelningens del icke-ordinarieposten räknas upp med sammanlagt 353 000 kr.

På *besvärssavdelningen* torde böra nyinrättas en tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång och därför under icke-ordinarieposten beräknas ytterligare 8 200 kr.

För att klara den ökade arbetsbelastningen på *varumärkesbyrån* bör nämnda anslagspost skrivas upp med 24 200 kr. för ett förordnande att bestrida göromål som ankommer på byrådirektör i A 25 samt med 11 800 kr. för ett vikariatslöneförordnande på tjänst som kansliskrivare i A 11. Jag tillstyrker extraordinariesättning av byråns chefstjänst.

Även på *bolagsbyrån* motiverar arbetsbelastningen medelsanvisning för ett göromålsbestridande som byrådirektör i A 25. Vidare bör där nyinrättas en tjänst som kansliskrivare i Ae 11. Vid bifall till mina förslag för bolagsbyråns del ökar icke-ordinarieposten med i runt tal 36 000 kr.

Det är att räkna med att en ny namnlag kommer att träda i kraft den 1 januari 1964. Innan erfarenheter föreligger av den nya lagens tillämpning, är jag inte beredd att föreslå, att nya tjänster inrättas på *namnsektionen*. Förutom medel för den personal, som den 1 juli 1962 flyttades över från statistiska centralbyrån, finns för namnärendenas beredning inräknade i patentverkets icke-ordinarieanslag 75 000 kr för anlitande av tillfällig arbetskraft. Jag föreslår att nämnda belopp räknas upp med 50 000 kr., att efter Kungl. Maj:ts prövning disponeras för ytterligare extra personal på namnsektionen, om tillämpningen av den föreslagna nya lagen skulle göra en sådan förstärkning motiverad. Därjämte torde för att möjliggöra en snabb handläggning av namnärendena i vad gäller den språkvetenskapliga granskningen de härför avsedda medlen böra ökas med 6 000 kr.

Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet tidigare denna dag föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor torde under anslaget 3 000 kr. böra beräknas för uppflyttning i lönegrad av i det sammanhanget omnämnda tjänster.

Tre på patentverkets stat upptagna tjänster som kontorsbiträde i Ao 5 bör omvandlas till tjänster som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång och 27 300 kr. därvid föras över från anslagsposten för ordinarie till anslagsposten för icke-ordinarie personal. För redan inträffade lönegradshöjningar och höjda grundlöner samt för löneklassändringar föreslår jag höjningar

med sammanlagt 369 900 kr. Slutligen bör anslagsposterna Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter skrivas upp med respektive 1 178 700 och 17 200 kr.

Övriga i petitaskrivelsen framförda förslag torde lämnas utan bifall. Anslaget ökar därvid med 2 058 000 kr., varav ca 1 400 000 kr. är att anse som automatik. Anslaget fördelar sig på olika poster som framgår av efterföljande hemställan. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de ändringar i personalförteckningen för patent- och registreringsverket, som föranleds av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 656 700
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	6 900
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	4 853 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 344 600
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	170 200
Summa kr 12 032 000	

c) till *Patent- och registreringsverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 12 032 000 kr.

[63] 2. Patent- och registreringsverket: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 417 000	1 575 244
1962/63	1 604 000	
1963/64 (förslag)	1 664 000	

Yrkande

Patent- och registreringsverket (skr. 27/8 1962) hemställer, att anslaget höjes med 159 000 kr.

	Netto- utgift 1961/62	Omkost- nadsstat 1962/63	Verkets förslag 1963/64	Förändring
1. Reseersättningar	4 451	7 000	10 000	+ 3 000
2. Övriga expenser	334 695	438 000	594 000	+ 156 000
3. Reproduktionsverksamhet	39 719	35 000	45 000	+ 10 000
				+ 169 000

	Netto- inkomst 1961/62	Stat 1962/63	Förslag 1963/64	Förändring
<i>Särskilda uppbördsmedel</i>				
4. Prenumerationsavgifter	108 841	110 000	110 000	—
5. Avgifter för reproduktioner . . .	84 786	70 000	80 000	+ 10 000
				+ 10 000

Motiv

1. Anslagsposten avser främst resor för verkets tekniska personal. Det har visat sig mycket värdefullt för granskningsarbetet, att de tekniska ledamöterna företar studieresor av olika slag. Det numera stora antalet tekniker vid verket motiverar en höjning av posten.

2. Den begärda anslagsökningen motiveras av dels den allmänna prishöjningen, dels begärda nya tjänster och planerade rationaliseringar. Höjningen fördelar sig enligt följande.

För renhållning och städning begärs ytterligare 30 800 kr. Därav gäller 5 000 kr. en städrotel inom den nya namnsektionen, 17 700 kr. höjda städlöner, 3 700 kr. fönsterputsning av två nya flygelbyggnader samt 4 400 kr. städmaterial m. m. — Kostnaderna för skrivmateriel m. m. beräknas öka med 17 500 kr., varav 6 000 kr. avser namnsektionen. — Telefonkostnaderna beräknas öka med 4 000 kr. på grund av namnsektionens tillkomst. För verket i övrigt beräknas nämnda kostnader stiga med 6 000 kr. med hänsyn bl. a. till den begärda utökningen av personalen. — Liksom i fjol begärs ett anslag om 5 000 kr. för att intensifiera annonseringen, vilket är nödvändigt för rekryteringen av personal. — Kostnaderna för anskaffning av möbler, armatur m. m. för de föreslagna nya befattningshavarna, utom namnsektionen, beräknas belöpa sig till 43 700 kr. För utrustning av namnsektionen erfordras 45 000 kr. Kostnaderna för arkivutrustning för kanslisektionen m. m. belöper sig till 18 000 kr. För inköp av skrivmaskiner och kassaapparater behövs 13 000 kr. För utrustning av lunchrum och sjukrum begärdes för budgetåret 1962/63 2 000 kr., vilket yrkande blott bifölls med 1 000 kr., varför återstoden 1 000 kr. äskas för nästkommande budgetår. Slutligen erfordras i enlighet med patentverksutredningens promemoria »Kansliarbetet» 6 000 kr. för inköp av skrivmaskiner, avsedda för kedjebanketter, 6 000 kr. för etappbord för kortregister och 6 000 kr. för arkivkamera för mikrofilmning av dokument.

Bibliotekets kostnader beräknas öka med 17 000 kr. Därav gäller 3 000 kr. inköp av nödvändig litteratur för namnsektionens verksamhet, 13 000 kr. komplettering av bokbeståndet över huvud taget och 1 000 kr. bokbinderiverksamheten.

Ämbetsverkets för innevarande budgetår yrkade, men ej bifallna anslag om 5 000 kr. för framställning av en informationsskrift vill ämbetsverket nu i stället ha för nästa budgetår.

Det är av stor vikt att verkets tekniska ledamöter bereds tillfälle att delta i kurser av olika slag. Det anslag å 1 000 kr., som verket f. n. har till detta ändamål är otillräckligt. En höjning av 2 000 kr. erfordras.

Ämbetsverket har tillsatt en kommitté såsom kontaktorgan mellan verksamheten och utredningsmannen för maskinell nyhetsgranskning. Det torde bli nödvändigt för kommittémedlemmarna att delta i kurser, studera litteratur på området etc. Kostnaderna för detta utredningsarbete uppskattas till 5 000 kr. per år.

Den sammanlagda ökningen av posten övriga expenser blir därvid 231 000 kr. Från denna summa skall avräknas en för innevarande budgetår lämnad engångsanvisning å 75 000 kr., varför ökningen netto blir 156 000 kr.

3 och 5. Reproduktionsverksamheten har ökat kraftigt under de senaste åren och verket föreslår en uppräknings av anslaget med 10 000 kr. Motsvarande uppräknings görs på intäktssidan av denna verksamhet.

Departementschefen

I anslutning till den successivt ökade verksamheten vid patent- och registreringsverket torde delposten Övriga expenser för budgetåret 1963/64 böra höjas med 60 000 kr. till 498 000 kr. Därvid har frändragits ett för innevarande budgetår anvisat belopp av 75 000 kr. för vissa engångsanskaffningar. Mitt förslag innebär sålunda realiter en uppräknings av delposten med 135 000 kr. Av detta belopp gäller 68 000 kr. löpande anskaffningar, medan 67 000 kr. är att betrakta som en engångsanvisning för inköp av följande utrustning och maskiner, nämligen kontorsutrustning för nytillkommande befattningshavare och för namnsektionens behov även-som arkivhyllor m. m. (35 000), elektriska maskiner (10 000), kassaapparat (3 000), inredning av sjukrum och lunchrum (1 000) samt — enligt patentverksutredningens förslag — s. k. etappbord och en kamera för mikro-filmning (18 000). Vad gäller medelsbehovet i övrigt under förevarande anslag bör anslagsposten Reproduktionsverksamhet räknas upp med 10 000 kr. och övriga anslagsposter hållas oförändrade. Inkomstposten Avgifter för reproduktioner bör höjas med 10 000 kr.

Vid bifall till vad jag nu föreslagit blir anslaget i sin helhet 1 664 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Patent- och registreringsverket: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 664 000 kr.

[64] 3. Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader

	Anslag
1961/62	193 000
1962/63	245 000
1963/64 (förslag)	295 000

Svenska uppfinnarkontoret fick sin nuvarande organisation och status år 1947 genom sammanslagning av dåvarande statens uppfinnarnämnd och det privatägda Uppfinnarekontoret. Kontorets uppgift är att genom råd och anvisningar samt i begränsad utsträckning genom ekonomiska bidrag hjälpa uppfinnare att fullända, patentera och nyttiggöra uppfinningar.

Yrkande

Svenska uppfinnarkontoret (skr. 13/9 1962) hemställer, att anslaget höjs med 41 000 kr.

Motiv

Kontoret har inriktat sig på att fullgöra nuvarande löpande uppgifter i väntan på resultatet av begärd utredning angående kontorets målsättning och organisationsform. En f. n. vakantsatt ingenjörsbefattning beräknas sålunda alltså förbli vakant. Vidare har kontoret dragit in en skrivbiträdestjänst.

På grund av de generella lönehöjningar, som redan har genomförts och som kommer att genomföras våren 1963, ökar kontorets lönekostnader med 35 000 kr. Vidare beräknas avgifterna till den allmänna tjänstepensionen öka med 6 000 kr. De sammanlagda kostnaderna för kontorets verksamhet under nästa budgetår kommer därvid att belöpa sig till 410 000 kr.

Inkomsterna beräknas uppgå till 124 000 kr., varav 65 000 kr. utgör avgiftsintäkter, 52 000 kr. enskilda bidrag och 7 000 kr. ränteintäkter. Mellanskillnaden utgör 286 000 kr., som äskas i statsanslag.

Sedan petita inkommit från uppfinnarkontoret har hyresgästerna i den fastighet, där kontorets lokaler är belägna och som ägs av Stockholms stad, blivit uppsagda till flyttning.

De nya lokaler, som uppfinnarkontoret genom förmedling av byggnadsstyrelsen lyckats anskaffa, är dyrare än de gamla och innebär en ökning av hyreskostnaderna för nästa budgetår med 8 500 kr. Uppfinnarkontorets styrelse har under hand gjort framställning om ersättning härför av statsmedel.

Departementschefen

Under detta anslag må omnämnas att Svenska uppfinnarkontorets styrelse i skrivelse den 18 december 1961 hemställt om en utredning angående uppfinnarkontorets organisation och framtida verksamhet. Det är min avsikt att inom kort underställa Kungl. Maj:t förslag i ämnet. Dröjsmålet sammanhänger med att inom handelsdepartementet f. n. pågår överväganden kring det vidare problemet om ett effektivare utnyttjande av upptäckter och rön inom den statliga forskningsverksamheten.

Beträffande statens bidrag till uppfinnarkontorets administrationskostnader för budgetåret 1963/64 tillstyrker jag en uppräknig av anslaget med begärda 49 500 kr. och föreslår alltså att anslaget tas upp med avrundat 295 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 295 000 kr

[65] 4. Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	85 000	85 000
1962/63	85 000	
1963/64 (förslag)	85 000	

Yrkande

Svenska uppfinnarkontorets nämnd (skr. 13/9 1962) föreslår, att anslaget höjs med 15 000 kr. Som motiv åberopas, att kontorets möjligheter att lämna uppfinnare effektivt stöd starkt begränsats under senare år på grund av att anslagets reella värde sjunkit.

Departementschefen

I avvaktan på resultatet av den under närmast föregående anslagspunkt berörda utredningen på uppfinnarområdet är jag inte beredd att tillstyrka någon höjning av förevarande anslag. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 85 000 kr.

[66] 5. Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	455 000	465 902
1962/63	455 000	
1963/64 (förslag)	470 000	

Från detta anslag bestrides *dels* de annonskostnader, som överståthållarämbetet och länsstyrelserna har att erlægga för kungörandet av anmälningar att intagas i förenings- och handelsregistren, *dels* viss del av patent- och registreringsverkets tryckningskostnader för utgivande av diverse samlingsregister.

Avgifter, som inflyter i samband med anmälningarna, redovisas å rikstatsens inkomstsida under titeln Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register. Avgifterna avses skola täcka kostnaderna under förevarande anslag. För budgetåret 1961/62 har inkomstiteln redovisats med 390 000 kr., medan utgifterna under samma period uppgått till 466 000 kr. I rikstatsförslaget för nästa budgetår beräknas inkomsterna till 400 000 kr. Nu tillämpade avgifter fastställdes av Kungl. Maj:t år 1954 (SFS 178 och 179). Eftersom inkomsterna ej längre täcker kostnaderna, avser jag att efter anställande av erforderlig utredning i saken föreslå Kungl. Maj:t en höjning av ifrågavarande avgifter från och med den 1 juli 1963.

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med 470 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 470 000 kr.

I. Ekonomisk försvarsberedskap**[67] 1. Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 467 000	1 394 869
1962/63	1 447 000	
1963/64 (förslag)	1 790 000	

Yrkande

Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap (skr. 15/8 1962) hemställer, att anslaget höjs med 403 000 kr.

	Förändring
1. Nya tjänster:	
a) 1 förste byråsekreterare Ae 23	+ 21 876
b) 1 förste byråingenjör Ae 23	+ 21 876
c) 1 förste byråsekreterare Ae 21	+ 19 728
d) 1 kontorist Ae 9	+ 10 620
e) 1 kanslibiträde Ae 7	+ 9 576
2. Uppflyttning i lönegrad:	
a) 1 assistent Ae 15—amanuens i regl. befordringsgång	—
b) 1 förrådsförvaltare Ae 17—Ae 19	+ 996
3. Arvodister och sakkunniga	+ 33 500
4. Ökat medelsbehov i anledning av prop. 1962:112	+ 59 448
5. Ökat medelsbehov i anledning av prop. 1962:169	+ 27 190
6. Löneklassändringar	— 2 851
7. Rörligt tillägg	+ 197 879
8. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 3 178
	+ (avr.) 403 000

Motiv

1 a). Från och med den 1 januari 1962 vilar ansvaret för planläggningen av undanförsel och förstöring på överstyrelsen. Ifrågavarande arbetsuppgifter på industri- och varubyrån fullgörs f. n. av olika befattningshavare vid sidan av deras ordinarie uppgifter. En tjänst, vars innehavare helt ägnar sig åt dessa frågor, bör inrättas från och med nästa budgetår.

1 b—d), 2 a). Vid genomförande av en ökad beredskapslagring av olja enligt förslag av 1961 års oljelagringskommitté fordras en viss förstärkning av överstyrelsens personal. Sålunda bör på cisternsektionen inrättas en tjänst som förste byråingenjör för kontroll av skyddade oljelagringsanläggningars utförande m. m. Vidare bör på bränslebyrån inrättas dels en tjänst som förste

byråsekreterare, dels en kontoristtjänst. Slutligen bör en assistenttjänst i Ae 15 omvandlas till en tjänst som amanuens i regl. befordringsgång.

1 e). En nuvarande halvtidsanställd arvodist vid drivmedelscentralen bör ersättas av ett kanslibiträde.

2 b). Ifrågavarande befattningshavare utövar tillsyn över överstyrelsens beredskapslager av torrgods. Enär liknande uppgifter inom armétygförvaltningen fullgörs av förvaltare i lönegrad 19, finner överstyrelsen det befogat att styrelsens förvaltare placeras i samma lönegrad.

3. En förstärkning av arbetskraften på affärsbyråns förrådssektion är erforderlig för att den nödvändiga omsättningen av beredskapslagren skall kunna ske utan för stora omsättningsförluster. Härför beräknas 23 000 kr. För revidering av äldre industritabläer m. m. inom industribyrån beräknas 7 000 kr. till extra arbetskraft. Därutöver finner överstyrelsen det nödvändigt att på grund av ökade arbetsuppgifter, bl. a. utarbetande av en upplysningsskrift om det ekonomiska försvaret, anlita tillfälliga befattningshavare inom ramen för ett belopp av 25 000 kr. Å andra sidan minskar — för det fall tjänsterna under 1 b) och 1 e) inrättas — medelsbehovet till arvodister och sakkunniga med $(15\,000 + 6\,500 =) 21\,500$ kr. Ökningen blir då netto 33 500 kr.

4. I samband med avvecklingen av statens handelslicensnämnd har överstyrelsen från och med den 1 juli 1962 övertagit nämndens utredande och statistiska uppgifter på bränsleområdet. Inom bränslebyrån har för arbetet därmed inrättats tre tjänster, nämligen en byrådirektör i Ae 25, en assistent i Ae 17 och ett kanslibiträde i Ae 7, för vilka tjänster medel icke tidigare har beräknats under anslaget.

Yttrande

Statens lönenämnd, som yttrat sig över förslagen under p. 1 a), d) och e), har inte någon erinran mot dessa förslag.

Departementschefen

Sedan överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap omorganiserades för ett år sedan, har på styrelsen överflyttats ansvaret för planläggningen av undanförsel och förstöring. Det är vidare att räkna med att det av 1962 års höstriksdag beslutade (jfr prop. 1962:194) nya oljelagringsprogrammet kommer att medföra någon ökning av arbetsuppgifterna på styrelsens bränslebyrå. Även när det gäller administreringen av beredskapslagren och upplysningsverksamheten förväntas ökade arbetsuppgifter.

Med hänsyn härtill föreslår jag inrättande vid överstyrelsen från och med nästa budgetår av en tjänst på industri- och varubyrån som förste byråsekreterare i Ae 23 samt av en tjänst på bränslebyrån som förste byråsekreterare i Ae 21. Medelsbehovet under icke-ordinarieposten ökar härigenom med 41 604 kr. Nämda anslagspost bör därjämte räknas upp med 23 000 kr. för att möjliggöra anlitande av extra arbetskraft på affärsbyråns förrådssektion samt med 12 000 kr. för redigering av en upplysningsskrift om det ekonomiska försvaret.

Under icke-ordinarieposten bör därjämte beräknas sammanlagt 59 500 kr. för de tjänster, vilka med stöd av riksdagens bemyndigande (prop. 1962: 112, SU 94, Rskr. 225) inrättades vid överstyrelsen i samband med överflyttning dit den 1 juli 1962 av vissa arbetsuppgifter på bränsleområdet. Även vad överstyrelsen föreslagit under p. 5 och 6 torde böra biträdas. Anslagsposter-na Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter slutligen bör höjas med resp. 179 400 och 2 400 kr. Övriga av överstyrelsen i petita-skrivelsen framförda förslag torde däremot böra lämnas utan bifall.

I enlighet med vad jag nu anfört bör anslaget föras upp med sammanlagt 1 790 000 kr., med den fördelning på olika anslagsposter, som framgår av efterföljande hemställan. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap vidta de ändringar, som föranleds av vad jag i det föregående anfört;

b) godkänna följande avlöningsstat för överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	241 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	22 800
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal m. m., <i>förslagsvis</i>	1 026 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	477 700
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	22 300
Summa kr. 1 790 000	

c) till *Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap*:
Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 790 000 kr.

[68] 2. *Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	177 000	181 575
1962/63	272 000	
1963/64 (förslag)	210 000	

Yrkande

Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap (skr. 15/8 1962) föreslår, att anslaget sänks med 42 000 kr.

Anslagspost	Netto- utgift 1961/62	Omkost- nadsstat 1962/63	Styrelsens förslag 1963/64	Förändring
1. Sjukvård	10 706	5 000	5 000	—
2. Reseersättningar	40 301	51 000	55 000	+ 4 000
3. Experiser	128 888	216 000	170 000	— 46 000
				— 42 000

Motiv

2. Reseverksamheten under budgetåret 1961/62 blev ej fullt av den omfattning, som tidigare räknats med, beroende bl. a. på ämbetsverkets omorganisation. Överstyrelsen förutser emellertid nu ökad reseverksamhet, främst i samband med lokalisering av skyddade oljelagringsanläggningar under den nya beredskapslagringsperioden och vid biträde åt länsstyrelserna i deras planeringsverksamhet. Anslagsposten bör uppföras med 55 000 kr.

Överstyrelsen har under sommaren 1962 flyttat till nya lokaler. För vissa kostnader i samband därmed, bl. a. möbelinköp, har på riksstaten för innevarande budgetår anvisats 85 000 kr. Detta belopp har visat sig otillräckligt. För komplettering av inventarierna begär överstyrelsen nu ytterligare 15 000 kr. — Anslaget till täckande av överstyrelsens löpande kostnader för underhåll av vissa gemensamma krigsuppehållsplatser bör uppräknas med 3 000 kr. För möblering av sex dylika krigsuppehållsplatser har för innevarande budgetår anvisats 7 000 kr. Då en av dessa uppehållsplatser torde bli färdig först under nästa budgetår, bör 1 500 kr. kvarstå under anslaget. — Den nya beredskapslagringen av olja beräknas medföra ökat behov av blankettryck till en kostnad av 2 000 kr., och ett lika stort belopp erfordras för diverse experiser i anledning av de till överstyrelsen från handelslicensnämnden överflyttade arbetsuppgifterna på bränsleområdet. För inköp av en ny adresseringsmaskin begärs 5 000 kr. — Överstyrelsen disponerar inte särskilda medel för deltagande i utställningar och för publikationstryck. I anslutning till totalförsvarets upplysningsverksamhet kommer emellertid att krävas ökade insatser även från överstyrelsen, som härför räknar med ett medelsbehov av 7 500 kr. Automatiska omkostnadsökningar på grund av prishöjningar o. d. beräknas till 10 000 kr.

Anslagsposten Experiser bör i enlighet härmed uppföras med 170 000 kr.

Departementschefen

Under delposten Övriga experiser bör för nästa budgetår räknas med höjningar å sammanlagt 30 000 kr., varav 2 000 kr. gäller ökade löpande utgifter för överstyrelsens förvaltning av gemensamma krigsuppehållsplatser, 3 000 kr. ersättningsanskaffningar i fråga om skrivmateriel och möbler m. m. samt 5 000 kr. utställningar och publikationstryck. Återstoden av höjningen bör disponeras för inköp av dels en ny adresseringsmaskin (5 000), dels förvaringsskåp för hemliga handlingar (2 500) ävensom för att täcka vissa merkostnader vid överstyrelsens flyttning i somras till nya lokaler

(12 500). Å andra sidan bör delposten Övriga expenser räknas ned med 92 000 kr., gällande vissa engångsanvisningar för innevarande budgetår. Därvid framkommer under delposten en minskning netto med 62 000 kr. Med hänsyn härtill och då under övriga poster i omkostnadsstaten bör räknas med oförändrade belopp föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår uppförs med sammanlagt 210 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap:
Omkostnader för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsan-
slag av 210 000 kr.

[69] 3. Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	31 500 000	32 028 884
1962/63	34 300 000	
1963/64 (förslag)	33 240 000	

Enligt beslut av 1953 års riksdag får den rörliga kredit, varmed överstyrelsen finansierar sina inköp, efter beslut av Kungl. Maj:t disponeras intill ett belopp av 740 milj. kr. Genom beslut av Kungl. Maj:t den 31 januari 1958 och den 15 december 1961 är den kredit, som står till överstyrelsens förfogande, bestämd till 540 milj. kr.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget har 29 700 000 kr. beräknats till räntekostnader för den rörliga krediten i riksgäldskontoret, 4 360 000 kr. till övriga kostnader för nämndens lagerhållning och 240 000 kr. till det av statsmakterna beslutade stödet åt aluminiumindustrien (se prop. 1949: 211). Från anslaget bestrids även kostnaderna för överstyrelsens cisternförvaltning. Dessa kostnader täcks i allmänhet av inkomster i förvaltningen.

Yrkande

Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap (skr. 15/8 1962) föreslår, att anslaget sänks med 2 960 000 kr. till 31 340 000 kr.

	Förändring
1. Räntekostnader	— 5 400 000
2. Övriga kostnader för lagerhållningen:	
a) hyror och lagringsersättningar	+ 250 000
b) omsättning och flyttning av varor	+ 2 190 000
3. Ändrad lönegradsplacering för tjänster vid cisternförvaltningen:	
a) 1 förvaltare Ae 17—Ae 19	—
b) 1 förvaltare Ag 17—Ae 19	—
4. Ändrad anställningsform för tjänst vid cisternförvaltningen:	
1 montör Ag 11—Ae 11	—
	— 2 960 000

Motiv

2 a). Antalet förhyrda lagerutrymmen har ökat med ett 40-tal, medförande höjning av de samlade hyreskostnaderna med ca 100 000 kr. Dessutom sker en kontinuerlig höjning av hyrorna för äldre lagerutrymmen. Bl. a. är hyresavtalen i vissa fall indexreglerade, i andra fall sker uppsägningar för hyresreglering. De i dylika sammanhang uppkommande merkostnaderna beräknas till 150 000 kr.

2 b). För flyttning eller avyttring av fossila bränslen räknar överstyrelsen med en kostnad av 3 185 000 kr. och för omsättning av övriga varor, som överstyrelsen lagrar, 740 000 kr. Vidare beräknas till täckande av omsättningsförluster 825 000 kr. Dessa äskanden innebär en uppräknig av anslagsposten med sammanlagt 2 190 000 kr.

3 a). Tjänsten avser förvaltaren vid överstyrelsens största cisternanläggning.

3 b). Vederbörande förvaltare anställdes då tjänsten inrättades år 1960. Behovet av tjänsten är stadigvarande. Yrkandet har tidigare framförts (X ht 1961, s. 232 och prop. 1962: 1, Bil. 12, s. 260).

4. I skrivelsen med anslagsäskandena för innevarande budgetår yrkades extraordinariesättning av två tjänster som montör (prop. 1962: 1, Bil. 12, s. 260). Yrkandet bifölls beträffande en tjänst. Då behovet av även den andra tjänsten är stadigvarande återkommer överstyrelsen nu. Ifrågavarande befattningshavare anställdes år 1960.

Här torde få anmälas, att *Aktiebolaget Oljetransit* (skr. 13/12 1962) hemställt om anslag för täckande av underskott i bolagets verksamhet och för avskrivning av statens lån till bolaget.

Jämlikt beslut av 1956 års riksdag (prop. 120, 201; SU 77, 222; Rskr. 201, 409) har avtal träffats mellan Sverige och Norge rörande transitotrafiken över hamnar i Trondheimsfjorden. Samma riksdag anvisade 1 milj. kr. till aktieteckning i *Aktiebolaget Oljetransit*. För lån till bolaget har sedermera under fonden för låneunderstöd anvisats investeringsanslag om sammanlagt 29 milj. kr., varav för innevarande budgetår 2,2 milj. kr. Lånen löper tills vidare utan ränta och utan amorteringsskyldighet för bolaget. De anvisade medlen, sammanlagt 30 milj. kr., har i huvudsak avsetts för uppförande av en i avtalet förutsedd oljelagringsanläggning vid Trondheimsfjorden. Anläggningen är numera färdig för mottagning av olja.

Kostnaderna för anläggningens drift under budgetåret 1963/64 beräknas till 545 000 kr., utom ev. framtida ränta och amortering å statens lån till bolaget. Inkomster huvudsakligen på grund av uthyrning av en del av anläggningen, varom avtal träffats, beräknas under budgetåret inflyta till ett belopp av 280 000 kr. För att täcka beräknade driftskostnader erfordras sålunda ytterligare 265 000 kr. för budgetåret 1963/64.

På grund av karaktären av beredskapsanläggning och belägenheten utom Sverige kan det visa sig svårt att utnyttja anläggningen för kommersiell drift. Inkomsterna blir därför förhållandevis små och förslår under inga för-

hållanden till räntekostnader och amortering. Det syns därvid riktigast, att i anläggningen nedlagda statliga lånemedel redan från början skrivs av med 100 procent.

Departementschefen

Under detta anslag föreslår överstyrelsen å ena sidan en minskning med 5,4 milj. kr. av räntekostnadsposten, å andra sidan höjningar med sammanlagt drygt 2,4 milj. kr. av posterna för hyror och lagringsersättningar samt för omsättning och flyttning av varor. Minskningen sammanhänger med sänkningen av diskontot. Höjningarna är motiverade bl. a. av önskemålen om en snabbare omsättning av vissa varor för att undvika förluster genom kvalitetsförsämring. Beräkningarna av anslagsbehovet — vilka i och för sig inte föranleder någon erinran från min sida — bygger på antagandet att den rörliga kredit, som efter beslut av Kungl. Maj:t står till överstyrelsens förfogande för finansiering av inköpen, under nästa budgetår kommer att utgöra oförändrat 540 milj. kr. Det är emellertid min avsikt att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att — inom ramen för det bemyndigande, som riksdagen har lämnat åt Kungl. Maj:t att disponera ifrågavarande kredit intill ett belopp av 740 milj. kr. — föreslå viss höjning från och med den 1 juli 1963 av det till överstyrelsens förfogande ställda kreditbeloppet. För att under anslaget bereda plats för de merkostnader, som i det sammanhanget uppkommer, föreslår jag att för räntekostnader beräknas ytterligare 1,1 milj. kr och för iordningställande av lagerlokaler ytterligare 0,8 milj. kr. Vid bifall därtill blir för nu nämnda ändamål budgetåret 1963/64 det samlade medelsbehovet under anslaget drygt 33,2 milj. kr., innebärande en minskning med 1,1 milj. kr.

I anledning av yrkandena under p. 3 och p. 4 föreslår jag, att från och med den 1 juli 1963 en tjänst som montör i Ag 11 överförs på extra ordinarie stat. Samtidigt torde för denna tjänst — liksom för övriga tjänster som montör i A 11 — benämningen böra ändras till tekniker.

Vad angår Aktiebolaget Oljetransits framställning om medel för täckande av driftunderskott vid bolagets anläggning vid Trondheimsfjorden kan framhållas, att undersökningar pågår om möjligheterna att genom ökat utnyttjande av anläggningen tillförsäkra bolaget inkomster av sådan storlek att driftskostnaderna kan täckas. Med hänsyn härtill är jag inte beredd att tillstyrka särskild medelsanvisning till detta ändamål. Skulle emellertid bolagets inkomster under en övergångstid inte räcka till för oundgängligen nödvändiga utgifter, exempelvis för ett betryggande underhåll av anläggningen, torde — därest riksdagen ej har någon erinran däremot — mellanskillnaden få bestridas ur förevarande anslag.

Då det får anses klarlagt, att anläggningen vid Trondheimsfjorden inte kan utnyttjas för kommersiell drift i vart fall i sådan skala, att täckning erhålls för ränta och amortering, biträder jag bolagets förslag om avskrivning till 100 procent av de lån, som från Fonden för låneunderstöd lämnats bolaget för anläggningens uppförande. Frågan om anvisning över driftbud-

geten av medel, som erfordras för detta ändamål eller 29 milj. kr., kommer att i annat sammanhang anmälas av chefen för finansdepartementet.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 33 240 000 kr.

[70] 4. **Distributionsmateriel för olja**

	Anslag
1962/63	500 000
1963/64 (förslag)	500 000

Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap (skr. 15/8 1962) hemställer, att för anskaffning av särskild distributionsmateriel för oljelagringsanläggningar måtte anvisas 1 milj. kr. Ärendet är av den natur att redogörelse för detsamma inte bör lämnas till statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar torde få inhämtas av de handlingar, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

För vart och ett av budgetåren 1961/62 (tilläggsstat) och 1962/63 har till anskaffning av distributionsmateriel för oljelagringsanläggningar anvisats 500 000 kr. Enahanda belopp bör anvisas till ändamålet på riksstaten för budgetåret 1963/64. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Distributionsmateriel för olja* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

J. Diverse**[71] 1. Statliga krisorganen: Avlöningar till viss personal**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	119 000	113 076
1962/63	92 000	
1963/64 (förslag)	92 000	

Från anslaget bestrids (X ht 1959, s. 202) avlöningskostnader för sådana tjänstemän, vilka innehar extra ordinarie tjänster vid statens krisorgan och vilkas tjänstgöring inom krisförvaltningen upphört, utan att de för tillfället kunnat beredas någon fast placering eller anställning med ersättning i annan ordning.

För närvarande belastas anslaget med avlöningskostnaderna för två tjänstemän, vilka båda är förordnade som sakkunniga hos statens pris- och kartellnämnd, nämligen en byråchef i Be 1 och en förste byråsekreterare i Ae 21.

Anslaget för nästa budgetår bör uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statliga krisorganen: Avlöningar till viss personal* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 92 000 kr.

[72] 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	2 139 000	2 765 253
1962/63	2 867 000	
1963/64 (förslag)	2 663 000	

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande ersättning till statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 663 000 kr.

[73] 3. Bidrag till Svenska turisttrafikförbundet

	Anslag
1961/62	1 500 000
1962/63	1 500 000
1963/64 (förslag)	1 900 000

Sedan länge uppbär Svenska turisttrafikförbundet bidrag av staten till sin verksamhet. För innevarande budgetår är anvisade 1 500 000 kr. över förevarande anslag och 104 000 kr. över det särskilda anslaget Turistpropaganda i Amerikas förenta stater. Förbundets budget omsluter i runt tal 2 milj. kr. Mellanskillnaden täcks genom medlemsavgifter och genom bidrag från enskilt håll.

Turisttrafikförbundets arbete för att utomlands göra Sverige känt som turistland bedrivs främst i form av produktion och distribution av trycksaker, bildmaterial och filmer. Som ett led i upplysningsverksamheten ingår även att lämna service i olika former åt utländska resebyråmän och resepublicister. Från huvudkontoret i Stockholm och ett flertal kontor på viktigare platser utomlands bearbetas de utländska marknaderna. — För ytterligare uppgifter om turisttrafikförbundets verksamhet torde få hänvisas till statsverkspropositionen år 1961 (X ht, s. 236 ff.)

Yrkande

Svenska turisttrafikförbundet (skr. 31/8 1962) hemställer, att anslaget höjs med 500 000 kr. till 2 000 000 kr.

Motiv

Den utländska turistströmmen till Sverige tredubblades under 1950-talet. Under år 1961 beräknas Sverige ha besökts av tre miljoner turister från de nordiska länderna och ca 750 000 från övriga länder. Till den reguljära turisttrafiken kommer ca tre miljoner endagsbesök. Under samma år torde landet ha tillförts ca 610 milj. kr. i utländska turistvalutor. Men utlandsturismens betydelse för vårt land bör ej enbart mätas i valutor. De utländska turisterna har betecknats som den största och kanske viktigaste kategorin Sverige-kännare och skapar mycken good-will för Sverige utomlands. Det är sålunda av flera skäl viktigt att Sverige genom intensifierad propaganda om vårt land i utlandet söker få del i den stegring av den internationella turismen, som till följd av den stigande levnadsstandarden synes vara att förvänta under 1960-talet.

Till turisttrafikförbundets anslagsäskanden för budgetåret 1960/61 fogades en plan för successiv utbyggnad av verksamheten. I planen förutsattes att från och med tredje året kostnadsramen skulle utgöra 2,5 milj. kr. Stora automatiska kostnadsökningar har dock kommit emellan och i viss utsträckning konsumerat den ökning av bidragen, som från både statligt och enskilt håll kommit förbundet till del.

För dylika automatiska kostnadsökningar äskar turisttrafikförbundet an-

visande för budgetåret 1963/64 av 125 000 kr. Därutöver hemställs om uppräkning av anslaget med 72 500 kr. för att möjliggöra öppnande av ett skandinaviskt turistkontor i Los Angeles samt 106 000 kr. för nya svenska kontor i Helsingfors och Oslo. Ytterligare räknar förbundet med kostnadsökningen för turistkontoren i Amsterdam och Paris om resp. 12 000 och 10 000 kr. För en annonskampanj i Storbritannien under år 1963 i samarbete med Danmark, Norge samt SAS och det brittiska flygbolaget BEA begärs 50 000 kr., varjämte 40 000 kr. upptagits i ökade kostnader för turisttrafikförbundets centralkommitté. Utvidgning av verksamheten i enlighet med vad nu föreslagits fordrar en ökning även av informationsmaterielen. Kostnaden härför och för ett vidgat samarbete med statens och näringslivets organ uppskattas till 85 000 kr. Dessa olika yrkanden gör sammanlagt i runt tal 500 000 kr.

Departementschefen

Med nuvarande snabba utveckling på det internationella reselivets område är det angeläget, att vårt land försöker vidmakthålla och helst höja sin andel i turistströmmen. Härför talar ej blott turismens samhällsekonomiska betydelse utan i lika mån värdet av den good-will för Sverige, som de utländska turisterna skapar utomlands, till gagn bl. a. för våra handelsförbindelser. Ansvaret för den turistvärvande verksamheten åvilar Svenska turisttrafikförbundet. Ökade statsanslag har också under de tre, fyra senaste åren ställts till förbundets förfogande. En del därav har emellertid konsumerats av automatiska kostnadsökningar och bör ersättas. Jag är också ense med turisttrafikförbundets styrelse om att ytterligare utbyggnad av verksamheten är önskvärd. Anslaget till Svenska turisttrafikförbundet torde därför för budgetåret 1963/64 böra höjas med 0,4 milj. kr. till 1,9 milj. kr. Jag utgår därvid från att bidragen från enskilt håll blir av samma omfattning som nu. Av de enligt mitt förslag för nästa budgetår ökade statsmedlen bör 53 000 kr. avses för ett nytt turistkontor i Helsingfors, drygt 70 000 kr. för ett gemensamt skandinaviskt informationskontor i Los Angeles samt 50 000 kr. för en gemensam nordisk annonskampanj i Storbritannien sommaren 1963.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Svenska turisttrafikförbundet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 1 900 000 kr.

[74] 4. Turistpropaganda i Amerikas förenta stater

	Anslag
1961/62	104 000
1962/63	104 000
1963/64 (förslag)	104 000

Från anslaget bestrides svenska statens andel i kostnaderna för en nordisk turistkampanj i Amerikas förenta stater, finansierad av Danmark, Norge och Sverige (se X ht 1955, s. 136—138 och X ht 1958, s. 224—225).

I enlighet med förslag från *Svenska turisttrafikförbundet* (skr. 15/8 1962) bör anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Turistpropaganda i Amerikas förenta stater* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 104 000 kr.

[75] 5. Avsättning till fonden för idrottens främjande

	Anslag
1961/62	12 100 000
1962/63	12 700 000
1963/64 (förslag)	14 100 000

Yrkande

Sveriges riksidsrottsförbund (skr. 29/8 1962) — som i sammanställning framlagt samtliga för budgetåret 1963/64 gjorda äskanden om medelsanvisning från fonden för idrottens främjande, med undantag för följande särskilt redovisade önskemål — har hemställt om anslag å 15 503 000 kr.

Svenska korporationsidsrottsförbundet (skr. 5/9 1962) har äskat 1 345 000 kr., *Skid- och friluftsförbundet* (skr. 27/8 1962) 145 000 kr., varav 30 000 kr. till administrationskostnader, samt *skolöverstyrelsen* (skr. 24/8 1962) 200 000 kr.

Sammanlagt uppgår yrkandena således till (15 503 000 + 1 345 000 + 145 000 + 200 000 =) 17 193 000 kr.

Av det utav riksidsrottsförbundet yrkade beloppet, 15 503 000 kr., avser 10 565 000 kr. förbundets egen verksamhet, 900 000 kr. ungdomsidrotten inom olika sammanslutningar m. m., 3 000 000 kr. större idrottsanläggningar samt 1 038 000 kr. verksamheten inom vissa idrottsorganisationer, som står utanför riksidsrottsförbundet.

Motiv

Sveriges riksidsrottsförbund räknar för närvarande 1 373 000 medlemmar tillhörande 9 710 föreningar. Under budgetåret 1961/62 har antalet medlemmar ökat med 80 000 och antalet föreningar med 324. Medlemsökningen beror nästan helt på ökad tillströmning av ungdom. Förbundet uppskattar antalet medlemmar i åldern 12—24 år till 800 000. Den vidgade verksamheten medför stegrade kostnader främst för instruktion och ledarutbildning. Därtill kommer betydande automatiska kostnadsökningar.

De största bidragsökningarna äskas för ungdomsidrotten, för idrottsanläggningar och för specialförbundens verksamhet. Bidraget till förbundets 19 ungdomsinstruktörer yrkas höjt från 16 400 kr. till 20 000 kr. per instruktör, varav 15 000 kr. till lön och 5 000 kr. till rese- och traktamentsersätt-

ningar. Ökade medel beräknas för inrättande av idrottspolikliniker i Göteborg och Malmö. Ansökningarna om bidrag till idrottsanläggningar, som tidigare huvudsakligen gällt idrottsplatser, avser numera oftast inomhuslokaler. För det olympiska förberedelsearbetet samt för svenskt deltagande i de olympiska vinterspelen i Innsbruck 1964 beräknas 750 000 kr.

Korporationsidrottsförbundet anför bl. a. att förbundet förordats som huvudman för handikap- och åldringsidrotten. För administrering av denna verksamhet äskas 100 000 kr. *Skid- och friluftsförbundet* framhåller, att statsbidraget till föreningens utbildningsverksamhet inte täcker kostnaderna för verksamheten. Framför allt den ökade fritiden medför ökat behov av utbildade friluftsledare.

Skolöverstyrelsen hemställer om en höjning av anslagen till kurser i gymnastik, lek och idrott samt simning med 20 000 kr. och till kurser i vinteridrott med 10 000 kr. Överstyrelsen föreslår därjämte sådan ändring av föreskrifterna om användande av kursmedel ur fonden för idrottens främjande att rese- och traktamentsersättningar skall kunna utgå med samma belopp, som tillämpas vid de av överstyrelsen anordnade övriga fortbildningskurserna, samt sådan ändring av föreskrifterna beträffande sökande till kurser i såväl sommar- som vinteridrott att samtliga av skollagen (SFS nr 319/1962) berörda lärarkategorier kan ifrågakomma.

Departementschefen

Idrotten är en av våra stora folkrörelser, glädjande nog alltså under stark tillväxt. Den utveckling, som f. n. äger rum mot ökad fritid för stora grupper av befolkningen, bör utnyttjas för att intressera framför allt ungdomarna att i än större omfattning söka sig till idrottsföreningarna och idrottsklubbarna för utövande av aktiv sport i olika former. Jag tänker härvid ej minst på de insatser, som idrotten gör i ett socialt värdefullt ungdomsarbete. Rekryteringen hämmas emellertid av de begränsade ekonomiska resurserna. Knappheten på medel är särskilt besvärande när det gäller ledarutbildningen. Betydligt ökade anslag måste sättas in där, om effektiva resultat skall vinnas. Även i fråga om bidrag till idrottsanläggningar överstiger anspråken vida de härför i fonden tillgängliga medlen. För nästa budgetår behövs också pengar för det olympiska förberedelsearbetet och för vårt lands deltagande i vinterolympiaden i Innsbruck i februari 1964. Därför vill jag för budgetåret 1963/64 medverka till en väsentlig uppräknings av idrottsanslaget och föreslår, att detsamma höjs från 12,7 till 14,1 milj. kr., eller med 1,4 milj. kr.

I detta sammanhang må omnämnas att den av mig med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 7 november 1958 tillkallade utredningen rörande vissa organisatoriska frågor på idrottens och friluftslivets område upphörde sommaren 1962, enär inom utredningen enighet inte kunde vinnas om förslag till positiva lösningar enligt de för utredningsarbetet meddelade direktiven. I anledning härav har jag, med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande, låtit inrätta en samarbetsnämnd mellan Sveriges riksidsrottsförbund och

Svenska korporationsidrottsförbundet med huvudsakligt syfte att bereda budget- och övriga frågor av gemensamt intresse för de båda förbunden.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till fonden för idrottens främjande* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 14 100 000 kr.

[76] 6. *Avsättning till fonden för friluftslivets främjande*

	Anslag
1961/62	1 600 000
1962/63	1 800 000
1963/64 (förslag)	2 100 000

Fonden för friluftslivets främjande bildades omkring år 1940. Genom beslut av Kungl. Maj:t, efter hörande av statens fritidsnämnd, lämnas ur fonden bidrag till kommuner och enskilda organisationer för inköp av markområden till friluftsreservat samt för uppförande eller iordningställande av friluftsgårdar, vandrarhem, semesterbyar, badanläggningar, campingplatser etc. Även kursverksamhet i enskild regi och scouting kommer i fråga för ekonomiskt stöd. Däremot lämnas endast i begränsad utsträckning bidrag till administrationskostnader. — Fonden har sedan den bildades tillförts sammanlagt omkring 27 milj. kr. Huvudparten därav har gått till friluftsgårdar, vandrarhem och semesterbyar.

Yrkande

Statens fritidsnämnd (skr. 28/8 1962) hemställer, att anslaget höjs till 5 milj. kr.

Motiv

De senaste årens intensiva debatt om våra fritidsvanor har gällt ej minst frågorna om förbättrade möjligheter för medborgarna att idka aktivt friluftsliv och om det allmännas förpliktelser i samband därmed. I 1960 års naturvårdsutredningsbetänkande »Naturen och samhället» föreslås även, att staten ställer betydligt ökade medel till förfogande för att tillgodose de växande önskemålen om markområden för friluftsliv. Vid bifall därtill kommer i framtiden en breddning att ske av underlaget för statens fritidsnämnds arbete. Bl. a. får nämnden i vad avser de i lag skyddade friluftsreservaten ett fast underlag för sin investeringspolitik på anläggningssektorn, vilket hittills saknats. Samtidigt måste med den utveckling, som f. n. äger rum på fritidsområdet, räknas med att friluftsfonden i växande omfattning behöver tas i anspråk för statsbidrag till vandrarhem, fjällstugor, friluftsgårdar, semesterbyar, campingplatser, friluftsbad m. fl. anläggningar utan anknytning till särskilt avsatta, större friluftsområden. Därtill kommer många andra ändamål, som ur friluftslivets synpunkt är värda ekono-

miskt stöd av staten, t. ex. anläggningar i skärgården till nytta för båtfolket, ungdomshärbärgen, bassängbadanläggningar, sommarläggersamhet, sportledarutbildning etc. Det är fritidsnämndens mening att dessa olika ändamål i takt med en förväntad successiv ökning av friluftsfonden bör beredas plats på bidragsprogrammet.

Nämnden föreslår slutligen att — för undvikande av missförstånd om nämndens arbetsuppgifter — namnet Statens fritidsnämnd ändras till Statens friluftsnämnd, vilket också korresponderar med Fonden för friluftslivets främjande.

Departementschefen

Jag är medveten om de från olika håll ökade kraven på ekonomiska insatser från statens sida, när det gäller tillkomsten av friluftsområden och friluftsanläggningar. Jag känner också väl till de stora behoven i dag av nya sådana områden och anläggningar. Om styrkan av dessa behov vittnar för övrigt 1960 års naturvårdsutredning i sitt nyligen avlämnade betänkande. Detta betänkande är ännu föremål för överväganden inom berörda departement. Jag förordar att avsättningen till friluftsfonden för nästa budgetår bestäms till 2,1 milj. kr., innebärande en höjning med 0,3 milj. kr. — Jag tillstyrker, att till förhindrande av missförstånd om nämndens arbetsuppgifter namnet Statens fritidsnämnd ändras till Statens friluftsnämnd. Ytterligare föreslår jag, att en reglering av arvoden åt ordförande och ledamöter äger rum från och med den 1 juli 1963, därvid för ordföranden bör räknas med ett fast årsarvode. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om arvodenas storlek.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till fonden för friluftslivets främjande*
för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 2 100 000 kr.

[77] 7. Kostnader för vissa nämnder m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	48 000	47 973
1962/63	37 000	
1963/64 (förslag)	210 000	

Under anslaget är medel beräknade för arvoden och expenser m. m. för utställningsberedningen inom handelsdepartementet, statens lånenämnd för den mindre skeppsfarten, granskningsnämnden för vissa patentansökningar, oljelagringsrådet, statens oljeskyddsråd och statens krigsskadenämnd. Av dessa har utställningsberedningen numera upphört. Vidare kommer från och med budgetåret 1963/64 kostnaderna för statens lånenämnd för den mindre skeppsfarten och för statens oljeskyddsråd att bestridas från anslag

under sjätte huvudtiteln (se Bil. 8, s. 278) samt kostnaderna för statens krigsskadenämnd att bestridas från anslag under sjunde huvudtiteln (se Bil. 9, s. 126). Däremot bör från och med den 1 juli 1963 medel beräknas under förevarande anslag till vissa avlöningar och till expenser m. m. för den genom beslut av Kungl. Maj:t den 25 maj 1962 tillkallade upplysningsberedningen. Granskningsnämnden för vissa patentansökningar har genom beslut av Kungl. Maj:t den 14 december 1962 ändrat namn och heter numera Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar.

De olika institutionerna har till handelsdepartementet inkommit med sina förslag till medelsanvisning för budgetåret 1963/64 enligt följande sammanställning.

	1962/63	1963/64
1. Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar (jfr X ht 1955, s. 113)	5 000	5 000
2. Oljelagringsrådet (jfr prop. 1957: 144)	5 000	5 000
3. Upplysningsberedningen	—	200 000
	10 000	210 000

Motiv

3. Upplysningsberedningen inrättades genom beslut av Kungl. Maj:t den 25 maj 1962 med uppgift att samordna planering och utförande av sådan svensk upplysningsverksamhet i utlandet, som till någon del bekostats av statsmedel. Medelsbehovet för nästa budgetår har av beredningen beräknats till 200 000 kr., varav 33 000 kr. gäller biträdeslöner, 80 000 kr. arvoden åt särskilt tillkallade experter, 6 000 kr. sammanträdesarvoden åt beredningens ledamöter, 40 000 kr. för verksamheten erforderliga resor samt 41 000 kr. expenser m. m. Av sistnämnda belopp belöper huvuddelen, eller i runt tal 30 000 kr., på nyanskaffning av möbler samt skrivmaskiner och annan kontorsutrustning.

Departementschefen

Beräkningarna av medelsbehovet under de olika posterna föranleder inte någon erinran från min sida utan anslaget för nästa budgetår bör tas upp med sammanlagt 210 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för vissa nämnder m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 210 000 kr.

[78] 8. Bidrag till vissa internationella byråer m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	282 000	277 840
1962/63	392 000	
1963/64 (förslag)	112 000	

Från detta anslag bestrids för närvarande kostnaderna för Sveriges deltagande i åtskilliga internationella byråer och kommittéer m. m. Flertalet av ändamålen sorterar under sjöfartsstyrelsen, varför kostnaderna i dessa fall från och med nästa budgetår kommer att bestridas från anslag under sjätte huvudtiteln. Det gäller (se Bil. 8 s. 278) internationella organisationen för fyrtekniska frågor (IALA), internationella hydrografiska byrån, mellanstatliga rådgivande sjöfartsorganisationen (IMCO), internationella kommissionen i Bryssel för sjöfartskongresser, den internationella ispatrulleringstjänsten i norra Atlanten, det kombinerade livräddnings- och väderleksfartyget i Nordsjön, underhållet av vissa fyrar i Röda havet samt vissa åtgärder för handelssjöfartens dirigerings. Anslagsposten för internationella valfångstkommissionen bör samtidigt överflyttas till nionde huvudtiteln (se Bil. 11, s. 362).

För budgetåret 1963/64 torde under förevarande anslag medel beräknas för följande internationella byråer m. m.

	1962/63	1963/64	Förändring
1. Internationella byrån i Paris för utställningar (jfr X ht 1947, s. 156)	2 000	2 000	—
2. Patentunionens internationella byrå i Genève (jfr X ht 1956, s. 161)	22 900	43 000	+ 20 100
3. Internationella rådgivande bomullskommittén (ICAC) (jfr. prop. 1951: 47)	7 800	7 800	—
4. Internationella studiegruppen för bly- och zinkfrågor (jfr. X ht 1960, s. 284)	8 700	8 700	—
5. Internationella kafferådet (jfr prop. 1962: 1, Bil. 12 s. 281)	8 000	50 000	+ 42 000
	49 400	111 500	+ 62 100

Motiv

2. Den 15 juni 1957 träffades i Nice med deltagande även från Sveriges sida en överenskommelse — vilken sedermera godkännts av riksdagen (prop. 1960: 167, L¹U 39, Rskr. 372) — angående den internationella klassificeringen av varor och tjänster, för vilka varumärken gäller (Niceunionen). Administreringen av Niceunionen handhas av patentunionens internationella byrå i Genève. För verkställande av Niceunionen kommer att uttas en avgift av de i unionen deltagande länderna. För vårt lands del torde avgiften för åren 1962 och 1963 belöpa sig till sammanlagt högst 10 000 kr.

Vad gäller de reguljära kostnaderna för patentunionens Genèvebyrå torde inom kort medlemsstaterna få en rekommendation att höja sina bidrag med omkring 50 procent. Det innebär för vårt lands del en ökning med omkring 10 000 kr.

5. Under denna punkt har tidigare upptagits kostnaderna för vårt lands deltagande i internationella kaffestudiegruppen. Den 5 oktober 1962 har Kungl. Maj:t — med förbehåll för riksdagens godkännande — förordnat om Sveriges anslutning till 1962 års internationella kaffeavtal. Lämnar riks-

dagen ett dylikt godkännande — frågan härom torde i särskild proposition komma att underställas 1963 års riksdag — blir Sverige medlem i Internationella kafferådet. Sveriges andel i kostnaderna för rådets verksamhet belöper sig till ca 50 000 kr.

Departementschefen

De föregående beräkningarna av medelsbehovet under anslaget föranleder inte någon erinran från min sida. Till de i sammanställningen upptagna olika ändamålen bör sålunda anvisas sammanlagt avrundat 112 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa internationella byråer m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 112 000 kr.

[79] 9. Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete

	Anslag	Nettoutgift	Reservation
1961/62	200 000	148 570	130 806
1962/63	150 000		
1963/64 (förslag)	150 000		

Från anslaget bestrids kostnaderna för olika former av nordiskt ekonomiskt samarbete, vari vårt land deltar, däribland nordiska ministerkommittén för ekonomiskt samarbete och nordiska ekonomiska samarbetsutskottet samt nordiska kommittén för konsumentfrågor. Vidare betalas ur anslaget kostnaderna för den svenska kommittén för nordiska patent och vissa kostnader i samband med överläggningar mellan representanter för de nordiska patentverken i frågor av betydelse för det nordiska patentsamarbetet.

Departementschefen

Under detta anslag uppskattar jag medelsbehovet för nästa budgetår till oförändrat 150 000 kr. och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

Statens utlåningsfonder

[80] Statens hantverks- och industrilånefond

I enlighet med vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan av reservationsanslaget Bidrag till företagareföreningar m. fl.: Administrationskostnader (driftbudgeten, p. 17) bör statens hantverks- och industrilånefond nästa budgetår tillföras ett belopp av 21 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hantverks- och industrilånefond* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 21 000 000 kr.

Fonden för låneunderstöd

[81] Lån till Aktiebolaget Atomenergi

I enlighet med vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan av reservationsanslaget Atomenergiverksamhet inom Aktiebolaget Atomenergi (driftbudgeten, p. 48), bör för lån till bolaget under Fonden för låneunderstöd uppföras ett investeringsanslag av 15 milj. kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till Aktiebolaget Atomenergi* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 15 000 000 kr.

[82] Lån till utbyggnad av oljelagringen

Efter förslag av Kungl. Maj:t godkände 1957 års riksdag riktlinjer för beredskapslagring av olja (prop. 144, L² U 34, Bev U 45, Rskr 322, 329). De fastställda riktlinjerna innefattade ett program för ökad lagring av mineraloljor under femårsperioden 1958—1962. Vissa förskjutningar i tiden med avseende å programmets genomförande har medfört, att detsamma kommer att vara avslutat först under år 1963. Vad beträffar finansieringen har förutsetts, att staten skall bidra till kostnaderna för lagringsprogrammet med sammanlagt 360 milj. kr. Nämnade bidrag, till vilka medel anvisats under förevarande anslag, utgår till vissa oljelagringspliktiga i form av ränte- och amorteringsfria lån, som successivt skall skrivas av under en tid av tjugu år. Föreskrifter rörande fördelningen av lånemedlen mellan de lagringsskyldiga har meddelats av Kungl. Maj:t bl. a. den 25 april 1958.

Under anslaget har hittills anvisats 348 milj. kr. varav 36 milj. kr. för innevarande budgetår.

Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap (skr. 15/8 1962) hemställer, att anslaget för nästa budgetår tas upp med 12 milj. kr., eller vad som återstår att anvisa av de 360 milj. kr., med vilka staten åtagit sig att bidra till kostnaderna för lagerutbyggnaden 1958—1962.

Departementschefen

För genomförande av det år 1957 fastställda femårsprogrammet för utbyggnad av oljelagringen — vilket något fördröjts och torde komma att vara avslutat först under år 1963 — återstår i och för sig att anvisa över förevarande anslag 12 milj. kr. Emellertid har Kungl. Maj:t inom ramen för lagringsprogrammet ålagt vissa statliga myndigheter lagringsskyldighet motsvarande ett lånebelopp av ca 9,5 milj. kr. Dessa kostnader har antingen förskottats av vederbörande myndighet eller slutligt betalats av myndigheten ur tillgängliga medel. Jag kan inte tillstyrka att gottgörelse bereds vederbörande genom att lånemedel under förevarande anslag nu i efterhand ställs till myndighetens förfogande. Med hänsyn härtill och då omkring 50 000 kr. bör beräknas såsom avskrivningsmedel å vissa lån för lagring, som inte fullföljts, bör under anslaget för budgetåret 1963/64 anvisas 2,6 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till utbyggnad av oljelagringen* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 2 600 000 kr.

[83] *Lån till utbyggnad av oljelagringen 1963—1969*

Efter förslag av Kungl. Maj:t godkände 1962 års riksdag riktlinjer för beredskapslagring av olja, innefattande ett program för ökad lagring av mineraloljor under sjuårsperioden 1963—1969 (prop. 1962: 194, Bev U 68, L²U 45, Rskr 418 och 420).

I fråga om principerna för finansieringen av oljelagringsprogrammet innebär de av riksdagen godkända riktlinjerna följande.

Den totala genomsnittliga årskostnaden för att genomföra programmet uppskattas till 112 milj. kr. i enlighet med beräkningar av 1961 års oljelagringskommitté, vars betänkanden, ett hemligstämplat och ett offentligt (SOU 1962: 40), låg till grund för Kungl. Maj:ts proposition i ämnet. Kommittén har därvid utgått från 1961 års priser. Staten skall bidra till lagringskostnaderna med 59 milj. kr. för år, medan återstoden, 53 milj. kr., skall finansieras via prissättningen på olja. I likhet med vad som gäller för lagringsperioden 1958—1962 skall statens bidrag utgå i form av ränte- och amorteringsfria lån till de lagringsskyldiga. De statliga lånen skall vara indexreglerade, innebärande att varje års lånebelopp justeras med hänsyn till det genomsnittliga prisläget för olja och cisterner under året före lånets utlämnande. Hemställan om erforderligt anslag för finansieringen av oljelagringsprogrammet skulle i sedvanlig ordning få äskas på riksstaten för nästa budgetår.

Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap (skr. 17/12 1962) hem-

ställer, att under fonden för låneunderstöd för budgetåret 1963/64 anvisas ett investeringsanslag av 59 milj. kr. för påbörjande av det av 1962 års höst-riksdag beslutade nya oljelagringsprogrammet för perioden 1963—1969.

Departementschefen

I prop. 1962: 194 har lämnats en utförlig redogörelse för innehållet i 1961 års oljelagringskommittés betänkande (SOU 1962: 40) med förslag till oljelagringsprogram perioden 1963—1969 och för Kungl. Maj:ts ställningstaganden i anledning av betänkandet. Propositionen har godkänts av riksdagen (BevU 68, L²U 45, Rskr. 418 och 420) och behövliga författningar i ämnet utfärdats genom beslut av Kungl. Maj:t den 14 december 1962 (SFS 1962: 629—632) med giltighet från och med den 1 januari 1963. Programmet avser en sjuårsperiod och omfattar i 1961 års prisläge 112 milj. kr. för år. Av detta belopp skall staten bidra med 59 milj. kr. och återstoden finansieras via prissättningen på olja. Liksom för lagringsprogrammet 1958—1962 skall statens bidrag utgå i form av ränte- och amorteringsfria lån till de lagringsskyldiga. Lånemedlen bör anvisas över ett särskilt investeringsanslag på kapitalbudgeten med rubriken Lån till utbyggnad av oljelagringen 1963—1969. Någon utbetalning av lånemedel inom ramen för det nya lagringsprogrammet blir emellertid inte aktuell förrän efter den 1 juli 1963. Anslag till ändamålet behöver sålunda tas upp först för budgetåret 1963/64. I anslutning till det av riksdagen meddelade principbeslutet föreslår jag att för nästa budgetår anvisas 59 milj. kr. Principerna för fördelningen av lån mellan olika lagringsskyldiga torde få fastställas av Kungl. Maj:t på grundval av förslag av överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap. Därvid bör övervägas att låta statliga myndigheter och institutioner lika med enskilda lagringsskyldiga komma i fråga för erhållande av lån.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till utbyggnad av oljelagringen 1963—1969* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 59 000 000 kr.

Fonden för förlag till statsverket

[84] **Dispositionsanslag för legodriften vid vissa staten tillhöriga gruvor i Västerbottens län m. m.**

Enligt bemyndigande av Kungl. Maj:t har kommerskollegium den 30 december 1940, den 31 augusti 1943, den 21 juli 1945 och den 19 augusti 1950 samt den 18 september 1958 för Kungl. Maj:t och kronan träffat överenskommelser med Bolidens gruvaktiebolag — de s. k. legodriftsavtalen — angående bearbetande av kronan tillhöriga eller till kronan upplåtna malmfyndigheter i Västerbottens län.

Genom dessa överenskommelser har Bolidens gruvaktiebolag åtagit sig att intill utgången av år 1970 för statens räkning ombesörja malmbrytning i vissa utmål — Lindsköldsgruvan, Adakgruvan och Brännmyran, alla inom Adakfältet i Malå socken — ävensom anrikning och transport av den därvid erhållna malmen. För legodriften erforderliga nyanläggningar och nyan-skaffningar skall bolaget uppföra på kronans bekostnad. Som nyanläggningar och nyanskaffningar skall räknas *dels* byggnader, maskiner och inventarier, *dels* tillredningar i dagen och under jord, *dels* undersökningar med undantag av sådana, som är direkt föranledda av den fortlöpande malmbrytningen. — Inom Adakfältet bedriver Sveriges geologiska undersökning vissa undersökningsarbeten. Även dessa arbeten bekostas av kronan.

Till bestridande av kostnaderna för nyanläggningar, nyanskaffningar och undersökningar i anslutning till de gruvfält, som inbegrips i legodriftsavtalen — Adakfältet och de numera nedlagda Bjurforsgruvan i Norsjö socken och Rävlidengruvan i Lycksele socken — har riksdagen hittills anvisat sammanlagt 44 178 500 kr. Enligt uppgift från kommerskollegium har statsverkets intäkter av legodriften, d. v. s. kronans andel av driftsöverskottet, för tiden till och med år 1961 uppgått till närmare 86 milj. kr., inkomster av överlåtna fastigheter och försold utrustning oräknade. För år 1962 beräknas intäkterna till omkring 3,3 milj. kr. Från detta belopp avgår skatt till kommun och landsting.

Förevarande dispositionsanslag, varunder för innevarande budgetår anvisats 5 milj. kr., är avsett för att bestrida de nämnda kostnaderna i samband med legodriften jämte kostnader för utvecklingsarbeten inom Stekenjokks malmfält. Det är förutsatt att under anslaget tillgängliga medel skall kunna disponeras i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som tillämpas i fråga om kommunikationsverkens dispositionsanslag (SU 1954: 26, Rskr. 95). Kommerskollegium har i särskild skrivelse redogjort för anslagets användning under budgetåret 1961/62. Redogörelsen torde få bringas till riksdagens kännedom i samband med att handlingarna i ärendet ställs till vederbörande utskotts förfogande.

Yrkande

Kommerskollegium (skr. 21/11 1962) hemställer, att under anslaget för nästa budgetår anvisas 6,3 milj. kr., varav 1,8 milj. kr. gäller gruvdriften vid Adakfältet och 4,5 milj. kr. kostnader i anslutning till pågående utvecklingsarbeten inom Stekenjokks malmfält.

Motiv

Beträffande Adakfältet beräknas för budgetåret 1963/64 en kostnad av 550 000 kr. för diamantbörningar. Därutöver bör 150 000 kr. beräknas för vissa geofysikaliska undersökningar inom fältet med hänsyn till angelägenheten av att eventuella ytterligare smärre malmtillgångar där snarast upptäcks och hinner bearbetas, innan gruvdriften mot slutet av 1960-talet läggs ned. Tillredningar och undersökningar under jord kommer nästa budgetår att få en relativt stor omfattning i samband med exploateringen av redan

upptäckta nya tillgångar inom gruvfältet. Anslagsbehovet härför uppskattas till 650 000 kr. Slutligen erfordras till ersättnings- och kompletteringsanskaffningar 450 000 kr.

Diamantborrningarna vid Stekenjokk har gett Sveriges geologiska undersökning underlag att uppskatta de hittills påträffade tillgångarna till 11 milj. ton malm innehållande 1,6 procent koppar, 3,2 procent zink samt omkring 25 procent svavelkis. En ekonomiskt bärkraftig brytning är med all sannolikhet möjlig trots malmens avlägsna och ur klimatsynpunkt ogynnsamma läge. Frågan om utbyggnad bör därför närmare utredas. Utredningsarbetet bör inledas med en tekniskt-ekonomisk planering och förprojektering på grundval av nuvarande kännedom av malmen. Om tillfredsställande resultat uppnås, skall följa gruvundersökning med schaktsänkning och provbrytning. Kostnaderna för det egentliga utredningsarbetet beräknas under nu löpande och nästa budgetår uppgå till sammanlagt 1,5 milj. kr. För innevarande budgetår finns för detta ändamål under anslaget tillgängliga 0,5 milj. kr. För budgetåret 1963/64 blir anslagsbehovet då 1 milj. kr. Den planerade gruvundersökningen m. m. med schaktsänkning avses skola ske på entreprenad. Kostnaderna uppskattas till 2 milj. kr., varav 0,6 milj. kr. gäller viss utrustning.

På grundval av beslut av förra årets riksdag (se prop. 1, Bil. 12, kapitalbudgeten, p. 130) har vägförbindelse till gruvfältet projekterats. Arbetena med vägens iordningställande påbörjades i augusti 1962 genom en av kollegium för ändamålet efter anbudsförfarande anlitad entreprenör. Arbetena torde komma att vara avslutade hösten 1964. Kostnaderna rör sig om 4,5 milj. kr. Härav har för budgetåret 1962/63 under förevarande anslag anvisats 2,5 milj. kr. För nästa budgetår beräknas medelsbehovet till 1,5 milj. kr.

Departementschefen

För löpande undersökningar, tillredningar och ersättningsanskaffningar vid Adakfältet torde i enlighet med kommerskollegiets förslag böra anvisas 1,8 milj. kr.

De inom undersökningsområdet vid Stekenjokk i Vilhelminafjällen utförda diamantborrningarna visar att där finns åtminstone 11 milj. ton malm. Längre söderut har prospekteringar företagits, vilkas resultat antyder förekomsten av malmtillgångar även inom stora delar av Frostvikens kommun i norra Jämtland. Dessa mätningar kommer att följas upp med diamantborrningar, som redan tagit sin början i närheten av Stekenjokk och vid Ankarvattnet. Det är i vart fall att räkna med att upptagande av gruvdrift i området skall visa sig ekonomiskt lönsam. Mera exakta bedömningar därvidlag försvåras av att malmen ligger avsidet med besvärliga transportförhållanden som följd. Jag är därför ense med kommerskollegium om att projektet ur tekniska synpunkter snarast bör utredas mera ingående än som hittills varit möjligt och med den uppläggning av utredningsarbetet kollegium skisserat. Härför torde under anslaget för nästa budgetår böra beräknas 1 milj. kr. Om utredningarna ger gynnsamma resultat bör

gruvundersökning med schaktsänkning och provbrytning företas. Till dessa ändamål uppskattar jag i enlighet med kommerskollegiets förslag anslagsbehovet till 2 milj. kr. Jag förutsätter givetvis att kollegium skall underställa Kungl. Maj:t resultaten av utredningsarbetet och frågan om medelsanvisning för den på grundval därav ev. motiverade gruvundersökningen.

Vid bifall till vad jag nu föreslagit blir hela anslaget för nästa budgetår 6,3 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Dispositionsanslag för legodriften vid vissa staten tillhöriga gruvor i Västerbottens län m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 6 300 000 kr.

Diverse kapitalfonder

Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond

[85] Anordnande av drivmedelsförråd

Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap (skr. 15/8 1962) hemställer, att — inom en av dåvarande riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap i februari 1960 framlagd plan för beredskapslagring av flygdrivmedel för civil luftfart — det till anordnande av drivmedelsförråd anvisas ett investeringsanslag av 750 000 kr. på tilläggsstat för innevarande budgetår samt ett investeringsanslag av 2 milj. kr. på riksstaten för budgetåret 1963/64.

Ärendet är av den natur att redogörelse för detsamma inte bör lämnas till statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar torde få inhämtas av de handlingar, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Med hänvisning till vad jag i annat sammanhang (prop. 1962: 194, s. 43) uttalat om att beredskapslagring av flygdrivmedel för civil luftfart bör komma till stånd genom statens försorg, tillstyrker jag medelsanvisning för anordnande av ett förråd för sådana drivmedel. Arbetena bör emellertid sättas igång först under budgetåret 1963/64, och jag uppskattar det därunder erforderliga anslagsbehovet till 2 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av drivmedelsförråd* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kr.

Vad föredragandena sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Christina Gartz

Register**DRIFTBUDGETEN***Tionde huvudtiteln***A. Handelsdepartementet**

Sid.		Kr.
	Handelsdepartementet:	
12	Avlöningar	2 114 000
14	Omkostnader	170 000
14	Utvävande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen	55 000
15	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	500 000
15	Extra utgifter	165 000
		3 004 000

B. Industri, hantverk och handel

	Kommerskollegium:	
16	Avlöningar	3 698 000
21	Omkostnader	307 000
22	Bidrag till befrämjande av landsbygdens elektrifiering	8 000 000
	Bergsstaten:	
25	Avlöningar	386 000
27	Omkostnader	54 000
	Sprängämnesinspektionen:	
27	Avlöningar	425 000
28	Omkostnader	55 000
	Statens institut för hantverk och industri:	
29	Avlöningar till viss personal.....	980 000
32	Vissa omkostnader	69 000
32	Bidrag till kursverksamheten m. m.	485 000
34	Utrustning och inredning	400 000
35	Bidrag till företagareföreningar m. fl: Administrationskostnader.	1 300 000
41	Bidrag till företagareföreningar: Rantegaranti	1 000 000
42	Täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och industriföretag m. m.	1 200 000
42	Bidrag till Sveriges standardiseringskommission	615 000
43	Befrämjande av hemslojden.....	266 000
44	Bidrag till Svenska slöjdföreningen	50 000
45	Främjande av utrikeshandeln m. m.	5 446 000
		24 736 000

C. Sveriges geologiska undersökning

	Sveriges geologiska undersökning:	
51	Avlöningar	2 788 000
54	Omkostnader	995 000
55	Resor och fältarbeten	178 000
55	Utrustning	250 000
56	Malmletning	2 791 000
61	Järnmalmsinventering m. m. i Norrbotten	2 865 000
		9 867 000

Kr.

D. Teknisk provnings- och försöksverksamhet

	Statens provningsanstalt:	
64	Avlöningar	1 483 000
67	Omkostnader	184 000
68	Uppdragsverksamhet	2 821 000
70	Utrustning	800 000
	Statens skeppsprovninganstalt:	
71	Avlöningar	1 522 000
74	Omkostnader	219 000
76	Utrustning	60 000
76	Vissa projekteringsarbeten	200 000
		7 289 000

E. Teknisk forskning

78	Statens tekniska forskningsråd	244 000
79	Teknisk forskning	8 100 000
81	Bidrag till Ingeniörsvetenskapsakademien	471 000
82	Bidrag till Svenska träforskningsinstitutet	1 960 000
84	Bidrag till Svenska textilforskningsinstitutet	324 000
85	Bidrag till Institutet för metallforskning	301 000
85	Bidrag till Svenska institutet för konserveringsforskning	888 000
86	Bidrag till Institutet för optisk forskning	167 000
87	Bidrag till Svenska silikatforskningsinstitutet	134 000
88	Bidrag till Tekniska nomenklaturcentralen	15 000
		12 604 000

F. Atomenergiverksamhet

89	Delegationen för atomenergifrågor	225 000
90	Atomenergiverksamhet inom Aktiebolaget Atomenergi	113 000 000
102	Internationellt atomenergisamarbete	9 260 000
		<u>122 485 000</u>

G. Pris- och konkurrensförhållanden m. m.

	Näringsfrihetsrådet:	
105	Avlöningar	156 000
106	Omkostnader	10 000
	Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor:	
106	Avlöningar	449 000
107	Omkostnader	32 000
	Statens pris- och kartellnämnd:	
108	Avlöningar	2 847 000
110	Omkostnader	399 000
	Statens institut för konsumentfrågor:	
111	Avlöningar	1 244 000
115	Omkostnader	478 000

Sid.		Kr.
116	Statens konsumentråd	83 000
118	Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning	1 250 000
119	Bidrag till varudeklarationsnämnden	300 000
		7 248 000

H. Patent- och registreringsväsendet m. m.

	Patent- och registreringsverket:	
121	Avlöningar	12 032 000
131	Omkostnader	1 664 000
	Svenska uppfinnarkontoret:	
133	Administrationskostnader	295 000
134	Understödjande verksamhet	85 000
135	Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register	470 000
		14 546 000

I. Ekonomisk försvarsberedskap

	Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap:	
136	Avlöningar	1 790 000
138	Omkostnader	210 000
140	Omkostnader för statlig lagerhållning m. m., ...	33 240 000
143	Distributionsmateriel för olja	500 000
		35 740 000

J. Diverse

	Statliga krisorganen:	
144	Avlöningar till viss personal	92 000
	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
144	Byggnadsstyrelsens delfond	2 663 000
145	Bidrag till Svenska turisttrafikförbundet	1 900 000
146	Turistpropaganda i Amerikas förenta stater	104 000
147	Avsättning till fonden för idrottens främjande	14 100 000
149	Avsättning till fonden för friluftslivets främjande	2 100 000
150	Kostnader för vissa nämnder m. m.	210 000
151	Bidrag till vissa internationella byråer m. m.	112 000
153	Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete ..	150 000
		21 431 000
	Summa	258 950 000

KAPITALBUDGETEN

Sid.		Kr.
	Statens utlåningsfonder	
154	Statens hantverks- och industrilånefond.....	21 000 000
		<u>21 000 000</u>
	Fonden för låneunderstöd	
154	Lån till Aktiebolaget Atomenergi.....	15 000 000
154	Lån till utbyggnad av oljelagringen.....	2 600 000
155	Lån till utbyggnad av oljelagringen 1963—1969.....	59 000 000
		<u>76 600 000</u>
	Fonden för förlag till statsverket	
156	Dispositionsanslag för legodriften vid vissa staten tillhöriga gruvor i Västerbottens län m. m.	6 300 000
		<u>6 300 000</u>
	Diverse kapitalfonder	
	Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond	
159	Anordnande av drivmedelsförråd	2 000 000
		<u>2 000 000</u>
	Summa	<u>105 900 000</u>

INRIKESDEPARTEMENTET

*Utdrag ur protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
3 januari 1963.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING.

Chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Johansson anmäler de frågor som gäller utgifterna för budgetåret 1963/64 inom inrikesdepartementets verksamhetsområde och anför därvid följande.

ÖVERSIKT

Överförandet av hälso- och sjukvårdsfrågorna från inrikes- till socialdepartementet medför budgetmässigt att anslag, som å riksstaten för budgetåret 1962/63 motsvarar ett sammanlagt belopp av i runt tal 625 milj. kr. å driftbudgeten, avföres från XI ht. För kapitalbudgeten för samma budgetår föranleder överflyttningen bortfall för inrikesdepartementets del av investeringsanslag å tillhoppa omkring 56 milj. kr.

Å andra sidan representerar de anslag rörande arbetsmarknad och bostadsbyggande, som i riksstatsförslaget för nästa budgetår redovisas under inrikesdepartementet, cirka 863 milj. kr. å driftbudgeten och omkring 770 milj. kr. å kapitalbudgeten.

För länsstyrelsernas del utgör f. n. kommunindelningsfrågorna de mest aktuella spörsmålen. Vidare fortsätter den utbyggnad av taxeringsväsendet, som påbörjades under budgetåret 1961/62, och som syftar till en förbättrad taxeringskontroll.

Utbyggnaden av de sysselsättningspolitiska hjälpmedlen fortsätter. Näringslivets omställning till nya produktions- och marknadsförhållanden

kräver större insatser till den enskildes skydd och bistånd. Arbetsmarknadsverket, som under det senaste året kraftigt förstärkts, föreslås få ytterligare ökade personalresurser.

Den preliminära redovisningen av 1960 års bostadsräkning belyser bostadspolitikens följder i form av höjd bostadsstandard. Bostadsbyggandets kraftiga expansion har det senaste året ytterligare förstärkts av arbetsmarknadspolitiska skäl. Alltjämt finns dock en avsevärd bostadsbrist i de större städerna och en inte obetydlig trångboddhet bland barnfamiljerna. Bostadspolitikerna påkallar därför fortsatta kraftfulla samhällsinsatser.

Statsmakternas beslut om förstatligande av polis-, åklagar- och exekutionsväsendet fr. o. m. den 1 januari 1965 innebär, att ett intensivt utrednings- och förberedelsearbete måste bedrivas under de närmaste åren. I avbidan på reformens ikraftträdande avses en fortsatt successiv utbyggnad av statspolisens personella och materiella resurser skola ske, framför allt av ordningsstatspolisen med hänsyn till trafikutvecklingen. Det har förutsatts att kommunernas insatser på polismyndighetens område icke får försvagas under de återstående åren fram till förstatligandet.

1959 års principbeslut om en tioårig upprustningstid för civilförsvaret förutsattes skola fullföljas. Ett förslag till plan för materielanskaffningen föreligger. Utbildningen av civilförsvarspersonal har vidare kommit i gång i full utsträckning vid civilförvarsskolan i Rosersberg och vid fyra fältskolor. Försvarskommitténs förslag rörande utbyggnaden av civilförsvaret möjliggör en långsiktig planmässig upprustning under de närmaste fyra budgetåren.

Landsstaten

För nästa budgetår beräknas kostnaden för en förstärkning av överståthållarämbetets taxeringsorganisation till i runt tal 500 000 kr. I fråga om länsstyrelserna kommer inom landskansliernas arbetsområde kommunindelningsfrågorna att alltjämt stå i förgrunden. Länsstyrelsernas uppgift ifråga om samhällsplaneringen i stort torde närmare få prövas sedan resultatet av den år 1960 tillsatta utredningen angående näringslivets lokalisering framlagts. Trots att den nuvarande organisationen av civilförvarssektionerna trädde i kraft så sent som den 1 juli 1960, är en omprövning av personalbehovet vid dessa motiverad. I avvaktan på resultatet av en förnyad organisationsundersökning beräknas för nästa budgetår medel för anställning av ett 20-tal extra befattningshavare vid civilförvarssektionerna.

Inom landskontoren fortsätter utbyggnaden av taxeringsväsendet. Ett 50-tal nya taxeringsassistent- och biträdestjänster föreslås inrättade inom taxeringsassistentorganisationen. Revisionsdetaljen utökas med ett 30-tal nya landskanslist- och biträdestjänster. I avvaktan på en utredning av varuskattekontorens personalbehov föreslås en uppräknig av medelsanvisningen för anställning av extra personal, varvid i första hand bör efter-

strävas att anställa kvalificerad landskanslistpersonal. Den totala kostnaden för förstärkningsåtgärderna inom taxeringsväsendet beräknas under nästa budgetår till i runt tal 2 milj. kr.

I övrigt föreslås till följd av göromålens ökning på skilda områden vissa punktvisa förstärkningar av personalen å såväl landskansli som landskontor för en kostnad av i runt tal 600 000 kr.

För bestyret med den allmänna tilläggs pensionen och särskilt för att effektivisera kontrollen av de stigande arbetsgivaravgifterna har Kungl. Maj:t redan fr. o. m. innevarande år medgivit förstärkning av härads-skrivarorganisationen med ett 175-tal nya befattningshavare. Merkostnaden under nästa budgetår för denna förstärkningsanordning, cirka 1,7 milj. kr., föreslås skola gäldas av medel från allmänna pensionsfonden.

Arbetsmarknad

Sysselsättningen har under 1962 varit hög. Tendenser till konjunkturavmattning har dock gjort sig gällande inom vissa sektorer av näringslivet. För att undvika en stegrad arbetslöshet har olika sysselsättningsstödjande åtgärder vidtagits. Sålunda har offentligt byggande och bostadsbyggande fått expandera, de enskilda företagens investeringsfonder för konjunktur-utjämning frisläppts och arbetsmarknadsmyndigheternas verksamhet intensifierats. Planering för att möta eventuella sysselsättningsstörningar vintern 1963/64 pågår.

På grund av det nuvarande arbetsmarknadsläget särskilt i övre Norrland behöver beredskapsarbeten bedrivas i betydligt större omfattning innevarande vinter än förra året. Förra budgetåret uppgick kostnaderna för beredskapsarbetena till cirka 250 milj. kr. Innevarande budgetår beräknas kostnaden komma att uppgå till över 400 milj. kr. Av denna kostnad faller omkring tre fjärdedelar på arbeten i Norrland.

En relativt stor del av beredskapsarbetena användes som skyddad sysselsättning för alkoholskadade samt kriminalvårds-, ungdomsvårds- och mentalvårdsfall. Statskommunala beredskapsarbeten bedrivs i ökande utsträckning för annan svårplacerad arbetskraft. De särskilda arbetena för dessa olika grupper mer än fördubblas innevarande budgetår. Av det totala antalet dagsverken vid beredskapsarbeten beräknas drygt en fjärdedel komma att utföras av handikappade. Främst med hänsyn till beredskapsarbetena under innevarande budgetår äskas på tilläggsstat 200 milj. kr.

Genom riksdagsbeslut 1962 har arbetsförmedlingen fr. o. m. innevarande budgetår förstärkts med cirka 300 tjänstemän, varigenom det totala antalet anställda inom den offentliga arbetsförmedlingen nu uppgår till drygt 2 100. Vissa grenar av förmedlingen är dock alltjämt i behov av personaltillskott. Arbetsvården, som f. n. förfogar över cirka 180 befattningshavare, föreslås därför tillföras 50 och yrkesvägledningen, som f. n. har cirka 100 tjänstemän, 35 nya tjänster. Den utbyggda fältorganisationen kräver också

mer personal för den centrala ledningen. Arbetsmarknadsstyrelsen föreslås därför erhålla ytterligare 16 tjänster och kommer därmed att ha en personalstyrka på omkring 500 personer.

Omskolningsverksamheten har under senare år såväl i vårt land som i utlandet tillmätts ökad betydelse både som ett medel i sysselsättningspolitiken och för att främja ekonomisk tillväxt. Under budgetåret 1963/64 beräknas 30 000 personer beredas sådan utbildning mot 20 000 budgetåret 1961/62. Vidgade möjligheter bör öppnas för den som åtnjuter pension, sjukpenning eller annan försäkringsersättning att komma i bättre ekonomiskt läge än han var innan utbildningen påbörjades. Under vissa omständigheter bör därför utöver sjukpenning eller pension kunna erhållas utbildningsbidrag med högst 140 kr. per månad. Kostnaderna för omskolning beräknas öka med 10 milj. kr. jämfört med anslaget för innevarande budgetår och därmed komma att uppgå till 135 milj. kr.

För att ytterligare underlätta den geografiska rörligheten föreslås den starthjälp, som kan utgå när arbete antages på annan ort, bli höjd från 300 till 500 kr. Med ändring av tidigare grunder föreslås starthjälp kunna utgå även när det är fråga om tillfälligt arbete. Avsikten är att underlätta för de säsongarbetslösa att i ökad utsträckning söka sig till kompletteringsarbete där sådant erbjuds. Starthjälpens belopp föreslås variera med arbetets varaktighet. Om arbetet varar minst en och högst två månader bör sålunda högst 150 kr. kunna utgå.

Inom socialdepartementet har utarbetats en promemoria angående bidrag till arbetsträning och skyddad sysselsättning. Promemorian har varit föremål för remissbehandling. Ärendet avses senare komma att underställas riksdagen i en särskild proposition.

Betydelsefulla utredningar, som berör olika delar av arbetsmarknaden, kommer att bli färdiga under 1963. Detta gäller arbetsmarknadsutredningen, 1960 års arbetslöshetsförsäkringsutredning och kommittén för näringslivets lokalisering.

Bostadsbyggande

Bostadsbyggandet har under år 1962 fortsatt att öka. 1959 och 1960 var årsproduktionen omkring 69 000 lägenheter. 1961 byggdes nära 74 000 nya bostäder, och 1962 beräknas ett något högre antal ha färdigställts. Igångsättningen av nya bostadsbyggen steg mycket kraftigt under året — delvis av arbetsmarknadsskäl — och beräknas ha nått ca 90 000 lägenheter. Statsmakterna har hittills uppställt bostadsbyggnadsprogram för ett budgetår i sänder. För innevarande budgetår fastställdes programmet ursprungligen till 75 000 lägenheter. Nu föreslås, att programmen i fortsättningen skall avse kalenderår. För vart och ett av åren 1963 och 1964 föreslås ett program på 85 000 lägenheter. Därvid förutskickas dock att en

ytterligare ökning av byggandet bör kunna komma i fråga, om läget på arbetsmarknaden skulle motivera detta.

I fråga om de generella subventioner till bostäder som utgår i form av räntebidrag föreslås en partiell avveckling. Räntebidragen föreslås helt slopade för hus färdigställda före 1952. För därefter byggda hus förordas en höjning av den s. k. basräntan, ovanför vilken staten ersätter räntekostnaden genom räntebidrag. För hus som påbörjats efter 1957 — dvs. i huvudsak de som blivit färdiga efter mitten av 1959 — föreslås dock ingen ändring av gällande bestämmelser. Minskningen av räntesubventionerna leder till vissa hyreshöjningar. Subventionsavvecklingen har avvägs så att den bidrar till en utjämning av hyrorna i hus av olika årgång. Samtidigt med subventionsavvecklingen föreslås under socialdepartementets huvudtitel en reform av familjebostadsbidragen. Denna väntas leda till att antalet familjer med familjebostadsbidrag mer än fördubblas samtidigt som bidragsbeloppen för en stor del av bidragstagarna ökar.

Avvecklingen av räntesubventionerna påverkar budgeten först under budgetåret 1964/65, då en utgiftsminskning med ca 75 milj. kr. beräknas uppkomma. Under nästa budgetår förutses en automatisk utgiftsminskning med 60 milj. kr. till följd av räntesänkningarna under år 1962.

Maximibeloppet för de särskilda bidragen till anordnande av invalidbostäder föreslås höjt från 7 000 kr. till 10 000 kr.

Civildförsvaret

Civildförsvaret föreslås för nästa budgetår få en kostnadsram av 90 milj. kr. Denna ram för verksamheten överensstämmer med det förslag, som 1962 års försvarskommitté enligt träffad överenskommelse kommer att framlägga. Jämfört med innevarande budgetår höjes anslagen med 18,4 milj. kr. Den föreslagna anslagsramen möjliggör en fortsatt planerlig uppbyggnad av den nya civilförsvarsorganisationen under tiden fram till år 1970.

För utbildning och övning av det lokala allmänna civilförsvaret och undsättningskårerna beräknas 17,1 milj. kr. Utbildningsverksamheten kommer att bedrivas i full skala vid den nu iordningställda civilförvarsskolan i Rosersberg och vid fyra regionala fältskolor i Katrineholm, Halmstad, Skövde och Härnösand. En ytterligare utbyggnad av övnings- och räddningsfält för praktisk utbildning av brand-, räddnings- och sjukvårdskårer m. m. föreslås bli genomförd under nästa budgetår. Den lokala utbildningen i länen av kårernas manskapspersonal föreslås delvis omlagd från utbildning på kvällar och fritid till heldagsutbildning. Iordningställandet av ändamålsenliga utbildnings- och övningsanordningar för den lokala verksamheten fortsättes. Härigenom kan utbildningsresurserna utnyttjas effektivare och personalen tillgodogöra sig utbildningstiden bättre än för närvarande. Tills vidare avses ungefär 25 procent av den lokala ut-

bildningen kunna genomföras i denna nya ordning. Allt som allt beräknas under nästa budgetår cirka 1 500 elever genomgå utbildning vid Rorsersbergsskolan, 4 000 elever vid fältskolorna och 18 000 elever lokalt anordnad utbildning. Detta motsvarar det beräknade årliga utbildningsbehovet för uppbyggandet och vidmakthållandet av organisationen. Anslaget till frivillig utbildning i självskydd ökas med 400 000 kr. till 1,4 milj. kr.

I avvaktan på att försvarskommittén lägger fram sina slutliga förslag upptages i statsverkspropositionen endast beräknade belopp för materielanskaffning, skyddsrum och branddammar. Förslag om medelsanvisning i dessa delar avses skola föreläggas riksdagen i särskild proposition. Därvid kommer också frågan om beställningsbemyndiganden för civilförsvaret utöver anslagen att prövas. I statsverkspropositionen beräknas till anskaffning av civilförsvarsmateriel 41,4 milj. kr., till skyddsrum 14,5 milj. kr. och till branddammar 0,5 milj. kr. Övriga utgifter för huvudsakligen administration, förrådshållning, filminspelning och försöksverksamhet uppgår under nästa budgetår till cirka 16,5 milj. kr.

Såväl materielramen som ramen för skyddsrumbyggnaden sammanfaller med grunderna för ett inom försvarskommittén uppgjort förslag till budgetplan. För anskaffning av materiel till en fullt uppbyggd organisation enligt 1959 års principbeslut beräknas för tiden fram till år 1970 totalt 364 milj. kr., varav för nästa budgetår det nämnda beloppet 41,4 milj. kr. Det beräknade beloppet till skyddsrum motsvarar en total bidragsvolym under uppbyggnadsperioden av 150 milj. kr.

Förslag framlägges om att i beredskapshöjande syfte anvisa 1 milj. kr. till teleanordningar för olika civila beredskapsändamål. Vidare föreslås en förstärkning av statens brandskola för genomförandet av utbildningen av brandbefäl m. m. i enlighet med de nya föreskrifterna om kompetensvillkor m. m. i 1962 års brandstadga.

Polisväsendet

Den successiva ökningen av trafikintensiteten ställer allt större krav på de trafikövervakande organen. En skärpt övervakning av trafiken från polisens sida har visat sig främja trafiksäkerheten. Statspolisen har också under senare år fått ökade resurser för trafikövervakningen, och organisationen av polisverksamheten i samband med dess förstatligande den 1 januari 1965 väntas medföra större effektivitet i verksamheten, icke minst i trafikövervakningsarbetet. Den alltmer ökande trafiken kräver emellertid en ytterligare utbyggnad av polisorganisationen för trafikövervakningen. Ordningsstatspolisen, som nu består av 827 man, föreslås därför skola utökas med 40 man eller samma antal som tillfördes organisationen innevarande budgetår. Kriminalstatspolisen föreslås skola utökas med 4 man till 251 man. Kostnaderna för hela statspolisorganisationen beräknas under nästa budgetår komma att uppgå till inemot 42 milj. kr.

Fjärrskriftsnätet för polisväsendet har under senare år utbyggt med sex anläggningar om året. Ännu har nätet icke kunnat givas önskvärd omfattning, och utbyggnaden föreslås därför skola fortsätta med ytterligare sex anläggningar. En nybyggnad för statens polisuskolas huvudskola i Stockholm beräknas kunna stå färdig hösten 1964. Byggnadsarbetet beräknas under nästa budgetår kräva en medelsanvisning av 4,5 milj. kr., och för utrustning till skolan beräknas 1 milj. kr. Den totala byggnadskostnaden har beräknats till 8 milj. kr.

Sammanställning

Förändringarna inom inrikesdepartementets verksamhetsområde i förhållande till riksstaten för budgetåret 1962/63 framgår av följande sammanställning. I denna har omfördelningen av ärenden mellan social- och inrikesdepartementen beaktats, så att siffrorna återspeglar de reella förändringar som sker under de olika avsnitten.

	Anvisat 1962/63 (milj. kr.)	Förslag 1963/64 (milj. kr.)	Ökn. el. minskn. (milj. kr.)
DRIFTBUDGETEN			
<i>Elfte huvudtiteln</i>			
A. Inrikesdepartementet m. m.....	4,0	4,7	+ 0,7
B. Överståthållarämbetet och landsstaten.....	172,0	198,0	+ 26,0
C. Arbetsmarknad m. m.....	455,2	598,1	+ 142,9
D. Bostadsbyggande m. m.....	329,0	265,2	— 63,8
E. Polisväsendet	97,1	113,0	+ 15,9
F. Civilförsvaret m. m.....	74,5	94,8	+ 20,3
G. Diverse	18,7	19,6	+ 0,9
Summa för driftbudgeten	1 150,5	1 293,4	+ 142,9
KAPITALBUDGETEN			
Statens allmänna fastighetsfond	8,5	24,1	+ 15,6
<i>Statens utlåningsfonder</i>			
A. Lånefonden för bostadsbyggande.....	740,0	740,0	—
B. Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrien.....	1,0	1,0	—
C. Lånefonden för allmänna samlingslokaler	9,0	9,0	—
Fonden för låneunderstöd	18,0	20,0	+ 2,0
Summa för kapitalbudgeten	776,5	794,1	+ 17,6
Totalt för inrikesdepartementet	1 927,0	2 087,5	+ 160,5

DRIFTBUDGETEN

Elfte huvudtiteln

A. Inrikesdepartementet m. m.**[1] 1. Inrikesdepartementet: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 814 000	1 819 851
1962/63	1 954 000	
1963/64 (förslag)	2 099 000	

I enlighet med vad chefen för justitiedepartementet anfört tidigare denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor kommer fr. o. m. budgetåret 1963/64 handläggningen av hälso- och sjukvårdsfrågorna att flyttas över från inrikes- till socialdepartementet. Samtidigt kommer arbetsmarknads- och bostadsärendenas handläggning att överföras från socialdepartementet till inrikesdepartementet. Det har förutsatts att de tjänster i respektive departement, med vilka f. n. är förenade göromål som beröres av ärendeomflyttningen, fr. o. m. nästa budgetår skall hänföras till det departement, där motsvarande ärenden i fortsättningen skall beredas. På grund härav bör från inrikesdepartementets personalförteckning avföras följande tjänster, nämligen en såsom byråchef i Br 2, två såsom kansliråd i Bo 1, en såsom byrådirektör i Ao 27, två såsom budgetsekreterare i ABr 25 samt fem såsom förste kanslisekreterare, därav tre i Ao 23 och två i Ae 23. Vidare bör medel för avlöning av en kanslisekreterare i reglerad befordringsgång överföras till socialdepartementets avlöningsanslag. Å andra sidan bör följande tjänster överflyttas från sistnämnda departement och upptagas på inrikesdepartementets personalförteckning, nämligen två såsom kansliråd i Bo 1, två såsom byrådirektör i Ao 27 och en såsom regeringsrättssekreterare i Ae 27.

Det är f. n. icke möjligt att överblicka hur omflyttningen av tjänster mellan inrikes- och socialdepartementen kan komma att påverka enskilda tjänstemäns ställning. Jag föreslår, att det får ankomma på Kungl. Maj:t att göra eventuellt erforderliga ytterligare justeringar av personalförteckningen, som må föranledas av tjänsteomflyttningarna.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor förordar jag, att medel beräknas för uppflyttning av två tjänster som kontorist i Ao 9 till kansliskrivare i Ao 11 samt av en tjänst som kanslibiträde i Ae 7 till kontorist i Ae 9.

I övrigt är jag icke beredd att föreslå inrättande av nya tjänster eller löneregleringar för inrikesdepartementets vidkommande. Med hänsyn till de helt nya arbetsuppgifter, som kommer att åvila departementet fr. o. m. nästa budgetår, samt då indelningsfrågor och planeringsuppgifter i fortsättningen kommer att kräva ökade arbetsinsatser från departementets sida, finner jag det emellertid angeläget att i större omfattning än hittills inom departementet kunna anlita sakkunniga för särskilda uppgifter. Vidare bör till departementet knytas en expert för organisationsundersökningar m. m. inom landsstaten. Av nu anförda skäl föreslår jag, att anslagsposten till expertis och tillfällig arbetskraft uppräknas med 140 000 kr.

I skrivelse den 27 augusti 1962 har beredskapsnämnden för psykologiskt försvar hemställt, dels att en tjänst som assistent i Ag 17 eller 19 inrättas för en av nämnden mot arvode anlitad sakkunnig, dels också att två tjänster som forskningssekreterare i Ae 25 resp. förste byråsekreterare i Ae 23 inrättas i stället för en tjänst i Ag 23 för den befattningshavare, som leder nämndens forskningsverksamhet, resp. en tjänst i Ae 19 för sekreteraren vid nämndens kansli. Jag vill erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 21 december 1962 medgivit inrättande fr. o. m. den 1 januari 1963 av en tjänst i Ag 21 för sistnämnde befattningshavare. Några ytterligare tjänsteförändringar är jag icke beredd att tillstyrka för beredskapsnämndens del.

Vad jag sålunda föreslagit föranleder en minskning av medelsanvisningen med cirka 43 000 kr. Å andra sidan bör anslaget uppräknas med i runt tal 188 000 kr. på grund av den automatiska utgiftstegringen för löneregleringar och löneklassuppflyttningar m. m.

Anslaget torde alltså bära uppföras med (1 954 000 + 145 000) 2 099 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för inrikesdepartementet, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för inrikesdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	54 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	618 000
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	390 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	508 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	506 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	23 000

Summa kr. 2 099 000;

c) till *Inrikesdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 099 000 kr.

[2] 2. *Inrikesdepartementet: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	174 000	234 242
1962/63	198 000	
1963/64 (förslag)	368 000	

Under anslagsposten till reseersättningar föreslår jag med hänsyn till höjda priser m. m. en uppräknings med 3 000 kr. till 48 000 kr.

På grund av ökade kostnader samt för komplettering av vissa inventarier m. m. i anslutning till de personalomflyttningar, som blir aktuella vid omfördelningen av göromålen mellan inrikes- och socialdepartementen, förordar jag, att delposten till expenser för eget behov ökas med 30 000 till 85 000 kr.

Under elfte huvudtitelns anslag till extra utgifter har för innevarande budgetår beräknats 50 000 kr. för utgivande av en facktidsskrift för polismän. En sådan tidskrift, benämnd *Svensk polis*, har genom inrikesdepartementets försorg utgivits med ett nummer under hösten 1962, och ytterligare tre nummer avses skola utkomma under återstående delen av innevarande budgetår. Inför det förestående förstatligandet av polisväsendet anser jag det vara betydelsefullt, att en fortlöpande information kan lämnas rikets polismän i frågor rörande huvudmannaskapsreformen och att överhuvudtaget ett debattforum finnes för polisiära problem. Jag föreslår därför, att tidskriften tills vidare utgives med sex nummer årligen. Då inrikesdepartementet står som utgivare av tidskriften, torde kostnaderna för tryckning m. m. böra bestridas från den under förevarande anslag uppförda anslagsposten till publikationstryck. För detta ändamål samt med hänsyn till belastningen å anslagsposten föregående budgetår (57 098 kr.) bör posten höjas med 100 000 kr. och sålunda upptagas till 125 000 kr.

I skrivelse den 27 augusti 1962 har beredskapsnämnden för psykologiskt försvar hemställt, dels att nämndens expensmedel uppräknas med 5 000 kr., dels att medelsanvisningen till nämndens krigsspel och kurser m. m. ökas med 60 000 kr., bl. a. för anordnande av ett stabsspel under nästa budgetår för den vid upplysningscentralen krigsplacerade personalen. Under expensposten anser jag mig kunna tillstyrka en av kostnadsutvecklingen betingad ökning med 2 000 kr. till 12 000 kr. Till krigsspel och kurser m. m. samt forskningsverksamhet föreslår jag en medelsanvisning av 95 000 (+ 35 000) kr., varav 40 000 kr. avses för anordnande av det av nämnden föreslagna stabsspelet, 10 000 kr. för utgifterna för en deltagare i försvarshögskolans ordinarie kurser samt 20 000 kr. för forskningsverksamheten.

I övrigt beräknar jag oförändrat medelsbehov under anslaget.

Anslaget bör sålunda uppföras med (198 000 + 170 000) 368 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Inrikesdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 368 000 kr.

[3] 3. Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	45 000	55 011
1962/63	45 000	
1963/64 (förslag)	47 000	

I skrivelse den 27 augusti 1962 har beredskapsnämnden för psykologiskt försvar dels hemställt om höjning av arvodet till nämndens ordförande, dels ock föreslagit att, om nämndens under inrikesdepartementets avlöningsanslag redovisade framställning om personalförstärkning icke bifalles, beloppet till ersättningar åt av nämnden särskilt anlitade sakkunniga uppräknas med 10 000 kr.

Med stöd av riksdagens bemyndigande har Kungl. Maj:t nyligen meddelat beslut om viss höjning av ordförandens ersättning. På grund härav och till följd av ökat behov av medel till arvoden åt nämndens ledamöter jämlikt kommittékungörelsen bör anslaget ökas med 2 000 kr. Nämndens förslag om höjning av posten till sakkunnigarvoden finner jag mig icke kunna biträda.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 47 000 kr.

[4] 4. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	1 200 000	1 238 241
1961/62	1 400 000	1 284 698
1962/63	1 500 000	
1963/64 (förslag)	2 000 000	

Utgifterna under anslaget uppgick budgetåret 1961/62 till inemot 1 285 000 kr., en ökning i förhållande till budgetåret dessförinnan med cirka 46 000 kr. Reservationen å anslaget uppgick vid utgången av budgetåret 1961/62 till omkring 250 000 kr.

Arbetet inom den under hösten 1962 tillsatta polisberedningen, som har

till uppgift att förbereda den av riksdagen beslutade polisreformens genomförande, måste såväl under innevarande som nästa budgetår bedrivas med stor intensitet för att hinna slutföras före reformens ikraftträdande den 1 januari 1965. Ett stort antal experter har knutits till beredningen, och flertalet av dem kommer att vara helt ianspråktaga för beredningens arbete under längre tidsperioder. På grund härav och då kostnaderna för ett fyrtio-tal utredningar bestrides från anslaget för innevarande budgetår, kommer de anvisade medlen att vara otillräckliga för återstående del av budgetåret. Vid utgången av november 1962 återstod på anslaget cirka 1 000 000 kr. Den genomsnittliga månatliga medelsförbrukningen fram till budgetårsskiftet kan beräknas överstiga 200 000 kr. För att täcka kommittékostnaderna under innevarande budgetår torde därför erfordras ytterligare omkring 500 000 kr. Jag kommer senare denna dag att framlägga förslag om anvisande av detta belopp å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1962/63.

I samband med ärendeomflyttningen mellan inrikes- och socialdepartementen bör kostnaderna för de på hälso- och sjukvårdens område verksamma kommittéerna fr. o. m. budgetåret 1963/64 överföras till V huvudtitelns kommittéanslag. För de återstående kommittéer under inrikesdepartementet, vilkas kostnader f. n. bestrides från förevarande anslag, erfordras för nästa budgetår omkring 1 250 000 kr., varav cirka 600 000 kr. för polisberedningen. Härtill kommer kostnaderna för de kommittéer, vilka i samband med arbetsmarknads- och bostadsfrågornas överflyttning till inrikesdepartementet bör bekostas från XI huvudtitelns anslag. Sistnämnda kostnader beräknas för nästa budgetår till cirka 400 000 kr. För täckande av kostnaderna för nya utredningar under budgetåret 1963/64 bör slutligen anvisas 350 000 kr. På grund av vad jag sålunda anfört bör anslaget för nästa budgetår uppföras med 2 000 000 kr.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga*
för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av
2 000 000 kr.

[5] 5. Extra utgifter

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	205 000	109 994
1961/62	205 000	241 750
1962/63	255 000	
1963/64 (förslag)	150 000	

Under anslaget för innevarande budgetår har 50 000 kr. beräknats för utgivande av en facktidskrift för polismän. Såsom jag föreslagit vid anmälan

av medelsbehovet för nästa budgetår under inrikesdepartementets omkostnadsanslag, bör medel för detta ändamål i fortsättningen anvisas under nämnda anslag. På grund härav och med hänsyn till förutsebara utgiftsminskningar vid överflyttningen av hälso- och sjukvårdsfrågorna till socialdepartementet, torde förevarande anslag för nästa budgetår kunna minskas med 105 000 kr. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kr.

B. Överståthållarämbetet och landsstaten**[6] 1. Överståthållarämbetet: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	9 471 000	9 014 000
1962/63	9 739 000	
1963/64 (förslag)	11 684 000	

Yrkanden

Överståthållarämbetet föreslår, att anslaget höjes beträffande kansliavdelningarna med 792 000 kr. och beträffande skatteavdelningen med 885 000 kr.

Kansliavdelningarna**A. Personalförstärkningar m. m.**

	Ökn. el. minskn.
1. 1 assessorstjänst ändras till förste assessorstjänst	+ 4 819
2. 1 tjänst som kanslist i reglerad befordringsgång å socialsektionen	+ 15 398
3. Uppflyttning i lönegrad av tillhopa 11 biträdestjänster	+ 9 914
<i>Inom första kansliavdelningen:</i>	
3 kontorister till kansliskrivare (personaldetaljen, räkenskapsdetaljen, kassaexpeditionen)	
3 kanslibiträden till kontorister (detaljen för firma- och föreningsärenden, socialsektionen, räkenskapsdetaljen) samt	
<i>inom andra kansliavdelningen:</i>	
2 kontorister till kansliskrivare (körkortsdetaljen, bilregisterdetaljens skrivcentral)	
1 kanslibitråde till kontorist (körkortsdetaljen) och 2 kontorsbiträden till kanslibiträden (bilregisterdetaljens skrivcentral).	
4. 2 förste kanslisttjänster Ao 19 ändras till byråassistenttjänster Ao 21	+ 4 715
5. Bibehållande av medel för anställning av en extra föredragande i lönegrad Ag 23, avsedd för överexekutorsärenden	—
6 a) 1 extra föredragandetjänst i Ag 23 å första kansliavdelningens allmänna sektion (stiftelseärenden)	+ 31 719
b) 1 extra kontorsbitråde å samma sektion (stiftelseärenden)	+ 12 510
7. Uppflyttning av en tjänst som kanslist i Ao 15 till förste kanslist i Ao 19.	+ 2 661
8. Medel för rationalisering av arbetet vid passexpeditionen:	
a) vikariatsersättning åt kanslist vid förordnande att bestrida göromål såsom kanslist i Ao 15	+ 2 900
b) tillfällig personal vid passexpeditionen (22 310) samt för bilskattedebiteringen (15 000) och för vikariat m. m. (5 490)	+ 42 800
9. Uppflyttning av en tjänst som kontorsbitråde till en tjänst som kanslibitråde å andra kansliavdelningens allmänna sektion	+ 817
10. Förstärkning av civilförvarssektionens personal med	
a) 1 förste kanslisttjänst Ao 19	+ 25 803
b) 1 civilförvarsingenjörstjänst Ae 19	+ 25 803
c) 2 kontorsbiträden Ae 5	+ 25 021
d) extra personal: en förste kanslist Ag 19, en extra ingenjör Ag 19, en extra kanslist Ag 9, ett extra kontorsbitråde, en arvodestjänst som biträdande förrädsförvaltare och en övningsledare på halvtid	+ 76 437
11. Medel för anställning av tillfällig personal å allmänna beredskapssektionen	+ 47 908
12. Ersättning för handläggning av frågor rörande hälso- och sjukvård	+ 1 800
13. En befattning i Bg 1 för samordning av det totala civila försvaret i Stockholms stad och län ändras till förste assessorstjänst i Bo 1	—

		Ökn. el. minskn.
B. Omräkning		
1. Ordinariesättning av 2 kontorsbiträdestjänster	—	30 118
2. En tjänsteman å övergångsstat avgår	—	
3. Höjda grundlöner, löneklassändringar och uppflyttningar i reglerad befordringsgång	+	71 165
4. Rörligt tillägg	+	420 164
5. Avrundning	—	236
	+	792 000

Skatteavdelningen

C. Personalförstärkningar m. m.

1. Tillfällig personal för arbete med varuskatten	+	13 453
2. Övertidsersättning	+	36 250
3. Andel i kostnaderna för telefonväxeln	+	11 100

D. Omräkning

1. Höjda grundlöner, löneklassändringar och uppflyttningar i reglerad befordringsgång	+	228 682
2. Rörligt tillägg	+	595 434
3. Avrundning	+	81
	+	885 000

Summa totalt + 1 677 000

Motiv

A 1. Från och med 1 juli 1962 har vid vissa större länsstyrelser tjänsterna såsom assessor och chef för planeringssektionen placerats i lönegrad Bo 1. Även om arbetsuppgifterna vid överståthållarämbetets trafiksektion avser ett mera begränsat område än vid länsstyrelsernas planeringssektioner, torde trafiksektionen personellt vara vida större än någon planeringssektion vid länsstyrelse.

A 2. Förslag om förstärkning av arbetskraften å socialsektionen har framförts de två senaste åren. Innevarande år erhöles en uppflyttning av en kanslisttjänst i Ao 15 till Ao 19 men någon ytterligare arbetskraft har icke tillförts sektionen. Antalet diarieförda ärenden i de större ärendegrupperna har ökat från 9 129 år 1957 och 8 907 år 1958 till 15 451 år 1960 och 14 557 år 1961. Överståthållarämbetet finner det nödvändigt, att sektionen nu erhåller en personell förstärkning.

A 3. Ämbetet hyser den uppfattningen att ämbetet i jämförelse med såväl centrala ämbetsverk som länsstyrelser är missgynnat i fråga om högre befordringstjänster inom biträdeskarriären.

A 4. Kansliavdelningarnas medelsförvaltning har under senare år starkt ökat, huvudsakligen sammanhängande med civilförsvars- och allmänna beredskapssektionernas tillkomst. På föreståndaren, en förste kanslist i Ao 19, ställes numera så höga krav att befattningshavaren bör vara byråassistent i Ao 21. Starka skäl talar vidare för att jämväl förste kanslisten å överexekutorssektionen uppflyttas till byråassistentgraden.

A 5. Behovet av en extra föredragande i överexekutorsärenden är permanent.

A 6. Läget i fråga om stiftelsegranskningar är synnerligen otillfredsställande med betydande eftersläpningar. Antalet stiftelser uppgår nu till ca 3 000 mot ca 800 år 1955.

A 7. F. n. beredes kansliavdelningarnas personalärenden, dock ej sådana rörande polispersonalen, ävensom lotteriärendena av byråassistenten vid andra kansliavdelningens allmänna sektion. Personalärendena har efter hand betydligt ökat i antal.

Ämbetet planerar att sammanföra beredningen av personalärenden, således även polisens ärenden, hos byråassistenten under förutsättning att beredningen av lotteriärenden kan överföras till annan befattningshavare. Lotteriärendenas handläggning ställer stora krav i fråga om moget omdöme och ingående kännedom om samhällslivet. Genom rationaliseringar av arbetet inom vapendetaljen har möjlighet vunnits att åt därstädes tjänstgörande kanslist uppdraga handläggningen jämväl av lotteriärenden. Dessa ärenden är dock så kvalificerade att de bör handläggas av förste kanslist.

A 8. Frekvensen av passökande har efter hand i hög grad ökat. Antalet passansökningar uppgick sålunda år 1959 till 40 183, år 1960 till 45 894 och år 1961 till 53 786. Arbetet är koncentrerat till våren och sommaren. Den stora frekvensen av passökande har medfört långa expeditionstider samt köbildning och långa väntetider i lokalerna i samband med sökande och avhämtande av pass. Arbetet med passärenden avses nu under den mest belastade tiden, motsvarande halva året, uppdelas i en mottagningsavdelning och en expeditionsavdelning. Den nuvarande kanslisten (Ao 15) skall förestå expeditionsavdelningen, medan för mottagningsavdelningen erfordras en annan befattningshavare i kanslists ställning med uppgift att vara chef för omkring nio befattningshavare och bland annat besluta angående framställningar om förtursbehandling. Anslag erfordras för vikariatsersättning åt den avdelade kanslisten samt till avlöning under samma tid av ersättare åt denna kanslist (A 9). Härjämte erfordras förstärkning av den tillfälligt anställda biträdespersonalen.

A 9. Diarieföring och viss beredning i fråga om ärenden rörande försäljning å allmän plats, försäljning av öl och rusdrycker samt lotteriärenden har ombesörjts av ett kontorsbiträde, som nu avgått med pension. Den kanslibiträdestjänst, som funnits inrättad för göromålen, har nämnda befattningshavare ej sökt, varför tjänsten tagits i anspråk å räkenskapsdetaljen, varest det nu ej synes vara möjligt att begränsa kadern av kanslibiträden.

A 10. Efter det verksamheten vid den för överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län gemensamma civilförsvarssektionen pågått under två år, har erfarenheten visat, att sektionens personal icke är tillräcklig för att genomföra planläggning, utbildning och övningar i den utsträckning, som erfordras för att den nya civilförsvarorganisationen inom rimlig tid skall nå avsedd omfattning och funktionsduglighet. Utökning av persona-

len erfordras dels för uppgifter av stadigvarande natur — således för handläggning av uppgifter vilka kommer att bestå även efter det civilförsvsverksamhetens uppbyggnadsskede är avslutat — och dels för uppgifter under uppbyggnadsskedet.

a) För planläggning och genomförande av föreskrivna övningar inom Stockholms stad och län erfordras stadigvarande förstärkning med en befattningshavare i förste kanslists ställning.

b) För stickprovskontroll av enskilda skyddsrum erfordras förstärkning med en ingenjör. Sådan kontroll kan för närvarande icke annat än undantagsvis medhinnas.

c) För nyprägling av plåtar och omkodning av befintliga plåtar i personalregistren och för tryckning av kallelser etc. erfordras oundgängligen och stadigvarande ytterligare ett kontorsbiträde. Härjämte erfordras stadigvarande ett biträde för administrationen av utbildning och övningar.

d) För grupperings- och mobiliseringsanläggning erfordras förstärkning med en extra förste kanslist. För att utarbeta föreskrivna skyddsrumregister med därtill hörande arbetskartor (kvarterskartor) för civilförsvsområdena inom staden och länet erfordras en extra ingenjör. För biträde vid utrymnings- och inkvarteringsplanläggningen finnes under minst halva budgetåret 1963/64 behov av en extra kanslist (Ag 9). Å skrivcentralen erfordras ytterligare ett extra kontorsbiträde. En befattningshavare med uppgift som biträdande förrådsförvaltare har hittills avlönats från det särskilda förrådsanslaget. Då någon tvekan om behovet av befattningshavaren ej föreligger, bör en arvodestjänst som biträdande förrådsförvaltare med arvode motsvarande löneklass 19 uppföras i avlöningsstaten, varigenom motsvarande minskning av anslaget till civilförsvarets förrådshållning blir möjlig. Ett ackumulerat och under uppbyggnadstiden ständigt ökande behov att anordna övningar gör det nödvändigt att, utöver den nyss omförmälde förste kanslisten, en befattningshavare anställas på halvtid.

A 11. Planläggningsarbetet inom allmänna beredskapssektionen kommer att försenas om möjligheter icke tillskapas att anställa tillfällig personal.

A 12. Ifrågavarande ersättning avses utgöra arvode till i fredstid anlitad sakkunnig inom allmänna beredskapssektionen.

A 13. I fråga om den befattning i Bg 1 som finnes inrättad för samordning av det totala civila försvaret har erfarenheterna under den tid som förflutit, sedan befattningen inrättades, till alla delar bestyrkt nödvändigheten av att befattningen stadigvarande finnes inrättad. Det är icke möjligt för avdelningscheferna, vilkas fredsuppgifter förvisso icke minskar, att taga erforderlig befattning med de ständigt växande uppgifterna på totalförsvarets område. Det blir därför nödvändigt att låta innehavaren av nämnda befattning inträda i avdelningschefernas ställe och biträda vid deras samordnande uppgifter. Då de ledande befattningarna inom civilförsvarsek-

nerna numera är ordinarie bör befattningen göras ordinarie och placeras i Bo 1.

C 1. Trots att personalen å varuskattekontoret fr. o. m. innevarande budgetår förstärkts med en kanslist och två kontorsbiträden kvarstår behov av extra personal. Personalen har alltsedan kontoret inrättades varit otillräcklig.

C 2. Behovet av övertidstjänstgöring å skatteavdelningen har visat sig vara relativt konstant. Övertidsarbete blir regelmässigt nödvändigt för sådana biträdespersonal, som biträder vid taxeringsarbetet i första instans. Även å prövningsnämndens kansli förekommer regelbundet övertidsarbete. Då taxeringsarbetet och prövningsnämndsarbetet varje år ökar i omfattning, torde även kostnaderna för nu nämnda övertidstjänstgöring komma att stiga.

Departementschefen

För att tillgodose socialsektionens behov av arbetskraftsförstärkning torde såsom överståthållarämbetet föreslagit, en tjänst som kanslist i reglerad befordringsgång böra inrättas. Jag förordar även, att medel för nästa budgetår beräknas för fortsatt anställning av en extra föredragande i lönegrad Ag 23, avsedd för överexekutorsärenden. Med hänsyn till den stora ärendegrupp, som stiftelsegranskningen utgör, torde det vara erforderligt att för de kvalificerade ärendena ha tillgång till en juridiskt utbildad arbetskraft. Jag tillstyrker därför ämbetets förslag om inrättande av en förste byråsekreterartjänst i Ag 23. Av ämbetet föreslagen rationalisering av arbetet vid passexpeditionen synes vara ägnad att leda till bättre betjäning av allmänheten och bör försöksvis prövas. Jag föreslår, att härför beräknas en ökad medelsanvisning med 20 000 kr. För tillfällig personal i övrigt för bilskattedebitering och för vikariat m. m. beräknar jag ytterligare medel till ett belopp av 15 000 kr. Till ersättning åt en sakkunnig för handläggning av hälso- och sjukvårdsfrågor inom allmänna beredskapssektionen torde beräknas 1 800 kr.

I fråga om de för överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län gemensamma civilförsvars- och allmänna beredskapssektionerna har dessa organisationer enligt min mening icke fungerat så lång tid att ett slutligt bedömande av arbetskraftsbehovet kan ske. Ämbetet torde böra undersöka alla möjligheter att rationalisera sektionernas arbetssätt i personalbesparande syfte. Med hänsyn till de arbetssvårigheter, som f. n. föreligger, och för att tillgodose civilförsvarssektionens ävensom allmänna beredskapssektionens omedelbara behov av tillfällig personal under uppbyggnadsskedet, anser jag mig dock böra uppräknat anslaget med 70 000 kr. I beloppet har inräknats medel för den arvodestjänst som förrådsförvaltare, som hittills bestritts från det särskilda förrådsanslaget.

Vad härefter angår överståthållarämbetets anslagsframställning för nästa

budgetår vad beträffar skatteavdelningen har jag ingen erinran mot ämbetets beräkning av medelsbehovet.

Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången bör antalet ordinarie kontorsbiträdestjänster i Ao 5 fr. o. m. nästa budgetår ökas med två vid kansliavdelningarna.

Övriga förslag till personalförstärkningar och löneregleringar finner jag mig icke kunna biträda.

Kungl. Maj:t uppdrog den 28 maj 1959 åt överståthållarämbetet att skyndsamt verkställa den i propositionen 1959: 47 förutsatta organisationsundersökningen vid ämbetets skatteavdelning. Till åtlydnad härav har ämbetet först den 23 november 1962, efter verkställd undersökning, inkommit med förslag till ny organisation vid nämnda avdelning. Någon möjlighet att i detta sammanhang taga ställning till förslaget föreligger därför icke. Avsikten är emellertid att efter prövning av det avgivna förslaget framlägga särskild proposition till innevarande års riksdag med förslag till ny organisation vid skatteavdelningen, innebärande bl. a. att avdelningen tilldelas vissa personalförstärkningar för en förbättrad taxeringskontroll, något som för landet i övrigt kunnat beslutas redan av 1961 års riksdag. Jag beräknar för nästa budgetår under förevarande anslag kostnaderna härför till i runt tal 500 000 kr.

De nu framförda förslagen medför höjning av anslaget för kansliavdelningarna med 154 000 kr. och för skatteavdelningen med 561 000 kr.

För automatiska utgiftsökningar beräknar jag för kansliavdelningarna ett belopp av 461 000 kr. och för skatteavdelningen 824 000 kr.

Inkomstposten till särskilda uppbördsmedel, vilken skall tillföras ersättning från allmänna pensionsfonden med ett belopp, som motsvarar administrationskostnaderna för den allmänna tilläggs pensioneringen, beräknar jag till 675 000 (+ 55 000) kr.

I enlighet med det anförda torde anslaget böra uppföras med (9 739 000 + 1 945 000) 11 684 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för överståthållarämbetet, som erfordras i anledning av vad jag i det föregående föreslagit;

b) fastställa följande avlöningsstat för överståthållarämbetet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till överståthållaren och underståthållaren, <i>förslagsvis</i>	95 000
2. Avlöningar till övriga ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	4 740 000

3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	52 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	3 742 000
5. Representationsbidrag till överståthållaren	31 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 534 000
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	165 000

Summa kr. 12 359 000;

Särskilda uppbördsmedel:

Ersättning från allmänna pensionsfonden	675 000
---	---------

Nettoutgift kr. 11 684 000;

c) till *Överståthållarämbetet*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 11 684 000 kr.

[7] 2. *Överståthållarämbetet: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	763 000	768 443
1962/63	749 000	
1963/64 (förslag)	850 000	

Yrkanden

Överståthållarämbetet föreslår, att anslaget höjes med 43 000 kr.

	Utgifter		Anslag	Förslag	Ökn. el. minskn.	
	1960/61	1961/62	1962/63			
1. <i>Sjukvård m. m.</i>						
Skatteavd.	18 912	20 218	18 000	21 000	+	3 000
2. <i>Expenser</i>						
a) <i>Kansliavd.</i>						
Övriga expenser	235 000	292 500	292 500	288 000	—	4 500
b) <i>Skatteavd.</i>						
Bränsle, lyse och vatten	24 927	14 220	20 000	18 000	—	2 000
Övriga expenser	414 319	401 500	365 000	410 000	+	45 000
3. <i>Publikationstryck</i>						
Kansliavd.	1 040	2 238	2 000	3 000	+	1 000
Skatteavd.	2 408	2 622	2 500	3 000	+	500
					+	43 000

Motiv

1. *Sjukvård m. m. (skatteavdelningen)*. Medelsåtgången har beräknats med ledning av förbrukningen under de tre sistförflutna budgetåren.

2 a. *Övriga expenser (kansliavdelningarna)*. Kostnaderna för renhållning och städning beräknas med anledning av höjda löner till städerskorna och utökade lokaler öka med 3 500 kr. Beträffande inköp av möbler beräknas

ett med 4 500 kr. höjt belopp i jämförelse med innevarande budgetår. Trafiksektionens otidsenliga möbler bör utbytas. Vidare erfordras anskaffning av en debiteringsmaskin för bilskattedebiteringen och ett utbyte av en fotokopieringsmaskin å trafiksektionen. Kostnaderna uppgår till 3 500 kr. Underhåll av skriv- och räknemaskiner har uppräknats med 1 000 kr. och annonseringskostnaderna likaledes med 1 000 kr. För driftkostnaderna av en stationsvagn, som civilförsvarsstyrelsen kommer att ställa till ämbetets förfogande för viss inspektionsverksamhet, beräknas 5 000 kr. I övrigt har anslagsposten nedräknats med 23 000 kr.

2 b. *Övriga expenser (skatteavdelningen)*. Utgifterna för renhållning och städning beräknas öka med 9 000 kr. Kostnaderna för skrivmateriel, papper och blankettryck har de senaste åren ökat i allt större omfattning. Ökningen beror till stor del på stegrade utgifter för papper och stenciler till de nya avdelningarna för varuskatt och för tilläggs pensioneringens administration. Med hänsyn till förbrukningen de senaste åren beräknar ämbetet posten skrivmateriel m. m. till 130 000 kr., vilket innebär en kostnadsökning med 45 000 kr. Slutligen beräknas kostnaderna för bokinköp och bindning m. m. öka med 6 000 kr., medan å andra sidan anslagsposten i övrigt nedräknats med 15 000 kr.

Departementschefen

Anslagsposten till sjukvård m. m. för skatteavdelningen torde i enlighet med ämbetets förslag böra uppräknas med 3 000 kr. till 21 000 kr.

Mot ämbetets beräkning av delposten till övriga expenser för kansliavdelningarna har jag ingen erinran och upptager sålunda densamma till 288 000 kr., vilket innebär en minskning av medelsanvisningen med 4 500 kr. Vad angår anslagsposten till skatteavdelningens expenser synes utgifterna för bränsle, lyse och vatten böra beräknas till 16 000 (4 000) kr. I fråga om delposten till övriga expenser torde ämbetets beräkning, innebärande en ökning med 45 000 kr., böra godtagas. Med anledning av vad jag i det föregående anfört om förstärkning av skatteavdelningens personalresurser upptager jag härutöver under denna delpost ett belopp av 60 000 kr. för anskaffning av möbler och kontorsmaskiner och för ökade utgifter i övrigt för nytillkommande personal. Till övriga expenser för skatteavdelningen bör sålunda för nästa budgetår beräknas 470 000 kr.

Anslagsposten till publikationstryck för skatteavdelningen upptager jag till 3 000 (+ 1 000) kr. och för kansliavdelningarna till likaledes 3 000 (+ 500) kr.

I enlighet med vad jag sålunda föreslagit torde anslaget böra uppföras med (749 000 + 101 000) 850 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Överståthållarämbetet*: *Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 850 000 kr.

[8] 3. Länsstyrelserna: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	80 630 000	76 149 503
1962/63	85 115 000	
1963/64 (förslag)	99 700 000	

Länsstyrelsernas framställningar med förslag till beräkning av utgifter-na för nästa budgetår under förevarande anslag innefattar åtskilliga yrkan-den om inrättande av nya tjänster eller höjd lönegradsplacering av befintliga tjänster. Med hänsyn till de alltmer ökade krav, som ställes på avdelningscheferna, har föreslagits, att tjänsterna som landssekreterare och landskamrerare uppflyttas till Bo 5. Ett flertal länsstyrelser föreslår eller understryker önskvärdheten av en lönegradsuppflyttning för alla sektionscheferna från Ao 27 till Bo 1. Ävenledes har föreslagits, att tjänsterna som förste länsassessor i Bo 1 och tjänsterna som taxeringsintendent i Bo 1 omändras till tjänster i Bo 3. Några yrkanden avser ordinariesättning av vissa tjänster, såsom av de extra ordinarie länsassessorstjänsterna å landskanslierna, andra yrkanden avser uppflyttning av vissa förste landskanslisttjänster från Ao 19 till länsassistenttjänster i Ao 21, av vissa landskanslisttjänster i Ao 15 till förste landskanslisttjänster i Ao 19 och av vissa kontorist-, kanslibiträdes- och kontorsbiträdestjänster till högre tjänster inom biträdeskarriären. Under åberopande av den alltjämt pågående arbetsökningen begär många länsstyrelser förstärkning av landskanslistpersonalen och den icke-ordinarie biträdespersonalen och i flera fall på grund av tillkomsten av nya eller utökade lokaler av telefonist- och expeditionsvaktpersonalen. Från några håll påyrkas inrättande av nya tjänster som bilförare i Ae 9 eller Ae 8. Två länsstyrelser föreslår vidare, att ersättning enligt vissa grunder skall utgå till ställföreträdande civilförsvarschef och en länsstyrelse jämväl till distriktschef. Följande yrkanden synes böra särskilt redovisas.

Landskanslierna

Länsstyrelsen i Stockholms län begär en ny länsassessorstjänst i Ae 25 å allmänna sektionen. Till stöd för yrkandet åberopas arbetsbördans ökning till följd av den stora befolkningstillväxten i länet, den stora rörligheten inom befolkningen och den ny- och omdaning samhället undergår inom länet. Det är enligt länsstyrelsens mening erforderligt att bereda sektionschefen, som dignar under sin arbetsbörda, nödvändig avlastning. En personalupprustning av socialsektionen är vidare enligt länsstyrelsens mening oundgängligen nödvändig för att länsstyrelsen skall kunna motsvara de krav modern socialvård och barnavård ställer på länsstyrelsen. Med hänsyn till ansvällningen av sektionens arbetsbörda hemställer länsstyrelsen, att å sektionen inrättas en tjänst som förste länsnotarie i Ao 21. Länsstyrelsen

förutsätter vidare, att det bemyndigande, som givits länsstyrelsen för innevarande budgetår att tillsvidare ha anställd en extra förste länsnotarie i Ag 21, utsträcker jämväl för budgetåret 1963/64. Med hänsyn till de skärpta kraven på insatser från barnavårdskonsulenternas sida särskilt på det område, som berör deras befattning med fosterbarnsvården, hemställer länsstyrelsen härjämte att en extra befattningshavare med socionomutbildning i Ag 17 får anställas. *Länsstyrelsen i Uppsala län* hemställer, att en tjänst som länsnotarie i reglerad befordringsgång inrättas å allmänna sektionen. Länsstyrelsen framhåller, att trots ett betydande övertidsarbete för juristpersonalen länsstyrelsen icke har medhunnit sina växande uppgifter med påföljd att stora och viktiga arbetsuppgifter måst eftersättas år efter år. *Länsstyrelsen i Kalmar län* begär en förste länsnotarietjänst i Ao 23 å allmänna sektionen. Länsstyrelsen erinrar om att antalet jurister på landskansliet icke har utökats sedan år 1953 trots att exempelvis antalet överexekutorsärenden och ärenden rörande administrativa frihetsberövanden högst väsentligt ökat. Med åberopande av i huvudsak samma skäl som sistnämnda länsstyrelse föreslår *länsstyrelsen i Örebro län*, att å allmänna sektionen inrättas en länsassessorstjänst i Ae 25 eller alternativt, att nuvarande förste länsnotarietjänsten i Ao 23 utbytes mot en länsassessorstjänst i Ao 25. *Länsstyrelsen i Malmöhus län* hemställer dels att länsassessorstjänsten i Ao 25 å allmänna sektionen omändras till länsassessorstjänst i Ao 27, dels ock att å socialsektionen inrättas en tjänst som länsassessor i Ae 25. Behovet av sistnämnda tjänst motiveras särskilt av länsstyrelsens skyldighet att tillgodose juridiskt biträde åt hälsovårdsexperterna. Envar av *länsstyrelserna i Södermanlands, Hallands och Västerbottens län* föreslår, att förste länsnotarietjänsten i Ao 23 å allmänna sektionen omändras till länsassessorstjänst i Ao 25. De två förstnämnda länsstyrelserna framhåller behovet av en kvalificerad socialjurist. Länsstyrelsen i Västerbottens län framhåller särskilt, att arbetet med fördelning av utdömda ersättningsbelopp till följd av pågående vattenbyggnadsföretag i länet kraftigt ökat och att fördelningsärendena på grund av in-teckningsförhållandena ofta är svärbemästrade. *Länsstyrelsen i Södermanlands län* hemställer därjämte med hänsyn till rekryteringssvårigheterna, att länsnotarietjänsten i reglerad befordringsgång å landskansliet utbytes mot en tjänst som förste länsnotarie i Ao 21.

Förstärkning av landskanslistpersonalen å allmänna sektionen med hänsyn till ökningen av antalet ärenden som föredrages av landskanslister påyrkas av flera länsstyrelser. *Länsstyrelsen i Stockholms län* hemställer, att en tjänst som förste landskanslist i Ao 19 inrättas. Envar av *länsstyrelserna i Uppsala, Göteborgs och Bohus* samt *Västernorrlands län* föreslår uppflyttning av en landskanslisttjänst i Ao 15 till förste landskanslisttjänst i Ao 19. Som särskild motivering för yrkandet åberopar länsstyrelsen i Uppsala län de kvalificerade göromål, som å socialdetaljen inom län där särskild socialjurist saknas handlägges på landskanslistplanet. För att i tid erhålla

möjlighet att utbilda aspiranter för i snar framtid ledigblivande landskanslisttjänster hemställer nämnda länsstyrelse vidare om inrättande av en landskanslisttjänst i Ao 15 eller alternativt en landskanslisttjänst i reglerad befordringsgång. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* begär ävenledes en tjänst som landskanslist i reglerad befordringsgång. Länet har tilldelats mindre antal landskanslister än övriga i fråga om arbetsbelastning jämförbara län. *Länsstyrelsen i Malmöhus län* föreslår vidare, att en extra landskanslisttjänst i Ag 13 inrättas å passdetaljen.

Till förstärkning av den kvalificerade biträdespersonalen å allmänna sektionen har *länsstyrelsen i Stockholms län* föreslagit inrättande av två kontoristtjänster i Ao 9 och två kanslibiträdestjänster i Ao 7. *Länsstyrelsen i Uppsala län* begär uppflyttning av en kontorsbiträdestjänst å socialdetaljen till kanslibiträdestjänst i Ao 7. *Länsstyrelsen i Gotlands län* hemställer, att en kontorsbiträdestjänst å sektionen i övrigt utbytes mot en kanslibiträdestjänst i Ae 7. *Länsstyrelsen i Malmöhus län* föreslår inrättande av en kanslibiträdestjänst i Ao 7 å skrivcentralen samt uppflyttning av en kontoristtjänst i Ao 9 å socialsektionen till kansliskrivartjänst i Ao 11. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* föreslår uppflyttning av en kontoristtjänst i Ao 9 å passbyrån till kansliskrivartjänst i Ao 11 samt inrättande av en ny kontoristtjänst i Ao 9 å socialsektionen.

Under åberopande av göromålens kvalificerade art har envar av *länsstyrelserna i Stockholms, Jönköpings, Kristianstads, Malmöhus och Norrbottens län* hemställt, att tjänsten som landshövdingens sekreterare omändras från kontoristtjänst till tjänst som kansliskrivare i Ao 11. Med hänsyn till biträdesgöromålens kvalificerade art och stora omfattning å landsfogdeexpeditionen föreslår envar av *länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Jönköpings, Kristianstads, Malmöhus, Örebro, Kopparbergs och Gävleborgs län* utbyte av en kontoristtjänst i Ao 9 mot en kansliskrivartjänst i Ao 11 och *Föreningen Sveriges landsfogdar* hemställer, att den hos landsfogden i varje län placerade kontoristtjänsten ändras till tjänst som kansliskrivare.

Vissa länsstyrelser har begärt fasta biträdestjänster för länsläkarorganisationen. Sålunda har envar av *länsstyrelserna i Uppsala, Östergötlands, Örebro och Norrbottens län* hemställt om inrättande av en kontoristtjänst i Ao 9 och envar av *länsstyrelserna i Södermanlands, Kalmar, Älvsborgs, Västernorrlands och Västerbottens län* om en kanslibiträdestjänst i Ao 7 eller Ae 7.

Vad avser *planeringssektionerna* föreslår envar av *länsstyrelserna i Östergötlands och Örebro län*, att tjänsten som länsassessor i Ao 27 å sektionen uppflyttas till tjänst som förste länsassessor i Bo 1. Nämnda länsstyrelser hänvisar till den ökade betydelse för samhällsutvecklingen som verksamheten å planeringssektionerna fått och erinrar om att flertalet länsexperter är placerade i högre lönegrad än chefen för den sektion på länsstyrelsen, till vilkens arbetsområde väsentliga delar av deras verksamhet hänför sig.

Länsstyrelsen i Östergötlands län hemställer härjämte, att en ny länsnotarietjänst i reglerad befordringsgång inrättas å sektionen. Länsstyrelsen konstaterar, att sektionens arbetsuppgifter på grund av den pågående samhällsutvecklingen avsevärt ökat i betydelse och omfattning. För att bemästra arbetsuppgifterna, som kan förväntas att ytterligare öka, är enligt länsstyrelsens mening nödvändigt att förstärka den juridiskt utbildade arbetskraften å sektionen.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län hemställer om inrättande av en länsassessorstjänst i Ae 25 å planeringssektionen och *länsstyrelsen i Västernorrlands län* om en sådan tjänst i Ao 25. De nämnda länsstyrelserna erinrar om de nya och vidgade arbetsuppgifter, som under senare år tillförts sektionen. Chefen för sektionen måste kunna ägna avsevärd tid åt att leda samråds- och samordningsverksamheten med länsstyrelseexperter och övriga fristående länsorgan samt att bedriva en initiativtagande verksamhet. Mängden av löpande ärenden och bristen på kvalificerad personal har emellertid medfört att nämnda uppgifter icke kunnat utföras i önskvärd omfattning. Enligt länsstyrelsernas mening är därför en avlastning av sektionschefens arbetsbörda beträffande de löpande ärendena nödvändig.

Länsstyrelsen i Norrbottens län yrkar, att den länsstyrelsen fr. o. m. innevarande budgetår tilldelade länsnotarietjänsten i Ao 23 å planeringssektionen uppflyttas till länsassessorstjänst i Ao 25. De arbetsuppgifter, som ankommer på innehavaren av denna tjänst är enligt länsstyrelsens uppfattning av så krävande natur, att de bör handläggas av en befattningshavare med sektionschefs kompetens.

Envar av *länsstyrelserna i Östergötlands och Örebro län* föreslår uppflyttning av landskanslisttjänsten i Ao 19 å planeringssektionen till länsassistenttjänst i Ao 21 och *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* av en landskanslisttjänst i Ao 15 å samma sektion till förste landskanslisttjänst i Ao 19.

Länsstyrelsen i Stockholms län hemställer om inrättande av en tjänst som landskanslist i Ao 15 å planeringssektionens körkortsdetalj. Inom detaljen har under en lång följd av år viktiga arbetsuppgifter skötts av en extra befattningshavare och länsstyrelsen har endast kortare perioder fått behålla någon på denna tjänst. *Länsstyrelsen i Västerbottens län* begär med anledning av ändrade personalförhållanden en ny landskanslisttjänst i reglerad befordringsgång å samma sektion.

Från flera håll har en utökning av antalet kvalificerade biträdestjänster å planeringssektionerna påyrkats, i *Stockholms län* en kontoristtjänst i Ao 9 å körkortsdetaljen och en kanslibitträdestjänst i Ao 7 å detaljen för plan- och byggnadsärenden, i *Malmöhus län* en kanslibitträdestjänst i Ao 7 å bilregistret, i *Göteborgs och Bohus län* en kontoristtjänst i Ao 9 å detaljen för planärenden och två sådana tjänster å detaljen för trafikärenden, varav ena tjänsten i utbyte mot en kanslibitträdestjänst, i *Skaraborgs län* en kontorist-

tjänst och en kanslibiträdestjänst, i *Örebro län* en kansliskrivartjänst i Ao 11 i utbyte mot en kontoristtjänst i Ao 9 och en kontoristtjänst i Ao 9 i utbyte mot en kanslibiträdestjänst i Ao 7, i *Västmanlands län* en kansliskrivartjänst i Ao 11 å planeringssektionen utom bilregistret och en kanslibiträdestjänst i Ao 7 å bilregistret i utbyte mot två kontorsbiträdestjänster samt i *Norrbottnens län* en ny kanslibiträdestjänst i Ao 7. Av länsstyrelserna i berörda län framhåller *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* att den konstaterade arbetsansvällningen icke minst gör det nödvändigt att lätta landskanslisternas arbetsbörda. Många arbetsuppgifter som nu upptar denna personals tid kan enligt länsstyrelsens mening anförtros duglig och lämplig biträdespersonal om tillräckligt av kvalificerad biträdespersonal ställes till förfogande.

I fråga om *civildöforsvarssektionerna* hemställer envar av *länsstyrelserna i Östergötlands, Blekinge, Skaraborgs, Örebro och Norrbottens län*, att tjänsten som civilförvarsinspektör i Ae 21 omändras till sådan tjänst i Ao 23 eller Ae 23. Enligt berörda länsstyrelser mening ter det sig orimligt att civilförvarsinspektören har lägre tjänsteställning än civilförvarsingenjören. *Länsstyrelsen i Gotlands län* begär en tjänst som civilförvarsinspektör i Ae 21 i utbyte mot tjänsten som förste landskanslist i Ao 19 och *länsstyrelsen i Östergötlands län* begär en sådan tjänst utom personalplanen för en f. n. å extra stat anställd tjänsteman. *Länsstyrelsen i Gotlands län* erinrar om att å förste landskanslisten på länets civilförvarssektion ankommer sådana uppgifter, som i andra län ombesörjes av en befattningshavare i 21 lönegraden. *Länsstyrelsen i Malmöhus län* hemställer om inrättande av en tjänst som civilförvarsingenjör i Ae 21 i utbyte mot en sådan tjänst i Ae 19. Samma länsstyrelse ävensom *länsstyrelsen i Gävleborgs län* hemställer även om uppflyttning av tjänsten som förrådsförvaltare i Ae 17 till tjänst i Ae 19. Envar av *länsstyrelserna i Kronobergs och Blekinge län* har vidare hemställt om inrättande av en förste landskanslisttjänst i Ao 19 å organisationsdetaljen i utbyte mot en landskanslisttjänst i Ao 15. De nämnda länsstyrelserna anser, att även i de mindre länen bör de krävande personalärendena, såsom i de större länen är fallet, handläggas av en förste landskanslist och att skäl ej finnes att differentiera lönesättningen i fråga om samma slag av arbetsuppgifter.

Samtliga länsstyrelser har begärt utökning av personalen på civilförvarssektionerna. Länsstyrelserna har överlag konstaterat, att en förstärkning av personal- och utbildningsdetaljen samt organisationsdetaljen framför allt är erforderlig för att föreskriven övningsverksamhet skall kunna genomföras. Envar av *länsstyrelserna i Jönköpings, Västernorrlands och Jämtlands län* begär sålunda att å civilförvarssektionen inrättas en förste landskanslisttjänst i Ao 19, envar av *länsstyrelserna i Södermanlands, Kronobergs, Blekinge, Örebro och Norrbottens län* en sådan tjänst i Ae 19, envar av *länsstyrelserna i Kalmar* samt *Göteborgs och Bohus län* två sådana

tjänster i Ag 19 samt envar av *länsstyrelserna i Malmöhus, Hallands, Västmanlands och Gävleborgs län* en sådan tjänst i Ag 19. Vidare hemställer envar av *länsstyrelserna i Uppsala, Jönköpings, Gotlands och Kopparbergs län* om inrättande av en landskanslisttjänst i Ao 15, *länsstyrelsen i Skaraborgs län* en sådan tjänst i Ag 15 och *länsstyrelsen i Jämtlands län* en sådan tjänst i Ag 13. *Länsstyrelsen i Malmöhus län* föreslår jämväl, att en tjänst som civilförsvarsingenjör i Ae 19 nyinrättas.

Många länsstyrelser har framhållit behovet av en ritbiträdestjänst i A 7 å civilförvarssektionerna. Framställningar härom har framförts av envar av *länsstyrelserna i Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Blekinge, Kristianstads, Hallands, Älvsborgs, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län*.

Vad avser biträdespersonalen i övrigt å civilförvarssektionerna har *länsstyrelsen i Blekinge län* hemställt om inrättande av en kontoristtjänst i Ae 9 i utbyte mot en kontorsbiträdestjänst och *länsstyrelsen i Malmöhus län* om en kansliskrivartjänst i Ae 11 i utbyte mot en kontoristtjänst i Ae 9 och *länsstyrelsen i Västernorrlands län* föreslår inrättande av ytterligare en ny kanslibiträdestjänst i Ao 7.

Landskontoren

Envar av *länsstyrelserna i Östergötlands, Älvsborgs och Västernorrlands län* föreslår inrättande av en tjänst som förste länsassessor i Bo 1 å landskontoret. Framställningarna motiveras med att det visat sig nödvändigt med en avlastning av landskamrerarens alltmer ökade arbetsbörda. Den fortgående intensifieringen av taxeringskontrollen medför en successiv ökning av arbetet i prövningsnämnden. Landskamreraren saknar enligt länsstyrelsens mening under nuvarande förhållanden möjlighet att på ett tillfredsställande sätt leda både landskontorets och prövningsnämndens verksamhet. Med hänsyn till nödvändigheten av att lätta landskamrerarens arbetsbörda föreslår *länsstyrelsen i Örebro län* att tjänsten som länsassessor i Ao 27 å kameralsektionen omändras till förste länsassessorstjänst i Bo 1 med uppgift för innehavaren av tjänsten att även vara ställföreträdande landskamrerare. Vid bifall till förslaget anser länsstyrelsen möjligt att omfördela arbetsuppgifterna å kameralsektionen genom lämplig delegation. *Länsstyrelsen i Värmlands län* finner med hänsyn till ökningen av antalet mål i prövningsnämnden angeläget, att frågan om delegationsrätt i fråga om ordförandeskapet i prövningsnämnden utredes.

Till förstärkning av den kvalificerade personalen på kameralsektionen utom prövningsnämndens kansli har envar av *länsstyrelserna i Kalmar och Norrbottens län* hemställt om en tjänst som länsassessor i Ao 25 i utbyte mot tjänsten som förste länsnotarie i Ao 23. Sistnämnda länsstyrelse har härjämte föreslagit inrättande av en förste länsnotarietjänst i Ao 23 i utbyte mot tjänsten som förste länsnotarie i Ao 21. Av rekryteringsskäl hem-

ställer envar av *länsstyrelserna i Södermanlands, Kronobergs och Blekinge län*, att länsnotarietjänsten i reglerad befordringsgång utbytes mot en förste länsnotarietjänst i Ao 21. Behovet av en tjänst som länsassistent i Ao 21 å samma sektion understrykes av flera länsstyrelser. Envar av *länsstyrelserna i Stockholms, Malmöhus, Älvsborgs och Västmanlands län* föreslår därför, att en sådan tjänst inrättas i utbyte mot en förste landskanslisttjänst i Ao 19. I fråga om biträdespersonalen å samma sektion har i utbyte mot befintliga kontorsbiträdestjänster *länsstyrelsen i Blekinge län* hemställt om inrättande av en kanslibiträdestjänst i Ae 7 och *länsstyrelsen i Örebro län* av en sådan tjänst i Ao 7, varjämte *länsstyrelsen i Norrbottens län* föreslagit inrättande av en kontoristtjänst i Ao 9 i utbyte mot en kanslibiträdestjänst i Ao 7. *Länsstyrelserna i Blekinge och Örebro län* anser, att maskinbokföringen bör omhändertas av ett kanslibitråde, och *länsstyrelsen i Norrbottens län*, att diarieföringen bör ombesörjas av en kontorist.

Länsstyrelserna i Södermanlands och Örebro län anser, att prövningsnämndens kansli bör utbrytas ur kameralsektionen och bilda självständig sektion. I anslutning härtill föreslår envar av länsstyrelserna, att tjänsten som föreståndare för kansliet, länsassessorstjänsten i Ao 25, uppflyttas till sektionschefslönegraden Ao 27. Enligt länsstyrelsernas mening är en sådan löneställning även sakligt motiverad med hänsyn till de stora krav på kunskaper i skatteförfattningar m. m., som måste krävas av föreståndaren för kansliet. Uppflyttning av nämnda länsassessorstjänst i Ao 25 till Ao 27 föreslås jämväl av *länsstyrelsen i Kalmar län* under viss förutsättning. *Sistnämnda länsstyrelse* ävensom envar av *länsstyrelserna i Älvsborgs, Värmlands och Örebro län* hemställer om inrättande av en tjänst som förste länsnotarie i Ao 23 å kansliet, i Älvsborgs län i utbyte mot en sådan tjänst i Ao 21. *Länsstyrelsen i Kalmar län* finner erforderligt, att föreståndaren för kansliet erhåller en kvalificerad medhjälpare. *Länsstyrelserna i Örebro och Värmlands län* åberopar till stöd för sina framställningar organisationsnämndens i rapport den 30 december 1960 gjorda beräkningar och förslag till personalförstärkningar vid en ökning av antalet taxeringsintendentbesvär med minst 30 procent i förhållande till dåvarande antal. En sådan ökning torde för berörda länsstyrelsers del komma att uppnås före ingången av budgetåret 1963/64.

Envar av *länsstyrelserna i Södermanlands, Hallands, Kopparbergs och Norrbottens län* begär förstärkning av personalen på prövningsnämndens kansli med en tjänst som landskanslist i Ao 15. *Länsstyrelsen i Hallands län* åberopar dels sin motivering föregående år för denna tjänst, dels den ökning av antalet av prövningsnämnden avgjorda mål, som försiggått sedan personaluppsättningen å kansliet bestämdes, och betonar de svårigheter som nu föreligger att avsluta prövningsnämndsarbetet i laga tid. *Länsstyrelserna i Södermanlands, Kopparbergs och Norrbottens län* framhåller, att personalen alltsedan kansliet inrättades varit otillräcklig och att arbetsbördan alltför mycket ökar från år till år visat tendens att öka.

Med hänvisning till behovet av ytterligare kvalificerad biträdespersonal å provningsnämndskanslierna föreslår envar av *länsstyrelserna i Uppsala, Skaraborgs, Kopparbergs och Norrbottens län* att en tjänst som kontorist i Ao 9 inrättas, i Uppsala och Norrbottens län i utbyte mot en kanslibiträdestjänst i Ao 7, varjämte *länsstyrelsen i Västmanlands län* hemställer om en sådan tjänst i Ae 9 i utbyte mot en kanslibiträdestjänst i Ae 7. *Länsstyrelsen i Stockholms län* föreslår inrättande av två kanslibiträdestjänster i Ao 7 och *länsstyrelsen i Kristianstads län* en sådan tjänst i utbyte mot en kontorsbiträdestjänst.

Vad avser *taxeringssektionernas allmänna detaljer* har envar av *länsstyrelserna i Jönköpings, Malmöhus och Älvsborgs län* begärt en tjänst som biträdande taxeringsintendent i Ao 27, i Malmöhus län i utbyte mot en förste taxeringsinspektörstjänst i Ao 23. *Länsstyrelsen i Jönköpings län* erinrar om att länsstyrelsen sedan en tid haft medgivande att ha inrättad en extra tjänst som biträdande taxeringsintendent. Erfarenheten har enligt länsstyrelsens mening utvisat att behovet av en sådan tjänst är konstant. I likhet med tidigare år framhåller *länsstyrelsen i Malmöhus län* angelägenheten av att en ny tjänst som biträdande taxeringsintendent ställes till förfogande. Behovet av en sådan tjänst blir för varje år allt starkare accentuerat med hänsyn till den kontinuerliga ökning av arbetsuppgifterna, som sker i länet. *Länsstyrelsen i Älvsborgs län* konstaterar efter en granskning av personaluppsättningen vid taxeringssektionerna i riket, att de större länen — i vart fall Älvsborgs län — i fråga om tilldelning av högre tjänster inte står i rimlig proportion till de mindre länen. Inrättandet av ytterligare en biträdande taxeringsintendent i länet är enligt länsstyrelsens uppfattning ofrånkomligt, därest arbetsbalanser skall kunna undvikas. Under åberopande av arbetsökningen särskilt i fråga om intendentsbesvären till följd av den intensifierade taxeringskontrollen, har envar av *länsstyrelserna i Värmlands, Örebro och Kopparbergs län* hemställt om inrättande av en förste taxeringsinspektörstjänst i Ao 23 och envar av *länsstyrelserna i Kronobergs, Skaraborgs och Västerbottens län* om en sådan tjänst i Ao 21, i Västerbottens län i utbyte mot en länsnotariatstjänst i reglerad befordringsgång.

Till förstärkning av landskanslistpersonalen å samma detalj begär *länsstyrelsen i Uppsala län* en landskanslisttjänst i reglerad befordringsgång och *länsstyrelsen i Malmöhus län* en tjänst som förste landskanslist i Ao 19 och två tjänster som landskanslist i Ao 15.

Med hänsyn till behovet av ytterligare kvalificerad biträdespersonal å detaljen föreslår *länsstyrelsen i Värmlands län*, att den kontoristtjänst i Ao 9, som tilldelats detaljen, utbytes mot en kansliskrivartjänst i Ao 11, varjämte envar av *länsstyrelserna i Kopparbergs och Norrbottens län* föreslår, att en kanslibiträdestjänst i Ao 7 nyinrättas.

I fråga om personalen å *revisionsdetaljerna* påyrkar *länsstyrelsen i Stockholms län*, under hänvisning till vad länsstyrelsen i föregående års petita anförde i fråga om behovet av personal, nyinrättande av två revisorstjänster,

varav en i Ao 23 och en i Ao 21. Envar av *länsstyrelserna i Älvsborgs och Västernorrlands län* föreslår att å revisionsdetaljen inrättas en tjänst som förste landskanslist i Ao 19 och *länsstyrelsen i Västerbottens län* föreslår inrättande av en tjänst som landskanslist i reglerad befordringsgång. Till förstärkning av biträdespersonalen å samma detalj begär envar av *länsstyrelserna i Stockholms, Älvsborgs och Västernorrlands län* en tjänst som kanslibitråde i Ao 7 och *länsstyrelsen i Norrbottens län* en sådan tjänst i Ae 7.

Under hänvisning till att arbetet med den allmänna varuskatten visat sig avsevärt mera arbetskrävande än tidigare kunnat beräknas och med framhållande av angelägenheten av att *varuskattekontoren* tilldelas sådana personalresurser att arbetsuppgifterna effektivt kan fullgöras hemställer flertalet länsstyrelser om personalförstärkningar. Ett flertal länsstyrelser anser, att kontoret bör tillföras en förste landskanslist, som under biträdande taxeringsintendentens uppsikt bör svara för det kontinuerliga arbetet inom detaljen. Biträdande taxeringsintendenten skulle härigenom i ökad omfattning kunna ägna sig åt egentliga taxeringsintendentsärenden. Många länsstyrelser framhåller även att en utökning av varuskattekontrollen genom partiella taxeringsrevisioner är önskvärd och att sådana revisioner med fördel kan företagas av kvalificerad landskanslistpersonal.

Till förstärkning av landskanslistpersonalen å varuskattekontoren har vederbörande länsstyrelser föreslagit, att i ett vart av följande län inrättas en landskanslisttjänst i Ao 19, nämligen i *Södermanlands, Kronobergs, Blekinge, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Värmlands, Örebro, Västmanlands och Kopparbergs län*, i Kronobergs län i utbyte mot en landskanslisttjänst i Ao 15. Vidare föreslår *länsstyrelsen i Malmöhus län*, att en landskanslisttjänst i Ao 15 samt en sådan tjänst i reglerad befordringsgång inrättas i länet. Med hänvisning till behovet av ytterligare kvalificerad biträdespersonal å varuskattekontoren har begärts vissa högre biträdestjänster, i ettvart av *Skaraborgs, Värmlands och Kopparbergs län* en kontoristtjänst i Ae 9, i *Malmöhus, Älvsborgs, Västmanlands* samt *Norrbottens län* en kanslibiträdestjänst i Ae 7 och i *Stockholms län* två sådana tjänster, varjämte i *Örebro län* begärts en sådan tjänst i Ao 7.

Beträffande *taxeringsassistentorganisationen* har ett flertal länsstyrelser begärt utbyggnad av densamma genom inrättande av nya taxeringsassistent- och biträdestjänster.

Vad avser *uppbördssektionen* har till förstärkning av juristpersonalen *länsstyrelsen i Stockholms län* hemställt om inrättande av en länsnotarietjänst i reglerad befordringsgång. Härjämte föreslår *länsstyrelsen i Norrbottens län*, att personalen å sektionen förstärkes med en landskanslisttjänst i reglerad befordringsgång och två kanslibiträdestjänster i Ao 7.

Civilbefälhavaren i IV civilområdet hemställer om inrättande av en tjänst som byråsekreterare i Ag 21.

Departementschefen

Såsom framgår av vad länsstyrelserna anfört rörande personalbehovet fortsätter göromålen att öka inom såväl landskansliernas som landskontorens verksamhetsområden, vilket medfört att arbetsläget blivit alltmera svårbemästrat.

Vad avser landskanslierna har en betydande arbetsökning skett inom civilförsvarssektionerna i alla län, och ett flertal länsstyrelser har därför hemställt om inrättande bl. a. av nya ordinarie tjänster på dessa sektioner. Den nuvarande civilförsvarsorganisationen inom länsstyrelserna har varit gällande sedan den 1 juli 1960. Personaluppsättningarna grundar sig på statens organisationsnämnds beräkningar. Nämnden framräknade härvid personalbehovet med utgångspunkt i de premisser 1953 års civilförsvarsutredning och 1953 års utredning om civilförsvarsutbildning lämnat nämnden bl. a. beträffande planläggningens omfattning, antal inskrivna och utbildningens volym. Enligt min mening har alltför kort tid förflutit, sedan organisationen trädde i kraft, för att tillräckliga erfarenheter, som kan motivera inrättande av nya fasta tjänster, skall kunna föreligga. I första hand torde böra undersökas om alla möjligheter att rationalisera arbetet inom detta område tillvaratagits. Med hänsyn härtill och då en översyn av personalbehovet med anledning av framställda yrkanden bör göras, avser jag att snarast möjligt låta verkställa en organisationsundersökning av detta arbetsområde. I avbidan härpå är jag icke beredd att tillstyrka framställda förslag rörande personalökningar på annat sätt än att jag förordar, att medel för anställande av tillfällig personal beräknas med i runt tal 330 000 kr.

På grund av väsentliga svårigheter att med befintlig personal bemästra arbetsuppgifterna torde för landskansliernas del i övrigt vissa personalförstärkningar vara nödvändiga.

Jag föreslår därför, att å landskansliet i ett vart av Älvsborgs och Väster-norrlands län med placering på planeringssektionen inrättas en tjänst som länsassessor i Ae 25, i Västernorrlands län i utbyte mot tjänsten som länsnotarie i reglerad befordringsgång. Med hänsyn till behovet av utökning av den juridiskt utbildade arbetskraften i Östergötlands län biträder jag länsstyrelsens i länet förslag om inrättande av en länsnotarietjänst i reglerad befordringsgång med placering på planeringssektionen. På grund av arbetsförhållandena i Stockholms län föreslår jag, att vid länsstyrelsen, med placering på planeringssektionen, inrättas en tjänst som landskanslist i Ao 15 och en tjänst som kanslibitråde i Ae 7 samt med placering på allmänna sektionen en tjänst som landskanslist i reglerad befordringsgång och en tjänst som kontorist i Ae 9. Jag förordar även, att å landskansliet i ett vart av Uppsala, Kronobergs och Västerbottens län inrättas en tjänst som landskanslist i reglerad befordringsgång samt, med placering på planeringssektionen, i Malmöhus län en tjänst som kanslibitråde i Ae 7 och i Göteborgs och Bohus län en tjänst som kontorist i Ae 9.

Länsstyrelsens i Stockholms län framställning om bibehållande av medel under nästa budgetår till en extra förste länsnotarie i Ag 21 finner jag mig böra tillstyrka. Jag förordar jämväl länsstyrelsens i Östergötlands län förslag om inrättande av en extra ordinarie tjänst som civilförsvarsinspektör i Ae 21 för viss tjänsteman, som f. n. innehar tjänst i Ag 21.

Behov av statistiskt-ekonomiskt-geografiskt utbildad personal på länsplanet för planeringsverksamhet har sedan länge funnits på länsstyrelserna. Med början år 1958 (se 1958 års statsverksproposition, XI ht, s. 372 f.) har å länsstyrelserna bedrivits en försöksverksamhet på detta område, vilken nu med några få undantag omfattar alla län. Den för verksamheten anställda arbetskraften, de s. k. länsutredarna, har hittills varit arvodesavlönad. Jag finner nu lämpligt att för sådana befattningshavare inrättas extra tjänster i högst Ag 25 med tjänstebenenämning byrådirektör, förste länsaktuarie eller länsaktuarie. Tjänsterna bör tillsättas och lönegradsplaceras av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall.

Vad avser landskontoren har på många håll konstaterats en betydande ökning av göromålen på provningsnämndernas kanslier och taxeringssektionernas allmänna detaljer till följd av den av 1961 års riksdag beslutade utbyggnaden av taxeringsväsendet. Vissa arbetskraftsförstärkningar torde med anledning härav vara oundgängligen erforderliga. Jag föreslår sålunda, att en tjänst som biträdande taxeringsintendent i Ao 27 inrättas å landskontoret i Jönköpings län samt att en tjänst som förste taxeringsinspektör inrättas i ett vart av Kopparbergs och Kronobergs län, i Kopparbergs län i lönegraden Ao 23 och i Kronobergs län i Ao 21. Jag förordar även, att å landskontoret med placering på provningsnämndens kansli i ett vart av Värmlands och Örebro län inrättas en tjänst som förste länsnotarie i Ao 21. Å landskontoret i ett vart av Malmöhus län — med placering å taxeringssektionens allmänna detalj — och i Norrbottens län — med placering å uppboråssektionen — torde vidare böra inrättas en tjänst som landskanslist i reglerad befordringsgång. Jag anser mig även böra tillstyrka länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län framställning om inrättande av en taxeringsassistenttjänst i Ao 17 vid sjömansskattekontoret i länet och länsstyrelsens i Jönköpings län yrkande om bibehållande under nästa budgetår av en tjänst som extra förste taxeringsinspektör i Ag 23. För att förstärka den kvalificerade arbetskraften å revisionsdetaljen i Stockholms län föreslår jag, att en tjänst som förste taxeringsrevisor i Ao 23 inrättas i länet.

Till följd av 1961 års riksdags principbeslut ifråga om utbyggnaden av revisionsdetaljerna föreslår jag, dels att en tjänst som förste landskanslist i Ao 19 inrättas i ett vart av Stockholms, Östergötlands, Jönköpings, Kristianstads, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Gävleborgs och Västernorrlands län, dels att en tjänst som landskanslist i reglerad befordringsgång inrättas i vart och ett av Södermanlands, Hallands, Älvsborgs, Skaraborgs, Örebro, Västmanlands, Västerbottens och Norrbottens län samt två

sådana tjänster i Göteborgs och Bohus län, dels ock att en tjänst som kanslibitråde i Ao 7 inrättas i vart och ett av följande län, nämligen Stockholms, Östergötlands, Jönköpings, Kristianstads, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Gävleborgs och Västernorrlands län, i Kristianstads län i utbyte mot en tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång.

Från vissa länsstyrelser har viss tveksamhet anmälts mot en fortsatt utbyggnad av taxeringsassistentorganisationen under nästa budgetår aningen med hänsyn till rådande brist på rutinerad personal eller på grund av lokalsvårigheter, medan andra länsstyrelser ansett en fortsatt mindre utbyggnad nu möjlig. Då jag finner angeläget, att organisationen utbygges så snabbt som möjligt, förordar jag, att fr. o. m. nästa budgetår inrättas 25 taxeringsassistenttjänster i Ao 19 eller Ao 17 ävensom erforderliga biträdestjänster i Ao 9, Ao 7 och Af 2—Ae 5. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t dels att besluta om lönegradsplaceringen av ifrågavarande tjänster i enlighet med de grunder 1961 års riksdag i princip godtagit, dels ock bestämma var dessa tjänster skall placeras.

Med anledning av länsstyrelsernas yrkanden om förstärkning av varuskattekontorens personal vill jag erinra om att en undersökning angående kontorens personalbehov påbörjats under föregående år. Länsstyrelsernas framställningar visar emellertid, att ett stort behov av en omedelbar förstärkning föreligger. Utan att avvakta undersökningens resultat anser jag mig därför för detta ändamål böra tillstyrka en ökning av medelsanvisningen för tillfällig personal med 620 000 kr. för nästa budgetår. Medlen torde i första hand böra användas för anställning av kvalificerad landskanslist- och biträdespersonal.

Till följd av arbetsökningen i övrigt inom länsstyrelsernas olika sektioner torde vara erforderligt att i vissa fall nya icke-ordinarie tjänster i lägre biträdesgrad upptages på personalplanen ävensom att ytterligare extra personal anställas. Jag föreslår för nämnda ändamål en ytterligare uppräkning av anslaget med 200 000 kr. I beloppet ingår i runt tal 50 000 kr. till nödvändig förstärkning av den för landskansliet och landskontoret gemensamma personalen på grund av vissa lokalbyten. Länsstyrelsens i Stockholms län yrkande om överflyttning från statens jordbruksnämnds personalstat av en telefonisttjänst i Ao 5 till länsstyrelsernas personalstat anser jag mig i detta sammanhang böra tillstyrka.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag medel för uppflyttning av följande tjänster, nämligen i Stockholms län å landskansliet en tjänst som kontorist i Ao 9 hos landsfogden till kansliskrivare i Ao 11 och en tjänst som kanslibitråde i Ae 7 för telefonväxeln till kontorist i Ae 9 samt i ett vart av Uppsala och Västmanlands län en tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång å planeringssektionen till kanslibitråde i Ao 7.

I enlighet med länsstyrelsernas förslag bör enligt grunderna för den reglerade befordringsgången antalet ordinarie kontorsbiträdestjänster minskas med 15 till 430 och antalet ordinarie telefonisttjänster oförändrat upptagas med 34.

Övriga framställda yrkanden är jag icke beredd att tillstyrka.

I förteckningen över tjänstemän å övergångsstat torde på grund av avgång böra uteslutas två taxeringsinspektörstjänster i Ao 19 och en förste landskanslisttjänst i Ao 19 samt på grund av beslut i samband med genomförandet av vid 1962 års riksdag beslutade löneregleringar böra upptagas två förste länsnotarietjänster i Ao 23 och en landskanslisttjänst i Ao 15.

Fr. o. m. den 1 juli 1959 har arvode åt landshövding, som förordnats att vara civilbefälhavare, utgått med 3 000 kr. för år räknat. Jag förordar med hänsyn till uppdragets krävande natur, att arvodet fr. o. m. den 1 juli 1963 bestämmes till 6 000 kr. för år räknat och beräknar därför under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, en ökad medelsanvisning med 15 000 kr.

Totalt påkallar de av mig framlagda förslagen en ökning av medelsanvisningen med 3 016 000 kr. Härtill kommer automatiska utgiftsökningar för löneregleringar m. m. med 11 569 000 kr.

I enlighet med det anförda torde anslaget böra uppföras med (85 115 000 + 14 585 000) 99 700 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för länsstyrelserna, vilka erfordras i anledning av de av mig framlagda förslagen;

b) godkänna följande avlöningsstat för länsstyrelserna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till landshövdingarna, <i>förslagsvis</i>	1 185 000
2. Avlöningar till övriga tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	40 000 000
3. Tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	300 000
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	
a) Ersättning till sakkunniga för biträde med utredningar m. m., <i>förslagsvis</i>	90 000
b) Ersättning till militärassistenter, <i>förslagsvis</i>	250 000
c) Ersättning till civilförsvarschefer, <i>förslagsvis</i>	200 000

d) Ersättning till vägtrafikombud, förslagsvis	145 000	
e) Arvode till civilbefälhavare, för- slagsvis	30 000	
f) Arvode till organisationsföredra- gande, förslagsvis	29 000	744 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis		27 200 000
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie tjänste- män (representationsbidrag till landshöv- dingarna), förslagsvis		558 000
7. Rörligt tillägg, förslagsvis		28 430 000
8. Kompensation för höjda folkpensionsavgif- ter, förslagsvis		1 333 000
		Summa kr. 99 750 000;

Särskilda uppbördsmedel:

Ersättning från allmänna pensionsfonden	50 000
	Nettoutgift kr. 99 700 000;

c) till *Länsstyrelserna*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 99 700 000 kr.

[9] 4. *Länsstyrelserna*: *Sjukvård m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	202 000	210 754
1962/63	200 000	
1963/64 (förslag)	220 000	

Yrkanden

Länsstyrelserna har beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 229 900 kr.

Departementschefen

Med hänsyn till medelsåtgången under sistförflutna budgetår förordar jag, att anslaget uppräknas med 20 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna*: *Sjukvård m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 220 000 kr.

[10] 5. Länsstyrelserna: Reseersättningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	2 900 000	2 517 802
1962/63	3 000 000	
1963/64 (förslag)	3 000 000	

De sammanlagda utgifterna för nästa budgetår har av *länsstyrelserna* beräknats till 2 112 000 kr. Härtill kommer flyttningersättningar och tjänstgöringstraktamenten m. m., beräknade till cirka 950 000 kr.

Departementschefen

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Reseersättningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kr.

[11] 6. Länsstyrelserna: Expenser

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	9 877 000	9 899 855
1962/63	11 196 000	
1963/64 (förslag)	12 586 000	

Yrkanden

1. Enligt *länsstyrelsernas* yrkanden bör medelsbehovet för länsstyrelsernas del beräknas till 11 569 500 kr.

	Utgifter		Anslag	Förslag	Ökning
	1960/61	1961/62	1962/63		
a) Bränsle, lyse, vatten	1 116 056	1 213 629	1 200 000	1 377 000	177 000
b) Övriga expenser för eget behov	6 347 398	7 205 605	8 705 000	9 691 000	986 000
c) Övriga expenser för annat än eget behov	382 264	447 735	400 000	501 500	101 500

I beloppet för expenser för eget behov ingår bl. a. engångsutgifter dels för ny telefonväxel i Göteborgs och Bohus län och dels för inventarieanskaffningar och övriga kostnader i samband med förhyrning av nya lokaler eller för upprustning av inventariebeståndet i befintliga lokaler i Uppsala, Göteborgs och Bohus, Värmlands och Kopparbergs län med tillsammans omkring 1 350 000 kr. I beloppet ingår även kostnader för utbyte av tjänstebilar i åtta län.

2. *Byggnadsstyrelsen* beräknar medelsbehovet för vissa inventarieanskaffningar och för möbler och textilier i landshövdingeresidensen till sammanlagt 160 000 kr.

3. *Länsstyrelsernas utbildningsnämnd* hemställer, att för nästa budgetår måtte anvisas 208 400 kr. till kurser för utbildning av landskanslister, 8 000 kr. till arvoden åt nämndens ledamöter, 3 000 kr. till studiekonferenser för landsstatstjänstemän, 5 000 kr. till utbildningskurser för biträdespersonal vid länsstyrelserna samt å landsfiskals- och häradsskrivarkontor, 199 500 kr. till kurser för utbildning av exekutionsbiträdespersonal och 90 000 kr. till utbildningskurser för taxeringsbiträden, tillsammans 513 900 kr.

4. *Länsstyrelsernas antagningsnämnd* beräknar anslagsbehovet för sin verksamhet till 10 800 kr.

5. *Nämnden för samhällsplanering* yrkar att för nästa budgetår till bestriktande av kostnaderna för nämndens verksamhet anvisas 50 000 kr.

6. *Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar* föreslår, att för sammanträden och konferenser med personal tillhörande länsstyrelsernas sektioner för psykologiskt försvar anslås oförändrat belopp, 5 000 kr.

Motiv

3. *Länsstyrelsernas utbildningsnämnd*. Vad avser utbildningsnämndens ordinarie kursverksamhet anför nämnden i huvudsak följande. I samband med avgivande av yttrande över taxeringskontrollutredningens betänkande om förbättrad taxeringskontroll har utbildningsnämnden framlagt förslag till ny utbildningsplan för utbildning av landskanslister m. fl. att gälla fr. o. m. den 1 juli 1961 t. o. m. den 31 december 1966. Nämda utbildningsplan redovisades i prop. 1961:100 med förslag om förbättrad taxeringskontroll. Departementschefen tillstyrkte i propositionen, att kursverksamheten genomfördes enligt nämndens förslag, vilket sedermera godtogs av riksdagen. Nämndens förslag överensstämmer med den sålunda godkända utbildningsplanen. — Enligt utbildningsplanen skall under budgetåret 1963/64 anordnas tre gemensamma allmänna kursdelar samt tre speciella delar för landskanslister å landskontor och en för landskanslister å landskansli. Utav de gemensamma allmänna kursdelarna skall en anordnas hösten 1963 och två under våren 1964. De tre speciella kursdelarna för landskanslister å landskontor skall samtliga anordnas under hösten 1963 och den speciella delen för landskanslister å landskansli under våren 1964. Vidare föreslår nämnden, att en fortbildningskurs i ämnet revisionsteknik anordnas under budgetåret 1963/64.

Nämnden beräknar kostnaden för varje allmän del till 25 100 kr., för varje speciell del för landskontor till 32 000 kr. och för den speciella delen för landskansli till 32 600 kr. Kostnaden för fortbildningskurser i revisions-teknik beräknas till 4 500 kr. Den sammanlagda kostnaden för kursverksamheten utgör enligt nämndens förslag 208 400 kr. Vid denna beräkning har nämnden utgått från ett lärararvode av 60 kr. per lektion, vilket innebär

en höjning av arvudet per lektion med 20 kr. Förslaget medför beträffande hela kursverksamheten för budgetåret 1963/64, jämfört med nu utgående arvoden, en kostnadsökning om 38 300 kr.

Kostnaderna för arvoden till nämndens ledamöter har med hänsyn till medelsåtgången under sistförflutna budgetår uppräknats med 3 000 kr.

Beträffande äskandet rörande medel till särskilda utbildningskurser för exekutionsbiträdespersonal hänvisar utbildningsnämnden till sin till Kungl. Maj:t den 29 juni 1962 avgivna skrivelse med förslag till planering av denna kursverksamhet.

Enligt förslaget bör en kursverksamhet för exekutionsbiträdespersonal anordnas länsvis i ungefär samma omfattning som i Stockholm gällt vid den utbildningsverksamhet av skatteassistenter Stockholms stads indrivningsverk bedrivit. Nämnden föreslår en kursplan som omfattar ungefär 60 lektionstimmar i ämnena samhällslära, skatteförfattningar, bokföring, uppborädsförordningen, civilrätt, utsökningsrätt, indrivning och redovisning av restförda skatter och böter m. m. enligt grunder, som närmare utvecklas i nämndens skrivelse. Hinder bör icke möta att två eller flera länsstyrelser anordnar för länen gemensamma kurser. Undervisningen föreslås äga rum två dagar i följd per vecka. Under förutsättning att undervisning sker fem timmar per dag kommer kursen att pågå sammanlagt sex veckor och synes lämpligen böra förläggas till tiden mars—maj. Elevantalet i varje kurs bör hållas mellan 20 och 25. Den kursverksamhet som föreslagits förutsätter, att vederbörande länsstyrelse aktivt tar ledningen för verksamhetens igångsättande och tillser, att verksamheten anordnas på det med hänsyn till förhållandena i länet mest ändamålsenliga sättet. Såsom kursledare bör utses en av länsstyrelsens egna befattningshavare eller ock en därtill lämpad högre tjänsteman inom exekutionsväsendet. Efter kursens avslutande bör kursledaren ha att till länsstyrelsen ingiva en redogörelse över verksamheten med angivande av erfarenheterna av densamma. Avskrift av redogörelsen bör av länsstyrelsen insändas till utbildningsnämnden och riksrevisionsverket.

Till kursledaren bör enligt nämndens förslag utgå arvode med 500 kr. per kurs. Jämväl lärarna bör arvoderas. Som skäligen timarvoden föreslås 30 kr. Kostnaderna för arvoden till lärare kan sålunda beräknas till 1 800 kr. per kurs. Expenskostnadernas storlek är beroende på i vilken omfattning eleverna skall tilldelas fria läroböcker. Nämnden beräknar dessa kostnader till högst 1 000 kr. per kurs. Sammanlagda kostnaderna för en kurs med omkring 25 elever beräknas sålunda till 3 300 kr.

Utbildningsnämnden förutsätter, att eleverna skall bibehållas vid sina avlöningsförmåner under de dagar, som åtgår för beivrande av utbildningskurserna och att särskilda vikarier icke skall behöva förordnas till kursdeltagarna under nämnda dagar. Kursdeltagarna bör enligt nämndens mening av statsmedel erhålla ersättning för uppkommande rese- och trak-

tamentskostnader enligt bestämmelserna i allmänna resereglementet. Nämnden beräknar kostnaderna härför till uppskattningsvis 10 000 kr. per kurs.

De totala kostnaderna för hållande av en utbildningskurs beräknas sålunda till 13 300 kr. Nämnden beräknar, att 15 dylika kurser kommer att anordnas under budgetåret 1963/64 för en sammanlagd kostnad av 199 500 kr.

Vad angår utbildningsnämndens äskande ifråga om medel för utbildningskurser för taxeringsbiträden uttalar nämnden, att den under år 1962 planerade utbildningen av taxeringsbiträden bör igångsättas i full utsträckning på länsstyrelserna.

Utbildningen är planerad att omfatta totalt 90 undervisningstimmar i ämnen bokföring, granskningsteknik och taxering. Varje kurs avses omfatta 20 elever. Till lärarna föreslås utgå arvode med 30 kr. per timme och till kursledaren föreslås utgå arvode med 500 kr. per kurs. Kostnaderna för facklitteratur beräknar nämnden till 25 kr. per elev. Kostnaderna för lokalhyra och föreläsare — i samband med att kursledarna sammankallas till genomgång av kurserna och kursmaterialet — samt kostnaderna för upprättande av granskningsexempel beräknar nämnden till sammanlagt 1 200 kr.

Med utgångspunkt i det sagda kan arvoden till kursledare beräknas till (24×500) 12 000 kr., arvoden till lärare till $(30 \times 90 \times 24)$ 64 800 kr. samt kostnader för facklitteratur till $(20 \times 25 \times 24)$ 12 000 kr. Sammanlagda medelsbehovet för dessa kurser under budgetåret 1963/64 bör sålunda beräknas till $(1\,200 + 12\,000 + 64\,800 + 12\,000)$ 90 000 kr.

Yttranden

3. Över utbildningsnämndens förslag till kursverksamhet för exekutionsbiträdespersonal har efter remiss yttranden avgivits av riksrevisionsverket, polisväsendets organisationsnämnd, 1962 års polisutbildningskommitté, polisberedningen, överståthållarämbetet, samtliga länsstyrelser, svenska stadsförbundet, svenska landskommunernas förbund, föreningarna Sveriges landsfiskaler och Sveriges stadsfogdar samt svenska exekutionsmännens riksförbund.

Vid länsstyrelsernas remissvar har fogats yttranden från bl. a. vissa landsfogdar, landsfiskaler, stadsfogdar och länsavdelningar av föreningen Sveriges landsfiskaler.

Samtliga remissorgan är ense om att det föreligger ett stort behov av utbildning av exekutionsbiträdespersonal. Flertalet remissorgan anser även, att detta behov i huvudsak kommer att bli väl tillgodosett genom undervisning i enlighet med det föreliggande förslaget. Praktiskt taget samtliga myndigheter, som uttalat sig i frågan, ansluter sig helt till utbildningsnämndens mening att utbildningsverksamheten bör igångsättas så snart som möjligt. Riksrevisionsverket framhåller sålunda betydelsen av att utbildningen igång-

sättes i så god tid att ett förstatligande av exekutionsväsendet underlättas. *Polisberedningen* anser, att kursverksamheten bör igångsättas helst redan under innevarande budgetår och bedrivs i sådan takt, att all den personal som nu biträder utmätningsmännen kan beredas tillfälle att genomgå kurs av här avsett slag före omorganisationen av exekutionsväsendet. — Beträffande verksamhetens uppläggning har nämndens förslag i vissa avseenden utsatts för kritik. Några remissmyndigheter förordar i stället för en regional verksamhet under länsstyrelsens överinseende en centralt för hela riket anordnad utbildning eller en utbildning förlagd till statens polisskola och dess avdelningsskolor. Som skäl härför åberopas bl. a. att landsstatstjänstemännen på grund av stor arbetsbelastning och i avsaknad av pedagogisk utbildning saknar förmåga att fungera som lärare, medan en centralt anordnad undervisning kan omhänderhas av erfarna lärare och bedrivs på ett enhetligt sätt. Ett flertal remissorgan anser, att kursverksamheten regelmässigt bör omfatta två eller flera län gemensamt. Genom att sammanföra deltagare från flera län till gemensamma kurser kan tillgänglig lärarpersonal bättre utnyttjas och en enhetligare utbildning åstadkommas. Åtskilliga remissinstanser — därav majoriteten av remissorganen i Norrland — önskar en mera koncentrerad undervisning. I fråga om den föreslagna kursplanen har olika uppfattningar redovisats.

Departementschefen

Länsstyrelsernas del av anslaget är för innevarande budgetår beräknad till 10 305 000 kr., varav 1 200 000 kr. för bränsle, lyse och vatten, 8 705 000 kr. för övriga expenser för eget behov och 400 000 kr. för expenser för annat än eget behov. I beloppet till övriga expenser ingår cirka 1 500 000 kr. för vissa engångsutgifter, därav omkring 500 000 kr. för nya telefonväxlar och omkring 1 000 000 kr. för inventarier och flyttningskostnader med anledning av nya förhyrningar av tjänstelokaler i vissa län.

För nästa budgetår torde posten till bränsle, lyse och vatten med hänsyn till vissa kostnadsstegringar och utökade lokalutrymmen böra uppräknas med 100 000 kr. till 1 300 000 kr. Till övriga expenser för eget behov beräknar jag 9 625 000 (+ 920 000) kr. Jämväl under denna post kan beräknas att utgifterna kommer att stiga på grund av vissa kostnadsökningar, bl. a. höjning av städningslönerna. I beloppet ingår engångsutgifter med cirka 500 000 kr. för nya telefonväxlar i Göteborgs och Bohus samt Norrbottens län. Härjämte har preliminärt beräknats 1 300 000 kr. avseende kostnader i samband med förhyrning av nya lokaler m. m. i Uppsala, Göteborgs och Bohus, Värmlands, Kopparbergs och Norrbottens län. Vid beräkningen har även hänsyn tagits till vissa förväntade merutgifter med anledning av den fortsatta utbyggnaden av taxeringsväsendet. Jag beräknar härvid engångsutgifter för nyinrättade taxeringsassistenttjänster under förevarande anslag, även om vissa av tjänsterna placeras vid assistentgrupper lokalt anknutna

till lokala skattemyndigheter. I posten ingår vidare medel för utbyte av tjänstebilar i fem län. Till expenser för annat än eget behov upptager jag med hänsyn till medelsåtgången under sistförflutet budgetår 450 000 (+ 50 000) kr. Länsstyrelsernas del av anslaget bör alltså bestämmas till (1 300 000 + 9 625 000 + 450 000) 11 375 000 (+ 1 070 000) kr.

Till anskaffande av s. k. fönsterkuvert för försändande till skattskyldiga av debetsedlar samt tryckning genom postverkets försorg av anställningskort, uppbördskort och debetsedlar beräknar jag oförändrat 555 000 kr.

Till bestridande av de kostnader, för vilka byggnadsstyrelsen beräknat medel, upptager jag 160 000 (— 40 000) kr.

Länsstyrelsernas utbildningsnämnds förslag till kursverksamhet för landskanslister kan jag biträda. Mot nämndens medelsberäkning har jag ingen annan erinran än att jag tillstyrker en uppräknig av lärararvodet med allenast 10 kr. per lektion. Med hänsyn härtill beräknar jag kostnaderna för denna del av utbildningsnämndens verksamhet till 189 300 (+ 30 100) kr. Till bestridande av kostnaderna för arvoden till nämndens ledamöter upptager jag i enlighet med nämndens förslag 8 000 (+ 3 000) kr. och för studiekonferenser och utbildningskurser för biträdespersonal vid länsstyrelserna samt å landsfiskals- och häradsskrivarkontor oförändrat 3 000 kr. resp. 5 000 kr. Jag förordar jämväl att försöksvis i länen särskilda utbildningskurser för exekutionsbiträdespersonal anordnas i enlighet med de riktlinjer utbildningsnämnden skisserat. Med hänsyn till utbildningsbehovet är angeläget, att kursverksamheten snarast möjligt igångsättes. Kurserna bör anordnas på det med hänsyn till förhållandena i länen mest ändamålsenliga sättet. Sålunda bör hinder icke möta att anordna en mer koncentrerad undervisning än nämnden föreslagit och vidare synes regelmässigt länsstyrelserna böra undersöka möjligheterna att anordna för flera län gemensamma kurser. I förekommande fall bör jämväl lärarna erhålla ersättning av statsmedel för rese- och traktamentskostnader. Jag förordar, att arvode till lärarna bestämmas efter 40 kr. per lektion och beräknar totala kostnaderna för denna kursverksamhet till 215 000 (+ 215 000) kr.

Jag anser det angeläget, att den tidigare av föredragande departementschefen i propositionen 1961: 100 (s. 174) förordade vidareutbildningen för biträdespersonalen inom taxeringsväsendet snarast igångsättes. Till bestridande av kostnaderna för sådan utbildning under nästa budgetår beräknar jag 90 000 (+ 90 000) kr. För ifrågavarande ändamål bör sålunda totalt beräknas (189 300 + 8 000 + 3 000 + 5 000 + 215 000 + 90 000) 510 300 (+ 338 100) kr.

Medelsbehovet för länsstyrelsernas antagningsnämnds verksamhet torde böra beräknas till 10 700 (— 3 100) kr.

Samhällsplaneringsnämndens verksamhet torde under nästa budgetår öka i omfattning. Jag beräknar i enlighet med nämndens förslag kostnaderna för verksamheten till 50 000 kr., vilket medför en ökad medelsan-

42 *Statsverkspropositionen år 1963: Bil. 13: Inrikesdepartementet*

visning med 25 000 kr. under förevarande anslag. För sammanträden och kurser med personal, som utsetts att tillhöra länsstyrelsens sektioner för psykologiskt försvar, beräknar jag oförändrat belopp, 5 000 kr.

I enlighet med det anförda torde anslaget bära uppföras med (11 196 000 + 1 390 000) 12 586 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Expenser* för budgetåret 1963/64
anvisa ett förslagsanslag av 12 586 000 kr.

[12] 7. *Länsstyrelserna: Publikationstryck*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	250 000	246 841
1962/63	250 000	
1963/64 (förslag)	260 000	

Länsstyrelserna har beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 274 500 kr.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget uppräknas med 10 000 kr., och hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Publikationstryck* för budgetåret
1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 260 000 kr.

[13] 8. *Landsfogdarna m. fl.: Avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	2 830 000	2 475 706
1962/63	2 927 000	
1963/64 (förslag)	3 605 000	

Yrkanden

1. *Länsstyrelsernas* anslagsäskanden upptager för den under länsstyrelserna sorterande personalen ett belopp av i runt tal 2 425 000 kr.

2. *Riksåklagarämbetet* äskar ett belopp av 700 000 kr. jämte rörligt tillägg för avlöningar till den ämbetet underställda åklagaraspirantorganisationen samt föreslår vidare inrättande av en tjänst såsom fast placerad landsfogdeassistent i Ae 25 i varterdera Södermanlands och Gävleborgs län.

Motiv

1. *Länsstyrelsen i Uppsala län* hemställer om inrättande av en tjänst som landsfogdeassistent i Ae 25.

I en år 1958 framlagd promemoria angående behovet av kvalificerad biträdeshjälp åt landsfogdarna i vissa län har föreslagits att en ambulerande landsfogdeassistent skulle stationeras i länet med möjlighet till tjänstgöring även inom Gävleborgs län. Det oaktat har en assistent placerats i sistnämnda län utan att vid något tillfälle ha biträtt landsfogden i Uppsala län. Vid tiden för nämnda utredning förelåg ingen föredragningskyldighet för landsfogden hos länsstyrelsen av polisväsendet samt allmän ordning och säkerhet berörande ärenden. Sådan skyldighet föreligger numera i viss utsträckning, vartill kommer att arbetsbördan även i övrigt väsentligt ökats under de senaste åren.

Länsstyrelsen i Södermanlands län föreslår i likhet med föregående år, att landsfogdetjänsten placeras i Bo 3. Vidare framhåller länsstyrelsen ånyo bestämt nödvändigheten av att en fast landsfogdeassistenttjänst i Ae 25 inrättas i länet.

Envar av *länsstyrelserna i Kalmar, Kristianstads, Älvsborgs och Skaraborgs län* yrkar, att tjänsten som fast landsfogdeassistent i länet omvandlas till biträdande landsfogdetjänst. *Länsstyrelsen i Kalmar län* framhåller, att landsfogdens arbetsbörda är i ständigt stigande och att erfarenheten visar, att den ordinarie landsfogdens arbetstid i stor utsträckning måste ägnas åt länspolischefsgöromål. Landsfogdeassistenten bör erhålla en tjänsteställning som överensstämmer med hans faktiska arbetsuppgifter. *Länsstyrelsen i Kristianstads län* erinrar om att av de sex län, i vilka biträdande landsfogdetjänst finnes inrättad och där landsfogden icke biträdes jämväl av fast landsfogdeassistent, endast Gävleborgs och Värmlands län kan uppvisa högre antal statsåklagarärenden än Kristianstads län. *Länsstyrelsen i Älvsborgs län* anför att länet sedan 1 januari 1956 haft fast landsfogdeassistent. Sedan dess har arbetsbördan i länet i hög grad ökat. Landsfogdens verksamhet som länspolischef har blivit alltmer betydande sedan bl. a. två statspolisavdelningar förlagts till länet. Bortsett från Göteborgs och Bohus län, där Göteborgs stad är helt undantagen från landsfogdens arbetsområde, har endast Stockholms och Malmöhus län större invånarantal än Älvsborgs län. I fråga om antalet brott ligger Älvsborgs län framför flera län som har biträdande landsfogde. *Länsstyrelsen i Skaraborgs län* åberopar landsfogdens stigande arbetsbörda och finner det vara nödvändigt, för ernående av en effektiv och med gällande instruktioner överensstämmande arbetsfördelning, att landsfogdeassistenttjänsten omändras till biträdande landsfogdeassistenttjänst.

2) Utbyggandet av åklagarorganisationen pågår allttjämt. Inom stadsfiskalsorganisationen beräknas under tiden fram till utgången av budgetåret 1963/64 fyra tjänster bliva att besätta på grund av organisationens utbyggnad och fyra på grund av innehavarnas pensionsavgång. Vidare skall fyra vakanta tjänster återbesättas. Därjämte erfordras ytterligare ett antal landsfogdeassistenter för tjänstgöring såsom vikarier för stadsfiskalerna.

Denna förstärknings- och vikariatsorganisation bör så snart tillräckligt antal åklagaraspiranter finnes att tillgå omfatta 25 landsfogdeassistenter. Stadsfiskalsorganisationen skulle alltså behöva förstärkas med 37 befattningshavare.

Vad angår landsfogdeorganisationen beräknas fem befattningshavare åtgå för att besätta nya eller ledigblivande tjänster. Härjämte föreligger, oaktat landsfogdeorganisationen numera omfattar — förutom landsfogdarna — en extra ordinarie och tio biträdande landsfogdar samt 14 fasta landsfogdeassistenter, alltjämt behov av ytterligare assistenthjälp i länen. Ämbetet anser det för arbetets behöriga gång inom landsfogdeorganisationen alltjämt erforderligt, att det av utredningsmännen rörande frågan om behovet av kvalificerad biträdeshjälp åt landsfogdarna i vissa län framlagda förslaget om inrättande av en tjänst såsom fast placerad landsfogdeassistent i Södermanlands län genomföres fr. o. m. nästa budgetår. Vidare föreligger enligt ämbetets bestämda mening stadigvarande behov av fast assistenttjänst i Gävleborgs län. Beträffande sistnämnda län föreslog nyssnämnda sakkunniga, att behovet av assistenthjälp i länet skulle tillgodoses genom att en ambulerande landsfogdeassistent stationerades i Uppsala län med uppgift att jämväl biträda landsfogden i Gävleborgs län. På grund av den stegring av landsfogdens i Gävleborgs län arbetsbörda, som sedan inträtt, framstår det numera som klart, att arbetsbördan icke kan tillfredsställande bemästras av landsfogden och biträdande landsfogden. Då ett stadigvarande behov av fast assistent föreligger, bör en tjänst som fast placerad landsfogdeassistent inrättas. Trots det avsevärda behovet av vikarier och arbetsbiträde, som föreligger inom landsfogdeorganisationen anser sig ämbetet för budgetåret 1963/64 icke böra föreslå någon ökning av antalet ambulerande landsfogdeassistenter, f. n. elva befattningshavare. Inom landsfogdeorganisationen skulle alltså i en nära framtid behövas 18 befattningshavare.

Förutom det personalbehov som sålunda föreligger inom stadsfiskals- och landsfogdeorganisationerna erfordras för tjänstgöring hos statspolisintendenten och för särskilda utredningsuppdrag fem landsfogdeassistenter.

Enligt dessa beräkningar skulle 60 befattningshavare erfordras inom den närmaste framtiden. För tillgodoseende av detta personalbehov finns att tillgå 48 nu i tjänst varande aspiranter och assistenter, som icke innehar fast tjänst inom åklagarväsendet. Tillgänglig personal förslår alltså icke att täcka personalbehovet under budgetåret 1963/64 inom den utbyggda organisationen. För att tillgodose det ytterligare personalbehov, som uppkommer genom åklagares pensionsavgång under tiden närmast efter den 1 juli 1964 eller åklagaraspiranters avgång från banan m. m., bör tio aspiranter anställas under ettvarit av budgetåren 1962/63 och 1963/64.

Av de 48 aspiranter och ambulerande landsfogdeassistenter, som nu tjänstgör inom aspirantorganisationen, beräknas ett 20-tal befattningshavare ha tagits i anspråk för tjänster inom åklagar- och polisväsendet före ingången

av budgetåret 1963/64. Elva beräknas komma att tjänstgöra inom landsfogdeorganisationen såsom ambulerande assistenter, fem fullgöra sådan tjänstgöring, för vilken ersättning utgår av andra statliga anslag än nu ifrågavarande, och övriga tolv erfordras för tjänstgöring inom stadsfiskalsorganisationen. Endast elva befattningshavare tillhörande aspirantorganisationen skulle alltså avlönas av statsmedel under budgetåret 1963/64. Emellertid har ämbetet till följd av den alltmera ökande arbetsbelastningen för åklagarna i städerna nödgats att i icke obetydlig utsträckning anlita icke färdigutbildade aspiranter och assistenter för åklagartjänstgöring i städerna. I den mån omständigheterna medgiver bör dessa icke färdigutbildade aspiranter och assistenter fullgöra sin utbildning. Särskilt angeläget är att ett så stort antal som möjligt av de äldre åklagaraspiranterna beredes tillfälle att under nästa budgetår genomgå den praktiska och teoretiska polisutbildningen. Ämbetet räknar med att under budgetåret 1963/64 ett 10-tal aspiranter och assistenter bör undergå utbildning. Under utbildningstiden åtnjuter de lön av statsmedel.

Medelsbehovet till grundlöner för aspirantorganisationen utgör enligt ämbetets beräkningar, för 11 ambulerande assistenter 205 416 kr., för utbildning av ett 10-tal i tjänst varande aspiranter 175 000 kr., för 10 aspiranter, som beräknas bli antagna fr. o. m. den 1 oktober 1962, 177 960 kr. samt för 10 aspiranter, som beräknas bli antagna den 1 juli 1963 177 960 kr., varjämte för vikariatsersättningar beräknas 20 000 kr. Totala medelsbehovet utgör sålunda 756 336 kr. Med hänsyn dock till svårigheterna att bedöma det faktiska medelsbehovet, hemställer ämbetet att anslaget till organisationen upptages med 700 000 kr. jämte rörligt tillägg.

Departementschefen

Under hösten 1962 har riksdagen godtagit förslagen i propositionen 1962: 148 angående huvudmannaskapet för polisväsendet m. m. Enligt propositionen skall åklagarväsendet omorganiseras och polisberedningen har erhållit i uppdrag att närmare utforma förslag till den nya organisationen. I avvaktan härpå är jag icke beredd att nu taga ställning till de av myndigheterna framförda förslagen om inrättande av nya extra ordinarie tjänster inom den nuvarande organisationen. Jag förordar dock, att med hänsyn till den påvisade arbetsökningen medel beräknas till anställande av en extra landsfogdeassistent i Ag 25 i Södermanlands län. På grund härav bör anslaget uppräknas med 34 000 kr.

Emot riksåklagarämbetets beräkning av medelsbehovet för den ämbetet underställda aspirantorganisationen har jag ingen erinran.

Kostnaderna för avlöningar till sådana juris kandidater, som av riksåklagarämbetet hänvisas att hos landsfogde fullgöra tjänstgöring, som avses i 20 § domsagostadgan beräknar jag till 261 000 kr.

Vad jag sålunda föreslagit föranleder en ökning av medelsanvisningen

med 678 000 kr., varav för automatiska utgiftsstegringar på grund av löne-regleringar och löneklassuppflyttningar 644 000 kr.

I enlighet med det anförda torde anslaget böra uppföras med (2 927 000 + 678 000) 3 605 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Majt måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för landsfogdarna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	900 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 605 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 050 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	50 000

Summa kr. 3 605 000;

b) till *Landsfogdarna m. fl.*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 3 605 000 kr.

[14] 9. *Landsfogdarna m. fl.: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	460 000	496 146
1962/63	534 000	
1963/64 (förslag)	549 000	

Yrkanden

Medelsbehovet för nästa budgetår har av *länsstyrelserna* uppskattats till 568 850 kr.

	Utgifter 1961/62	Anslag 1962/63	Förslag	Ökning
1. Sjukvård m. m.	3 387	4 000	4 600	600
2. Reseersättningar	287 572	300 000	317 800	17 800
3. a) <i>Expenser för eget behov</i>	153 478	175 000	180 450	5 450
b) <i>Expenser för annat än eget behov</i>	53 620	55 000	66 000	11 000

Departementschefen

Anslagsposten till sjukvård upptager jag till oförändrat 4 000 kr.

För reseersättningar beräknar jag 310 000 (+ 10 000) kr.

Vad angår delposten till övriga *expenser för eget behov* kan antagas att utgifterna av engångskaraktär blir mindre än de för innevarande budgetår beräknade. Trots att vissa kostnadsstegringar inträtt, synes därför beloppet

till övriga expenser böra upptagas oförändrat till 175 000 kr. Med hänsyn till medelsåtgången under de båda sistförflutna budgetåren beräknar jag till expenser för annat än eget behov 60 000 (+ 5 000) kr. Posten till expenser upptager jag sålunda till (175 000 + 60 000) 235 000 (+ 5 000) kr.

I enlighet med det anförda torde anslaget böra uppföras med (534 000 + 15 000) 549 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Landsfogdarna m. fl.: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 549 000 kr.

[15] 10. **Häradsskrivarna m. fl.: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	20 774 000	19 937 378
1962/63	19 224 000	
1963/64 (förslag)	21 860 000	

Länsstyrelserna föreslår, att anslaget höjes med 4 130 000 kr.

Länsstyrelsen i Norrbottens län begär uppflyttning av häradsskrivartjänsten i Haparanda fögderi från Ao 21 till Ao 23. Länsstyrelsen framhåller, att fögderiet på grund av tvåspråkigheten samt utbytet av arbetstagare m. m. över riksgränsen är synnerligen svårskött. *Länsstyrelsen i Stockholms län* hemställer om inrättande av en extra häradsskrivarassistenttjänst i Ag 21 i ett vart av Svartlösa, Solna, Danderyds, Värmdö och Lidingö-Täby fögderier. Länsstyrelsen finner häradsskrivarkontorens arbetsbörda i de större fögderierna så oroande, att länsstyrelsen anser sig nödsakad hemställa om vidtagande av speciella åtgärder. *Länsstyrelserna i Uppsala, Södermanlands, Kristianstads, Älvsborgs, Värmlands, Västmanlands och Västerbottens län* har hemställt om utökning av antalet extra ordinarie biträdestjänster i vissa fögderier. Övervägande antalet länsstyrelser begär förstärkning av den tillfälliga arbetskraften. Som skäl härför åberopas huvudsakligen svårigheten att med tilldelad personal bemästra kontorens arbete med den allmänna tilläggs pensioneringen.

Enligt grunderna för reglerad befordringsgång föreslås antalet kontorsbiträden i Ao 5 skola ökas med fem.

Departementschefen

Vid min anmälan i föregående års statsverksproposition av förevarande anslag erinrade jag om att häradsskrivarorganisationen nyligen tillförts betydande arbetsuppgifter särskilt i samband med administrationen av den allmänna tilläggs pensioneringen. Jag uttalade dock som min uppfattning, att det med hänsyn till den väntade omläggningen av uppbördsförfarandet

genom övergång till datamaskiner vore svårt att på längre sikt bedöma det konstanta personalbehovet. I princip är min inställning härutinnan oförändrad, och jag anser mig sålunda fortfarande icke kunna biträda länsstyrelsernas förslag ifråga om inrättande av nya extra ordinarie tjänster. Emellertid framgår av länsstyrelsernas framställningar och även av vad riksförsäkringsverket med skärpa framhållit, att organisationen skyndsamt är i behov av arbetskraftsförstärkning, därest arbetsuppgifterna skall kunna bemästras. För egen del har jag funnit det ofrånkomligt, att ytterligare personalresurser ställes till förfogande för såväl kontrollen av arbetsgivarnas uppgifter för beräkning av arbetsgivaravgift som för det viktiga arbetet med beräkning av pensionsgrundande inkomst. För att möjliggöra en effektivisering av arbetet och intensifiera kontrollen redan av 1963 års taxeringsmaterial i berörda avseenden har Kungl. Maj:t genom beslut den 14 december 1962 medgivit att inom organisationen må inrättas 175 kvalificerade biträdestjänster på extra stat. Merkostnaderna härför torde slutligt böra gäldas från allmänna pensionsfonden. Jag föreslår, att medel beräknas för motsvarande arbetskraftsförstärkningar även under nästa budgetår. Jag uppskattar dessa kostnader för budgetåret 1963/64 till i runt tal 1 700 000 kr.

Med anledning av folkökningen och arbetsförhållandena i de största fögderierna i Stockholms län finner jag i likhet med länsstyrelsen i länet, att starka motiv föreligger för vidtagande av speciella åtgärder. Jag anser mig på så sätt böra biträda länsstyrelsens förslag i detta avseende, att jag förordar, att i Svartlösa fögderi inrättas en extra häradsskrivartjänst. På innehavaren av tjänsten bör ankomma att biträda den ordinarie häradsskrivaren i dennes arbete. Tjänsten torde böra placeras i lönegraden Ag 21. Härjämte föreslår jag, att till förstärkning av organisationen i övrigt i länet tre extra förste landskanslisttjänster i lönegraden Ag 19 inrättas. Innehavarna av tjänsterna bör av länsstyrelsen hänvisas att tjänstgöra i de fögderier, där länsstyrelsen med hänsyn till arbetskraftsbehovet finner det mest påkallat.

I enlighet med länsstyrelsernas framställningar föreslår jag, att ytterligare fem extra ordinarie kontorsbiträden enligt grunderna för den reglerade befordringsgången erhåller ordinarie tjänst fr. o. m. nästa budgetår. Antalet sådana tjänster kommer därvid att uppgå till 505.

Länsstyrelsernas framställningar i övrigt finner jag mig icke kunna biträda. Dock beräknar jag med hänsyn till vissa påvisade arbetskraftsbehov medel för inrättande av ytterligare ett mindre antal extra biträdestjänster.

De nu framförda förslagen medför en ökning av medelsanvisningen med 1 843 000 kr. Härtill kommer automatiska utgiftstegringar för löneregleringar och löneklassuppflyttningar m. m. med 3 273 000 kr.

Inkomstposten till särskilda uppbördsmedel, vilken skall tillföras ersättning från allmänna pensionsfonden med ett belopp, som motsvarar administrationskostnaderna för den allmänna tilläggspensioneringen, beräknar jag till 7 350 000 (+ 2 480 000) kr.

I enlighet med det anförda torde anslaget böra uppföras med (19 224 000 + 2 636 000) 21 860 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för häradsskrivarna m. fl., som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för häradsskrivarna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	5 085 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslagsvis	15 525 000
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	8 200 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	400 000
Summa kr.	29 210 000;

Särskilda uppbördsmedel:

Ersättning från allmänna pensionsfonden	7 350 000
Nettoutgift kr.	21 860 000;

c) till Häradsskrivarna m. fl.: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 21 860 000 kr.

[16] 11. Häradsskrivarna m. fl.: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 900 000	1 971 674
1962/63	2 080 000	
1963/64 (förslag)	2 120 000	

Yrkanden

Medelsbehovet för nästa budgetår har av länsstyrelserna beräknats minska med i runt tal 65 000 kr.

	Utgifter 1961/62	Anslag 1962/63	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Sjukvård m. m.	76 085	65 000	83 800	+ 18 800
2. Reseersättningar	411 134	450 000	432 000	— 18 000
3. Expenser	2 082 000	2 165 000	2 099 000	— 66 000
				— 65 200

Departementschefen

Anslagsposten till sjukvård m. m. torde i huvudsaklig överensstämmelse med länsstyrelsernas förslag böra uppräknas med 15 000 kr. till 80 000 kr.

För reseersättningar beräknar jag oförändrat 450 000 kr.

Till expenser har för innevarande budgetår beräknats 2 165 000 kr. I beloppet ingår engångsutgifter å tillhopa 230 000 kr., avseende kostnader för anskaffning av ett antal debetsedelmaskiner och andra kontorsmaskiner. För nästa budgetår beräknar jag för vissa engångsutgifter 525 000 kr., varav för fortsatt upprustning av maskinparken 125 000 kr. och för möbler och kontorsmaskiner m. m. till nytillkommande fögderipersonal 400 000 kr. Då jämväl de löpande utgifterna kan beräknas öka, förordar jag, att expensposten totalt uppräknas med 575 000 kr. till (2 165 000 + 575 000) 2 740 000 kr.

Inkomstposten till särskilda uppbördsmedel, vilken skall tillföras ersättning från allmänna pensionsfonden med ett belopp som motsvarar administrationskostnaderna för den allmänna tilläggspensioneringen, upptager jag till 1 150 000 (+ 550 000) kr.

I enlighet med det anförda torde anslaget böra uppföras med (2 080 000 + 400 000) 2 120 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Häradsskrivarna m. fl.: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 120 000 kr.

[17] 12. Landsfiskalerna m. fl.: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	31 135 000	29 826 623
1962/63	32 325 000	
1963/64 (förslag)	36 570 000	

Länsstyrelsernas förslag rörande beräkningen av anslaget för nästa budgetår innefattar — förutom framställningar om uppflyttning i lönegrad av två landsfiskalstjänster samt om inrättande av ytterligare icke-ordinarie biträdestjänster — följande yrkanden, vilka synes böra särskilt redovisas.

Under hänvisning till den växande arbetsbördan i resp. distrikt har tjänst som e.o. landsfiskal i utbyte mot biträdande landsfiskalstjänst begärts av *länsstyrelsen i Stockholms län* — hos landsfiskalen i Sigtuna distrikt — i *Uppsala län* — hos landsfiskalen i Enköpings distrikt — i *Hallands län* — hos landsfiskalen i Kungsbacka distrikt — i *Gävleborgs län* — hos landsfiskalen i Sandvikens distrikt — samt i *Norrbottens län* — hos landsfiskalen i Bodens (polischefen-åklagaren) distrikt och hos landsfiskalen i Jokkmokks distrikt.

Länsstyrelsen i Norrbottens län hemställer under åberopande av den kraftigt ökade arbetsbördan, att en tjänst som e.o. landsfiskal inrättas i vart och ett av Kiruna (polischefen-åklagaren) och Gällivare (landsfiskalen-utmättningsmannen) distrikt.

Av *länsstyrelsen i Södermanlands län* begäres en biträdande landsfiskals-tjänst i ettvart av Rönö, Strängnäs och Trosa distrikt, beträffande sistnämnda distrikt i utbyte mot landskanslisttjänsten i distriktet. Ävenledes i utbyte mot landskanslisttjänsten i distriktet begär *länsstyrelsen i Älvsborgs län* en biträdande landsfiskaltjänst i Flundre-Bjärke distrikt.

Länsstyrelsen i Stockholms län hemställer, att en tjänst som landsfiskal i lägst Ag 21 inrättas i vart och ett av Österåker-Danderyds, Solna och Svartlösa distrikt (landsfiskalen-utmätningssmannen). Länsstyrelsen framhåller, att arbetsbördan för landsfiskalerna är så betydande, att särskilda åtgärder är erforderliga utan att den omorganisation av exekutionsväsendet, som kan föranledas av utredningen angående huvudmannaskapet för polisväsendet m. m., avvaktas.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län begär en ny landskanslisttjänst i Tidans distrikt.

Enligt grunderna för reglerad befordringsgång föreslås antalet kontorsbiträden i Ao 5 skola ökas med tre.

Departementschefen

De förslag, som framlagts i den av riksdagen under hösten 1962 antagna propositionen 1962:148 angående huvudmannaskapet för polisväsendet m. m., åsyftar en genomgripande omorganisation av polis-, åklagar- och exekutionsväsendet. Åt polisberedningen har uppdragits att utforma organisationen och överväga verksamhetsformerna i ett statligt polis-, åklagar- och exekutionsväsende. I avvidan på resultatet av beredningens arbete är jag icke beredd att nu biträda länsstyrelsernas förslag rörande inrättande av nya extra ordinarie landsfiskaltjänster eller fasta biträdestjänster. För att emellertid avhjälpa de betydande arbetssvårigheter, som på sina håll uppstått till följd av den stegvis år efter år ökade arbetsbördan, föreslår jag dels att ett antal extra landsfiskaltjänster inrättas, dels ock att medel anvisas för anställande av tillfällig personal. Jag föreslår sålunda, att i ettvart av Österåker-Danderyds, Solna och Svartlösa distrikt hos landsfiskalen-utmätningssmannen inrättas en extra landsfiskaltjänst i lönegraden Ag 21 samt att i Rönö distrikt inrättas en tjänst som biträdande landsfiskal i lönegraden Ag 19. För tillfällig personal beräknar jag i övrigt en ökad medelsanvisning med 50 000 kr.

Jag förordar även förslagen om utbyte av tjänsten som biträdande landsfiskal mot en tjänst som landsfiskal i Ae 21 i vart och ett av Enköpings, Sandvikens och Jokkmokks distrikt ävensom förslaget om utbyte av en kontorsbiträdestjänst i Strängnäs distrikt mot en kanslibiträdestjänst.

I enlighet med länsstyrelsernas framställningar torde antalet ordinarie kontorsbiträden jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången böra ökas med tre. Antalet sådana tjänster skulle därefter uppgå till 137.

Förteckningen över personal på övergångsstat torde ändras på det sättet

att på grund av avgång en landsfiskalstjänst i Ao 21, två landsfiskalstjänster i Ao 20 och fem landsfiskalstjänster i Ao 19 utgår.

Övriga förslag till personalförstärkningar och löneregleringar anser jag mig icke kunna biträda.

De av mig framlagda förslagen föranleder en ökning av medelsanvisningen med 195 000 kr. Härtill kommer automatiska utgiftsstegringar för löneregleringar och löneklassuppflyttningar m. m. med 4 050 000 kr.

I enlighet med det anförda torde anslaget böra uppföras med (32 325 000 + 4 245 000) 36 570 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för landsfiskalerna m. fl., som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för landsfiskalerna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	14 300 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	10 570 000
3. Arvoden till landsfiskalselever m. fl., <i>förslagsvis</i>	700 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	10 510 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	490 000

Summa kr 36 570 000;

c) till *Landsfiskalerna m. fl.*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 36 570 000 kr.

[18] 13. *Landsfiskalerna m. fl.: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	4 397 000	4 538 173
1962/63	4 660 000	
1963/64 (förslag)	5 010 000	

Yrkanden

Länsstyrelserna har beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till i runt tal 5 096 000 kr.

	Utgifter 1961/62	Anslag 1962/63	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Sjukvård m. m.	69 356	65 000	80 000	+ 15 000
2. Reseersättningar.	1 896 187	1 750 000	2 015 000	+ 265 000
3. a) Expenser för eget behov.	1 931 191	2 140 000	2 305 000	+ 165 000
b) Expenser för annat än eget behov.	527 620	690 000	675 000	— 15 000
4. Övriga utgifter.	27 464	15 000	21 000	+ 6 000

Departementschefen

Anslagsposten till sjukvård m. m. beräknar jag med hänsyn till ökad belastning under sistförflutet budgetår till 70 000 (+ 5 000) kr.

Då utgifterna för tjänsteresor ökat och vissa ytterligare utgiftsstegringar kan förväntas, föreslår jag, att anslagsposten till reseersättningar uppräknas med 250 000 kr. till 2 000 000 kr.

Under posten till expenser för eget behov torde ökade utgifter kunna beräknas bl. a. till följd av höjda städningskostnader och utökade lokalutrymmen. Även kostnaderna för skrivmateriel visar tendens att öka. Jag finner erforderligt att till expenser för eget behov beräkna 2 250 000 (+ 110 000) kr. Länsstyrelsernas beräkning av posten till expenser för annat än eget behov finner jag mig böra godtaga och upptager sålunda densamma till 675 000 (— 15 000) kr. Sammanlagt skulle alltså anslagsposten till expenser uppgå till (2 250 000 + 675 000) 2 925 000 (+ 95 000) kr.

Vad beträffar anslagsposten till övriga utgifter föreslår jag för nästa budgetår oförändrad medelsanvisning.

I enlighet med det anförda torde anslaget böra uppföras med (4 660 000 + 350 000) 5 010 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Landsfiskalerna m. fl.*: Omkostnader för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 5 010 000 kr.

C. Arbetsmarknad m. m.**[19] 1. Arbetsdomstolen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	226 000	185 231
1962/63	228 000	
1963/64 (förslag)	253 000	

Yrkanden

Arbetsdomstolen har hemställt, att anslaget ökas med 24 500 kr.

	Ökning
1. Tjänsteförändringar	400
2. Automatiska förändringar	24 100
	24 500

Motiv

1. Arbetsdomstolen upprepar sitt yrkande att ersättare för vice ordföranden måtte tillerkännas särskilt dagarvode för hemarbetsdag med 30 kr. (jfr bil. 7 till 1962 års statsverksprop. s. 13).

Föredraganden

Jag biträder arbetsdomstolens förslag rörande dagarvode åt ersättare för domstolens vice ordförande. Beräkningen av de automatiska anslagsförändringarna bör godtas. Anslaget bör uppföras med 253 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för arbetsdomstolen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	38 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	111 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	58 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	41 800
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	3 200

Summa kr. 253 000;

b) till *Arbetsdomstolen*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 253 000 kr.

[20] 2. Arbetsdomstolen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	19 000	15 152
1962/63	22 000	
1963/64 (förslag)	21 000	

Yrkande

Arbetsdomstolen har föreslagit, att delposten till övriga expenser minskas med 1 200 kr. (utgift 1960/61 13 800, 1961/62 14 189; anslag 1962/63 17 200).

Föredraganden

I anslutning till arbetsdomstolens förslag bör anslaget minskas med 1 000 kr. och sålunda uppföras med 21 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetsdomstolen: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 21 000 kr.

[21] 3. Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	150 000	140 760
1962/63	200 000	
1963/64 (förslag)	200 000	

I enlighet med socialstyrelsens förslag bör anslaget upptas med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kr.

[22] 4. Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	25 000	17 842
1962/63	25 000	
1963/64 (förslag)	25 000	

Såsom socialstyrelsen föreslagit bör anslaget upptas med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kr.

[23] 5. Arbetsmarknadsstyrelsen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	8 808 000	8 883 735
1962/63	9 021 000	
1963/64 (förslag)	10 516 000	

Arbetsmarknadsstyrelsens anslagsframställning**Yrkanden**

Arbetsmarknadsstyrelsen har hemställt, att anslaget höjes med (avrundat) 3 144 000 kr.

Personalförstärkningar	Ökning
1. <i>Arbetsförmedlingsbyrån, förmedlingssektionen</i>	
2 förste byråinspektörer Ae 23	69 360
1 byråinspektör Ae 19	28 211
2. <i>Arbetsförmedlingsbyrån, allmänna sektionen</i>	
1 förste byråinspektör Ae 23	34 680
1 förste byråinspektör Ae 21	31 283
1 amanuens i reglerad befordringsgång	25 448
1 kanslist i reglerad befordringsgång	18 653
3. <i>Arbetsförmedlingsbyrån, utbildnings- och praktiksektionen</i>	
2 förste byråinspektörer Ae 23	69 360
1 förste byråinspektör Ae 21	31 283
4. <i>Arbetsförmedlingsbyrån, sektionen för migrationsfrågor</i>	
1 byrådirektör Ae 25	38 456
5. <i>Kanslibyrån, juridisk-administrativa sektionen</i>	
1 förste byråsekreterare Ae 23	34 680
1 förste byråsekreterare Ae 21	31 283
6. <i>Kanslibyrån, personalsektionen</i>	
1 förste byråsekreterare Ae 21	31 283
1 personalkonsulent Ae 21	31 283
1 amanuens i reglerad befordringsgång	25 448
1 kanslist i reglerad befordringsgång	18 653
2 kontorister Ae 9	33 668
1 kanslibitråde Ae 7	15 187
7. <i>Kameralbyrån, kamerala sektionen</i>	
1 förste revisor Ae 23	34 680
1 revisor Ae 19	28 211
8. <i>Kameralbyrån, intendentursektionen</i>	
1 kanslist i reglerad befordringsgång	18 653
1 förste expeditionsvakt Ae 9	16 834
1 tryckare Ae 9	16 834
2 expeditionsvakter Ae 7	30 373
1 förrådsman Ae 7	15 187
2 kanslibiträden Ae 7	30 373
9. <i>Lokaliserings- och utredningsbyrån, allmänna sektionen och lokaliseringsssektionen</i>	
2 förste aktuarier Ae 23	69 361
1 förste byråsekreterare Ae 23	34 680
1 kanslist i reglerad befordringsgång	18 653
1 kanslibitråde Ae 7	15 187
10. <i>Lokaliserings- och utredningsbyrån, statistiksektionen</i>	
1 kontorist Ae 9	16 834
1 kanslibitråde Ae 7	15 187
11. <i>Tekniska byrån, byggnadssektionen</i>	
1 kanslibitråde Ae 7	15 187

	Ökning
12. Arbetsvårdsbyrån, allmänna sektionen	
1 förste byråsekreterare Ae 23	34 680
5 förste byråinspektörer Ae 21	156 414
1 byråinspektör Ae 19	28 211
13. Arbetsvårdsbyrån, sociala sektionen	
1 förste byråsekreterare Ae 21	31 283
14. Yrkesvägledningsbyrån, första sektionen	
1 förste konsulent Ae 25	38 456
1 förste byråinspektör Ae 23	34 680
1 amanuens i reglerad befordringsgång	25 448
15. Yrkesvägledningsbyrån, andra sektionen	
2 förste byråsekreterare Ae 23	69 360
3 förste byråsekreterare Ae 21	93 849
1 kanslist i reglerad befordringsgång	18 653
1 kanslibiträde Ae 7	15 187
16. Yrkesvägledningsbyrån, prognossektionen	
2 förste byråsekreterare Ae 23	69 360
2 förste byråsekreterare Ae 21	62 566
17. Omorganisation av lokaliserings- och utredningsbyråns försvarssektion till en försvarsbyrå	186 804
18. Ersättningar till experter och sakkunniga	20 000
Tjänsteförändringar	
19. Vissa lönegradsfrågor m. m.	190 836
20. Ordinariesättning m. m.	19 579
Automatiska förändringar	1 104 803
	3 144 622

Motiv

1. För samordningsfrågor rörande byggnadsarbetsmarknaden disponerar styrelsen nu en amanuens tjänst. En förstärkning med en förste byråinspektör i Ae 23 erfordras. En tjänst i Ae 23 bör inrättas för arbetsuppgifter avseende sjömanshusens organisation och sjöfolkets rekryterings- och utbildningsfrågor. En av förmedlingssektionens regionala arbetsgrupper bör förstärkas med en byråinspektör i Ae 19. Styrelsen har hållit en extra tjänst för ändamålet inrättad sedan år 1957.

2. Fr. o. m. april 1961 har styrelsen haft en extra tjänst inrättad för frågor rörande den kvinnliga arbetskraften och särskilt ökningen av de gifta kvinnornas yrkesverksamhet. Det föreligger ett stadigvarande behov av en tjänst för dessa arbetsuppgifter, varför en förste byråinspektörs-tjänst i Ae 23 föreslås. För handläggning av metodfrågor inom skilda avsnitt av arbetsförmedlingens verksamhet krävs förstärkning med en förste byråinspektör i Ae 21. För utbyggnad av informationsverksamhet i samband med det interlokala förmedlingsarbetet äskas medel till en amanuens.

En kanslisttjänst bör inrättas på sektionen för att avlasta de högre tjänstemännen vissa arbetsuppgifter med bearbetning av specialstatistik.

3. Expansionen av omskolningsverksamheten gör det ofrånkomligt, att utbildnings- och praktiksektionen tillföres två nya tjänster som förste byråinspektör i resp. Ae 23 och Ae 21. Den snabba utbyggnad, som skett

av främst de tekniska utbildningsvägarna och kravet på ökade insatser för praktikförmedling över gränserna medför behov av en tjänsteman för central ledning och planering av praktikförmedlingen. En tjänst som förste byråinspektör i Ae 23 föreslås.

4. De förändringar, som tillkomsten av större europeiska marknader medför, gör det angeläget med en upprustning.

5. Arbetsuppgifterna på sektionen har ökat väsentligt både numerärt och vad gäller svårighetsgraden. Styrelsen har förstärkt sektionen med en tjänst i Ag 19, men behov föreligger av en förste byråsekreterare i Ae 21. Styrelsen framför vidare ånyo ett för innevarande budgetår (jfr bil. 7 till statsverksprop. år 1962 s. 99) framlagt förslag om förstärkning med en förste byråsekreterare i Ae 23 för informationsverksamhet.

6. Styrelsen framför ånyo ett för innevarande budgetår (jfr bil. 7 till statsverksprop. år 1962 s. 99) framlagt förslag om förstärkning med en förste byråsekreterare i Ae 21 för personalutbildningsuppgifter. — Fr. o. m. hösten 1961 har styrelsen haft en extra befattningshavare med personalkonsulents uppgifter anställd. Med hänsyn till de odelat positiva erfarenheterna av denna försöksverksamhet föreslås, att en tjänst som personalkonsulent i Ae 21 inrättas. — Personaltillgången inom övriga delar av personalsektionen har visat sig otillräcklig och övertidsarbete har i alltför hög grad måst tillgripas. Förstärkning med fyra tjänster föreslås. Av dessa är en amanuens tjänst provisoriskt inrättad. För telefonväxeln krävs ett kanslibiträde i Ae 7.

7. Den expansion, som under senare år utmärkt arbetsmarknadsverket, har medfört, att också den ekonomiska förvaltningen blivit mer omfattande. Lokalförvaltningarna har fått nya kamerala uppgifter genom decentralisering av omskolningsverksamheten och samordningen av sjömanshusen med arbetsförmedlingen. För rationalisering av det kamerala arbetet samt instruktion till nämnderna och inspektionsverksamhet föreslås förstärkning med en förste revisor i Ae 23 och en revisor i Ae 19.

8. Till följd av ökning av arbetet med anskaffning av förläggningsbyggnader m. m. behövs en kanslist, som kan biträda med leveransbevakning och prisgranskning av fakturor och utöva viss arbetsledning.

Inom styrelsens tryckeri, vaktmästeri och kansliförråd är arbetskraftsläget synnerligen ansträngt. En förstärkning med två tjänster i Ae 9 föreslås, varjämte medel äskas för tjänster i Ae 7 åt fem tjänstemän, vilka sedan 1957 varit anställda som extra med anlitande av besparingar på avlöningsanslaget.

9. För en rationell planläggning av de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna erfordras ökad tillgång till preciserade uppgifter om arbetsmarknadsläget, analyser av konsekvenserna av näringslivets omvandlingar m. m. Lokaliserings- och utredningsbyråns allmänna sektion bör därför tillföras två förste aktuarier i Ae 23 för utredningsarbeten av statistisk resp. natio-

nalekonomisk art. För lokaliseringssektionen föreslår styrelsen dels ånyo förstärkning med en förste byråsekreterare i Ae 23 för regional planeringsverksamhet (jfr bil. 7 till statsverksprop. år 1962 s. 99), dels inrättande av en kanslisttjänst för att leda arbetet med sammanställande av statistiskt material. För de två sektionernas gemensamma kansli erfordras ytterligare ett kanslibiträde i Ae 7, som skall utföra kvalificerat räknearbete och statistiska sammanställningar för regionala lokaliseringsutredningar.

10. Styrelsen framför ånyo ett för innevarande budgetår (jfr bil. 7 till statsverksprop. år 1962 s. 99) framlagt förslag om förstärkning av statistiksektionen med en kontorist i Ae 9 för att avlasta aktuariepersonalen visst rutinarbete. För kvalificerat maskinskrivningsarbete erfordras ett kanslibiträde i Ae 7.

11. För vissa registreringsuppgifter och andra mera kvalificerade kontorsgöromål erfordras ett kanslibiträde i Ae 7.

12. Den fortgående snabba utvecklingen inom rehabiliteringens hela område kräver även kontinuerliga undersökningar rörande effekten av vidtagna åtgärder och större uppmärksamhet vid utarbetande av anvisningar till länsarbetsnämnderna. Arbetsvårdsbyråns allmänna sektion bör därför förstärkas med en förste byråsekreterare i Ae 23. — Sektionens arbete med att leda och samordna förmedlingarnas personal uppdelas på fyra regionchefer. På grund av den arbetsvårdande verksamhetens kraftiga expansion krävs en förstärkning med en förste byråinspektör i Ae 21 som biträde till var och en av dessa regionchefer. — För att möta de starkt växande kraven på anskaffning av arbetsobjekt till verkstäderna för handikappade erfordras en förste byråinspektör i Ae 21. — En tjänsteman från styrelsen är placerad på statens arbetsklirik för att handlägga förekommande frågor av arbetsvårdskaraktär. Enär klinikens kapacitet nu utbyggts till ca 200 fall per år erfordras ytterligare en tjänsteman för dessa uppgifter. En tjänst som byråinspektör i Ae 19 bör därför inrättas.

13. På arbetsvårdsbyråns sociala sektion handläggs frågor om arkivarbetare. Verksamheten har ökat och den år 1962 beslutade differentieringen av arkivarbetarnas löner medför ett väsentligt merarbete.

14. Sektionen bör tillföras en förste konsulent i Ae 25, som skall svara för utformning och utveckling av yrkesvägledningens praktiskt psykologiska och pedagogiska arbetsmetoder, vara arbetsledare för sektionens konsulentgrupp och i viss utsträckning vara kontaktman i samarbetet med myndigheter och högre utbildningsanstalter. — Uthyggnaden av yrkesvägledningens fältorganisation medför ökade arbetsuppgifter för första sektionen. För att biträda sektionschefen i dennes utbildnings-, instruktions- och inspektionsverksamhet erfordras en förste byråinspektör i Ae 23. Dessutom föreslås en amanuens för att sammanställa material och utredningar i olika frågor.

15. Andra sektionen har till huvudsaklig uppgift att författa och redigera informationsmaterial för skolornas och arbetsmarknadsverkets yrkesvägledande verksamhet. Den viktigaste publikationen härvid är lösbladsserien Svenskt yrkeslexikon. För en som nödvändig bedömd förbättring av lexikonproduktionen såväl kvantitativt som kvalitativt föreslås en förste byråsekreterare i Ae 23 och två i Ae 21 och för arbetet med övriga publikationer en förste byråsekreterare i Ae 23. — På sektionen finns en av styrelsen inrättad tjänst i Ag 21 för bl. a. frågor om yrkesklassificering och remisser om inrättande av nya yrkesskolor. Medel äskas nu för inrättande av en extra ordinarie tjänst. — Sektionen bör slutligen förstärkas med en kanslist för att avlasta högre tjänstemän korrekturläsning o. d. samt ett kanslibiträde i Ae 7.

16. De för prognossektionen nu tillgängliga personalresurserna är otillräckliga för att nödig uppmärksamhet skall kunna ägnas både åt sådana yrkesområden, som rekryteras av personer med högre teoretisk utbildning, och åt yrkesområden med annan utbildning. Vidare har arbetet med sammanställningar av översiktsprognoser och totalbedömningar av väntad efterfrågan på lång sikt av arbetskraft fördelad på olika yrkes- och utbildningsnivåer, inte kunnat bedrivas planenligt. Styrelsen har med anlitande av inbesparade medel år 1960 inrättat en tjänst i Ag 21.

17. Arbetsmarknadsstyrelsens försvarsplanläggning ombesörjdes intill år 1952 av en försvarsbyrå, som då ombildades till en sektion inom lokaliserings- och utredningsbyrån. I verkligheten har sektionen fungerat som en fristående organisationsenhet, och sektionschefen — en byrådirektör i numera lönegrad Ae 27 — har enligt styrelsens arbetsordning i huvudsak byråchefs ansvar och befogenheter. I anslutning till 1954 års utredning rörande totalförsvarets personalbehov (SOU 1962:3) föreslår styrelsen, att sektionen omorganiseras till en försvarsbyrå med en planeringssektion och en anstånds- och uppskovssektion enligt följande uppställning (s. 61).

Förslaget innebär inrättande av tjänster för en byråchef i Bo 1, en byrådirektör i Ae 25, en förste byråsekreterare i Ae 23, en kanslist i högst Ae 13, en kansliskrivare i Ae 11 och en kontorist i Ae 9. Det förutsätter, att en amanuens uppflyttas till förste byråsekreterare i Ae 21 och en förste assistent i Ae 16 uppflyttas till byråinspektör i Ae 19.

18. Anslagsposten har för innevarande budgetår upptagits till 115 000 kr., varav 85 000 kr. avsetts för styrelsens utbildnings- och yrkesprognostiska verksamhet och 30 000 kr. för övriga kostnader för experter och sakkunniga. Styrelsen föreslår en uppräknig av sistnämnda belopp med 20 000 kr.

19. Styrelsen föreslår uppflyttning i lönegrad av följande tjänster, nämligen på arbetsförmedlingsbyrån en byrådirektör i Ae 25 till Ae 27, en förste byråinspektör i Ae 23 till byrådirektör i Ae 25, en förste byråinspektör i Ae 21 till Ae 23, en amanuens till förste byråinspektör i Ae 21 och en till förste byråsekreterare i Ae 21, en förste assistent i Ae 16 till amanuens

i Ao 21 till Ao 23, en konsulent i Ae 21 till förste konsulent i Ae 23 och en amanuens till förste byråsekreterare i Ae 21 samt

på samtliga byråer 20 biträden i reglerad befordringsgång till kanslibiträden i Ae 7.

Styrelsen föreslår därjämte, att arvodet till styrelsens redaktör måtte beräknas till belopp motsvarande lönegrad Ae 23 och ej som f. n. A 21.

20. Styrelsens förslag till ordinariesättningar omfattar följande tjänster, nämligen på arbetsförmedlingsbyrån en förste assistent i Ae 16, på kanslibyrån en byrådirektör i Ae 25 (under p. 19 begärd till Ae 27), en förste assistent i Ae 16 och ett kanslibitråde i Ae 7, på försäkringsbyrån en förste byråsekreterare i Ae 21 och en förste aktuarie i Ae 23, på kameralbyrån en förste byråinspektör i Ae 21, två förste assistenter i Ae 16, en assistent i Ae 13, en kontorsskrivare i Ae 13, en kansliskrivare i Ae 11, två kontorister i Ae 9 och en förrådsman i Ae 7, på lokaliserings- och utredningsbyrån en byrådirektör i Ae 27, en förste byråsekreterare i Ae 23 och en i Ae 21 (båda på försvarssektionen), en förste byråinspektör i Ae 21 och en kansliskrivare i Ae 11 samt på arbetsvårdsbyrån en kansliskrivare i Ae 11.

Till extra ordinarie befattningar föreslås två förste byråsekreterare i Ag 23 och fyra i Ag 21 på yrkesvägledningsbyråns prognossektion.

Vidare föreslås, att följande extra tjänster, för vilka medel beräknats under anslagsposten avlöningar till tillfällig personal, omvandlas till extra ordinarie, nämligen på arbetsförmedlingsbyrån en förste byråinspektör i Ag 21, en kontorist i Ag 9 (föreslås till kansliskrivare i Ae 11), och ett kanslibitråde i Ag 7 (föreslås till kontorist i Ae 9), på kameralbyrån två förste byråingenjörer i Ag 21 och en kontorist i Ag 9, på kanslibyrån ett kanslibitråde i Ag 7 (föreslås till kontorist i Ae 9), på lokaliserings- och utredningsbyrån en förste aktuarie i Ag 21, en förste byråingenjör i Ag 21, en förste byråsekreterare i Ag 21 (föreslås till Ae 23), ett kanslibitråde i Ag 7, på tekniska byrån en förste byråingenjör i Ag 23 och en i Ag 21 samt en kansliskrivare i Ag 11 och på arbetsvårdsbyrån en förste byråingenjör i Ag 21 (föreslås till Ae 23).

Yttranden

Statskontoret, som haft att yttra sig över förslagen om inrättande av en förste byråinspektörstjänst i Ae 21 på arbetsförmedlingsbyråns allmänna sektion och en förste konsulenttjänst i Ae 25 på yrkesvägledningsbyråns första sektion, har tillstyrkt inrättande av förstnämnda tjänst samt funnit sig inte kunna ta ställning till den senare. Ämbetsverket framhåller, att tiden synes vara mogen för en ny organisationsundersökning på arbetsförmedlingsområdet. Det torde emellertid vara värdefullt att en tjänsteman på styrelsen fortlöpande kan syssla med rationaliseringsarbete inom det vidsträckta verksamhetsområde, som arbetsförmedlingarna utgör.

Frågan om förstärkning av kameralbyråns kamerala sektion med två tjänster har remitterats till *riksrevisionsverket*, som framhåller, att den centralt bedrivna revisionsverksamheten utformats som en i huvudsak stickprovsvis utövad granskning och att förekomsten av en effektiv intern kontroll samt av en god inre informations- och instruktionsverksamhet har stor betydelse för det moderna revisionssystemets hållbarhet. Verket har mot denna bakgrund inte något att erinra mot inrättande av en tjänst som förste revisor i Ae 23. Däremot torde ett slutligt ställningstagande till den föreslagna tjänsten i Ae 19 ännu inte böra ske.

Yttrande har även avgivits av *delegationen för statistikfrågor*, som behandlat vissa äskanden med anknytning till statistikfrågor. Delegationen finner det inte motiverat med en fast tjänst för frågor rörande yrkes- och utbildningsklassificering. Frågorna härom måste ingå såsom ett led i de utredningar om arbetsmarknadsstatistikens framtida utformning, som delegationen har för avsikt att påbörja. — Med anledning av att arbetsmarknadsstyrelsen föreslagit nya tjänster inom lokaliserings- och utredningsbyråns allmänna sektion och yrkesvägledningsbyråns prognossektion understryker delegationen behovet av samordning och avgränsning mellan styrelsens verksamhet och den allmänt inriktade samhällsekonomiska analys som bedrivs på andra håll. — Beträffande prognossektionen kan delegationen inte tillstyrka att verksamheten på det praktiska planet ges ökat omfång.

Förslag av delegationen för statistikfrågor jämte yttrande däröver

Delegationen för statistikfrågor har i förslag till statistikens fortsatta centralisering under budgetåret 1963/64, som anmälts tidigare denna dag av chefen för finansdepartementet i samband med anslagen till statistiska centralbyrån, tagit upp vissa frågor rörande arbetsmarknadsstyrelsens personal. Delegationen föreslår, att den statistik över sysselsättningen i skogsbruket, skolungdomens yrkesplaner och s. k. förhandsuppgifter om planerade högre studier, som nu framställs av styrelsen, överföres till centralbyrån.

Enligt delegationen sysselsättes en halv amanuens och ett kanslibitråde i A 7 för statistiken över sysselsättningen i skogsbruket samt en amanuens och ett kvalificerat biträde (kanslibitråde eller kontorist) för statistiken över skolungdomens yrkesplaner. Vad beträffar statistiken över förhandsuppgifter medför den arbete under vissa månader för en konsulent, en förste byråsekreterare, en amanuens och biträdespersonal. Delegationen föreslår, att styrelsens personal reduceras med en och en halv amanuens och två kanslibiträden.

Arbetsmarknadsstyrelsen framhåller, att för den aktiva arbetsmarknadspolitik som bedrivs erfordras i ökad omfattning såväl statistiska specialundersökningar som utredningar av huvudsakligen ekonomisk-statistisk

natur. Styrelsen anser därför, att — trots överflyttningen av viss statistik till statistiska centralbyrån — ingen minskning av personalen är möjlig.

Föredraganden

Arbetsförmedlingen har för innevarande budgetår erhållit en betydande personalförstärkning. Under anslaget till Arbetsförmedlingen: Avlöningar framlägger jag förslag till ytterligare utbyggnad under nästa budgetår av fältorganisationens resurser för arbetsvård och yrkesvägledning. Utbyggnaden av fältorganisationen ställer ökade krav på arbetsmarknadsstyrelsens personal i fråga om handledning och samordning. Samtidigt kräver den fortgående utvecklingen av de arbetsmarknadspolitiska medlen med ökande differentiering av bl. a. de rörlighetsfrämjande åtgärderna allt större insatser av verkets centrala ledning. Styrelsen har lagt fram förslag om förstärkning med sammanlagt 66 tjänster, av vilka 12 redan inrättats som extra tjänster med utnyttjande av besparingar på avlöningsanslaget. Jag har ej funnit anledning beräkna ytterligare medel för sålunda befintlig personal.

Arbetsförmedlingsorganisationens tillväxt gör det synnerligen angeläget att metodfrågorna ägnas ökad uppmärksamhet. Jag tillstyrker därför, att arbetsförmedlingsbyrån utökas med en förste byråinspektör i Ae 21. Byrån bör även tillföras en förste byråinspektör i Ae 23 och en byråinspektör i Ae 19 för att handlägga frågor som gäller den snabbt växande omskolningsverksamheten. Jag tillstyrker styrelsens förslag om en förste byråinspektörstjänst i Ae 23 för uppgifter rörande sjömanshusen och sjöfolkets rekryterings- och utbildningsfrågor. Upprustningen av arbetsvårdens fältorganisation föranleder en förstärkning av arbetsvårdsbyrån. Jag tillstyrker, att fyra tjänster som förste byråinspektör i Ae 23 inrättas. Därmed tillgodoses styrelsens äskande om nya tjänster för byråns regionchefer, som var och en har att svara för en arbetsvårdsregion omfattande flera län. På yrkesvägledningsbyråns första sektion bör inrättas en tjänst som förste byråinspektör i Ae 23 för att tillgodose det ökande behovet av utbildnings-, instruktions- och inspektionsverksamhet. På byråns andra sektion, som handhar utarbetandet av yrkesvägledningspublikationer, torde den högre personalen kunna avlastas visst rutinmässigt arbete genom en förstärkning på biträdesnivå. Jag förordar därför inrättande av en tjänst som kontorist i Ae 9 och en som kanslibiträde i Ae 7.

Chefen för försvarsdepartementet har tidigare denna dag redovisat ett betänkande om totalförsvarets personalfrågor. Han framhåller, att arbetsmarknadsstyrelsen vad angår ledningen i central instans av totalförsvarets personaltjänst redan torde ha den samordnande ställning, som den enligt betänkandet bör ha, men finner det nödvändigt, att styrelsen personalmässigt förstärkes. Avsikten är, att styrelsen skall spela en betydligt mera aktiv roll än tidigare, främst när det gäller långsiktig planering för arbets-

kraftens användning vid försvarsberedskap och krig. Med anledning härav tillstyrker jag, att försvarssektionen förstärkes med en byrådirektör i Ae 25, en byråinspektör i Ae 19, en kontorist i Ae 9 och ett kanslibiträde i Ae 7.

Med anslutning till riksrevisionsverkets yttrande förordar jag, att kameralbyrån tillföres en tjänst som förste revisor i Ae 23.

Styrelsen har haft vissa svårigheter när det gällt att rekrytera och behålla personal på de extra tjänsterna vid prognossektionen. Jag förordar därför, att fyra av dessa tjänster ombildas till extra ordinarie befattningar för två förste byråsekreterare i Ae 23 och två i Ae 21.

Chefen för finansdepartementet kommer att vid anmälan av anslagen för statistiska centralbyrån lägga fram förslag om att viss statistik överföres från arbetsmarknadsstyrelsen till centralbyrån. Med anledning därav bör styrelsens personal minskas med en och en halv amanuens i reglerad beföringsgång och två kanslibiträden i Ae 7.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag medel för uppflyttning av två tjänster med 3 168 kr.

Vad jag nu förordat medför, inräknat automatiska förändringar, en ökning av medelsbehovet med 1 495 000 kr. Anslaget bör sålunda uppföras med 10 516 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för arbetsmarknadsstyrelsen, som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för arbetsmarknadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 123 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	65 000
3. Avlöningar till tillfällig personal, <i>förslagsvis</i>	355 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	4 650 000
5. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	115 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 065 000
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	143 000

Summa kr. 10 516 000;

c) till *Arbetsmarknadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 10 516 000 kr.

[24] 6. *Arbetsmarknadsstyrelsen*: *Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 402 000	1 597 623
1962/63	1 737 000	
1963/64 (förslag)	2 328 000	

Yrkanden

Arbetsmarknadsstyrelsen har hemställt, att anslaget höjes med 476 000 kr.

	Utgifter		Anslag 1962/63	Förslag 1963/64	Ökn. el. minskn.
	1960/61	1961/62			
1. <i>Reseersättningar</i>	279 500	314 182	324 000	467 000	+ 143 000
2. <i>Bearbetning av statistiskt material</i>	135 179	88 310	146 000	129 000	— 17 000
3. <i>Övriga expenser för eget behov</i>	546 368	638 522	684 000	944 000	+ 260 000
4. <i>Expenser för annat än eget behov</i>	173 933	283 133	175 000	200 000	+ 25 000
5. <i>Publikationstryck</i>	193 540	181 009	250 000	353 000	+ 103 000
6. <i>Material och maskiner för tryckerianläggningen</i>	78 023	70 037	145 000	107 000	— 38 000
					+ 476 000

Motiv

1. *Reseersättningar*. Av anslaget för innevarande budgetår avser 15 000 kr. internordiska resor. Styrelsen beräknar medelsbehovet härför till 20 000 kr. för nästa budgetår. Höjda biljettpriser och traktamentsersättningar medför en kostnadsökning med 20 000 kr. Med hänsyn till den betydande intensifiering, som utmärker arbetsmarknadsverkets snart sagt hela arbetsområde, bör anslaget i övrigt ökas med 118 000 kr.

2. *Bearbetning av statistiskt material*. Anslagsposten kan minskas med 22 000 kr. på grund av viss överflyttning till statistiska centralbyrån. För utökad bearbetning av byggnadsstatistiken erfordras ytterligare 5 000 kr. jämfört med vad som beräknats för innevarande budgetår.

3. *Övriga expenser för eget behov*. Jämfört med de för innevarande budgetår tillgängliga beloppen beräknas för nästa budgetår ytterligare 28 000 kr. till renhållning och städning, 35 000 kr. till skrivmaterialier m. m., 160 000 kr. till telegram, telefon och annonsering, 35 000 kr. till inköp och underhåll av möbler m. m. samt 2 000 kr. till bokinköp m. m. Av kostnadsökningarna avser 135 000 kr. engångsutgifter.

4. *Expenser för annat än eget behov*. Delposten bör uppräknas med hänsyn till belastningen under föregående budgetår.

5. *Publikationstryck*. Den föreslagna höjningen hänför sig huvudsakli-

gen till publikationer för yrkesvägledningen, nytryck av broschyrerna »Befolkning och näringsliv» och »Samhällsservice och lokaliseringsverksamhet» samt tryckning av regionala lokaliseringsutredningar.

6. *Material och maskiner för tryckerianläggningen.* Styrelsen har föreslagit, att riksvakanslistorna skall tryckas på beställningstryckeri. Styrelsens tryckeri kommer vid bifall här till att utnyttjas i full omfattning för annat tryck, bl. a. folders och blanketter. Kostnader för folders föreslås belasta anslaget till Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder, medan kostnaderna för blankettrycket bestrides från anslagsposten till expenser för annat än eget behov. Kostnaderna under förevarande post beräknas till 85 000 kr. för papper och övriga förbrukningsmaterial samt 22 000 kr. för underhåll och nyanskaffning av maskiner.

Föredraganden

Genom beslut den 19 oktober 1962 har Kungl. Maj:t bemyndigat arbetsmarknadsstyrelsen att trycka arbetsförmedlingens vakanslistor på beställningstryckeri. Bl. a. med hänsyn här till bör anslagsposten till publikationstryck höjas med 300 000 kr., medan posten till material och maskiner för tryckerianläggningen bör minskas med 65 000 kr. Med anledning av att även statistiken över förhandsuppgifter om planerade högre studier föreslås överförd till statistiska centralbyrån kan delposten till bearbetning av statistiskt material minskas med 30 000 kr. mer än styrelsen föreslagit och sålunda uppföras med 99 000 kr. Delposten till expenser för annat än eget behov bör i enlighet med styrelsens förslag räknas upp med 25 000 kr. I övrigt torde de av styrelsen föreslagna höjningarna kunna begränsas till 38 000 kr. för reseersättningar och 138 000 kr. för övriga expenser för eget behov. Anslagsposten till sjukvård m. m. bör ökas med 2 000 kr.

Under föregående budgetår erhöll styrelsen bemyndigande att från anslaget till Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder bekosta sådan annonsering, som utföres i anslutning till arbetsmarknadspolitiska åtgärder för ernående av ökad rörlighet eller eljest i sysselsättningsfrämjande syfte. Styrelsen har i sina anslagsäskanden under nämnda anslag beräknat medel för sådan annonsering jämte annan informationsverksamhet. Då dylika åtgärder bör betraktas som administrativa hjälpmedel i arbetsförmedlingens verksamhet, bör medel anvisas under omkostnadsanslag. Jag förordar, att en ny anslagspost för annonskostnader uppföres under förevarande anslag med 200 000 kr. Den här avsedda annonseringen bör främst användas i regionala sammanhang.

Anslaget bör alltså höjas med 591 000 kr. samt upptagas med 2 328 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetsmarknadsstyrelsen*: Omkostnader för bud-
året 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 328 000 kr.

[25] 7. Arbetsförmedlingen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	134 725 000	135 959 026
1962/63	41 416 000	
1963/64 (förslag)	52 005 000	

Yrkanden

Arbetsmarknadsstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med (avrundat) 16 990 000 kr.

	Ökning
1. Länsarbetsnämndernas kansliorganisation, försvarsärenden	742 256
2. Länsarbetsnämndernas kansliorganisation, övriga ärenden	180 112
3. Allmän förmedling	663 240
4. Förmedlingsverksamheten för tjänstemän	115 486
5. Yrkesvägledningsverksamheten	2 065 618
6. Arbetsvården	2 830 714
7. Avlöningar till tillfällig personal	1 180 000
8. Yrkesvalslärarna	1 400 000
9. Experter	75 000
10. Vissa lönegradsfrågor m. m.	754 299
11. Arbetsförmedlingsombuden	228 000
12. Kontaktmännen för yrkesvägledning	38 000
13. Läkarna	185 000
14. Extraordinariesättning av vissa tjänster	—
15. Vikariatsersättningar m. m.	208 500
16. Automatiska förändringar m. m.	6 325 528
	16 991 753

1. *Länsarbetsnämndernas kansliorganisation, försvarsärenden.* Arbetsmarknadsstyrelsen anför, att ett genomförande av de förslag, som framlagts av 1954 års utredning rörande totalförsvarets personalbehov (SOU 1962: 3) kommer att innebära väsentligt ökade arbetsuppgifter för länsarbetsnämnderna. Med undantag för de allra största nämnderna disponerar dessa f. n. endast en tjänsteman för ifrågavarande slag av uppgifter, i regel placerad i lönegrad A 16. Det ställer sig svårt att nu precisera personalbehovet. Styrelsen föreslår emellertid, att en inspektörstjänst i Ae 19 inrättas vid envar av 23 nämnder; försvarsärendena för stockholmsregionen handhas av länsarbetsnämnden i Stockholms län, där redan en tjänst i A 19 finns för ändamålet. De för försvarsplaneringen mera belastade nämnderna bör erhålla ytterligare förstärkning med sammanlagt tre tjänster för förste assistent i Ae 16 och tre assistenttjänster i Ae 13.

2. *Länsarbetsnämndernas kansliorganisation, övriga ärenden.* I Norrbottens län föreligger på grund av länets storlek och de svårbemästrade problemen på arbetsmarknaden permanent behov av två arbetsförmedlingsinspektörer. Sedan år 1960 har inspektörstjänsten dubblerats genom inrättande av en tjänst i Ag 21. Denna bör nu utbytas mot en ordinarie tjänst i lönegrad Ao 25. Under denna punkt i övrigt äskade tjänster, näm-

¹ Anslaget till Den offentliga arbetsförmedlingen och sjömanshusen: Avlöningar.

ligen en amanuens och fem kanslist i reglerad befordringgång samt två assistenter i Ae 13, motsvarar yrkanden som framfördes i det förslag till länsarbetsnämndernas kansliorganisation, som lades fram föregående år (jfr bil. 7 till 1962 års statsverksprop., s. 107—108). Vid bifall till inrättande av kanslisttjänsterna kan tre tjänster i Ag 13 dras in.

3. *Allmän förmedling.* Under denna punkt äskade tjänster, nämligen nio förste assistenter i Ae 16, 17 assistenter i Ae 13 och 14 assistenter i Ae 13 med halvtidstjänstgöring, motsvarar yrkanden som framställdes i det förslag rörande den allmänna förmedlingen, som lades fram föregående år (jfr bil. 7 till 1962 års statsverksprop., s. 108—112).

4. *Förmedlingsverksamheten för tjänstemän.* Under denna punkt äskade tjänster, nämligen en inspektör i Ae 19 och fyra förste assistenter i Ae 16, motsvarar yrkanden som framfördes i det förslag rörande förmedlingsverksamheten för tjänstemän, som lades fram föregående år (jfr bil. 7 till 1962 års statsverksprop., s. 112—117).

5. *Yrkesvägledningsverksamheten.* Yrkesvägledningen har att vänta en avsevärt ökad arbetsvolym, närmast som en följd av befolkningsutvecklingen, strukturförändringarna inom näringslivet, yrkesrörligheten, skolväsendets utbyggnad och den högre utbildningens demokratisering.

Styrelsen har vid bedömande av personalbehovet till att börja med utgått från verksamheten inom skolorna och därvid använt de beräkningsgrunder för antal timmar per klassavdelning, som statens organisationsnämnd kom fram till vid en undersökning år 1955. Styrelsen anger antalet klassavdelningar läsåret 1963/64 till 2 233 vid allmänna gymnasier, 377 vid fackgymnasier och fackskolor, 2 057 vid real- och flickskolor samt 440 vid folkhögskolor. Enligt de använda beräkningsgrunderna medför dessa klassavdelningar behov av 146 yrkesvägledare under skolsäsongen oktober—april.

Beträffande den till tjänsterummet knutna konsultationsverksamheten anföres, att antalet rådsökande ökar från år till år med en påtaglig förskjutning i riktning mot äldre åldersgrupper. År 1959 redovisades 89 623 konsultationer och år 1961 94 755. Även om de nyssnämnda 146 tjänstemännen inte hela året är engagerade i skolverksamheten, kan de inte räkna till även för uppgifterna på tjänsterummet, som förutom konsultationer också innefattar bl. a. utredningar, organisatoriska ärenden, handledning av amanuenser och praktikanter och medverkan vid utbildning av yrkesvalslärare. Styrelsen beräknar därför personalbehovet till ytterligare 25 tjänstemän. Totalt anses yrkesvägledningsverksamheten bära omfatta 171 tjänster, vilket innebär en ökning med 70. Styrelsens förslag, som även innebär vissa ändringar i lönegradsplacering, framgår av följande uppställning (s. 70 överst).

6. *Arbetsvården.* Kraven på arbetsvården har successivt stegrats på grund av den ökade betydelse som rehabiliteringsåtgärderna fått. Antalet arbetsvårdssökande har stegrats bl. a. till följd av det påbörjade samar-

Tjänst	Löne- grad	Antal tjänster 1/7 1962				Förslag				Ökning (+) Minsk. (—)
		Ao	Ae	Ag	S:a	Ao	Ae	Ag	S:a	
Förste konsulent	A 25	—	—	—	—	3	—	—	3	+ 3
"	A 23	6	—	—	6	22	4	—	26	+ 20
Konsulent.....	A 21	19	8	—	27	—	62	—	62	+ 35
Amanuens-kon- sulent.....	A 17—19	—	32	15	47	—	69	11	80	+ 33
Förste assistent	A 16	10	10	1	21	—	—	—	—	— 21
Summa		35	50	16	101	25	135	11	171	+ 70

¹ Här till kommer fyra tjänster i Ao 16 och fyra i Ae 16, som ej uppehålls och föreslås indragna.

tet med sjukvårderna. Växande krav på arbetsvårdens medverkan ställs även från landsting och kommuner i samband med utbyggnaden av rehabiliteringskliniker och verkstäder för handikappade. De fr. o. m. den 1 januari 1963 gällande nya reglerna om förtidspensionering kommer att medföra en mycket stor arbetsbelastning. De betänkanden som lagts fram av 1956 års nykterhetsutredning och 1956 års eftervårdsutredning innebär ytterligare krav på arbetsvårdens medverkan.

Styrelsen lade i anslagsäskanden för innevarande budgetår fram förslag om förstärkning av arbetsvården med 113½ tjänster till sammanlagt 240 tjänster (jfr bil. 7 till 1962 års statsverksprop., s. 117—118). Efter den förstärkning, som kommit arbetsvården till del fr. o. m. den 1 juli 1963, uppgår antalet tjänster till 180½. Styrelsen lägger nu fram följande förslag om en utökning med ytterligare 105 tjänster jämte viss ändrad lönegradsplacering.

Tjänst	Löne- grad	Antal tjänster 1/7 1962				Förslag				Ökning (+) Minsk. (—)
		Ao	Ae	Ag	S:a	Ao	Ae	Ag	S:a	
Förste inspektör	A 23	3	—	—	3	3	—	—	3	—
Förste inspektör	A 21	8	3	—	11	22	6	—	28	+ 17
Konsulent för döva	A 21	5	—	—	5	5	—	—	5	—
Inspektör	A 19	19	8	8	35	6	57	8	71	+ 36
Förste assistent	A 16	11	56	5½	72½	14	154	10½	178½	+ 106
Assistent	A 13	2	47	5	54	—	—	—	—	— 54
Summa		48	114	18½	180½	50	217	18½	285½	+ 105

7. *Avlöningar till tillfällig personal.* Anslagsposten har för innevarande budgetår uppförts med 5 143 000 kr. Den beräknades med utgångspunkt i den lönesättning inom arbetsförmedlingen som tillämpades vid tiden för framläggande av 1962 års statsverksproposition. Genom det nya löneläge, som tillkommit genom riksdagens beslut i anledning av proposition 169 till 1962 års riksdag, bör posten räknas upp med 505 000 kr.

De förstärkningar, som fr. o. m. den 1 juli 1962 tillförts arbetsförmedlingsorganisationens assistentpersonal, återverkar på behovet av biträdes-

personal vid länsarbetsnämndernas kanslier. Styrelsen anser en ökning med 40 biträden i reglerad befordringsgång vara ett minimibehov, vilket innebär en ökning med 12 procent av kansliernas biträdeskader. Kostnaderna härför beräknas till 345 000 kr.

I det betänkande rörande effektivare arbetsförmedling för tjänstemän (SOU 1961: 55), som redovisades i förra årets statsverksproposition (bil. 7, s. 113—116), föreslogs bl. a. att fyra kvalificerade tjänstemän skulle under en uppbyggnadsperiod på olika sätt söka skapa förutsättningar för en framtida effektivare förmedlingsverksamhet beträffande tjänstemännens arbetsmarknad. Styrelsen hemställer, att 100 000 kr. anvisas för detta ändamål.

Vid bifall till styrelsens förslag om inrättande av en tjänst i Ao 25 och tre kanslisttjänster (jfr p. 2) samt två kansliskrivartjänster i Ae 11 och fyra kontoristtjänster i Ae 9 (jfr p. 10) kan anslagsposten för avlöningar till tillfällig personal minskas med 125 000 kr. Sammanlagt bör posten öka med 825 000 kr., vartill kommer rörligt tillägg med 355 000 kr.

8. *Yrkesvalslärarna.* I skrivelse den 23 juli 1962 har styrelsen bl. a. föreslagit, att yrkesvalslärarna skall erhålla anställning hos länsarbetsnämnderna redan vid tjänstgöring i grundskolans årskurs 7. Styrelsen har vid sina anslagsberäkningar utgått från att framställningen vinner bifall. Antalet yrkesvalslärare i årskurserna 7—9 under budgetåret 1963/64 uppskattas till 520, varav 60 procent antages inneha av styrelsen utfärdat behörighetsbevis.

9. *Experter.* För innevarande budgetår har 25 000 kr. anvisats till ersättningar till experter och sakkunniga. Styrelsen anför, att medel för anlitande av experter erfordras främst dels för marknads- och lönsamhetsundersökningar i samband med näringshjälpsverksamheten och dels för sammanträdesarvoden till ledamöter i regionala och lokala delegationer.

10. *Vissa lönegradsfrågor m. m.* Styrelsen föreslår uppflyttning i lönegrad av följande tjänster, nämligen en länsarbetsdirektör i Ao 27 till Bo 1, tre förste inspektörer i Ao 25 och en i Ao 23 till Ao 27, 22 förste inspektörer i Ao 23 och en i Ao 21 till Ao 25, fyra förste inspektörer i Ao 21 till Ao 23, 30 inspektörer och en kansliinspektör i Ao 19 till förste inspektörer resp. kansliinspektör i Ao 21, sex inspektörer i Ae 19 till förste inspektörer i Ae 21, en kontorsföreståndare i Ao 19 till Ao 21 samt två i Ao 16 och en i Ae 13 till Ao 19 resp. Ae 16, sju förste assistenter i Ao 16 och fem i Ae 16 till inspektörer i Ao resp. Ae 19, en assistent i Ae 13 till inspektör i Ae 19, fyra assistenter i Ao 13 och 18 i Ae 13 till förste assistenter i Ao resp. Ae 16, 22 kanslibiträden i Ao 7 till kansliskrivare i Ao 11, 29 kanslibiträden i Ae 7 till kontorister i Ae 9 samt 67 biträden i reglerad befordringsgång till kanslibiträden i Ae 7.

Styrelsen föreslår vidare, att två tjänster som kansliskrivare i Ag 11 och fyra som kanslibiträde i Ag 7 skall inrättas som extra ordinarie, varvid de sistnämnda bör placeras som kontoristtjänster i Ae 9.

Styrelsen framför ånyo ett förslag, att länsarbetsdirektörerna i Stockholm, Göteborg, Malmö och Luleå skall erhålla en avlöningsförstärkning med 1 800 kr. för år (jfr bil. 7 till 1962 års statsverksprop., s. 108).

11. *Arbetsförmedlingsombuden.* Ombudens arvoden fastställas av styrelsen inom ramen för anvisade medel.

F. n. finns 240 ortsombud och 205 lokalombud. Ortsombuden är fördelade på fem arvodesklasser med grundarvoden från 684 till 2 832 kr. per år, vartill kommer rörligt tillägg. Styrelsen föreslår, att arvodena i stället beräknas i relation till löneklass 11 med utgångspunkt i antalet veckotimmar i de olika ombudsklasserna. Grundarvodena skulle därmed höjas till 3 696 kr. jämte rörligt tillägg i högsta arvodesklass.

12. *Kontaktmännen för yrkesvägledning.* På vissa orter, som saknar yrkesvägledningsexpedition och yrkesvals lärare, har sedan flera år tillbaka funnits särskilda kontaktmän för yrkesvägledning. Ersättning till kontaktmän utgår med dels ett grundarvode av 50 kr. per år och dels timarvode, som årligen fastställas av styrelsen. Medel för utbetalning av arvoden till kontaktmän anvisas såsom delpost under anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Delposten är för budgetåret 1962/63 uppförd med 150 000 kr.

Styrelsen har efter förhandlingar överenskommit med berörda parter, att grundarvodet skall höjas till 100 kr. per år samt att arvodet per tjänstgöringstimme skall motsvara vad som gäller för arbete på enkel övertid enligt löneklass 15, ortsgrupp 4. Kostnaden härför beräknas till 15 000 kr. Oavsett ställningstagandet till ändrade grunder för arvodering av kontaktmännen bör delposten räknas upp med 23 000 kr. till följd av att arvodena i timlärarkungörelsen — vilka varit normgivande för styrelsen vid fastställande av nu utgående timarvode — har höjts enligt beslut av 1962 års riksdag.

13. *Läkarna.* Vid arbetsförmedlingen finns f. n. 32 läkare. De uppbär månadsarvode med 300 kr. jämte ersättning enligt sjukkassetaxan för varje enskild undersökning och behandling. Styrelsen framför ånyo ett för innevarande budgetår framlagt förslag om nytt ersättningssystem för läkarna, enligt vilket ersättning skulle utges med 1 750 kr. för veckotimme och år (jfr bil. 7 till 1962 års statsverksprop., s. 119). För individuella undersökningar förutsättes att ersättning skall utgå såsom hittills.

Av läkarna tjänstgör 25 vid huvudkontoren och sju vid avdelningskontor. En ytterligare utökning av arbetsvårdsorganisationen kommer att leda till fortsatt decentralisering av verksamheten inom de olika länen, vilket innebär ett antalsmässigt ökat behov av läkare. Styrelsen anholder om bemyndigande att inom en kostnadsram av 300 000 kr. få anställa erforderligt antal läkare på de nu föreslagna ersättningsvillkoren, vilket innebär en kostnadsökning i förhållande till innevarande budgetår med (avrundat) 185 000 kr.

14. *Extra-ordinariesättning av vissa tjänster.* I samband med att sjömanshusen inordnades i arbetsmarknadsverket fr. o. m. den 1 juli 1961 inrättades fem av tjänsterna som sjömanshusombudsman i 19 lönegraden som extra. Styrelsen föreslår, att de ombildas till extra ordinarie tjänster.

15. *Vikariatsersättningar m. m.* Fr. o. m. den 1 juli 1962 gäller ändrade bestämmelser för vikariatsersättning. Styrelsen beräknar ett behov av ökade medel för vikariatsersättningar och kallortstillägg med sammanlagt 84 200 kr., vartill kommer 19 300 kr. för rörligt tillägg.

I skrivelse den 19 april 1962 har styrelsen gjort framställning rörande övertidsersättning m. m. till befattningshavare inom sjömanshusen i samband med utförande av vissa mönstringsförrättningar. Vid bifall till denna framställning beräknas medel för ökade kostnader för utbetalande av övertidsersättning till 75 000 kr., vartill kommer rörligt tillägg med 30 000 kr.

Föredraganden

För innevarande budgetår har arbetsförmedlingen erhållit en betydande personalförstärkning, som inneburit bättre resurser inom olika förmedlingsgrenar. I arbetsmarknadsstyrelsens nu framlagda äskanden föreslås ytterligare upprustning framför allt av arbetsvården och yrkesvägledningen.

Arbetsvårdsexpeditionerna har att göra utredningar om dit remitterade arbetssökande och föreslå lämpliga åtgärder för deras rehabilitering. Numera utgör remisserna från den allmänna förmedlingen i vissa län endast omkring en fjärdedel av de arbetsvårdssökande. Flertalet kommer dit efter direktremisser huvudsakligen från sjukhus, vårdanstalter och socialvårdsorgan. Det är av vikt, att den rehabilitering av fysiskt, mentalt eller socialt handikappade, som påbörjas vid olika institutioner, kan fortsättas genom arbetsvården och leda vidare till arbetsplacering, omskolning eller någon annan positiv åtgärd. Detta gäller inte minst personer som kommer från ungdomsvårdsskolor, vårdanstalter för alkoholmissbrukare och fångvårdsanstalter. Dessa kategorier har alltför mycket måst eftersättas på grund av personalbrist hos arbetsmarknadsverket. En annan faktor, som ökar behovet av arbetsvårdspersonal, är genomförandet av den nya förtidspensioneringen. Lagstiftningen innebär, att rehabiliteringsmöjligheterna skall vara undersökta innan förtidspension beslutas. Det växande samarbetet mellan arbetsvården och försäkringskassorna inom sjukförsäkringen kräver också ökade insatser.

Mot denna bakgrund förordar jag, att arbetsvården förstärkes även nästa budgetår. Jag föreslår, att 50 nya tjänster inrättas. Tjänsterna bör utgöras av 10 inspektörer i lönegrad Ae 19, 20 förste assistenter i lönegrad Ae 16 och 20 assistenter i lönegrad Ae 13.

I fråga om yrkesvägledningen sammanhänger de äskade personalförstärkningarna med skolans fortsatta utbyggnad. Allt större vikt måste även läggas vid yrkesvägledning för vuxna för att underlätta anpassningen till struktur-

3* — *Bihang till riksdagens protokoll 1963. 1 saml. Nr 1. Bil. 13*

förändringar inom näringslivet och för att den enskilde skall kunna få ett arbete som svarar mot de personliga förutsättningarna. Bl. a. fordras yrkesvägledning för den gifta kvinnliga arbetskraft som efter längre avbrott i yrkesarbetet åter söker sig ut på arbetsmarknaden. Vid bedömande av personalbehovet har jag tagit hänsyn till att antalet klassavdelningar vid real- och flickskolor kommer att nedgå kraftigt under de närmaste fem åren, varigenom yrkesvägledarnas uppgifter kommer att minska inom dessa skolformer. Även om det samtidigt genom grundskolans utbyggnad krävs mera arbete med att instruera och vägleda yrkesvalslärarna, torde därför en mindre förstärkning än den av arbetsmarknadsstyrelsen föreslagna vara tillräcklig. Jag tillstyrker, att 35 tjänster inrättas för yrkesvägledningen. Därav bör 20 tjänster avse amanuenser i reglerad befordringsgång och 15 inrättas som konsulenttjänster i lönegrad Ae 21.

Av skäl som tidigare denna dag anförts av chefen för försvarsdepartementet vid anmälan av vissa frågor rörande totalförsvarets personalplanering är jag inte beredd tillstyrka förslaget om förstärkning av personalen för försvarsplanering vid länsarbetsnämnderna.

Av styrelsens förslag till personalförstärkningar i övrigt kan jag tillstyrka, att medel beräknas för 10 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång under anslagsposten för avlöningar till tillfällig personal.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 7 december 1962 bifallit styrelsens framställning om ändrade anställningsgrunder för yrkesvalslärare. Deras arvoden har höjts efter beslut av 1962 års riksdag. Med anledning härav och med hänsyn till att antalet yrkesvalslärare kommer att öka föreslår jag en uppräknings av medlen för deras arvoden med 1 000 000 kr.

Arbetsförmedlingsombudens arvoden bör anpassas till det höjda löneläget för förmedlingstjänstemännen. Jag tillstyrker styrelsens förslag om ändrade arvodesgrunder för såväl ombuden som kontaktmännen för yrkesvägledning. Medelsbehovet ökar därigenom med sammanlagt 266 000 kr.

I fråga om läkarna kan jag tillstyrka styrelsens förslag att deras arvoden skall utgå efter de grunder som gäller för försäkringskassornas läkare. Vid en tjänstgöringstid av fyra veckotimmar vid huvudkontor och två veckotimmar vid avdelningskontor kan de ökade kostnaderna härför beräknas till 85 500 kr.

I enlighet med styrelsens förslag bör ytterligare 103 500 kr. beräknas för vikariatsersättningar och kallortstillägg.

Vad jag här förordar medför, inräknat automatiska förändringar, en ökning av medelsbehovet med 10 589 000 kr. Anslaget bör uppföras med 52 005 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för arbetsförmedlingen, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för arbetsförmedlingen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	11 457 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	407 100
3. Avlöningar till tillfällig personal, <i>förslagsvis</i>	5 730 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	17 377 000
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 400
6. Arvoden till yrkesvalslärare, <i>förslagsvis</i>	1 800 000
7. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	25 000
8. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	14 630 000
9. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	576 500

Summa kr. 52 005 000;

c) till Arbetsförmedlingen: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 52 005 000 kr.

[26] 8. Arbetsförmedlingen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	18 655 000	19 260 537
1962/63	11 302 000	
1963/64 (förslag)	12 803 000	

Yrkanden

Arbetsmarknadsstyrelsen har hemställt, att anslaget höjes med 2 091 000 kr.

	Utgifter		Anslag	Förslag	Ökn. el. minskn.
	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	
1. Sjukvård m. m.	109 073	124 561	115 000	150 000	+ 35 000
2. Reseersättningar	965 000	1 162 149	1 590 000	1 825 000	+ 235 000
3. Underhåll och drift av tjänstebilar	75 781	72 920	85 000	120 000	+ 35 000
4. Inköp och utbyte av tjänstebilar	43 511	26 938	25 000	170 000	+ 145 000
5. Lokalkostnader	3 370 000	3 609 445	4 126 000	4 935 000	+ 809 000
6. Expenser	3 661 651	4 053 510	4 957 000	5 773 000	+ 816 000
7. Utbildnings- och instruktionsverksamhet	179 353	211 013	404 000	420 000	+ 16 000
					+ 2 091 000

Motiv

1. Sjukvård m. m. Uppräkningen avser bl. a. föreslagna personalökningar.

2. Reseersättningar. Den föreslagna ökningen fördelar sig med 35 000 kr. för höjda biljettpriiser och bilersättningar samt 200 000 kr. för intensifiering av omflyttnings- och omskolningsverksamheten, yrkesvägledning.

¹ Anslaget till Den offentliga arbetsförmedlingen och sjömanshusen: Omkostnader.

3. *Underhåll och drift av tjänstebilar.* Vid 16 av länsarbetsnämnderna finns f. n. sammanlagt 24 tjänstebilar. Vid en ökning av antalet med nio bilar samt med hänsyn till inträffade kostnadsstegringar beräknas en kostnadsökning med 35 000 kr.

4. *Inköp och utbyte av tjänstebilar.* Medelsbehovet beräknas till 70 000 kr. för utbyte och 100 000 kr. för nyanskaffning av bilar till de nio länsarbetsnämnder, som nu ej har tjänstebil.

5. *Lokalkostnader.* Årshyrorna för lokaler — inkl. utgifter för bränsle, lyse och vatten — uppgick per den 1 juli 1962 till 3 500 000 kr. Under innevarande budgetår beräknas en hyresstegring på grund av inflyttning i nya lokaler med 390 000 kr. Lokalersättningar till arbetsförmedlingsombud beräknas till 85 000 kr. samt inrednings-, ändrings- och reparationskostnader till 150 000 kr. Medelsförbrukningen beräknas sålunda till 4 125 000 kr. Under budgetåret 1963/64 kan en ökning av lokalkostnaderna emotses. Årshyran för den 1 juli 1963 disponerade lokaler beräknas till 4 085 000 kr., vartill kommer en ökning för inflyttning i nya lokaler med 500 000 kr. För inrednings-, ändrings- och reparationsarbeten beräknas oförändrat 150 000 kr. och för hyror för ytterligare lokaler 200 000 kr.

6. *Expenser.* Styrelsen förutsätter, att anslaget för innevarande budgetår inte kommer att förslå. Medelsbehovet för löpande utgifter under budgetåret 1963/64 beräknas till 5 056 000 kr. Som engångsutgifter upptages 245 000 kr. för utökning och utbyte av telefonväxlar, 262 000 kr. för utrustning av nya lokaler, 90 000 kr. för inköp av bokföringsmaskiner samt 120 000 kr. för anskaffning av möbler m. m. med anledning av begärda personalförstärkningar.

7. *Utbildnings- och instruktionsverksamhet.* Ökningen beror på det stora antalet nyanställda inom verket, i första hand arbetsförmedlingsaspiranter.

Föredraganden

Arbetsmarknadsstyrelsens äskanden i fråga om omkostnaderna för nästa budgetår grundar sig på den av styrelsen samtidigt föreslagna personalförstärkningen. Med hänsyn till bl. a. den personalförstärkning, som tillstyrkts under föregående punkt, kan anslagshöjningarna begränsas. Jag förordar, att posterna till sjukvård m. m., reseersättningar, underhåll och drift av tjänstebilar, utbyte av tjänstebilar, lokalkostnader och expenser höjes med 20 000, 60 000, 10 000, 35 000, 750 000 resp. 610 000 kr. Till utbildnings- och instruktionsverksamhet bör i enlighet med styrelsens förslag anvisas 420 000 kr.

Här framlagda förslag medför en anslagsökning med 1 501 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetsförmedlingen: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 12 803 000 kr.

[27] 9. Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	330 000 000	267 494 293
1962/63	190 000 000	
1963/64 (förslag)	300 000 000	

Anslagsframställning för budgetåret 1963/64

Arbetsmarknadsstyrelsen har i sin petitaskrivelse framlagt följande beräkningar av medelsbehovet under innevarande och nästa budgetår.

A. Utgifter	Utgift resp. inkomst 1961/62 kr.	Arbetsmarknadsstyrelsens beräkning för budgetåret 1962/63 kr.	1963/64 kr.
<i>Rörlighetsstimulerande åtgärder</i>			
1. Respenning	1 574 542	3 000 000	3 500 000
2. Familjebidrag m. m.	2 223 698	4 000 000	4 500 000
3. Starthjälp	2 292 006	3 000 000	4 000 000
4. Uppförande av vissa bostäder	962 349	3 300 000	7 000 000
Summa Rörlighetsstimulerande åtgärder	(7 052 595)	(13 300 000)	(19 000 000)
<i>Sysselsättningsskapande åtgärder</i>			
5. Beredskapsarbeten	211 430 199	300 000 000	250 000 000
Beredskapsarbeten på vägar och gator	(156 883 020)	(200 000 000)	(170 000 000)
Övriga beredskapsarbeten	(54 547 179)	(100 000 000)	(80 000 000)
6. Arkivarbeten m. m.	12 480 664	17 000 000	17 000 000
7. Näringshjälp	383 166	3 500 000	5 700 000
8. Detaljplanering av vissa allmänna arbeten	2 161 242	6 000 000	6 000 000
9. Industribeställningar	1 491 025	—	—
Summa sysselsättningsskapande åtgärder	(227 946 296)	(326 500 000)	(278 700 000)
<i>Kontanthjälp</i>			
10. Kontantunderstödsverksamhet	231 404	1 000 000	1 000 000
<i>Diverse poster</i>			
11. Psykotekniska undersökningar	142 695	250 000	325 000
12. Kostnader i samband med statens stenbeställningar	19 211	25 000	25 000
13. Information i anslutning till arbetsmarknadspolitiska åtgärder	37 060	500 000	700 000
14. Övriga ändamål	558 789	700 000	800 000
Summa Diverse poster	(757 755)	(1 475 000)	(1 850 000)
Summa utgifter	235 988 050	342 275 000	300 550 000
Utgående förskott	451 792	—	—
Utgående reservation	79 913 653	—	—
Utgifter totalt	316 353 495	342 275 000	300 550 000
<i>B. Inkomster</i>			
1. Ingående reservation	17 407 946	79 913 653	—
2. Anslag	*297 087 974	190 000 000	—
3. Anslagsbehov	—	72 361 347	300 550 000
Summa inkomster	314 495 920	342 275 000	300 550 000
4. Ingående förskott	1 857 575	—	—
Inkomster totalt	316 353 495	342 275 000	300 550 000

* Av anslaget för innevarande budgetår skall förslagsvis 60 000 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen.

* Från anvisat belopp av 330 000 000 kr. har avräknats ett belopp av 32 912 026 kr. utgörande utbildningsbidragskostnader, vilka fr. o. m. budgetåret 1962/63 bestrides från anslaget till Omskolning m. m.

I det följande sammanfattas arbetsmarknadsstyrelsens framställning avseende vissa av de i den föregående siffersammanställningen upptagna utgiftsposterna för budgetåret 1962/63.

1. *Respenning* utgår i form av bidrag eller förskott till arbetstagares rese-, traktaments- och flyttningskostnader. Under budgetåret 1961/62 har bidragskostnaderna uppgått till 1 575 000 kr. Respenning beviljades i 12 029 fall. Med hänsyn till vidgade möjligheter att bevilja respenning och till höjda biljettpriser beräknar styrelsen medelsbehovet för budgetåret 1962/63 till 3 000 000 kr.

2. Under budgetåret 1961/62 beviljades *familjebidrag* i 2 068 fall. Bidragskostnaden var 2 224 000 kr. Familjebidraget utgår med belopp som svarar mot familjetillägget enligt bestämmelserna om utbildningsbidrag åt vissa arbetslösa. Höjes sistnämnda bidrag, vilket styrelsen föreslagit, ökar därför kostnaderna även för förevarande familjebidrag. För att underlätta flyttning för familjer från kommuner med exceptionellt hög arbetslöshet har vidare tillkommit ett särskilt utrustningsbidrag. Styrelsen uppskattar medelsbehovet för familje- och utrustningsbidrag under budgetåret 1962/63 till 4 000 000 kr.

3. *Starthjälp* utgick under budgetåret 1961/62 i 8 725 fall till en sammanlagd kostnad av ca 2 292 000 kr. Medelsbehovet för budgetåret 1962/63 uppskattas till 3 000 000 kr.

4. Styrelsen har hemställt om bemyndigande att uppföra och administrera förläggningar för överflyttad arbetskraft. För innevarande budgetår beräknas kostnaderna till 2 800 000 kr., varav 1 765 000 kr. för uppförandekostnader och 1 035 000 kr. för driftkostnader.

5. Beträffande utgifterna för *beredskapsarbeten* anför styrelsen bl. a. följande.

Under budgetåret 1961/62 uppgick antalet dagsverken vid allmänna beredskapsarbeten till 730 719. Härav utfördes 379 477 dagsverken på allmänna vägar och gator samt 351 242 dagsverken på övriga beredskapsarbeten. Därjämte anordnades särskilda beredskapsarbeten för alkoholskadade och ungdomsvårdsklientel samt för annan svårplacerad arbetskraft i betydligt större utsträckning än tidigare. Under budgetåret 1961/62 utfördes sålunda 74 701 dagsverken i arbeten för specialhänvisad arbetskraft, varav 69 678 dagsverken på vägbyggnader och 5 023 dagsverken till övervägande del i skogsvårdsarbeten. I arbeten för annan svårplacerad arbetskraft utfördes 184 596 dagsverken i form av enklare utearbeten. Den totala dagsverksvolymen uppgick sålunda till 990 016 dagsverken, varav 449 155 på vägar och gator samt 540 861 på övriga arbeten. Statsverkets kostnader för olika slag av beredskapsarbeten uppgick under budgetåret 1961/62 till 211 430 000 kr., varav 156 883 000 kr. för vägar och gator samt 54 547 000 kr. för övriga arbeten.

I avvaktan på säkrare prognoser för utvecklingen på arbetsmarknaden och under erinran om att ett belopp av 60 000 000 kr. ställts till väg- och vattenbyggnadsverkets förfogande för sysselsättningsbefrämjande åtgärder i norrlandslänen beräknar styrelsen till beredskapsarbeten för innevarande

budgetår ett belopp av 300 000 000 kr., varav för arbeten på allmänna vägar och gator, enskilda vägar och skogsbilvägar 200 000 000 kr.

6. Rörande arkivarbeten m. m. lämnar styrelsen följande uppgifter.

Antalet arkivarbetare, som under budgetåret 1960/61 utgjorde i medeltal 1 523, ökade under budgetåret 1961/62 till 1 635, varav 1 411 svenskar och 224 utlänningar. Den 30 juni 1962 uppgick totalantalet arkivarbetare till 1 757. Arkivarbete har under senare år i ökad utsträckning använts som skyddad sysselsättning för partiellt arbetsföra och har visat sig vara ett viktigt led i strävandena att komma till rätta med de svårplacerades problem. För budgetåret 1962/63 beräknas årsmedeltalet arkivarbetare till 1 825.

Musikerhjälp har under budgetåret 1961/62 tagits i anspråk i ungefär samma utsträckning som under de senaste budgetåren. I medeltal var 44 personer sysselsatta i denna hjälpform under ca 8½ månader och 7 personer under återstoden av budgetåret. För budgetåret 1962/63 beräknas situationen bli i stort sett oförändrad.

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 12 juli 1962 höjdes arkivarbetarlönerna, som är differentierad i tre lönegrupper, så att lönerna för månad nu utgår med 620—660 kr. i lönegrupp 1, 785—825 kr. i lönegrupp 2 (normalgrupp) och 950—990 kr. i lönegrupp 3. Skillnaderna inom de särskilda lönegrupperna beror på ortsgrupp. Den 30 juni 1962 var av arkivarbetare och musikerhjälp 25 placerade i lönegrupp 1, 1 388 i lönegrupp 2 och 350 i lönegrupp 3. Från och med budgetåret 1962/63 har försöksvis genomförts en ytterligare differentiering av arkivarbetarlönerna i särskilda fall med hänsyn till individuell prestation.

Kostnaderna för arkivarbeten och musikerhjälp för budgetåret 1962/63 beräknas till 17 000 000 kr.

8. I fråga om *detaljplanering av vissa allmänna arbeten* anför styrelsen bl. a. följande.

Under budgetåret 1961/62 har beviljats statsbidrag till projektering av vissa kommunala anläggnings- och husbyggnadsarbeten med ca 2 770 000 kr. Under budgetåren 1958/59, 1959/60 och 1960/61 beviljades sådana bidrag med 4 000 000, 4 790 000 resp. 2 630 000 kr. Det sammanlagda bidragsbeloppet under fyra år uppgår således till ca 14 190 000 kr. varav uppskattningsvis 1 460 000 kr. inte kommer att utnyttjas. Av beviljade bidrag har t. o. m. budgetåret 1961/62 utanordnats ca 6 830 000 kr. Vid ingången av budgetåret 1962/63 återstod för styrelsen att av disponerade medel utanordna ca 6 000 000 kr.

Till statliga myndigheter och vissa statsunderstödda institutioner har under budgetåret 1961/62 för i huvudsak skogliga planeringsändamål utbetalats drygt 1 000 000 kr.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 25 maj 1962 bemyndigat styrelsen att under budgetåret 1962/63 besluta om bidrag till kommuner för projektering av anläggnings- och husbyggnadsarbeten för sammanlagt högst 4 000 000 kr. Kostnaderna för i huvudsak skogliga planeringsändamål beräknas till 2 000 000 kr. Det sammanlagda medelsbehovet för detaljplanering av vissa allmänna arbeten för budgetåret 1962/63 uppgår till 6 000 000 kr.

9. Styrelsen har under budgetåret 1961/62 i huvudsak slutlikviderat kostnaderna för de under konjunkturnedgången 1958—1959 utlagda industribeställningarna.

10. Statsbidragskostnaderna för *kontantunderstödsverksamheten* minskade från 1 130 000 kr. budgetåret 1959/60 till 374 000 budgetåret 1960/61 och 231 000 kr. budgetåret 1961/62. Antalet understödsdagar sjönk samtidigt från 224 700 till 79 500 resp. 61 300. Kostnaderna för kontantunderstödsverksamheten påverkas omedelbart av små förskjutningar i arbetsmarknadsläget. Medelsbehovet för budgetåret 1962/63 beräknas till 1 000 000 kr.

11. *Psykotekniska undersökningar* företas dels för anlagsprövning av enskilda rådsökande vid yrkesvägledningen och dels för grupptestningar i samband med yrkesvägledning av folkhögskoleelever. Hela antalet anlagsprövningar under budgetåret 1961/62 uppgick till ca 700 för en kostnad av ca 143 000 kr. Till följd av utvidgade försök med gruppundersökningar bland folkhögskoleelever samt nya försök med undersökningar bland abiturienter uppskattas medelsbehovet för budgetåret 1962/63 till 250 000 kr.

13. Styrelsen har i särskild ordning bemyndigats att för *information i anslutning till arbetsmarknadspolitiska åtgärder* från anslaget till Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder bestrida kostnader för viss annonsering. Bemyndigandet har hittills utnyttjats vid speciella rekryteringsaktioner. För budgetåret 1962/63 torde medelsåtgången för ändamålet komma att uppgå till ca 300 000 kr. Enligt styrelsens mening bör vidare de för innevarande budgetår till 200 000 kr. beräknade kostnaderna för framställning av riksvakanslistor, folders och affischer med hänsyn till deras karaktär av arbetsmarknadspolitiska hjälpmedel i likhet med annonskostnaderna bestridas från förevarande anslag.

Arbetsmarknadsstyrelsen uppskattar sålunda *de sammanlagda utgifterna* under anslaget till Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder för budgetåret 1962/63 till ca 342 000 000 kr.

U t g i f t e r n a u n d e r b u d g e t å r e t 1 9 6 3 / 6 4 beräknas av styrelsen till 300 000 000 kr.

När det gäller rörlighetsstimulerande åtgärder föreslår styrelsen en medelsanvisning av 19 000 000 kr., varvid beräknas 7 000 000 kr. till uppförande av vissa bostäder för att möjliggöra anordnande av ytterligare förläggningar för överflyttad arbetskraft avseende ca 1 000 personer. Härav avses 3 500 000 kr. till uppförandekostnader och 3 000 000 kr. till driften av nytillkommande och redan uppförda förläggningar, varjämte 500 000 kr. beräknas till uppförande av provisoriska familjebostäder för bl. a. zigenarbefolkningen.

För beredskapsarbeten bör enligt styrelsens beräkning upptagas 250 000 000 kr., varav 170 000 000 kr. avses för arbeten på allmänna vägar och gator, enskilda vägar och skogsbilvägar. Till arkivarbeten m. m. föreslås 17 000 000 kr. Medelsbehovet för näringshjälp utgör vid oföränd-

rade grunder 3 500 000 kr. Som framgår av det följande föreslår styrelsen emellertid bl. a. en höjning av det till 5 000 kr. maximerade bidraget per person till 10 000 kr. Vid bifall härtil stiger medelsbehovet för ändamålet till 5 700 000 kr. För detaljplanering av vissa allmänna arbeten beräknas 6 000 000 kr. Styrelsen föreslår, att det får ankomma på styrelsen att, i den utsträckning styrelsen finner erforderligt och inom ramen för tillgängliga medel, besluta om bidrag till kommuner för detta ändamål. Kostnaderna för sysselsättningsskapande åtgärder beräknas alltså till sammanlagt 278 700 000 kr.

Till kontanthjälp, psykotekniska undersökningar m. m. beräknar styrelsen ett sammanlagt belopp av 2 850 000 kr.

Totalt bör anslaget för nästa budgetår sålunda upptagas med 300 550 000 eller avrundat 300 000 000 kr.

Förslag rörande grunderna för näringshjälp m. m.

Arbetsmarknadsstyrelsen har i sin petitaskrivelse lagt fram förslag om ändrade grunder för näringshjälp m. m.

Styrelsen erinrar om att det till 5 000 kr maximerade bidraget för bl. a. startande av egen rörelse fastställdes år 1947. På grund av kostnadsstegringen utgör statsbidragsandelen, som ursprungligen beräknades motsvara $\frac{3}{4}$ av kostnaderna för detta ändamål, numera i allmänhet mindre än hälften. Även om landsting och hemortskommuner lämnar bidrag till en del av kostnaderna, tvingas många vända sig till privata institutioner och organisationer för att uppbringa erforderligt fyllnadskapital. Till följd härav har förvärv av lönande och lämpliga rörelser inte kunnat fullföljas, enär erforderligt fyllnadskapital ej kunnat erhållas eller rörelserna under väntetiden försålts till andra mera köpkraftiga personer. Med hänsyn härtil föreslår styrelsen ånyo att det till 5 000 kr. maximerade bidraget för enskild person höjes till 10 000 kr. Kostnadsökningen härför beräknar styrelsen till 2 000 000 kr.

Från anslagsposten kan bidrag även utgå för anskaffning av motordrivet fordon åt partiellt arbetsföra, som för sitt arbete eller för yrkesutbildning är beroende av sådant fortskaffningsmedel. Styrelsen föreslår, att bidrag får lämnas även åt partiellt arbetsföra som undergår arbetsvård, t. ex. arbetsträning.

Styrelsen föreslår därjämte, att bidrag av näringshjälpmedel i enlighet med tidigare praxis får utgå för anskaffande av vissa smärre verktyg och arbetsredskap i samband med placering av handikappade i arbete eller arbetsvård, något som skulle vara av stor betydelse speciellt för blinda. Kostnadsökningen för angivna ändamål beräknas till 200 000 kr.

I en särskild skrivelse har arbetsmarknadsstyrelsen vidare föreslagit, att styrelsen måtte bemyndigas att i vissa fall utge näringshjälp till person, som tidigare erhållit sådan hjälp.

I åtskilliga fall har det förekommit att handikappad, som tidigare erhållit näringshjälp till rörelse, på grund av konkurrensförhållanden tvingats till en ändring av produktionsinriktningen eller till en utvidgning av rörelsen.

I dylika fall saknar arbetsmarknadsverket, om maximalt bidrag tidigare lämnats, möjlighet att genom nytt bidrag lämna vederbörande effektiv hjälp till rörelsens fortbestånd. Om styrelsen vid behov kunde lämna nytt bidrag, skulle möjligheterna att genom näringshjälp trygga partiellt arbetsföras sysselsättning och försörjning avsevärt ökas.

Upprepad näringshjälp bör vidare, då detta är oundgängligen nödvändigt, kunna lämnas vid byte av invalidbil. Den första anskaffningen av invalidbil möjliggör nämligen att den partiellt arbetsförelse kan erhålla och sköta ett arbete och därigenom skaffa sig utkomst för sig och sin familj. Hans inkomst blir emellertid ofta så begränsad, att han saknar möjlighet att fondera medel för byte av bil. Detta kan också vara fallet då inkomsten är större men försörjningsbördan i stället är betydande.

De vanföras riksförbund föreslår, att bidrag till invalidbil får utgå med hela anskaffningskostnaden.

Riksförbundet påpekar att den genomsnittliga inköpskostnaden per bil uppgår till ca 10 000 kr. Då det statliga bidraget är maximerat till 5 000 kr., måste bidrag till återstående del av inköpskostnaden som regel sökas från kommun och landsting, i vissa fall dessutom från enskilda organisationer. Långt ifrån alla kommuner och landsting lämnar emellertid bidrag till invalidfordon. Ett antal landsting lämnar lån i stället för bidrag, och ofta begränsas den kommunala insatsen till borgen för banklån.

Verksamheten bör koncentreras till arbetsmarknadsstyrelsen. I likhet med vad som gäller för bidrag till ortopediska hjälpmedel, som även innefattar trehjuliga motorfordon för invalider, bör bidrag utgå med hela kostnaden för invalidbil. Anses bidraget böra maximeras, bör bidragsgränsen sättas vid 12 000 kr. På grundval av ett uppskattat årligt behov av lägst 400 invalidbilar beräknar riksförbundet de statliga bidragskostnaderna enligt förslaget till 4 000 000 kr.

Framställning om anslag på tilläggsstat m. m.

Arbetsmarknadsstyrelsen har sedermera lagt fram förslag om anslag på tilläggsstat för innevarande budgetår och därvid anfört i huvudsak följande.

Utvecklingen på arbetsmarknaden sedan petitaskrivelsen avgavs tyder på att arbetsmarknadsutsikterna måste bedömas mer pessimistiskt än tidigare. Särskilt företer situationen inom skogsindustrin en försämring, vilket kommer att betyda avsevärt mindre efterfrågan på arbetskraft till skogsavverkningarna. Läget inom gruvindustrin och järnverken, som redan tidigare bedömts gå mot lägre efterfrågan på arbetskraft, har nu skärpts i så måtto att varsel om en del permitteringar föreligger. Som nya indikatorer tillkommer, att arbetsmarknadssituationen inom gjuterierna försämrats med varsel om permitteringar, att den länge anade försämringen inom varvsindustrin nu blivit än mer tydlig samt att vissa tecken tyder på risker för en försämring i sysselsättningen inom verkstadsindustrin.

Däremot är sysselsättningssituationen god inom byggnadsverksamheten i södra och mellersta Sverige, inom praktiskt taget hela konsumtionsvaruindustriområdet samt inom samtliga servicenäringar. Arbetsmarknadsläget

är sålunda ganska splittrat med avseende på näringsområden. Men läget är också splittrat med hänsyn till den geografiska fördelningen av sysselsättning och arbetslöshet. I huvudsak råder god sysselsättning och hög efterfrågan i hela södra Sverige och i storstäderna men mindre efterfrågan och stora risker för kraftigt ökad arbetslöshet i hela Norrland samt Kopparbergs, Värmlands, delar av Örebro och Västmanlands län. Läget karakteriseras också av en yrkesmässigt skev fördelning av tillgång och efterfrågan på arbetskraft med en alltjämt kvarstående stor efterfrågan på yrkesutbildad arbetskraft men en tydlig nedgång av efterfrågan på icke yrkesutbildade och därmed betydligt sämre utsikter för denna kategori att få arbete, om inte särskilda sysselsättningsåtgärder snarast vidtas.

Styrelsen räknar med att behöva anordna beredskapsarbeten i betydligt större utsträckning än under föregående år, om arbetslösheten skall kunna hållas nere på samma nivå som föregående vinter. I södra och mellersta Sverige kommer beredskapsarbetena att liksom tidigare vara av begränsad omfattning och till väsentlig del användas för svårplacerade. I den mån ytterligare beredskapsarbeten behövs inom dessa områden, kommer i första hand mindre kostnadskrävande projekt såsom skogsvårdsarbeten att väljas. När det gäller Norrland kan skogsvårdsarbeten på grund av klimatförhållandena i allmänhet ej bedrivas längre än till december. Därför går det för Norrlands del ej att undvara de betydligt dyrare vägbyggnadsarbetena.

I mitten av november 1962 var sammanlagt 6 270 man hänvisade till beredskapsarbete mot 2 880 vid samma tidpunkt förra året. Av de 6 270 var ca 1 600 sysselsatta i arbeten för specialhänvisad och annan svårplacerad arbetskraft. Av hela antalet beredskapsarbetare var 3 900 sysselsatta i norrlandslänen. Styrelsen räknar med att i vinter behöva sysselsätta inemot 12 500—13 000 personer i beredskapsarbete, varav i runt tal 7 000 personer i norrlandslänen.

De särskilda beredskapsarbetena för s. k. specialhänvisad arbetskraft som bedrivits under senare år kommer under innevarande budgetår att utökas och därjämte omfatta även kriminalvårds- och mentalvårdsklientel. I dessa särskilda beredskapsarbeten kommer sålunda att sysselsättas ca 1 000 personer, varav 760 alkoholskadade, 95 kriminalvårdsklienter, 40 ungdomsvårdsklienter och 100 mentalvårdspatienter. Kostnaderna för dessa särskilda beredskapsarbeten beräknas komma att uppgå till 44,2 milj. kr. mot 24,5 milj. kr. under föregående budgetår.

Den beräknade totala kostnaden för beredskapsarbeten innevarande budgetår uppgår till 428 milj. kr., varav för beredskapsarbeten på allmänna vägar och gator, skogsbilvägar och enskilda vägar 269 milj. kr. Sociala kostnader vid beredskapsarbetena för förläggningar m. m. beräknas till 8 milj. kr.

För de rörlighetsstimulerande åtgärderna beräknas ett ökat medelsbehov av 2 000 000 kr. Vid denna beräkning har hänsyn tagits till de ökningar av

kostnaderna för ändamålet, som uppstår vid bifall till en i det följande redovisad framställning om höjning av beloppet för starthjälpen till 500 kr. och om befogenhet för styrelsen att under vissa förutsättningar utge starthjälp även vid kompletteringsarbete å annan ort vid säsongarbetslöshet.

I särskilda beslut om att av arbetsmarknadsskäl tidigarelägga vissa statliga byggnadsföretag har föreskrivits, att sammanlagt 17 684 600 kr. skall förskottsvis bestridas med medel från förevarande anslag.

Sammanfattningsvis beräknas medelsbehovet under anslaget för innevarande budgetår till avrundat 498 000 000 kr.

Anslaget är för budgetåret 1962/63 uppfört med 190 000 000 kr. Vid ingången av budgetåret fanns en reservation å 79 913 000 kr., varav ca 58 000 000 kr. erfordras för att täcka vid utgången av budgetåret 1961/62 utestående skulder såsom icke slutreglerade statsbidrag o. dyl. Disponibla medel för finansiering av nya under innevarande budgetår uppkommande utgifter uppgår till 211 913 000 kr. eller avrundat 212 000 000 kr. Behovet av förstärkning av anslaget beräknas sålunda till 286 000 000 kr. Med hänsyn till ovissheten om konjunkturlägets utveckling och därmed svårigheten att redan nu mera konkret överblicka behovet av beredskapsarbeten under senvintern och våren, anser styrelsen att anslagsförstärkningen tills vidare bör begränsas till 200 milj. kr. I början av mars 1963 kan styrelsen lämna mera exakta uppgifter om medelsbehovet för hela budgetåret.

Förslag om ändrade regler för starthjälp

Arbetsmarknadsstyrelsen har föreslagit, att starthjälp skall kunna utges till arbetstagare, som erhåller tillfällig anställning utom hemorten som kompletteringsarbete vid säsongarbetslöshet i ordinarie yrke, eller när arbetslösheten är av tillfällig natur och arbetstagaren efter viss tid åter kan få arbete i hemorten. Starthjälpsbeloppet bör vidare höjas från 300 till 500 kr. för att effektivare än nu kompensera kostnader i samband med flyttning. Då fråga är om tillfällig anställning, bör starthjälpsbeloppet anpassas med hänsyn till anställningens varaktighet på följande sätt:

<i>Anställningen beräknas fortgå</i>	<i>Belopp</i>
minst en månad.....	150 kr.
två t. o. m. tre månader	300 „
tre t. o. m. fem månader	400 „
minst sex månader	500 „

Som hittills bör återbetalningsskyldighet föreligga i de fall, där anställningen på grund av arbetstagarens förvållande upphör efter viss tid från tillträdet. Som norm härför föreslås att viss kvalifikationstid fastställs för vart och ett av förenämnda belopp. Upphör anställningen på grund av arbetstagarens förvållande, skall återbetalning ske med 5 kr. för varje dag anställningstiden understiger kvalifikationstiden.

Följande kvalifikationstider föreslås:

<i>Erhållet starthjälpbelopp</i>	<i>Kvalifikationstid</i>
150 kr	30 dagar
300 »	60 »
400 »	80 »
500 »	100 »

Föredraganden

Arbetsmarknaden har under det senaste året präglats av hög sysselsättning. En viss konjunkturavmattning har emellertid gjort sig gällande. I denna situation har det varit nödvändigt att vidta olika sysselsättningsstödjande åtgärder för att nedbringa en annars befarad ökning av arbetslösheten. Till största delen har det varit fråga om åtgärder som inte bekostas med medel från förevarande anslag. Om inte dessa åtgärder hade vidtagits, skulle emellertid medelsåtgången under detta anslag med säkerhet ha ökat väsentligt mycket mer än som skett. Det synes därför motiverat att inledningsvis lämna en kort redogörelse för de åsyftade åtgärderna.

Under våren 1962 hade tendenser till minskande investeringsvilja gjort sig gällande inom byggnadsverksamheten. Risker förelåg för att den säsongmässiga nedgången inom denna näringsgren skulle bli stor under den kommande vintern. Det beslöts därför, att investeringsfonder skulle få tas i anspråk till byggnadsinvesteringar för utförande under tiden den 1 juli 1962—30 april 1963. Medgivanden har lämnats för en kostnad av omkring 1 200 000 000 kr. Dessa kostnader beräknas bli finansierade till ungefär hälften med medel ur investeringsfonderna. Vidare har bostadsbyggandet ökat. Under tiden fram till den 1 november 1962 fick bostadsbyggen sättas i gång utan hänsyn till de ramar som fastställts för statliga bostadslån. Därigenom kunde ca 10 000 lägenheter utöver de tidigare beräknade igångsättas vid sådan tidpunkt, att de bidrar till att upprätthålla sysselsättningen under vintern. Slutligen har offentliga byggen inom olika verksamhetsområden — t. ex. skolbyggnader — i betydande utsträckning tidigare lagts. Resultatet av åtgärderna har blivit, att utsikterna till fortsatt hög sysselsättning inom byggnadsverksamheten innevarande vinter och sommaren 1963 nu kan anses vara goda i större delen av landet.

Sedan en tid tillbaka har avmattningstendenser också gjort sig gällande i fråga om orderingången till verkstads- och varvsindustrin. Beslut har därför fattats om att investeringsfonder skall få tas i anspråk för tidigare läggning av beställningar av maskiner, inventarier och fartyg, om beställningsavtal upprättas före den 1 maj 1963. Beträffande investeringsfonderna för skogsbruk har medgivande om ianspråktagande lämnats för under tiden den 1 september 1962—30 april 1963 nedlagda kostnader.

Den försvagade konjunkturen för skogsprodukterna samt den snabbt fortgående rationaliseringen av avverkning och transporter har medfört

minskat behov av arbetskraft inom skogsbruket. Vidare har vattenkraftsutbyggnaden ett betydligt mindre behov av arbetskraft än tidigare. Skogsbruket och i än högre grad vattenkraftsbyggandet är till stor del koncentrerat till geografiska områden med ett ringa differentierat näringsliv. Det har därför inom dessa områden uppstått särskilda svårigheter att bereda sysselsättning på hemorten och inom det gamla yrket. Å andra sidan har betydande delar av näringslivet alltfjämt efterfrågat arbetskraft i stor utsträckning. Framför allt har det varit underskott på yrkesarbetare. Behovet av yrkesmässig och geografisk rörlighet har därigenom framhävts ytterligare.

Genom den förstärkning av arbetsförmedlingsorganisationen som beslöts av 1962 års riksdag och genom de mer differentierade hjälpmedel som under senare år ställts till förfogande för att underlätta arbetskraftens rörlighet har arbetsmarknadsorganen kunnat effektivt medverka till att upprätthålla balansen på arbetsmarknaden.

De tendenser på arbetsmarknaden som här angivits har under den senaste tiden ytterligare accentuerats. Arbetslösheten har visserligen fortfarit att ligga på en låg nivå, men minskande ordergång inom en del branscher har medfört att efterfrågan på arbetskraft inte är lika framträdande som tidigare. Det är följaktligen angeläget att arbetsmarknadsorganen ytterligare intensifierar sin verksamhet.

Vid 1962 års riksdag beslöts att arbetsmarknadsstyrelsen försöksvis skulle få utbetala utrustningsbidrag på högst 2 000 kr. till flyttande arbetskraft. Utrustningsbidrag utgår f. n. endast till arbetslösa som flyttar från vissa kommuner i Norrbotten och Västernorrland. Då verksamheten nyligen påbörjats, har den hittills haft obetydlig omfattning. Fram till början av december 1962 hade ett 50-tal utrustningsbidrag beviljats. För att ytterligare erfarenheter skall vinnas bör försöksverksamheten fortsätta även under nästa budgetår.

1962 års riksdag förordade (statsutskottets utl. nr 80) särskild prövning av frågan om de rörlighetsstimulerande medlen även skall få tagas i anspråk för att underlätta rekryteringen av kvalificerad arbetskraft till regioner med betydande sysselsättningssvårigheter i sådana fall då tillgången på kvalificerad arbetskraft skulle bidra till att öka sysselsättningsmöjligheterna. Om de rörlighetsstimulerande medlen skall användas som lokaliseringspolitiska hjälpmedel och sålunda kunna lämnas vid flyttning till sysselsättningssvaga områden, måste bidrag därvid rimligen kunna medges såväl till arbetslösa som till icke arbetslösa. Enda förutsättningen skulle vara, att det är fråga om kvalificerad arbetskraft, som kan bidra till att öka sysselsättningsmöjligheterna. Därvid aktualiseras vissa avgränsningsproblem, exempelvis om bidrag skall lämnas till tjänstemän inom allmän förvaltning, ingenjörer inom storindustrin o. s. v. Frågan om vilka geografiska områden som åtgärderna skall avse kan inte avgöras utan allmänna lokaliseringspolitiska överväganden. Jag är inte beredd att föreslå,

att bidrag utgår på detta sätt. Inom den närmaste tiden torde lokaliseringsutredningen komma att avge sitt betänkande. Frågan bör bli föremål för avgörande i samband med att utredningens förslag behandlas.

Arbetsmarknadsstyrelsen har föreslagit, att starthjälp skall kunna medges även vid antagande av tillfälligt arbete på annan ort samt att nuvarande belopp skall höjas från 300 till 500 kr. Denna framställning vill jag tillstyrka.

Under budgetåret 1961/62 uppgick kostnaderna för respenning, familjebidrag, utrustningsbidrag och starthjälp till drygt 6 000 000 kr. För innevarande budgetår beräknar styrelsen utgifterna för dessa ändamål till 10 000 000 kr. och för nästa budgetår till 12 000 000 kr. Sistnämnda belopp bör med hänsyn till den av mig förordade förbättringen av starthjälpen höjas till 14 000 000 kr.

I skrivelse den 13 augusti 1962 hemställde styrelsen att få anordna och driva förläggningar för placering av arbetskraft som överflyttas från andra orter. Därvid uppkommande nettoutgifter borde bestridas från reservationsanslaget till Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder. För anskaffning av bostäderna hemställdes om bemyndigande att på reservationsanslaget till Arbetsmarknadsstyrelsens förrädsverksamhet under budgetåret 1962/63 få disponera 4 500 000 kr.

I motiveringen till framställningen framhölls bl. a., att styrelsen i Malmö och Lund uppfört byggnader för 160 personer för att erforderlig arbetskraft skall kunna överflyttas dit för den statliga bygghusen för sjukvård och undervisning. I detta fall skulle styrelsen även bestrida kostnaderna för förläggningarnas drift med anlitan­de av medel på förevarande anslag. Någon motsvarande befogenhet att bestrida kostnader för förläggningar, som erfordras för andra än statliga byggen, har styrelsen saknat. Kommuner­na tvekar som regel inte att tillhandahålla mark för uppsättning men anser sig merendels inte kunna bestrida uppsättningskostnaderna och än mindre driftskostnaderna, medan de enskilda företagen — då det gäller andra byggnader än industribyggen — hävdar att kostnaderna bör bestridas av samhället. Styrelsen borde få möjlighet att bestrida kostnaderna för byggnadernas uppförande och drift i de fall styrelsen av arbetsmarknadsskäl funne angeläget att överflytta arbetskraft från områden med överskott till bristområden eller för att möjliggöra överflyttning av specialarbetskraft i avsikt att därigenom bereda möjlighet till sysselsättning av annan överflyttad arbetskraft eller då andra synnerliga arbetsmarknadsskäl föreläge.

Framställningen remitterades till bostadsstyrelsen, byggnadsstyrelsen, byggnadsforskningsinstitutet och stadsförbundet, vilka samtliga tillstyrkte framställningen.

Genom beslut den 12 oktober 1962 bemyndigade Kungl. Maj:t arbetsmarknadsstyrelsen att såsom försöksverksamhet uppföra och uthyra provisoriska bostäder till högst 500 arbetstagare. Bostäderna skall användas för att över-

gångsvis bereda husrum åt arbetstagare, som för nyanställning flyttat till ort med utpräglad brist på arbetskraft och åt vilka bostad inte kan beredas på annat sätt. Kostnader för inköp av byggnaderna skall bestridas från anslaget till Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet, från vilket anslag må under budgetåret 1962/63 — utöver av Kungl. Maj:t tidigare anvisade medel — bestridas utgifter för ändamålet intill 3 000 000 kr. i den mån medel för täckande av utgifterna finns disponibla på anslaget. Övriga kostnader för verksamheten skall bestridas från anslaget till Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder. För upplåtelse av bostad skall uttagas hyra med 100 kr. för rum och månad.

Bristande bostadstillgång hindrar många gånger överflyttning av arbetskraft. Det måste primärt åvila kommunerna och i vissa fall arbetsgivarna att svara för att erforderliga bostäder finns tillgängliga. Endast när särskilda omständigheter föreligger, bör arbetsmarknadsstyrelsen anordna och driva förläggningar. I avvaktan på närmare erfarenheter av den nu inledda försöksverksamheten är jag inte beredd att föreslå, att medel beräknas för utvidgning av verksamheten. Till uppförande av provisoriska bostäder för bl. a. zigenare bör beräknas 500 000 kr.

Det är inte möjligt att i varje enskilt fall finna eller stimulera fram ett arbete på öppna marknaden för den som blivit arbetslös. Beredskapsarbeten kan då behöva tillgripas. Till stor del utgöres beredskapsarbetena av utbyggnad och förbättring av kommunikationerna. Vidare har skogsvårdsarbeten stor omfattning bland beredskapsarbetena.

Beredskapsarbetena har i allt större utsträckning kommit att användas som skyddad sysselsättning för handikappade. Sålunda bedrivs numera beredskapsarbeten för alkoholskadade samt kriminalvårds-, ungdomsvårds- och mentalvårdsfall. Statskommunala beredskapsarbeten bedrivs även i allt större omfattning för svårplacerad arbetskraft. Alla dessa arbeten kan på en gång betecknas som ett led i hjälpen till de handikappade och som ett inslag i kampen mot arbetslöshet.

De totala kostnaderna för beredskapsarbeten uppgick under budgetåret 1961/62 till 252 500 000 kr. eller 12 300 000 kr. mindre än budgetåret 1960/61. Statens kostnader minskade med drygt 14 000 000 kr. till 216 900 000 kr. Kostnadsfördelningen på olika slags arbetsobjekt framgår av följande sammanställning (s. 89). Det bör uppmärksammas, att kostnadsredovisningen avser nedlagda kostnader och att dessa inte överensstämmer med anslagsbelastningen för resp. år, eftersom denna påverkas av eftersläpande kostnader.

Såsom framgår av sammanställningen har några större förskjutningar inte ägt rum beträffande urvalet av objekt för beredskapsarbeten. De särskilda — huvudsakligen statskommunala — arbetena för svårplacerad arbetskraft har dock fortsatt att öka. Likaså har skogsvårdsarbeten inklusive byggandet av skogsbilvägar fått ökad omfattning. Minskning noteras främst beträffande husbyggnadsarbeten.

Arbetsobjekt	Kostnader totalt milj. kr		Därav statens kostnader, milj. kr	
	1960/61	1961/62	1960/61	1961/62
Vägar	166,7	163,6	165,4	161,5
Därav:				
Allmänna vägar	157,7	150,0	156,9	149,2
Skogsbilvägar	7,9	13,3	7,9	12,1
Enskilda vägar	1,1	0,3	0,6	0,2
Skogsvårdsarbeten	8,2	11,9	6,3	10,2
Parkarbeten m. m. för svårplacerad arbetskraft. . .	5,7	9,6	3,0	5,1
Andra arbeten	84,2	67,4	56,5	40,1
Därav:				
Vatten- och avloppsarbeten	30,1	27,6	12,4	11,8
Husbyggnadsarbeten	25,2	15,3	19,4	10,3
Järnvägs- och spårarbeten	16,0	12,0	15,8	11,7
Militära arbeten inkl. militära hamn- och far- ledsarbeten	3,4	1,2	3,4	1,2
Diverse arbeten	9,5	11,3	5,5	5,1
Totalt	264,8	252,5	231,2	216,9

Trots att kostnaderna för beredskapsarbeten minskat något mellan budgetåren 1960/61 och 1961/62, har antalet utförda dagsverken ökat med 164 000. Detta sammanhänger främst med att de mindre kostnadskrävande särskilda arbetena för svårplacerade samt skogsvårdsarbetena svarar för en ökad andel av det totala antalet dagsverken. Av hela ökningen i dagsverksantalet avser hälften särskilt anordnade arbeten för handikappade. Även i övriga beredskapsarbeten torde inslaget av svårplacerade ha ökat. Utvecklingen mellan de båda budgetåren i fråga om antalet dagsverken framgår av följande sammanställning.

Arbetsobjekt	Antal dagsverken		Ökning (+) Minskning (—)
	1960/61	1961/62	
Arbeten för vårdfall och för svårplacerade	173 000	260 000	+ 87 000
(Därav vägarbeten)	(58 000)	(70 000)	(+ 12 000)
Övriga vägarbeten	365 000	379 000	+ 14 000
Skogsvårdsarbeten	87 000	171 000	+ 84 000
Andra arbeten	201 000	180 000	— 21 000
Summa	826 000	990 000	+ 164 000

Utvecklingen på arbetsmarknaden under hösten 1962 har nödvändiggjort att beredskapsarbeten bedrivs i ökad omfattning särskilt i övre Norrland. Arbetsmarknadsstyrelsen har därför lagt fram nya beräkningar rörande behovet av beredskapsarbeten under innevarande budgetår. Följande uppställning visar, hur styrelsens planer förhåller sig till utförda arbeten föregående budgetår.

Statens kostnader för planerade beredskapsarbeten skulle såsom framgår av sammanställningen öka med 211 000 000 kr. Antalet dagsverken skulle stiga med 1 114 000. Liksom under föregående budgetår kommer en betydande utökning av antalet dagsverken för särskilt svårplacerad och för spe-

Arbetsobjekt	Antal dagsverken		Statens kostnad milj. kr.	
	Beräknat antal 1962/63	förändring sedan föregående budgetår	Beräknad kostnad 1962/63	förändring sedan föregående budgetår
Arbeten för vårdfall och för svårplacerade	541 000	+ 281 000	56,4	+ 26,8
(Därav vägarbeten).....	(102 000)	(+ 32 000)	(33,3)	(+ 9,4)
Vägarbeten.....	797 000	+ 418 000	268,8	+ 131,2
Skogsvårdsarbeten	410 000	+ 239 000	28,7	+ 19,1
Andra arbeten	356 000	+ 176 000	74,0	+ 33,9
Summa	2 104 000	+ 1 114 000	427,9	+ 211,0

cialhänvisad arbetskraft (vårdfall) att ske. Antalet dagsverken för dessa grupper beräknas stiga från 260 000 till 541 000 eller med 281 000. En utökning av vägarbetena är också nödvändig för att i ökad utsträckning bereda arbetsmöjligheter i Norrland. Kostnaderna för vägarbeten (inkl. vägarbeten för handikappade) beräknas stiga från 161 500 000 kr. till 302 100 000 kr. eller med ca 140 000 000 kr. Utökningen av beredskapsarbetena kommer till största delen att avse Norrland. Av den totala dagsverksvolymen beräknas 1 228 000 dagsverken falla på norrlandslänen och av den totala kostnaden 300 000 000 kr. på dessa län.

Det är f. n. inte möjligt att exakt beräkna det slutliga resultatet beträffande omfattning och kostnader för beredskapsarbetena under innevarande budgetår. Enligt arbetsmarknadsstyrelsens beräkningar kommer beredskapsarbeten under vintern att behövas för inemot 13 000 man. När arbetsstyrkan blir av denna storlek påverkas beräkningarna starkt av hur lång tid arbetena behöver bedrivas. Jag tillstyrker styrelsens förslag att förevarande anslag förstärkes med 200 000 000 kr. och förordar, att detta belopp äskas på tilläggsstat. Härom kommer hemställan att göras senare denna dag. Frågan om ytterligare medelsanvisning torde få bedömas senare under riksdagen.

Vad beträffar budgetåret 1963/64 är det inte möjligt att f. n. mer exakt beräkna behovet av medel för beredskapsarbeten. Det synes dock vara sannolikt, att beredskapsarbeten kommer att behöva bedrivas i minst samma omfattning som under budgetåret 1961/62. Jag biträder därför styrelsens uppfattning att kostnaderna för beredskapsarbeten bör beräknas till 250 000 000 kr. Vid denna beräkning har jag tagit hänsyn till att chefen för kommunikationsdepartementet föreslagit att — liksom för innevarande budgetår — 60 000 000 kr. av vägbudgeten skall disponeras under hänsynstagande till arbetsmarknadspolitiska synpunkter.

I den översikt över anslagsgivningen till den statliga, kommunala och enskilda väghållningen, som lämnas i sjätte huvudtiteln, redovisas också omfattningen av det vägbyggande, vilket sedan år 1958 ägt rum genom beredskapsarbeten. Huvudparten av dessa vägarbeten har anordnats i norrlandslänen. En följd härav har blivit att det totala vägbyggandet inom dessa

län ligger avsevärt före de för berörda län gällande flerårsplanerna för väg-investeringarna. Vägbyggnadsverksamheten inom vissa län i övriga delar av landet släpar däremot efter motsvarande flerårsplaner. Ur vägpolitisk synpunkt är det därför önskvärt, att friställd arbetskraft, som tillfälligt behöver beredas sysselsättning genom arbetsmarknadsmyndigheternas försorg, i vidare omfattning än hittills erhåller sådan sysselsättning i sistnämnda delar av landet.

Till de sysselsättningsskapande åtgärderna hänföres även näringshjälpen. Såsom arbetsmarknadsstyrelsen har framhållit bör liksom tidigare näringshjälpsmedel kunna utgå för anskaffande av smärre verktyg och arbetsredskap i samband med arbetsplacering av handikappade. Bidrag kan nu utgå — utan samband med näringshjälp eller jämsides därmed — till handikappad för inköp av bil. Styrelsens förslag att bidrag skall kunna lämnas på nytt vid bilbyte finner jag tveksamt, enär bidraget syftar till att ge vederbörande någorlunda lika startmöjligheter som de icke handikappade. Då emellertid fall kan förekomma, där en rimlig inkomstlikställighet icke kunnat uppnås och där bidrag till byte av invalidbil utgör en oundgänglig förutsättning för att vederbörande skall kunna fortsättningsvis finna sin utkomst, bör det få ankomma på Kungl. Maj:t att i sådana särskilda fall bevilja bidrag för ändamålet. Förslagen om höjning av maximibeloppet för näringshjälp och bilinköp m. m. kan jag icke tillstyrka.

För andra sysselsättningspolitiska åtgärder än beredskapsarbeten räknar jag med ett medelsbehov av ca 45 000 000 kr. för nästa budgetår. Kostnaderna för beredskapsarbeten bör, såsom jag förut angivit, beräknas till 250 000 000 kr. Totalt skulle sålunda anslagsbehovet uppgå till ca 295 000 000 kr., vilket torde böra avrundas till 300 000 000 kr. Vid budgetårets slut bör med ledning av en redovisning från arbetsmarknadsstyrelsen för hur stort belopp, som faktiskt förbrukats för väg- och gatubyggnadsarbeten, avräkning ske av detta belopp mot automobilskattemedlen. Uppskattningsvis synes beloppet kunna anges till 170 000 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 000 kr., därav förslagsvis 170 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

[28] 10. Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrädsverksamhet

	Anslag	Nettoinkomst
1961/62	1 000	913 921
1962/63	1 000	
1963/64 (förslag)	1 000	

Vid utgången av budgetåret 1961/62 fanns på anslaget en reservation av 4 575 529 kr.

Anslagsframställning för budgetåret 1963/64

Arbetsmarknadsstyrelsen hemställer om anvisande av ett anslag av 1 000 kr.

	Utgiftsstat 1962/63	Förslag 1963/64
1. Kostnader för förrådens drift.....	2 375 000	2 375 000
2. Anskaffning av maskiner och reservdelar.....	1 400 000	1 500 000
3. Anskaffning av förlägningsbyggnader, förläggingsmateriel, redskap och arbetsmaterial.....	3 400 000	4 200 000
4. Anskaffning av vissa bostäder.....	300 000	400 000
Summa kr.	7 475 000	8 475 000

1. Ingen ändring förutses.

2. För utbyten av två grävmaskiner och fyra vägghyvlar beräknas 800 000 kr. och för återanskaffning av vissa andra maskiner 100 000 kr. Kostnaderna för anskaffning av reservdelar uppskattas till 600 000 kr.

3. Vid utgången av budgetåret 1961/62 disponerade styrelsen förlägningsplatser för 3 850 personer. Av dessa platser användes 1 690 för beredskapsarbeten, 830 för omskolningskurser, 1 190 för uthyrning till kommuner och företag samt 140 för övriga ändamål. För att kunna tillgodose behovet av ytterligare förlägningsbyggnader för omskolningskurser, för omflyttad arbetskraft och för att ersätta utrangerade byggnader vid beredskapsarbeten beräknar styrelsen ett belopp av 4 000 000 kr. För förläggingsmateriel, redskap och arbetsmaterial beräknas 200 000 kr.

4. Från anslagsposten bestrides kostnaderna för anskaffning av vissa familjebostäder för zigenare för att underlätta deras anpassning till arbetslivet. För nästa budgetår bör medel beräknas för anskaffning av tio sådana bostäder.

Inkomsterna för nästa budgetår beräknas till 7 500 000 kr. och ingående reservation till 4 600 000 kr. Styrelsen hemställer därför endast om en formell medelsanvisning av 1 000 kr.

I detta sammanhang torde få erinras om att arbetsmarknadsstyrelsen för de sju senaste budgetåren jämlikt riksdagens medgivande bemyndigats att under vissa förutsättningar avskriva inom arbetsmarknadsverket uppkommande fordringar till belopp ej överstigande 500 kr. Styrelsen har anmält, att styrelsen i enlighet härmed under budgetåret 1961/62 fattat beslut om avskrivning av fordringar till ett sammanlagt belopp av 77 776 kr. 12 öre. Avskrivningarna avser till större delen fordringar på flyktingar, deltagare i fortbildnings- och omskolningskurser samt arbetstagare som erhållit start-hjälp.

Arbetsmarknadsstyrelsens framställning om anslag på tilläggsstat

Under innevarande budgetår har t. o. m. november 1962 anskaffats förlägningsbyggnader med sammanlagt ca 1 010 platser för 4 090 000 kr.

Av platserna hänförde sig 526 till beredskapsarbeten och 265 till omskolningskurser, medan 218 uthyrts till kommuner som provisoriska bostäder åt överflyttad arbetskraft. Förhandlingar pågår med tre kommuner om uthyrning av ytterligare förläggningar med 250 platser för överflyttad arbetskraft och 160 platser för omskolningskurser.

Då omfattningen av beredskapsarbetena väntas öka avsevärt under kommande vinter, bör man snabbt kunna anordna förläggningar för ytterligare 200 personer, som sysselsättes i dessa arbeten. För den nödvändiga utvidgningen av omskolningsverksamheten bör anskaffas ytterligare 230 förläggningsplatser.

I den mån provisoriska bostäder måste anordnas för överflyttad arbetskraft, har för ändamålet anskaffade byggnader hittills uthyrts till kommuner. Då överflyttningen av arbetskraft är arbetsförmedlingens bästa vapen mot arbetslöshet, anser styrelsen det nödvändigt att provisoriska bostäder, avsedda för uthyrning, anskaffas för ytterligare 1 200 personer.

Totalt erfordras sålunda anskaffning av förläggningsbyggnader för 1 630 personer. Kostnaderna härför uppgår till 16 800 000 kr. På anslaget tillgängliga medel beräknas till 12 575 000 kr., varav sammanlagt 10 475 000 kr. redan tagits i anspråk. Under anslaget bör sålunda anvisas ytterligare 14 700 000 kr.

Föredraganden

I den för innevarande budgetår fastställda utgiftsstaten, som slutar på 7 475 000 kr., har till anskaffning av bl. a. förläggningsbyggnader anvisats 3 400 000 kr. Såsom framgår av vad jag anfört under föregående anslagspunkt har arbetsmarknadsstyrelsen bemyndigats att härutöver disponera högst 3 000 000 kr. för anskaffande av provisoriska bostäder till högst 500 arbetstagare. Under innevarande budgetår har alltså 10 475 000 kr. redan disponerats. På anslaget tillgängliga medel utgöres av inkomster med ett till 8 000 000 kr. beräknat belopp samt reservationen vid budgetårets ingång, tillsammans ca 12 575 000 kr. I enlighet härmed skulle det odisponerade beloppet uppgå till 2 100 000 kr.

Arbetsmarknadsstyrelsen har för innevarande budgetår anmält behov av ytterligare förläggningsplatser vid beredskapsarbeten och omskolningskurser för 430 personer. Kostnaderna för dessa förläggningar uppskattar jag till 4 300 000 kr. Anslaget bör sålunda förstärkas med 2 200 000 kr. för innevarande budgetår, vilket belopp torde kunna avrundas till 2 000 000 kr. Chefen för socialdepartementet kommer senare denna dag att föreslå, att sistnämnda belopp ställes till förfogande genom anslag på tilläggsstat.

Under hänvisning till vad jag anfört under föregående anslagspunkt anser jag mig ej böra föreslå någon ytterligare medelsanvisning för anskaffande av provisoriska bostäder åt överflyttad arbetskraft.

Med hänsyn till storleken av de inkomster, som framdeles kan förutses bli tillgängliga under anslaget, förordar jag att anslaget för nästa budgetår upptages med endast ett formellt belopp. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, när dessa inkomster kan närmare beräknas, besluta om medlens disposition.

De avskrivningar av fordringar, som styrelsen med stöd av lämnat bemyndigande verkställt under budgetåret 1961/62, synes inte ge anledning till erinran. Närmare uppgifter rörande de meddelade avskrivningsbesluten torde få tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott. Oförändrat bemyndigande har lämnats av riksdagen för innevarande budgetår och bör utsträckas att omfatta även nästa budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att Kungl. Maj:t må bemyndiga arbetsmarknadsstyrelsen att under budgetåret 1963/64, utan hinder av gällande bestämmelser angående avskrivning av kronans fordringar, besluta om avskrivning av fordran, uppkommen inom arbetsmarknadsverket, till belopp ej överstigande 500 kr., beträffande vilken *antingen* omständigheterna ger vid handen att vederbörande icke kan betala sin skuld och enligt styrelsens bedömande ingen eller ringa möjlighet föreligger att framdeles uttaga betalning *eller* ock åtgärder för fordringens bevakande och indrivande bedömes förenade med arbete och kostnader i sådan utsträckning att åtgärderna ej är ekonomiskt lönande, allt såvitt dylika åtgärder ändock icke anses påkallade av andra än ekonomiska förhållanden;

b) till *Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

[29] 11. Omskolning m. m.

	Anslag
1962/63	125 000 000
1963/64 (förslag)	135 000 000

Från anslaget bestrides fr. o. m. innevarande budgetår främst på staten ankommande kostnader för yrkesutbildningskurser för arbetslösa enligt kungörelsen 1945:445 (ändr. 1954:422 och 1957:129) samt kostnader för omskolning och annan yrkesutbildning av partiellt arbetsföra m. fl. ävensom för utbildningsbidrag till eleverna.

Anslagsframställning

Arbetsmarknadsstyrelsen och *överstyrelsen för yrkesutbildning* hemställer, att anslaget uppföres med 150 000 000 kr.

Medelsförbrukningen för omskolningsverksamheten uppgick under budgetåret 1961/62 till ca 77,8 milj. kr., varav i runt tal 44,8 milj. kr. från anslaget till Bidrag till vissa omskolningskurser m. m. och i det närmaste 33 milj. kr. från anslaget till Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder. Antalet personer, som under budgetåret deltog i utbildning, uppskattas till närmare 20 000, varav ca 13 600 vid av överstyrelsen bedrivna nybörjar-, omskolnings- och fortbildningskurser. Det sammanlagda antalet kurser i överstyrelsens regi under nämnda budgetår uppgick till i runt tal 800, varav ett hundratal utgjorts av säsongmässigt anordnade fortbildningskurser för byggnadsarbetare om 4—14 veckors längd.

Bl. a. till följd av strukturella förändringar och rationaliseringar inom näringslivet väntas även under en fortsatt hög sysselsättning behoven av omskolning och fortbildning komma att öka, en tendens som av naturliga skäl förstärkes vid en konjunkturdämpning. Genom en längre driven differentiering av kursverksamheten kan man vänta att allt fler personer, som tidigare ställt sig tveksamma till förslag om omskolning och fortbildning, kan aktiviseras genom utbildning. De ökade personella resurser, som tillförts arbetsmarknadsverket, kommer att medföra större möjligheter för arbetsförmedlingarna att ägna uppmärksamhet åt yrkesutbildning särskilt för kvinnor, äldre arbetskraft och partiellt arbetsföra. Uppskattningsvis räknar arbetsmarknadsstyrelsen med att inemot 30 000 personer måste kunna beredas yrkesutbildning i denna form under budgetåret 1963/64.

Behovet av kurser i överstyrelsens regi uppskattas till ca 1 200. Vid maximal beläggning av kurserna skulle därvid något över 20 000 personer kunna beredas utbildning. Kostnaden för denna kursverksamhet beräknas till i runt tal 70 milj. kr., varav 28 milj. kr. till ersättningar till lärare, 18 milj. kr. till stadigvarande undervisningsmateriel, 9,5 milj. kr. till förbrukningsmateriel m. m., och 15 milj. kr. till administrationskostnader (bl. a. inredningskostnader, hyror och städning). Driftinkomsterna beräknas till 3 milj. kr.

Liksom tidigare bör överstyrelsen under budgetåret 1963/64 få disponera medel från anslaget för utbildning av lärare vid kurser för arbetslösa. Kostnaderna härför beräknas till 0,8 milj. kr.

Överstyrelsen har bemyndigats att fr. o. m. budgetåret 1961/62 ha inrättade högst 50 extra ordinarie lärartjänster för omskolnings- m. fl. kurser. På grund av kursverksamhetens stora omfattning och den ökning, som beräknas ske under innevarande och nästa budgetår, föreligger stort behov av ytterligare extra ordinarie tjänster för att kunna behålla för kurs-

verksamheten lämpliga lärare. Ytterligare minst 50 extra ordinarie tjänster bör därför inrättas fr. o. m. den 1 juli 1963.

De båda verken bör även under nästa budgetår disponera medel för utbildning i sådana yrken, där det med hänsyn till det aktuella arbetsmarknadsläget eller eljest är av väsentlig betydelse att vidtaga omedelbara åtgärder för att snabbt öka tillgången på yrkesutbildad arbetskraft.

Enligt nuvarande bestämmelser om statsbidrag till yrkesskolor kan bidrag inte utgå till uppförande av provisoriska lokaler för omskolningskurser. För närvarande kan en kommun endast erhålla statsbidrag till uppförande av sådana lokaler, om lokalerna får uppföras såsom statskommunalt beredskapsarbete. Överstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen finner det angeläget, att en särskild bidragsform skapas för kommuner i de fall då statskommunalt beredskapsarbete inte kan ifrågakomma. Statsbidrag till ifrågavarande lokaler bör därvid utgå från förevarande anslag enligt nu gällande regler för provisoriska lokaler för yrkesskolor. Förslaget torde inte kräva någon uppräknings av anslaget.

Kostnaderna för utbildningsbidrag utgör i genomsnitt 2 200 kr. per person. Härvid har hänsyn tagits bl. a. till att kommunerna från den 1 juli 1962 inte betalar någon del av utbildningskostnaderna. På grundval av hittillsvarande kostnader uppskattar arbetsmarknadsstyrelsen medelsbehovet för utbildningsbidrag vid en utbildningsverksamhet av angiven omfattning till i runt tal 65 milj. kr. Vid bifall till styrelsens i det följande redovisade framställning om höjning av nu utgående bidragsbelopp beräknas medelsbehovet till 80 milj. kr.

De totala utgifterna under budgetåret 1963/64 beräknas uppgå till 150 milj. kr.

Förslag om ändrade grunder för utbildningsbidrag jämte yttranden

Arbetsmarknadsstyrelsen har i en särskild framställning föreslagit olika förbättringar av utbildningsbidragen.

Styrelsen erinrar om att bestämmelserna för den av styrelsen handhavda bidragsverksamheten vid yrkesutbildning ändrats och kompletterats vid ett flertal tillfällen. Även utbildningsbidragens maximibelopp har höjts vid några tillfällen med hänsyn till de stegrade levnadskostnaderna, senast fr. o. m. den 1 juli 1959. Sedan dess har bl. a. konsumentprisindex stigit från 152 i juni 1958 — vilket pristäla låg till grund för den senaste höjningen — till 171 i juni 1962. Detta innebär en ökning med 12,5 procent. Livsmedelspriserna har ensamma stigit med 21 procent. Industrierbetarlönen har ökat med nära 29 procent från juni 1958.

Enbart en anpassning av utbildningsbidragen till realvärdet 1959 motiverar en relativt kraftig höjning av maximibeloppen. Enligt vad styrelsen erfarit har i alltför många fall utbildning måst avbörjas eller avbrytas, emedan familjetilläggen varit otillräckliga.

Med hänsyn härtill föreslår styrelsen följande maximibelopp för grundbidrag och familjetillägg.

Grundbidraget, som f. n. utgår med 410 kr. för månad, uppräknas till 475 kr. inkl. det bidrag å 10 kr. per månad till arbetskläder, som nu utgår särskilt.

Familjetillägget till make eller husföreståndarinna höjes från 55 till 100 kr. per månad vid utbildning i hemorten och från 140 till 220 kr. per månad vid utbildning utom hemorten. Sistnämnda belopp har erhållits genom jämförelse med den familjepenning, som utgår till värnpliktiga hustru. Familjetillägget till barn eller adoptivbarn under 16 år bör höjas från normalt 45 till 90 kr. för barn och månad. Förhöjt barntillägg, vilket närmast är avsett för ensamstående med särskilda kostnader för tillsyn eller inackordering av barn, kan f. n. utgå med 87 kr. för barn och månad. Beloppet bör höjas till 130 kr.

Styrelsen hemställer vidare, att *hyresbidragets* maximibelopp i ortsgrupp 3 och 4 höjes från 85 till 100 kr. per månad och i ortsgrupp 5 från 100 till 125 kr. per månad utom i Stockholms stad och län, där maximibeloppet bör höjas från 125 till 150 kr. per månad.

Styrelsen föreslår härutöver vissa ändringar och kompletteringar av bidragsbestämmelserna.

Till ensamstående, som utbildas utom hemorten, kan utgå dels ortsgraderat hyresbidrag, dels bidrag med den faktiska hyreskostnaden till fast bostad i hemorten. Om däremot sådan person med fast bostad utbildas i hemorten, kan enligt nu gällande bestämmelser endast utgå det ortsgraderade hyresbidraget, vilket i flertalet fall inte täcker de faktiska hyreskostnaderna för dylik bostad. Enligt rapporter från länsarbetsnämnderna är denna kategori utbildningsfall numera inte så ringa. Styrelsen föreslår därför, att hyresbidrag med faktiska kostnaden för fast bostad får utgå till ensamstående, som utbildas i hemorten.

Enligt gällande bestämmelser skall utbildningsbidraget som regel minskas med hela beloppet av bidragstagaren tillkommande pension, sjukpenning eller annan försäkringsersättning. Denna bestämmelse har redan i flera fall verkat hämmande på vederbörandes vilja att undergå omskolning. Styrelsen räknar med att sådana konfliktsituationer kommer att bli alltmer vanliga efter den 1 januari 1963, då lagen om allmän försäkring träder i kraft. Enligt denna lag skall nämligen hel sjukpenning utgå vid yrkesutbildning. Är den försäkrade placerad i sådan sjukpenningklass, att försäkringsersättningen ligger i nivå med det utbildningsbidrag, som maximalt kan utgå, tillerkännes vederbörande intet utbildningsbidrag. Samma blir förhållandet, om sjukpenningen är högre än vad som skulle ha kunnat utgå i utbildningsbidrag. Om sjukpenningen däremot utgår med lägre belopp än det maximala utbildningsbidraget, kan vederbörande tillerkännas bidrag med mellanskillnaden mellan sjukpenningen och utbildningsbidragets maximibelopp.

Ur såväl samhällets som den enskildes synpunkt måste det vara angeläget att den sjuke eller skadade återvinner sin arbetsförmåga. Om man skall kunna få en försäkrad att med positiv inställning undergå yrkesutbildning, är det enligt styrelsens uppfattning nödvändigt att vederbörande tillerkännes något bättre ekonomiska förmåner under utbildningen än då han enbart går sjukskriven. Det är realistiskt att räkna med dels att vederbörande som regel får vidkännas högre omkostnader under utbildningen och dels att utsikten till en förbättrad ekonomisk situation redan under utbildningstiden får en gynnsam inverkan på rehabiliteringen. Styrelsen föreslår följ-

jande lydelse av ifrågavarande föreskrift: »Vid bestämmande av utbildningsbidrag skall hänsyn tagas till bidragstagaren tillkommande pension, sjukpenning eller annan försäkringsersättning och med utbildningen förknipad inkomst».

Styrelsen har bemyndigats att bereda yrkesutbildning åt ensamställda kvinnor, för vilka fortsatta försörjningsmöjligheter inom det egna yrket inte anses föreligga och som utan att kunna hänföras till gruppen partiellt arbetsföra eller arbetslösa är svårplacerade på arbetsmarknaden. Enligt rapporter från länsarbetsnämnderna är det inte ovanligt, att män — änkelningar, frångilda — får samma behov av omskolning. Styrelsen föreslår därför, att bemyndigandet utsträcker sig att omfatta även män.

Styrelsen har slutligen bemyndigats vidtaga erforderliga åtgärder för handledning och kontroll vid utbildning av partiellt arbetsföra samt för hälsokontroll av de i utbildningen deltagande. Då denna bestämmelse tillkom, omfattade utbildningsverksamheten till övervägande del partiellt arbetsföra. Numera utgöres emellertid relativt sett flertalet utbildningsfall av andra arbetslösa. Den av administrativa och pedagogiska skäl önskade koncentrationen av utbildningen har medfört, att de som skall undergå yrkesutbildning i viss utsträckning dragits samman till utbildningscentra i tätorter. De arbetslösa har i mycket stor utsträckning kommit från avlägset liggande glesbygder till en ny och för dem främmande miljö. Behovet av social omvårdnad har varit påtagligt, och styrelsen har med stöd av nyssnämnda bemyndigande i begränsad utsträckning kunnat tillgodose behovet av handledning och tillsyn vid de utbildningscentra, där ett större antal partiellt arbetsföra varit förlagda. Denna möjlighet har tyvärr inte stått till buds vid förläggningar för huvudsakligen andra arbetslösa, hur uppenbart behovet av social omvårdnad än varit. Särskilt accentuerat har detta behov varit vid arbetslöshetskurser för nybörjare. Styrelsen hemställer, att åtgärder för handledning och kontroll vid utbildning jämte hälsokontroll måtte få vidtagas även för arbetslösa.

Över arbetsmarknadsstyrelsens förslag har remissyttranden avgivits av försvarets civilförvaltning, socialstyrelsen och riksförsäkringsverket, vilka i huvudsak tillstyrker styrelsens förslag.

Försvarets civilförvaltning har i skrivelse den 29 maj 1962 föreslagit en höjning av bl. a. familjepennningen enligt familjebidragsförordningen. I petita för budgetåret 1963/64 har civilförvaltningen preciserat höjningen till 12,5 procent, varvid frågan om eventuell ytterligare höjning lämnats öppen.

Arbetsmarknadsstyrelsens förslag om uppräknig av familjetillägget till maka/husföreståndarinna vid utbildning utom hemorten till belopp motsvarande nuvarande familjepennings maximibelopp synes civilförvaltningen utgöra ett minimum av erforderligt ekonomiskt stöd till vederbörandes familjer. Föreslagna höjningar av motsvarande förmåner vid utbildning i hemorten liksom av grundbidraget och hyresbidragen synes även erforderliga för att åstadkomma rimliga försörjningsmöjligheter under utbildningstiden.

Vad gäller frågan om reducering av utbildningsbidrag, då bidragstagaren åtnjuter pension, sjukpenning eller annan försäkringsersättning, delar civilförvaltningen helt de av arbetsmarknadsstyrelsen framförda synpunkter, som motiverar en liberalisering. Den föreslagna föreskriften synes emellertid väl vag. Vid utformningen av reduceringsreglerna bör beaktas, att vissa

av angivna förmåner är beskattningsbara i motsats till utbildningsbidrag och fr. o. m. den 1 januari 1962 jämväl familjebidrag (utom näringsbidrag).

Socialstyrelsen tillstyrker, att maximibeloppen för grundbidrag och familjetillägg höjes. Det synes emellertid lämpligt, att beloppen fastställas först sedan Kungl. Maj:t fattat beslut om nya maximibelopp för familjepensionen jämlikt familjebidragsförordningen för att om så befinnes lämpligt anpassas efter dem. Styrelsen har intet att erinra mot föreslagen höjning av hyresbidragen.

Det synes styrelsen riktigt, att bestämmelserna om utbildningsbidrag utformas så att den försäkrade stimuleras att frivilligt genomgå yrkesutbildning. Bestämmelserna bör dock förenas med maximeringsföreskrift för att förhindra, att det sammanlagda beloppet av pension, sjukpenning eller annan försäkringsersättning och med utbildningen förenad inkomst motsvarar eller t. o. m. överstiger normal arbetsinkomst i det yrke inom vilket vederbörande utbildas.

Socialstyrelsen har intet att erinra mot arbetsmarknadsstyrelsens förslag i övrigt.

Även *riksförsäkringsverket* tillstyrker föreslagna höjningar av grundbidrag, familjetillägg och hyresbidrag.

Riksförsäkringsverket delar den av arbetsmarknadsstyrelsen framförda uppfattningen, att den försäkrade under utbildningstiden bör komma i ett ekonomiskt gynnsammare läge än han var före utbildningens påbörjande. Verket tillstyrker att sådan ändring sker av bidragsbestämmelserna att detta syfte uppnås. Riksförsäkringsverket ifrågasätter emellertid, om inte den föreslagna nya formuleringen av bestämmelsen om inverkan på utbildningsbidragets storlek av bidragstagarens inkomster i övrigt är avfattad i alltför allmänna ordalag. Av bestämmelsen bör enligt verkets förmenande närmare framgå i vilken omfattning sjukpenning, pension eller annan inkomst skall inverka på utbildningsbidragets storlek. Någon reduktion av utgående sjukpenning eller pension skall ej ske. Däremot bör utbildningsbidraget — i den mån det inte avser merkostnader i anledning av utbildning — minskas med sjukpenningen eller pensionen bortsett från invaliditetstillägg resp. invaliditetsersättning. Emellertid bör utan hinder härav utbildningsbidrag medges med upp till exempelvis en tredjedel av grundbidraget i fall där det befinnes påkallat för att ifrågasatt arbetsvård skall komma till stånd. Undvikas bör dock att i sådant fall det sammanlagda beloppet av utgående förmåner och inkomster i övrigt kommer att överstiga den lön, som på orten i genomsnitt betalas inom utbildningsyrket.

Föredraganden

Yrkesutbildningen för vuxna har under senare år tilldragit sig allt större intresse såväl i Sverige som i andra länder. Den har fått växande betydelse som ett led i den fulla sysselsättningens politik och som ett medel att främja den ekonomiska tillväxten. I vårt land har omskolning och vidareutbildning av arbetslösa, handikappade m. fl. utbyggt snabbt under senare år. Under budgetåret 1961/62 beräknas 20 000 personer ha deltagit i sådan utbildning. Till följd av läget på arbetsmarknaden har utbyggnaden ytterligare intensifierats så att verksamheten redan under innevarande budgetår torde komma att medge en årlig utbildning av 30 000 personer.

En kursverksamhet av denna omfattning bör läggas till grund för anslagsberäkningen för budgetåret 1963/64.

Förslagen om utökning av antalet extra ordinarie lärartjänster för omskolningskurserna och om statsbidrag till uppförande av provisoriska lokaler för omskolningskurser anser jag mig ej kunna biträda.

Arbetsmarknadsstyrelsen har föreslagit en betydande höjning av utbildningsbidragen. För en bidragstagare med två barn och en hyreskostnad av 200 kr. skulle bidraget vid utbildning på hemorten stiga från 755 till 955 kr. Eftersom bidragen är skattefria, skulle det sammanlagda bidragsbeloppet komma att överskrida begynnelselönen efter skatteavdrag inom ett flertal yrken, särskilt på orter tillhörande de lägre dyrtorsgrupperna. Mot denna bakgrund kan jag inte tillstyrka de föreslagna höjningarna av utbildningsbidragen.

Arbetsmarknadsstyrelsen har därjämte föreslagit vissa ändrade grunder för utbildningsbidragen.

Gentemot förslaget att ensamstående person, som utbildas i hemorten, skall kunna erhålla bidrag motsvarande den faktiska hyreskostnaden har jag ingen erinran.

Enligt lagen om allmän försäkring, som trätt i kraft den 1 januari 1963, åligger det försäkrad att i vissa situationer aktivt medverka i olika rehabiliteringsåtgärder. Deltagande i omskolning eller arbetsprövning medför ofta extra utgifter för resor m. m. Psykologiska faktorer kan försvåra rehabiliteringsprocessen. Vidgade möjligheter bör öppnas att under utbildningstiden försätta den som åtnjuter pension, sjukpenning eller annan försäkringsersättning i ett ekonomiskt gynnsammare läge än före utbildningens påbörjande. För att nå detta syfte föreslår jag i likhet med riksförsäkringsverket, att nu ifrågavarande försäkringstagare skall kunna erhålla utbildningsbidrag motsvarande högst en tredjedel av utgående grundbidrag, under förutsättning att det sammanlagda beloppet av sjukpenning eller pension (frånsett invaliditetstillägg eller invaliditetsersättning) och utbildningsbidrag därigenom inte överstiger den genomsnittliga lönen på orten inom utbildningsyrket. Därvid bör beaktas att utbildningsbidraget är skattefritt.

Vid omskolning m. m. av i militärtjänst skadade utgår bidrag efter i stort sett samma grunder och med samma maximibelopp som vid omskolning av andra kategorier. Efter samråd med chefen för försvarsdepartementet föreslår jag, att vad jag nu förordat i tillämpliga delar skall gälla även militärskadade.

Arbetsmarknadsstyrelsen har bemyndigande att bereda yrkesutbildning och utge utbildningsbidrag åt ensamställda kvinnor, som utan att vara partiellt arbetsföra är svårplacerade på arbetsmarknaden. Enligt styrelsen bör bemyndigandet utsträckas att gälla också män i liknande situationer. Jag vill erinra om att utbildningsbidrag enligt gällande bestämmelser utgår till arbetslösa, partiellt arbetsföra, ensamställda kvinnor, medelålders och

äldre — manlig eller kvinnlig — arbetskraft samt flyktingar. Bestämmelserna bör ändras på sådant sätt, att denna uppdelning i olika kategorier undvikes. Avgörande för om bidrag skall utgå bör vara att utbildningen enligt arbetsmarknadsmyndigheternas bedömning är ägnad att underlätta en stadigvarande arbetsplacering, som annars inte kan komma till stånd, samt att arbetslöshet, risk för arbetslöshet eller placeringssvårigheter på arbetsmarknaden föreligger för vederbörande. Genom vad jag nu förordat tillgodoses arbetsmarknadsstyrelsens framställning i ämnet. I övrigt innebär mitt ställningstagande i sak ingen ändring av gällande villkor för utbildningsbidrag. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga föreskrifter.

Anslagsbehovet för nästa budgetår uppskattar jag till 135 000 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna de av mig förordade ändringarna av grunderna för utbildningsbidrag, att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1963;

b) till *Omskolning m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 135 000 000 kr.

[30] 12. Bidrag till erkända arbetslöshetskassor

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	69 000 000	49 830 748
1962/63	51 000 000	
1963/64 (förslag)	62 000 000	

Statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor utgår såsom grundstatsbidrag, daghjälpbidrag, familjetilläggsbidrag och förvaltningsbidrag. Grundstatsbidraget utgår för varje dag, för vilken daghjälp utgivits. Bidraget får ej i något fall uppgå till högre belopp än 6 kr. för varje ersättningsdag, vilket belopp uppnås vid en daghjälp av 17 kr. Daghjälpbidraget utgår för försäkringsår, d. v. s. tiden den 1 september—31 augusti, med viss procent av skillnaden mellan den av kassan i vederbörande klass utgivna daghjälp och det på denna daghjälp belöpande grundstatsbidraget. Ifrågavarande skillnad betecknas såsom kassornas egendel av daghjälp. Familjetilläggsbidraget utgår med 75 procent av vad kassan under ett försäkringsår utbetalat i familjetillägg. Förvaltningsbidraget utgår för försäkringsår dels med ett i förhållande till antalet årsmedlemmar i kassan under året beräknat belopp och dels med belopp motsvarande vad som under året utgivits i ersättning till styrelseledamot eller suppleant, som utsetts av tillsynsmyndigheten. Eftersom statsbidraget beräknas i efterskott för försäkringsår, kommer medelsbehovet för budgetåret 1963/64 väsentligen att bestämmas av kostnaderna för arbetslöshetskassorna under försäkringsåret 1962/63.

Arbetsmarknadsstyrelsen hemställer dels att till Bidrag till erkända arbetslöshetskassor anvisas ett förslagsanslag av 62 000 000 kr. och dels att till Särskilt stöd åt erkända arbetslöshetskassor anvisas ett reservationsanslag av 1 000 kr.

Beträffande anslaget till *Bidrag till erkända arbetslöshetskassor* anför styrelsen, att den förbättring i arbetsmarknadsläget, som inträdde under sommaren 1959 och fortsatt under åren 1960 och 1961 nu synes ha upphört. Prognosen för vintern 1962/63 är osäker, och ett ur arbetslöshetsförsäkrings-synpunkt något mindre gynnsamt arbetsmarknadsläge torde komma att karakterisera försäkringsåret 1962/63 jämfört med försäkringsåret 1961/62.

Totala antalet ersättningsdagar, som under försäkringsåret 1959/60 utgjorde 5,4 milj., sjönk under försäkringsåret 1960/61 till 4,2 milj. Kostnaderna för utbetalad ersättning uppgick till 102 resp. 82 milj. kr.

För beräkning av statsbidragets storlek har styrelsen gjort vissa uppskattningar rörande antalet ersättningsdagar, antalet medlemmar, daghjälpens belopp, familjetilläggets storlek per ersättningsdag samt förvaltningsbidragets storlek per medlem.

Arbetslöshetsförsäkringens kostnader för budgetåren 1960/61 och 1961/62 beräknades efter ett genomsnittligt antal ersättningsdagar per årsmedlem av 5,0 resp. 4,0 och för innevarande budgetår efter 3,0 ersättningsdagar per årsmedlem. För försäkringsåren 1959/60 och 1960/61 har det verkliga antalet ersättningsdagar per årsmedlem utgjort 4,0 resp. 3,0. För den tolv månadersperiod, som slutar med april månad 1962, utgör motsvarande antal 3,2. Med hänsyn härtill och till ovissheten beträffande konjunkturutvecklingen har en medelsiffra av 3,5 ersättningsdagar per årsmedlem lagts till grund för beräkningarna för budgetåret 1963/64.

Det totala antalet medlemmar utgjorde vid slutet av försäkringsåret 1960/61 1 367 000 och den 28 februari 1962 1 393 000. Bildandet av en arbetslöshetskassa för yrkesfiskare har i princip beslutats av Sveriges fiskares riksförbund. En kassa för kommunalarbetare är under förberedande. För budgetåret 1963/64 bör medlemsantalet beräknas till 1 425 000.

Den utbetalade daghjälpens genomsnittliga belopp har ständigt stigit. För år 1961 utgjorde det 17: 70 kr. Styrelsen grundar beräkningarna för budgetåret 1963/64 på ett daghjälpbelopp av 18: 25 kr.

Det senaste erfarenhetsmässiga värdet på grundstatsbidraget utgör 5: 84 kr. Det för innevarande budgetår använda beloppet 5: 85 kr. torde böra höjas till 5: 90 kr. På återstoden av daghjälpbeloppet utgår daghjälpbidrag med en viss procentuell andel, vilken uppskattas till 32 %. Familjetilläggets genomsnittliga belopp per ersättningsdag utgjorde 2: 18 kr. år 1961. Beräkningarna bör liksom för innevarande budgetår grundas på ett familjetillägg av 2: 20 kr., på vilket belopp statsbidrag utgår med 75 procent eller 1: 65 kr. per ersättningsdag. Förvaltningsbidraget per årsmedlem beräknas för budgetåret 1963/64 till oförändrat 3: 60 kr.

Från de angivna förutsättningarna beräknas det sammanlagda medelsbehovet till 62 000 000 kr. Statsbidraget beräknas härvid till 43 procent av arbetslöshetskassornas samlade inkomster, de försäkrades avgifter till 46 procent och räntor m. m. till 11 procent.

Beträffande anslaget till *Särskilt stöd åt erkända arbetslöshetskassor* erinrar styrelsen om att reservationsanslag på sammanlagt 20 000 000 kr. anvisats för detta ändamål under budgetåren 1959/60 och 1960/61. Bidrag av dessa medel avses bl. a. utgå för att möjliggöra en förlängning av ersättningstiden till 156 dagar och en höjning av alltför låga daghjälsbelopp. Hittills har tolv kassor tillerkänts bidrag från anslaget med ett sammanlagt belopp av 7 120 000 kr., varjämte arbetsmarknadsstyrelsen framlagt förslag om att fem kassor tillerkännes bidrag med tillsammans 3 550 000 kr. Vid bifall till detta förslag skulle på anslaget återstå ett belopp av 9 330 000 kr.

Styrelsen finner det angeläget att medel i erforderlig utsträckning finns disponibla för att i vissa situationer kunna ge arbetslöshetskassorna tillskott utom ramen för det ordinarie statsbidraget. På anslaget tillgängliga medel synes förslå till täckande av den särskilda hjälp som kan komma att behöva utbetalas under budgetåren 1962/63 och 1963/64. Skulle behov av ytterligare medel uppstå, avser styrelsen att i särskild ordning hemställa här om. Styrelsen hemställer om en formell medelsanvisning av 1 000 kr.

Föredraganden

Under budgetåret 1963/64 skall statsbidrag huvudsakligen utbetalas för försäkringsåret 1962/63, d. v. s. tiden den 1 september 1962—31 augusti 1963. Arbetsmarknadsstyrelsen har ansett, att till grund för beräkningen av medelsbehovet bör läggas ett genomsnittligt antal ersättningsdagar per årsmedlem av 3,5. Motsvarande tal som ligger till grund för anslagsberäkningen för innevarande budgetår är 3,0. Enligt vad jag inhämtat har antalet ersättningsdagar per årsmedlem stigit till 3,3 under den tolv månadersperiod, som utlöpte med augusti 1962. Med hänsyn härtill och till inträdda förändringar i arbetsmarknadsläget torde anslaget för nästa budgetår i enlighet med arbetsmarknadsstyrelsens beräkning böra upptagas med 62 000 000 kr., vilket innebär en ökning med 11 000 000 kr.

Under vartdera av budgetåren 1959/60 och 1960/61 har ett anslag av 10 000 000 kr. beviljats till särskilt stöd åt erkända arbetslöshetskassor. Av dessa medel har 12 kassor under år 1960 erhållit bidrag med tillhoppa 7 120 000 kr. Genom beslut den 7 december 1962 har Kungl. Maj:t vidare beviljat 5 kassor bidrag med sammanlagt 3 550 000 kr. Det största bidraget har tillerkänts skogsarbetarnas kassa, som fått 2 000 000 kr. Av de av riksdagen beviljade medlen återstår härefter 9 330 000 kr. Denna medelsreserv är enligt arbetsmarknadsstyrelsens bedömning tillräcklig för att man under innevarande och nästa budgetår vid behov skall kunna lämna hjälp åt kassor, som råkat i ett trängt läge. Det torde dock inte vara erforderligt

att — såsom styrelsen föreslagit — på riksstaten för nästa budgetår uppföra ett anslag för ändamålet med formellt belopp. Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att i enlighet med gällande regler för disposition av reservationsanslag besluta om att anslaget får stå kvar till arbetsmarknadsstyrelsens förfogande även under budgetåret 1963/64.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till erkända arbetslöshetskassor* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 62 000 000 kr.

[31] 13. **Bidrag till anordnande av verkstäder för handikappade.** För innevarande budgetår har under denna rubrik anvisats ett reservationsanslag av 7 600 000 kr. Vidare har till Bidrag till driften av verkstäder för handikappade anvisats ett förslagsanslag av 3 100 000 kr.

Inom socialdepartementet har utarbetats en promemoria angående bidrag till arbetsträning och skyddad sysselsättning. Promemorian har varit föremål för remissbehandling. Beredningen av frågan om anslag för nästa budgetår till verkstäderna för handikappade är ännu inte avslutad. I avvaktan på ställningstagande här till bör de båda nämnda anslagen i statsverkspropositionen upptagas med endast preliminärt beräknade belopp. Anslagen bör därvid uppföras med samma belopp som i riksstaten för innevarande budgetår.

Jag gör under närmast följande punkt framställning om beräkning av anslaget till Bidrag till driften av verkstäder för handikappade. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till anordnande av verkstäder för handikappade* för budgetåret 1963/64 beräkna ett reservationsanslag av 7 600 000 kr.

[32] 14. **Bidrag till driften av verkstäder för handikappade.** Under åberopande av vad jag anfört under nästföregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till driften av verkstäder för handikappade* för budgetåret 1963/64 beräkna ett förslagsanslag av 3 100 000 kr.

[33] 15. **Bidrag till vanförestalter m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	9 400 000	9 380 464
1961/62	9 000 000	8 280 626
1962/63	9 550 000	
1963/64 (förslag)	7 720 000	

Yrkanden

I. Medicinalstyrelsen hemställer, att anslaget nedräknas med 1 830 000 kr. till 7 720 000 kr.

II. Vidare har styrelsen överlämnat av *styrelserna för vederbörande vanförevårdsföreningar* avgivna förslag till inrättande av nya tjänster och regleringar av befintliga tjänster vid vanföreanstalterna fr. o. m. den 1 juli 1963.

	Ökn. el. minskn.
Vanföreanstalten i Stockholm (Norrbackainstitutet)	
<i>Nya tjänster:</i>	
1. 1 $\frac{3}{4}$ tandläkare Ae 26 med rätt till tantiemersättning.....	+ 42 400 ¹
1 $\frac{3}{4}$ tandsköterska Ag 8.....	+ 12 000
2. 1 förrädsbiträde Ae 7.....	+ 15 800 ¹
Avgår medel för 1 lagerbiträde med lön enl. kollektivavtal	— 14 500 ¹
<i>Löneregleringar</i>	
3. 1 kanslibiträde Ae 7 i st. f. 1 kontorsbiträde i reglerad befordringsgång	+ 1 600 ¹
4. 1 kontorist Ao 9 i st. f. 1 förrädsbiträde Ao 7.....	+ 1 900 ¹
Vanföreanstalten i Hälsingborg	
<i>Löneregleringar</i>	
5. 1 rektor Ao 24 i st. f. Ao 22.....	+ 4 000 ¹
6. 1 kamrer Ao 23 i st. f. Ao 21.....	+ 3 800 ¹

Motiv

I. Förslag av medicinalstyrelsen.

I de av Kungl. Maj:t fastställda inkomst- och utgiftsstaterna för budgetåret 1962/63 beräknas det sammanlagda *driftunderskottet* vid anstalterna till 7 661 000 kr., vilket underskott skall täckas under budgetåret 1963/64.

Kostnader för *bandage och proteser* samt *invalidvagnar och rullstolar* kommer fr. o. m. budgetåret 1963/64 ej att belasta förevarande anslag.

För *bidrag till resor till vanföra m. m.* har för innevarande budgetår beräknats 70 000 kr. Då bidragskostnaderna under budgetåren 1960/62 utgjorde endast 58 916 resp. 53 851 kr., torde delposten kunna nedräknas till 60 000 kr.

Det sammanlagda medelsbehovet uppgår alltså till i runt tal 7 720 000 kr.

II. Förslag av vederbörande vanförevårdsföreningar.

1. Tandvården vid Norrbackainstitutet och Eugeniahemmet ombesörjes av en tandläkare och en tandsköterska mot timarvode. Tandvårdsarbetet uppgår vid institutet till cirka 10 timmar per vecka och vid Eugeniahemmet till cirka 8 timmar per vecka. Eugeniahemmets klientel torde tillhöra det mest svårbehandlade, som över huvud taget torde förekomma inom tandvården. Från institutets högstadieskola kommer ett likartat klientel. Även vad gäller eleverna från institutets yrkesskola och patienterna från den ortopediska kliniken blir tandvården ytterst komplicerad.

Vid Eugeniahemmet har tandvård åt skolelever och patienter vid Nya

¹ Inkl. uppskattad kostnad för SPA-avgift.

hemmet endast kunnat meddelas en gång årligen. Sjukavdelningens patienter har ej kunnat lämnas tandvård annat än i akuta fall. Behandlingstiden bör därför utsträckas från 8 till 12 timmar per vecka. Vid Norrbacka-institutet kan skoleleverna bortsett från akuta fall endast ges tandvård under första och sista terminen. Då utbildningstiden stundom kan uppgå till fyra år samt eleverna ofta tidigare ej kunnat sköta tänderna i normal omfattning och därför har synnerligen dålig tandstatus, bör tandvårdstiden utsträckas från 10 till 15 timmar per vecka. Härför talar även såväl väntad ökning av elevantalet som att klinikens patienter endast kan få tandvård i akuta fall.

Då den komplicerade tandvården vid institutet och Eugeniahemmet gör det angeläget att kunna erhålla kompetent och erfaren arbetskraft, bör inrättas lönegradsplacerade tjänster för tandläkaren och tandsköterskan. För tandläkaren bör avlöningsförmåner motsvara dem som utgår till lasarettstamläkare. Tjänstgöringstiden, som med $\frac{3}{4}$ -tidstjänst skulle utgöra drygt 30 timmar per vecka, föreslås nedsatt till 27 timmar per vecka. Tandsköterskan bör placeras i samma lönegrad som första lasarettstamsköterska.

Eugeniahemmet är berett att erlægga andel i lönekostnader m. m. i proportion till vederbörandes tjänstgöring vid hemmet.

2—4. Vid bandage- och skomakeriavdelningarna är f. n. anställda bl. a. 1 förrådsbiträde i Ao 7 samt ett lagerbiträde med lön enligt kollektivavtal (f. n. 1 125 kr. per månad).

Efter en omorganisation i syfte att underlätta en effektivare pris- och kostnadskontroll vid avdelningarna har det nuvarande förrådsbiträdet helt tagits i anspråk för kostnadskalkylering, prissättning och statistik. Med hänsyn till dessa nya kvalificerade arbetsuppgifter bör förrådsbiträdestjänsten ombildas till tjänst som kontorist.

Förrådsbiträdets arbetsuppgifter har numera övertagits av det kollektivavtalsavlönade lagerbiträdet. I uppgifterna ingår att vara behjälplig vid bl. a. upphandling och försäljning av halvfabrikat och materialier samt att kontrollera ackordsedlar och upprätta veckorapport över arbetarnas arbetstider. Med hänsyn till göromålens karaktär bör tjänst å löneplan inrättas för lagerbiträdet.

Vid sjukavdelningens skrivcentral utgöres personalen av tre kontorsbiträden, av vilka ett är föreståndare. Då föreståndarens arbetsuppgifter får anses mer kvalificerade än de övriga kontorsbiträdenas, bör hennes tjänst ombildas till kanslibiträdestjänst.

5. Då det är synnerligen angeläget för kontinuiteten i arbetet att rektorstjänsten icke blir en passagetjänst, bör tjänsten placeras i lönegrad A 24. Sedan rektor tillagts vissa arbetsuppgifter, som ankommit på en förutvarande befattning som verkställande direktör vid anstalten, har styrelsen tillerkänt honom ett personligt lönetillägg av 3 000 kr. för år i avbidan på föreslagen lönereglering.

6. Tjänsten har varit placerad i A 21 alltsedan den 1 juli 1947. En tjänst som assistent i A 13 och den förutnämnda befattningen som verkställande direktör har indragits, vilket har medfört ökade arbetsuppgifter för kamreraren. Arbetsuppgifterna får anses jämförbara med dem som åvilar motsvarande befattningshavare vid vanföreanstalten i Härnösand, vilken numera uppflyttats till lönegrad A 23.

Yttrande

II. Medicinalstyrelsen anför.

1. Enär Kungl. Maj:t bemyndigat styrelsen för Norrbackainstitutet att — efter samråd med medicinalstyrelsen — träffa avtal med tandläkare och tandsköterska om tandvård för patienter och elever vid institutet, anser styrelsen skäl icke föreligga att för närvarande föreslå lönegradsplacering av vederbörande.

2—4. Arbetsuppgifterna för det nuvarande förrådsbiträdet är av sådan svårighetsgrad, att en placering av tjänsten såsom kontorist i Ao 9 torde vara adekvat. Ej heller har styrelsen något att erinra mot inrättande av en förrådsbiträdestjänst i Ae 7 i utbyte mot lagerbiträde med avlöning enligt kollektivavtal.

Då arbetsuppgifterna tillsammans synes motsvara av biträdesutredningen föreslagna normer för uppflyttande av kontorsbiträde till kanslibiträde, tillstyrkes institutets förslag.

5. Rektorstjänsterna vid vanföreanstalterna är placerade i A 22 med undantag för stockholmsanstalten, vars rektor är placerad i A 23. Sistnämnde rektor fungerar även som anstaltens direktör, för vilket uppdrag han uppbär särskilt arvode med 1 800 kr. för år. För liknande arbetsuppgifter har rektor vid hälsingborgsanstalten tillerkänts ett årligt arvode av 3 000 kr. Omfattningen av verksamheten vid yrkesskolorna samt storleken av skol- och elevhem vid stockholms- och hälsingborgsanstalterna är i stort sett densamma vid båda anstalterna och avsevärt större än vid de båda övriga vanföreanstalterna. En lönegradsuppflyttning för rektor vid hälsingborgsanstalten synes därför motiverad. Han bör dock icke placeras högre än rektor vid Norrbackainstitutet. För arbetsuppgifter liknande dem, som åvilar Norrbackainstitutets direktör, bör utgå visst tilläggsarvode, vilket enligt styrelsens mening icke bör sättas högre än det som utgår vid stockholmsanstalten.

6. Frågan om högre lönegradsplacering för anstaltens kamrerare bör i första hand ses mot bakgrunden av hans administrativa och ekonomiska ansvar. Anslagsmässigt framstår därvid omfattningen av hans arbetsuppgifter såsom avsevärt mindre än vid härnösandsanstalten. Å andra sidan är yrkesskoleverksamheten vid hälsingborgsanstalten inemot dubbelt så omfattande som vid härnösandsanstalten, vilket självfallet ökar arbetsbördan för kamreraren vid den förstnämnda anstalten. Ehuru styrelsen icke finner skäl att obetingat tillstyrka uppflyttning av tjänsten, vill styrelsen dock

icke motsätta sig en förbättrad löneställning för kamreraren. Alternativt bör kamreraren av vederbörande huvudman erhålla ett särskilt arvode för sitt bestyr med sjukavdelningen.

Departementschefen

Det sammanlagda driftunderskottet vid vanförestalterna beräknas enligt de för innevarande budgetår fastställda staterna till 7 661 000 kr., vilket innebär en ökning i förhållande till föregående budgetår med 615 000 kr.

För bidrag till resor för vanföra m. m. beräknar jag i likhet med medicinalstyrelsen ett belopp av 60 000 kr., innebärande en minskning av medelsanvisningen med 10 000 kr.

Kostnaderna för bidrag till ortopediska hjälpmedel samt till Svenska vanförevårdens centralkommitté skall för nästa budgetår belasta särskilda anslag under femte huvudtiteln, varför medel härför ej beräknas i detta sammanhang.

Anslaget för nästa budgetår bör alltså uppföras med avrundat 7 720 000 kr.

Vad angår av anstaltsstyrelserna framlagda förslag till personalförstärkningar m. m. tillstyrker jag, att vid Norrbackainstitutet en tjänst som förrådsbiträde i Ae 7 inrättas i utbyte mot en tjänst som lagerbiträde med lön enligt kollektivavtal samt att en förrådsbiträdestjänst i Ao 7 ombildas till kontoristtjänst i Ao 9.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör vidare en tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång omändras till kanslibiträdestjänst i Ae 7 samt rektorstjänsten vid vanförestalten i Hälsingborg uppflyttas från Ao 22 till Ao 23.

I övrigt har jag ej funnit mig kunna biträda framförda förslag om personalförstärkningar eller tjänsteförändringar.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vanförestalter m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 7 720 000 kr.

[34] 16. Omhändertagande av flyktingar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	15 000 000	13 822 194
1962/63	15 000 000	
1963/64 (förslag)	4 500 000	

Arbetsmarknadsstyrelsen föreslår, att till understöd åt flyktingar m. m. beräknas ett från 3 500 000 till 4 000 000 kr. förhöjt belopp. Styrelsen anför.

Under år 1961 omfattade den kollektiva överföringen av flyktingar till Sve-

¹ Anslaget under femte huvudtiteln till Understöd åt flyktingar m. m. och anslaget under elfte huvudtiteln till Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlännningar.

rige 1 338 personer och under den första hälften av år 1962 606 personer. Överföringen har till övervägande del skett från läger i Österrike och Italien, varjämte smärre grupper anlänt från Grekland, Turkiet och Hongkong. Antalet flyktingar, som inkommit i landet på annat sätt, utgjorde under motsvarande tid 54.

Under senare delen av år 1961 kunde flyktingarna arbetsplaceras kort tid efter ankomsten till landet. Utvecklingen därefter visar, att väntetiden på mottagningsförläggningarna ökat. Med hänsyn härtill och då det finns anledning att räkna med ytterligare kollektiv överföring av flyktingar, föreslår styrelsen att anslaget uppräknas till 4 000 000 kr. Under förutsättning av ett i stort sett oförändrat arbetsmarknadsläge bör härigenom finnas utrymme för överföring av omkring 1 000 flyktingar.

Vidare föreslår *medicinalstyrelsen*, att till kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlännningar beräknas ett oförändrat belopp av 1 500 000 kr.

	Utgifter 1961/62	Anslag 1962/63	Förslag 1963/64	Ökn. el. minskn.
1. Vårdkostnader.....	573 990	1 320 000	1 297 000	— 23 000
2. Kostnader för social omvårdnad.....	55 605	95 000	93 000	— 2 000
3. Avlöningskostnader.....	44 398	74 000	99 000	+ 25 000
4. Tandvård.....	738	3 000	3 000	—
5. Resor till sjukvårdsinrättningar m. m..	2 734	6 000	6 000	—
6. Begravningskostnader.....	587	2 000	2 000	—

Under budgetåret 1961/62 har *medicinalstyrelsen* omhändertagit omkring 55 huvudsakligen tuberkulossjuka flyktingar. Av dessa kvarligger å sanatorium endast ett mindre antal svårare fall samt de under senare delen av budgetåret nytillkomna flyktingarna.

Antalet flyktingar under styrelsens omvårdnad var den 1 juli 1962 52.

1. Den låga belastningen under budgetåret 1961/62 förklaras av att antalet omhändertagna flyktingar varit mindre än beräknat. Vid beräkning av medelsbehovet för budgetåret 1963/64 har viss hänsyn tagits till medeltalet å sanatorier intagna patienter under de senaste budgetåren. Antalet patienter å Lökene konvalescenthem liksom å Vrigstadshemmet torde bli förhållandevis konstant, emedan patienterna ej synes kunna placeras på annat håll. I anslutning till de faktiska kostnaderna vid respektive anstalter räknar styrelsen med följande beläggning och vårdkostnader.

	Antal vårdade per dag	Beräknad kostnad	
		per dag	per år
Sanatorier.....	55	55	1 104 125
Lökene konvalescenthem	28	12	122 640
Vrigstadshemmet.....	4	7	10 220
Övriga sjukvårdsinrättningar (korttidsvård)....			c:a 60 000
	87		1 296 985

2. För den sociala omvårdnaden av förenämnda 87 patienter erfordras medel till fickpengar, inköp av kläder samt patienternas förströelse och sysselsättning. Medel till fickpengar, som för närvarande utgår med 40 kr. per patient och månad, föreslås höjda till 50 kr. Kostnaden för patienternas förströelse och sysselsättning beräknas till 3 kr. per patient och månad. Dessa medel omhänderhas av kuratorerna vid de olika vårdanstalterna (s. k. kuratorsmedel). För nyanlända patienter erfordras dessutom medel såsom bidrag till lektioner i svenska språket, beräknade till 60 kr. per patient och år. Kostnaderna för den sociala omvårdnaden har beräknats till i runt tal 93 000 kr. enligt följande.

Fickpenningar för 87 patienter å 50 per mån.	52 200
Kläder » 87 » » 400 » år	34 800
Kuratorsmedel » 87 » » 3 » mån.	3 132
Lektioner » 35 » » 60 » år	2 100
	92 232

3. Hos medicinalstyrelsen finnes anställd en kurator, vilkens arvode uppgår till cirka 22 200 kr. per år. Dessutom utgår arvode med 1 500 kr. per år till en kurator vid Fagereds sanatorium.

Vid Lökene konvalescenthem finnes, förutom hemmets chef, anställda såsom extra tjänstemän en kokerska i lönegrad Ag 5 och 3 vårdbiträden i lönegrad Ag 4, vilka tidigare varit arvodesanställda. Kostnaderna för vid hemmet anställd personal kan i anslutning till skedd lönereglering uppskattas till (arvode till hemmets chef 24 200 + 1 kokerska 11 600 + 3 vårdbiträden 32 400 + vikariatsersättningar, obekvämhetsstillägg, sjukvård m. m. 7 100) 75 300 kr.

För täckande av dessa lönekostnader skulle således erfordras 99 000 kr.

4—6. Anslagsposterna till tandvård, resor till sjukvårdsinrättningar och begravningskostnader har med hänsyn till den ojämna belastningen under de senaste budgetåren upptagits till oförändrade belopp.

Sammanlagt skulle alltså till kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlänningar erfordras 1 500 000 kr.

Föredraganden

Kostnaderna för flyktingintagningen till Sverige har hittills fördelats på två anslag under skilda huvudtitlar. Från femte huvudtiteln nuvarande anslag till Understöd åt flyktingar m. m. bestrides främst kostnader för det första omhändertagandet av flyktingarna, för viss utbildning och starthjälp, som befinnes erforderlig för flyktingarnas inplacering på den svenska arbetsmarknaden ävensom bidrag motsvarande allmänna barnbidrag och ersättning motsvarande sjukhjälp och moderskapshjälp. Kostnaderna för vården av sjuka flyktingar har samtidigt bestritts från det under elfte huvudtiteln nu uppförda anslaget till Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlän-

ningar. I fortsättningen bör de båda anslagen sammanföras till ett under elfte huvudtiteln uppfört förslagsanslag benämnt Omhändertagande av flyktingar.

Under år 1962 hade fram till den 1 december sammanlagt 609 flyktingar överförts till Sverige. I denna grupp ingår 50 sjuka eller handikappade flyktingar varav 20 lidande av aktiv tuberkulos. Vid nämnda tidpunkt hade samtliga flyktingar med undantag för sjuka erhållit arbete och bostad eller placerats i utbildning, som fortfarande pågick. Inga flyktingar var alltså kvar i mottagningsförläggningar. Av de under år 1962 och tidigare intagna sjuka flyktingarna vårdades den 1 december 1962 16 på sanatorium, 3 på mentalsjukhus och 22 på konvalescenthem. Friskskrivna patienter har i regel kunnat placeras i arbete eller i arbetsträning.

Kungl. Maj:t har den 7 december 1962 beslutat att högst 500 flyktingar, inberäknat anhöriga, skall mottagas för varaktig vistelse i Sverige. En mindre del av dessa har förutsatts vara i behov av vård vid ankomsten till riket. Jag vill vidare erinra om att Kungl. Maj:t den 29 december 1961 medgivit, att ca 50 algeriska barn med lungtuberkulos får överföras till Sverige för vård under erforderlig tid på sanatorium. På grund av bl. a. de politiska förhållandena i Algeriet har barnen emellertid ännu ej överförts till Sverige, och det är alltså ovisst om de kan överföras hit.

Det är f. n. inte möjligt att närmare bedöma förutsättningarna för kollektiv överföring av flyktingar under nästa budgetår. Härtill kommer, att kostnaden för varje flykting är beroende av faktorer, som inte nu kan överblickas. Medel bör emellertid stå till Kungl. Maj:ts förfogande för fortsatt överförande av flyktingar. Jag föreslår, att ett oförändrat belopp av 3 500 000 kr. beräknas för de utgifter, som bestrides av arbetsmarknadsmyndigheterna.

Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet för sjukvård m. m. åt flyktingar och vad styrelsen i övrigt anført har jag inte funnit anledning till erinran. Med hänsyn till belastningen på det tidigare anslaget till kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlänningar — mindre än 700 000 kr. under budgetåret 1961/62 — synes för ifrågavarande ändamål inte böra beräknas mer än 1 000 000 kr. Jag förutsätter, att Kungl. Maj:t i enlighet med hittills tillämpade principer även i fortsättningen skall kunna besluta om överförande till Sverige av flyktingar, även om kostnaderna därvid skulle komma att överskrida nu beräknade medel.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Omhändertagande av flyktingar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 4 500 000 kr.

[35] 17. Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	9 000	5 860
1962/63	9 000	
1963/64 (förslag)	9 000	

Från anslaget bestrides kostnaderna för statens nämnd för arbetstagares uppfinningar.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 9 000 kr.

D. Bostadsbyggande m. m.**[36] 1. Bostadsstyrelsen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	4 583 000	3 971 753
1962/63	4 478 000	
1963/64 (förslag)	4 568 000	

Yrkanden

Bostadsstyrelsen har hemställt, att anslaget höjes med 144 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
<i>Personalförändringar</i>	
1. Personalminskning i samband med verkets omorganisation	— 363 874
2. Planeringsbyrån, planeringssektionen: 1 kanslist i reglerad befordringsgång ..	+ 18 060
3. Viss extra personal för statistiska undersökningar	+ 30 000
4. Ersättningar till experter och sakkunniga	+ 70 000
<i>Tjänsteförändringar</i>	
5. Vissa lönegradsfrågor	+ 45 264
6. Ordinariesättningar	—
7. Befordringsgång för tekniska biträden	—
<i>Automatiska förändringar</i>	+ 344 550
	+ 144 000

Motiv

1. För innevarande budgetår har för tillfällig personal under tiden till dess beslutad decentralisering av styrelsens låneverksamhet genomförts och för erforderliga övergångsanordningar anvisats 650 000 kr. Styrelsen beräknar att decentraliseringen av långivningen skall vara genomförd vid utgången av 1962. Vissa förvaltningsuppgifter avseende äldre låneärenden kommer att vara helt decentraliserade först vid utgången av budgetåret 1963/64. För de avslutande arbetena härmed behöver styrelsen övergångsvis under budgetåret behålla en kontorsskrivare i Ae 13 och ett biträde i reglerad befordringsgång. Härutöver erfordras medel för en expeditiönsvakt i Ae 7 och ett biträde i reglerad befordringsgång (telefonist). För särskilda övergångsanordningar räknar styrelsen med samma belopp som för budgetåret 1962/63, motsvarande 175 000 kr. under icke-ordinarieposten. Det förut nämnda beloppet av 650 000 kr. kan minskas med 363 874 kr.

2. Försöksverksamheten med kommunala bostadsbyggnadsprogram nödvändiggör förändringar av planeringssektionens personaluppsättning. För arbetet med fördelning av låneramen samt för sammanställning av uppgifter rörande kommunala bostadsbyggnadsprogram erfordras under budget-

året 1963/64 förstärkning med en administrativt och statistiskt skolad befattningshavare. Styrelsen föreslår en kanslisttjänst i reglerad befordringsgång. Innehavaren av en på sektionen inrättad personlig tjänst som assistent i Ae 13 kommer under budgetåret 1964/65 att avgå med pension, varvid styrelsen kommer att föreslå att sistnämnda tjänst indrages.

3. Arbetet med värderingsmetoder kommer under budgetåret 1963/64 att påkalla vissa statistiska specialundersökningar. För dessa och liknande undersökningar är personalen på statistiska sektionen otillräcklig. Styrelsen får behov att anlita tillfällig personal, i huvudsak biträden, för uppgiften. Medelsbehovet under avlöningsanslaget beräknas till 30 000 kr.

4. För större utredningar, vilka kräver sakkunskap, som inte kan tillgodoses inom verket, har anslagsposten till ersättningar till experter och sakkunniga för innevarande budgetår räknats upp med 70 000 kr. Med hänsyn till pågående omorganisation beräknades beloppet för ett halvt år. En ytterligare höjning av anslaget erfordras med 70 000 kr.

5. Bostadsstyrelsens förslag till tjänsteförändringar avser uppflyttningar i lönegrad av följande befattningar, nämligen

tjänsten som chef för kanslibyrån från Bo 1 till Bo 3 samt

på kanslibyrån i övrigt två byrådirektörer Ao 25 till Ao 27, en assistent Ae 13 till Ae 17, en kassör Ao 13 till bokhållare Ao 15 och ett kanslibitråde Ao 7 till kontorist Ao 9,

på låne- och bidragsbyrån en förste byråsekreterare Ao 23 till byrådirektör Ao 25, en förste byråsekreterare Ae 21 till Ae 23, en kontorist Ao 9 till kansliskrivare Ao 11 och ett biträde i reglerad befordringsgång till kanslibitråde Ae 7,

på planeringsbyrån en förste byråsekreterare Ae 21 till Ae 23 och en biblioteksassistent Ae 11 till förste biblioteksassistent Ae 13,

på tekniska byrån en byrådirektör Ae 27 till avdelningsdirektör Be 1, tre byrådirektörer Ae 25 till Ae 27 och en förste byråingenjör Ae 23 till byrådirektör Ae 27, samt

på värderingsbyrån en byrådirektör Ae 25 till Ae 27, två byråingenjörer Ae 19 till förste byråingenjörer Ae 21 och ett kanslibitråde Ae 7 till kontorist Ae 9.

6. Styrelsen föreslår ordinariesättning av följande tjänster, nämligen på kanslibyrån två kansliskrivare i Ae 11, på låne- och bidragsbyrån en byrådirektör i Ae 27, en byrådirektör i Ae 25 och en förste byråsekreterare i Ae 23 samt på tekniska byrån två avdelningsdirektörer i Be 1. Antalet ordinarie kontorsbiträden bör ökas med sex.

7. Under budgetåret 1961/62 har styrelsen bedrivit viss utbildningsverksamhet bland biträdespersonalen hos styrelsen och länsbostadsnämnderna i syfte att möjliggöra en överflyttning till biträden av arbetsuppgifter, som eljest ankommer på ingenjörer. En sådan omfördelning av arbetsuppgifterna har även försöksvis kommit till stånd hos åtskilliga länsbostadsnämnder.

der. Såvitt nu kan bedömas har försöksverksamheten slagit väl ut. För att kunna rekrytera och behålla lämplig personal krävs beföringsmöjligheter utöver de nu föreliggande. Styrelsen föreslår för ifrågavarande biträden en förlängning av beföringsgången för biträden för skriv- och kontorsgöromål till lönegraderna 7, 9 och 11 med uppflyttningar efter resp. två, två och tre år.

Yttrande

Statens lönenämnd, som haft att avgiva yttrande beträffande vissa av bostadsstyrelsens förslag till tjänsteförändringar, har inte funnit anledning till erinran mot förslaget att byta ut en tjänst som kontorist i Ao 9 på låne- och bidragsbyråns bidragssektion mot en tjänst som kansliskrivare i Ao 11. Nämnden avstyrker föreslagen uppflyttning av en kanslibiträdestjänst på kanslibyråns personalsektion, en tjänst som förste byråsekreterare och en biträdestjänst i reglerad beföringsgång på låne- och bidragsbyråns ombudsmannasektion samt en kanslibiträdestjänst på värderingsbyråns tomtsektion.

Föredraganden

Styrelsens beräkningar av den utgiftsminskning, som följer av ämbetsverkets omorganisation, föranleder ingen annan erinran från min sida än att jag för särskilda övergångsanordningar under nästa budgetår beräknar ett belopp under icke-ordinarieposten som är 20 000 kr. mindre än styrelsen yrkat. För ifrågavarande ändamål bör därmed beräknas 155 000 kr.

För förstärkning av planeringssektionen samt för viss extra personal bör anslaget räknas upp med 48 000 kr.

För ytterligare ersättningar till experter och sakkunniga är jag ej beredd att föreslå höjning av anslaget med större belopp än 35 000 kr.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag medel för uppflyttning av en kontoristtjänst i Ao 9 på låne- och bidragsbyrån till tjänst såsom kansliskrivare i Ao 11. Övriga förslag till tjänsteförändringar kan jag inte tillstyrka. Antalet ordinarie kontorsbiträdestjänster bör dock, i enlighet med styrelsens förslag, ökas med sex.

I detta sammanhang torde jag få erinra om, att sedan budgetåret 1960/61 ett särskilt reservationsanslag har varit uppfört på riksstaten för kostnader i anledning av 1960 års bostadsräkning. På detta anslag fanns vid utgången av budgetåret 1961/62 en reservation av 3 267 150 kr. Då dessa medel synes förslå till återstående kostnader för bostadsräkningen, saknas anledning att anvisa ytterligare medel för ändamålet.

De av mig förordade förslagen rörande bostadsstyrelsens avlöningsanslag medför, inberäknat automatiska förändringar, en ökning av medelsbehovet med 90 000 kr. Anslaget bör uppföras med 4 568 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för bostadsstyrelsen, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för bostadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 184 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	21 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 898 400
4. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	120 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 282 700
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	61 500
Summa kr.	4 568 000;

c) till *Bostadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 4 568 000 kr.

[37] 2. **Bostadsstyrelsen: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	796 000	691 601
1962/63	850 000	
1963/64 (förslag)	980 000	

Yrkanden

Bostadsstyrelsen har hemställt, att anslaget ökas med 105 000 kr.

	Utgifter		Anslag 1962/63	Förslag 1963/64		Ökn. el. minskn.
	1960/61	1961/62				
1. Sjukvård m. m.....	17 576	20 715	22 000	20 000	—	2 000
2. Reseersättningar	75 026	68 686	102 500	105 000	+	2 500
3. Bränsle, lyse och vatten...	10 032	7 920	25 000	15 000	—	10 000
4. Publikationstryck.....	8 667	12 086	35 500	50 000	+	14 500
5. Hyra för hålkortsmaskiner m. m.....	307 028	224 544	245 000	345 000	+	100 000
						+ 105 000

Motiv

2. *Reseersättningar*. Av anslaget för innevarande budgetår avser 2 500 kr. internordiska resor. Styrelsen beräknar medelsbehovet härför till 3 500 kr. För taxehöjningar beräknas en ökning med ytterligare 1 500 kr.

4. *Publikationstryck.* För ökade kostnader för tryckning av anvisningar till låne- och bidragskungörelserna m. m. beräknas medelsbehovet öka med 14 500 kr.

5. *Hyra för hålkortsmaskiner m. m.* En i styrelsens maskinpark ingående tabulator behöver utbytas. Hyreskostnaderna kommer till följd härav att öka med 16 000 kr. Kostnaderna för import av maskinen samt för viss extra utrustning till densamma beräknas till 26 000 kr. För löpande statistiska bearbetningar och särskilda undersökningar beräknas en ökning med 50 000 kr. För automatiska kostnadsstegringar beräknas 8 000 kr.

Föredraganden

Jag kan godtaga bostadsstyrelsens beräkningar, vilka innebär en ökning av anslagsbehovet med 105 000 kr.

På riksstaten finnes under femte huvudtiteln ett reservationsanslag till Bidrag till viss upplysningsverksamhet rörande byggnadstekniska frågor. Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 25 000 kr. Bostadsstyrelsen har för nästa budgetår föreslagit, att anslaget anvisas med samma belopp.

Från ifrågavarande reservationsanslag bestrides kostnaderna för vissa av bostadsstyrelsen utgivna skrifter. Inkomsterna vid försäljning av dessa publikationer upptages såsom särskilda uppbördsmedel i styrelsens omkostnadsstat. I förenklingssyfte bör medel för nu nämnda ändamål i stället anvisas under omkostnadsanslaget. Bostadsstyrelsens beräkning av medelsbehovet, 25 000 kr., föranleder ingen erinran från min sida. Det särskilda reservationsanslaget kan utgå ur riksstaten.

I enlighet med det anförda bör anslaget ökas med 130 000 kr. och uppföras med 980 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bostadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 980 000 kr.

[38] 3. Länsbostadsnämnderna: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	5 162 000	5 222 010
1962/63	6 048 000	
1963/64 (förslag)	7 205 000	

Yrkanden

Bostadsstyrelsen har hemställt, att anslaget ökas med 1 378 000 kr.

	Ökning
<i>Personalförändringar</i>	
1. Tidigare beslutad personalökning.....	151 200
2. 1 förste byråingenjör Ae 23.....	30 264
3 byråingenjörer Ae 19.....	70 248
3 byråassistenter Ae 19.....	68 436
3 kansliskrivare Ae 11.....	43 452
3 tekniska biträden i reglerad befordringsgång.....	36 840
3 kanslibiträden Ae 7.....	36 840
4 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång.....	43 212
3. Ersättningar till experter och sakkunniga.....	170 000
<i>Tjänsteförändringar</i>	
4. Vissa lönegradsfrågor.....	84 168
5. Ordinariesättningar m. m.....	—
<i>Automatiska förändringar</i>	643 340
	1 378 000

Motiv

1. Enligt den av 1962 års riksdag beslutade organisationsförändringen tillkom vissa tjänster den 1 januari 1963. I avlöningsanslaget inräknades medel för dessa tjänster endast med belopp för ett halvt år. En uppräkn-
ning av anslaget erfordras.

2. I petita för innevarande budgetår utgick styrelsen från en bostadspro-
duktion av ca 75 000 lägenheter per år. Produktionen kommer att bli be-
tydligt större. För budgetåret 1963/64 beräknas 90 000 lägenheter. Denna
tillväxt innebär en direkt ökning av arbetsvolymen hos länsbostadsnämnd-
erna. För budgetåret 1963/64 erfordras en häremot svarande personalför-
stärkning.

3. Under de senaste åren har kostnaderna för länsarkitektkontorens tek-
niska granskning i låneärenden ökat. Även den granskning, som utföres i
annan ordning, har medfört ökade kostnader. För ändamålet bör anvisas
ytterligare 170 000 kr.

4. Styrelsens förslag till tjänsteförändringar avser uppflyttningar av 17
assistenter i Ae 15 till byråassistenter i Ae 19.

5. Styrelsen föreslår ordinariesättning av följande tjänster, nämligen tre
byrådirektörer i Ae 25, 24 förste byråingenjörer i Ae 23, en kamrerare i
Ae 23, 22 kamrerare i Ae 21, en kamrerare i Ae 19, tre kansliskrivare i Ae 11
samt 18 kontorister i Ae 9.

Antalet ordinarie kontorsbiträden bör ökas med 12.

Föredraganden

Bostadsstyrelsens beräkning av anslagsökningen till följd av beslutad
organisationsförändring kan jag godtaga.

Såsom styrelsen anfört torde den under föregående år skedda ökningen
av bostadsbyggandet ha medfört en tillväxt av arbetsmängden hos läns-

bostadsnämnderna. En viss ökning av personalen hos nämnderna är därför erforderlig. Jag är ej beredd att nu föreslå inrättande av ytterligare extra ordinarie tjänster inom organisationen. Det synes emellertid ändamålsenligt, att ett belopp står till förfogande för sådan förstärkning av nämndernas arbetskraft, som kan påkallas av uppkommande förändringar i arbetsvolymen. Jag föreslår, att 200 000 kr. anvisas för detta ändamål under nästa budgetår. Härav bör 140 000 kr. upptas under en särskild, förslagsvis betecknad anslagspost för tillfällig personal. Denna post bör inte få disponeras av bostadsstyrelsen utan särskilt medgivande av Kungl. Maj:t.

I överensstämmelse med styrelsens förslag bör ytterligare 170 000 kr. anvisas till kostnader för teknisk granskning i låneärenden.

Förslagen till tjänsteförändringar kan jag inte tillstyrka. I enlighet med bostadsstyrelsens förslag bör dock antalet ordinarie kontorsbiträdestjänster ökas med 12.

De av mig förordade förslagen innebär, inberäknat automatiska förändringar, en ökning av medelsbehovet under anslaget med 1 157 000 kr. Anslaget bör uppföras med 7 205 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för länsbostadsnämnderna, som förändras av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för länsbostadsnämnderna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 069 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	127 000
3. Avlöningar till tillfällig personal, <i>förslagsvis</i>	140 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	3 361 300
5. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	450 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 965 500
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	91 500

Summa kr. 7 205 000;

c) till *Länsbostadsnämnderna*: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 7 205 000 kr.

[39] 4. Länsbostadsnämnderna: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	741 000	704 862
1962/63	851 000	
1963/64 (förslag)	901 000	

Yrkanden

Bostadsstyrelsen har hemställt, att anslaget ökas med 60 000 kr.

	Utgifter		Anslag	Förslag	Ökning
	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	
1. Sjukvård m. m.	10 290	12 754	10 000	12 000	2 000
2. Reseersättningar.	297 089	290 825	360 000	365 000	5 000
3. Övriga expenser.	371 077	386 762	457 000	510 000	53 000
					60 000

Motiv

2. *Reseersättningar*. Höjda taxor och ökning av bilersättningen bör för-
anleda en anslagshöjning med 5 000 kr.

3. *Övriga expenser*. För höjda ersättningar till städerskor beräknas 8 000
kr. Kostnaderna för renhållning och städning kommer härutöver att öka
med 5 000 kr. till följd av att flera nämnder under budgetåret får större
lokaler. Utgifterna för skrivmaterialier, telefon och bokinköp m. m. kom-
mer att öka med sammanlagt 10 000 kr. på grund av utflyttningen av låne-
ärenden. Av huvudsakligen samma anledning erfordras ytterligare 20 000
kr. för möbler, kontorsmaskiner m. m. Kostnaderna för flyttning av tre
länsbostadsnämnder beräknas till 40 000 kr. Då i anslaget för innevarande
budgetår är inräknat ett belopp för flyttningskostnader med 30 000 kr. be-
höver anslaget ökas med 10 000 kr.

Föredraganden

Bostadsstyrelsens beräkningar av medelsbehovet kan jag godtaga med den
jämkningen att 10 000 kr. bör beräknas ytterligare för möbler, kon-
torsmaskiner m. m. Anslaget bör alltså ökas med 50 000 kr. och uppföras
med 901 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsbostadsnämnderna: Omkostnader* för budget-
året 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 901 000 kr.

[40] 5. Statens hyresråd: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	982 000	864 079
1962/63	937 000	
1963/64 (förslag)	937 000	

Yrkanden

Statens hyresråd har hemställt, att anslaget ökas med 39 500 kr.

	Ökning
1. Ersättningar till kanslipersonal m. m.	30 000
2. Ersättningar till personal för undersökningar rörande fastighetsomkostnadernas utveckling	5 500
3. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	4 000
	39 500

Motiv

1. Hyresrådet har uppskattat den erforderliga ökningen på grund av lönehöjningar och löneklassuppflyttningar till 61 500 kr. men har, med hänsyn till den minskande omfattningen av rådets verksamhet, ansett sig kunna begränsa anslagshöjningen till begärt belopp.

2. Utgiftsökningen beror på lönehöjningar och löneklassuppflyttningar.

Föredraganden

Kostnadsökningarna för höjda löner m. m. torde kunna rymmas inom ramen för det nuvarande anslaget. Jag föreslår därför, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Med hänsyn till belastningen bör dock en omfördelning ske mellan de olika anslagsposterna. Jag förordar, att posten till arvoden åt ordförande och ledamöter m. m. minskas med 10 000 kr. Å andra sidan bör posterna till ersättningar till kanslipersonal m. m., ersättningar till personal för undersökningar rörande fastighetsomkostnadernas utveckling och kompensation för förhöjda folkpensionsavgifter ökas med resp. 5 000, 1 000 och 4 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hyresråd: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 937 000 kr.

[41] 6. Statens hyresråd: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	88 000	88 903
1962/63	85 000	
1963/64 (förslag)	89 000	

Yrkanden

Statens hyresråd har hemställt, att anslaget ökas med 3 500 kr.

	Utgifter		Anslag	Förslag	Ökning
	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	
1. Sjukvård	4 050	6 694	5 000	6 000	1 000
2. Expenser	68 667	73 594	71 000	73 500	2 500
					3 500

Motiv

2. Höjningen avser ökade städningskostnader.

Föredraganden

Jag biträder hyresrådets förslag; anslagsökningen bör dock avrundas till 4 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hyresråd: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 89 000 kr.

[42] 7. *Statens nämnd för samlingslokaler*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	81 000	74 202
1962/63	83 000	
1963/64 (förslag)	87 000	

Statens nämnd för samlingslokaler har föreslagit, att anslaget räknas upp med 7 200 kr. Härav belöper 4 200 kr. på höjning av arvoden till nämndens sekreterare och de båda biträdande sekreterarna. För en kontorsmaskin beräknas 1 000 kr., medan det ökade medelsbehovet i övrigt är av automatisk natur.

Föredraganden

Fr. o. m. den 1 december 1962 har årsarvodet till nämndens sekreterare höjts med 1 200 kr. till 6 600 kr. och det månatliga arvodet till envar av de båda biträdande sekreterarna ökats med 50 kr. till 450 kr. Någon höjning härutöver av sekreterarnas arvoden under nästa budgetår kan jag ej tillstyrka. För reseersättningar har de senaste budgetåren anvisats 5 400 kr. Då utgifterna för detta ändamål under de två senast förflutna budgetåren varit väsentligt lägre, bör det härför avsedda beloppet bestämmas till 4 000 kr. I övrigt kan jag godtaga nämndens förslag. Anslaget bör ökas med 4 000 kr. och uppföras med 87 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens nämnd för samlingslokaler* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 87 000 kr.

[43] 8. *Räntebidrag*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1260 000 000	1242 370 521
1962/63	1300 000 000	
1963/64 (förslag)	240 000 000	

¹ Anslaget till Ränteeftergifter å vissa bostadslån m. m.

Från anslaget bestrides främst kostnaderna för räntebidrag, som i anslutning till statliga bostadslån lämnas låntagare med anledning av att räntan på underliggande krediter överstiger en bestämd räntesats (basränta). Vidare bestrides från anslaget kostnader för räntebidrag avseende vissa företag finansierade utan statliga lån.

Basräntan för primärlån utgör f. n. 4,5 % för hus färdigställda före 1951, 4 % för hus byggda åren 1951 och 1952 samt 3,5 % för hus uppförda 1953 och senare. För sekundärlån är basräntan 0,5 procentenhet högre.

Bostadsstyrelsens hyresundersökning

I januari 1959 erhöll bostadsstyrelsen Kungl. Maj:ts uppdrag att undersöka i vad mån hyresskillnader föreläge mellan olika årgångar av bostadshus. Efter företagen undersökning överlämnade bostadsstyrelsen i december 1961 en promemoria med beräkning av hyrorna år 1961 för lägenheter i hus byggda under 1940- och 1950-talen. Bostadsstyrelsens promemoria innehåller i huvudsak följande.

Styrelsen anför, att ca två femtedelar av det nuvarande bostadsbeståndet tillkommit under 1940- och 1950-talen. De byggnadstekniskt fullgoda och med moderna bekvämligheter utrustade lägenheterna har till övervägande del tillkommit under nämnda årtionden. Intresset för hyresstrukturen knyter sig framför allt till frågan om hyrorna i modernt utrustade bostäder. Av de bostäder som byggts under 1940- och 1950-talen har ca 80 % finansierats med statliga lån. Styrelsen har därför begränsat undersökningen av hyresskillnaderna till lägenheter, som under nämnda tid byggts med stöd av statslån.

Bostadsstyrelsens kontinuerliga bearbetning av hyresuppgifter hämtade ur slutliga beslut om tertiärlån sträcker sig inte längre tillbaka än till 1949. Styrelsen har kompletterat detta material med vissa av statens hyresråd tidigare inhämtade hyresuppgifter avseende hus byggda med statliga lån åren 1942—1947.

Vidare har genom en särskild enkät till 11 medelstora städer införskaffats uppgifter om hyrorna för oktober månad 1959 i statligt belånade hyreshus byggda under 1940- och 1950-talen. För samma städer har genom Hyresgästernas sparkasse- och byggnadsföreningars riksförbund samt Svenska riksbyggen inhämtats uppgifter om årsavgifter och insatser för lägenheter, som under motsvarande period tillkommit på initiativ av dessa organisationer. Det redovisade materialet avser hyror exkl. bränslekostnader.

Med ledning av Kungl. Maj:ts beslut om generell hyreshöjning för olika årgångar av hus har bostadsstyrelsen sökt beräkna den hyra, som år 1961 uttogs i de av undersökningen — enkäten ej medräknad — omfattade lägenheterna.

För lägenheter i hus färdigställda under 1940-talet och fram till den tid-

punkt, då den i samband med Koreakrisen inträffade stegringen i byggnadskostnaderna påverkade kapitalkostnaderna, synes hyrorna i stort sett ligga på samma nivå. För hela riket i genomsnitt innebär detta en hyra exkl. bränsle på 33 å 34 kr. per m² lägenhetsyta. Variationen i den absoluta nivån mellan olika geografiska områden är dock betydande.

Det mest framträdande draget i hyresbilden beträffande hus byggda under 1940- och 1950-talen är en stor skillnad mellan hyrorna för lägenheter tillkomna före resp. efter 1951 och höga hyror i 1952 och 1953 års hus jämfört med hyrorna för lägenheter tillkomna under åren närmast därefter. Den första omständigheten hänför sig till att den kraftiga ökningen av byggnadskostnaderna under 1951 inte helt kompensades av de då ökade kapitalsubventionerna. Därtill kom att den allmänna kostnadsökningen även medförde en höjning av driftkostnadsandelen av hyran. De ursprungligen fastställda hyrorna för åren 1952—1953 låg sålunda på en nivå som, räknat för hela riket, med minst 4 kr. per m² lägenhetsyta översteg nivån för hus färdigställda år 1950. Att hyrorna för hus byggda åren 1954—1956 är lägre beror på olikheter i generell hyreshöjning för driftkostnadsökningar samt därpå att räntesubventionen är lägre för hus färdigställda 1952 än för senare färdigställda hus.

Den hyreshöjning som medgivits för lägenheter färdigställda åren 1957—1959 har medfört att hyrorna för dem motsvarar ca 40 kr. per m² lägenhetsyta. Därmed ligger de på i stort sett samma nivå som hyrorna i 1952 och 1953 års hus men ca 1 å 2 kr. över hyrorna för lägenheter i 1954—1956 års hus.

För lägenheter som färdigställts under år 1959 och för vilka beslut om statligt lån meddelats på villkor gällande efter den 1 januari 1958 visar materialet, att hyrorna ligger ca 3 kr. över nivån för hus byggda 1952—1953 och 1957—1958 men ca 4 å 5 kr. högre än hyrorna i 1954—1956 års hus. Hyrorna i hus färdigställda år 1960 ligger ytterligare ca 1 kr. å 1 kr. 50 öre högre per m² lägenhetsyta.

Genom den förut omnämnda enkäten till vissa medelstora städer har inhämtats uppgifter om hyror och årsavgifter i vissa bostadsrättsföreningar under oktober 1959. Skillnaderna i hyror och årsavgifter mellan olika årgångar av hus framträder i detta enkätmaterial ej i ett lika ensartat mönster som i huvudmaterialet. För det område, som omfattar det största materialet i båda fallen, Götaland utom Skåne samt Svealand utom storstadsområdena, finner man emellertid att kurvan för hyresnivån genom de olika åren enligt kommunenkäten ganska väl följer motsvarande kurva enligt huvudmaterialet.

Styrelsen anför ett räkneexempel, i vilket de redovisade hyrorna per m² lägenhetsyta för hela riket i genomsnitt enligt huvudmaterialet räknats om med hänsyn till olikheter i ytstorlek och utrustningsstandard. Det har därvid antagits, att lägenheter byggda under perioden 1942—1946 har samma

utrustningsstandard som 1947 års hus men att standarden därefter har ökat för varje ny årgång av hus motsvarande ett värde av 1 % av hyran.

Resultaten av räkneexemplet redovisas i följande tabell, som för varje undersökt årgång av hus upptar de beräknade hyrorna för år 1961 samt dessa hyror justerade med hänsyn till olikheter i lägenhetsstorlek och utrustningsstandard. Exemplet är avsett att mycket ungefärligt ange, vilka hyresskillnader som skulle föreligga mellan hus byggda under 1940-talet och 1950-talet, om man försöker eliminera två av de omständigheter som föranlett hyresskillnaderna.

Styrelsen framhåller, att de lämnade uppgifterna, på grund av osäkerhet i materialet, bör tolkas med stor försiktighet.

Lägenheter i hus färdigställda år	Beräknad utgående medelhyra 1961 kr./m ²	1961 års hyra omräknad med beaktande av variationer i yttorlek och standard kr./m ²
1942—1947.....	32,43	36,35
Andra halvåret 1949.....	34,03	37,69
Första " 1950.....	33,68	36,93
" 1952.....	39,83	42,57
" 1953.....	39,58	41,72
" 1954.....	37,81	39,70
" 1955.....	38,61	40,20
" 1956.....	38,78	40,05
" 1957.....	40,28	41,19
" 1958.....	40,45	41,52
" 1959 ¹	39,87	40,51
" 1959 ²	43,12	43,55
" 1960.....	44,75	44,86

¹ Lägenheter med preliminärt lånebeslut före 1/1 1958.
² " " " " efter 1/1 1958.

Bostadsstyrelsens anslagsframställning

Bostadsstyrelsen anför, att nettoutgifterna under budgetåret 1961/62 blev något mindre än det anvisade anslaget. Anledningen härtill har främst varit, att krediteringen av ränteeftergifter till företag, för vilka de statliga lånen utbetalades under budgetåret 1960/61, blev lägre än som hade förutsatts vid beräkningarna.

Av samma skäl och till följd av motsvarande avvikelser från tidigare beräkningar kommer även nettoutgifterna under budgetåret 1962/63 att något understiga det anvisade anslaget. Beräkningsmässigt rör det sig om en minskning med drygt 10 milj. kr. Utgifterna kan således nu beräknas komma att uppgå till inte fullt 290 milj. kr. Utgifterna kommer inte nämnvärt att påverkas av diskontosänkningarna under våren 1962.

Nettoutgifterna under budgetåret 1963/64, som avser kompensation för räntekostnader under perioden 1 juli 1962—30 juni 1963, påverkas emellertid av de nämnda diskontosänkningarna. Under förutsättning att marknadsräntorna i augusti 1962 kommer att gälla under hela den angivna perioden,

kan utgifterna för räntebidrag under budgetåret 1963/64 beräknas till i runt tal 240 milj. kr.

Föredraganden

Vid anmälan i 1962 års statsverksproposition (bil. 7 punkten 80) av anslag för innevarande budgetår till Ränteeftergifter å vissa bostadslån m. m. hänvisade dåvarande chefen för socialdepartementet till bostadsstyrelsens i det föregående redovisade undersökning angående hyresnivån och anförde, att denna undersökning aktualiserade en omprövning av basräntan för äldre årgångar av hus. Denna fråga har sedermera övervägts inom socialdepartementet i samband med en översyn av reglerna för familjebostadsbidrag.

Såsom bostadsstyrelsens undersökning visat företer hyrorna i olika årgångar av bostadshus rätt avsevärda skillnader. Styrelsens utredning synes ge vid handen, att skillnaderna är inte obetydligt större än som kan anses motiverat av rådande olikheter i fråga om lägenheternas standard. Sedan styrelsens undersökning företogs har genom generella hyrestillägg, medgivna för åren 1962 och 1963, vissa förskjutningar i hyresrelationerna ägt rum mellan olika årgångar av hus. Några väsentliga förändringar i den allmänna bild av hyresstrukturen, som bostadsstyrelsens undersökning givit, medför dock inte dessa förskjutningar.

Hyresskillnader, som inte motsvaras av olikheter i bostadsvärde, innebär påtagliga olägenheter. Om sådana hyresskillnader är mera väsentliga, kan de antagas medverka till att skapa tröghet på bostadsmarknaden. Ur rättvisesynpunkt är de föga tilltalande. En jämnare hyresnivå framstår därför som eftersträfvansvärd. Under alla förhållanden kan det med hänsyn till hyresnivåns utveckling under 1940- och 1950-talen — och särskilt med beaktande av hyresläget i nybyggda hus — inte längre anses föreligga tillräckliga skäl att i nuvarande omfattning använda generella subventioner för att hålla nere hyrorna i de under tidigare år uppförda bostadshusen.

Det anförda leder till slutsatsen, att räntebidragen för hus, vilkas hyror ligger mera väsentligt under hyrorna i de nyproducerade husen, bör minskas. Jag föreslår i detta syfte, att räntebidragen slopas helt för hus, som färdigställts t. o. m. år 1951 samt att basräntan höjs till 4,5 % för hus uppförda under åren 1952—1956 och till 4 % för hus byggda efter 1956 och finansierade med statslån enligt de lånevillkor, som gällde hus påbörjade före den 1 januari 1958. För övriga hus, dvs. i huvudsak hus som färdigställts efter första halvåret 1959, bör nuvarande basränta 3,5 % lämnas oförändrad.

I socialdepartementet utförda beräkningar ger vid handen, att dessa förändringar skulle leda till en jämnare hyresnivå i 1950-talets hus. Hyrorna i hus, som tillkommit under 1940-talet, kommer trots slopande av räntesubventionen att vara lägre än som framstår som motiverat vid en jämfö-

relse med senare byggda hus. Någon ytterligare utjämning med hjälp av subventionssystemet är dock inte möjlig i dessa fall.

De av subventionsavvecklingen påkallade hyreshöjningarna kan för en tvårumslägenhet i ett 1940-talshus beräknas bli ca 80 kr. om året och för en trerumslägenhet ca 100 kr. I 1950-talshusen beräknas höjningarna kunna uppgå till 210 kr. om året för en tvårumslägenhet och drygt 260 kr. om året för en trerumslägenhet. I hus färdigställda efter mitten av 1959 blir hyran oförändrad.

Såsom chefen för socialdepartementet anfört vid anmälan av anslaget till Bostadsrabatter (bil. 7, punkten 48) bör grunderna för prövning av rätten till familjebostadsbidrag i vissa avseenden ändras. Därigenom kommer hyreshöjningarna för flerbarnsfamiljer med låg hyresbetalningsförmåga att i väsentlig mån kompenseras med sådana bidrag. Ett stort antal barnfamiljer i medelinkomstläge får en förbättring genom reformen.

Familjer utan minderåriga barn liksom pensionärshushåll och ensamstående, bosatta i lägenheter inom de årgångar av hus, som berörs av här ifrågasvarande åtgärder, får däremot vidkännas en reell hyreshöjning. Pensionärerna åtnjuter dock ett visst skydd genom de kommunala bostadstilläggen inom den allmänna pensioneringen. Vidare må erinras om att statsmakterna vid bestämmande av pensionärsbostadsbidragens belopp har förutsatt, att de hyror, som uttages av pensionärerna, inte skall överstiga det kommunala bostadstilläggets belopp.

Jag torde i detta sammanhang få erinra om att vissa tidigare beviljade kapitalsubventioner till bostadshus fortfarande utestår oreglerade. Så är fallet med tilläggs lån till flerfamiljshus, uppförda huvudsakligen under åren 1952—1954; dessa lån är fortfarande delvis fria från ränta och amortering. Detsamma gäller räntefria stående delar av egnahemslån som beviljats enligt 1948 och 1957 års egnahemslånekungörelser. Statens utestående fordran uppgår till ca 225 milj. kr. i tilläggs lån samt ca 900 milj. kr. i räntefria delar av egnahemslån.

Vad angår de räntefria stående delarna av egnahemslån har riksdagen senast i samband med bostadsfrågornas behandling år 1962 (SU 1962: 46 s. 49 f.) uttalat att spörsmålet, huruvida dessa subventioner skall efterskännas eller förräntas och amorteras, bör avgöras i ett sammanhang när flertalet av ifrågasvarande lånedelar har utestått i tio år.

De utestående tilläggs lånen avser främst de årgångar av hus, i vilka hyresbildningen har rönt inflytande av de ovanligt stora stegringar byggnadskostnaderna undergick i samband med Koreakrisen. Mina förslag till ändringar av basräntan medför en sådan anpassning av dessa hyror till hyresnivån i övrigt, att ytterligare hyreshöjningar i de berörda årgångarna inte synes försvarliga. Med hänsyn härtill bör de utestående tilläggs lånen i detta sammanhang efterskännas.

Vad beträffar de räntefria stående delarna av egnahemslån torde få erin-

ras om att motsvarande subventioner, beviljade enligt äldre lånebestämmelser, efterskänktes genom beslut av 1957 års riksdag. Det synes inte finnas anledning att behandla de egnahemslåntagare, som åtnjutit nu ifrågavarande subventioner, på ett annat sätt. Även dessa subventioner bör därför efterskännas.

Beträffande de utestående kapitalsubventionerna gör jag hemställan vid anmälan av anslag till räntefria lån till bostadsbyggande.

Höjningen av basräntan bör träda i kraft den 1 juli 1963. På grund av eftersläpningen i tillgodoförandet av räntebidragen får höjningen ingen effekt på utgifterna under anslaget förrän budgetåret 1964/65. Detta budgetår kan utgifterna — vid i övrigt oförändrade förhållanden — beräknas minska med ca 75 milj. kr. på grund av basräntans höjning.

För budgetåret 1963/64 bör anslaget anvisas med det av bostadsstyrelsen föreslagna beloppet, 240 000 000 kr. Då ränteeftergifterna numera benämnas räntebidrag, bör anslagets rubrik ändras på motsvarande sätt.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna av mig i det föregående förordade ändringar i bestämmelserna om räntebidrag;

b) till *Räntebidrag* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 240 000 000 kr.

[44] 9. Bidrag till viss bostadsförbättringsverksamhet

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	29 000 000	19 198 396
1962/63	15 000 000	
1963/64 (förslag)	9 000 000	

Från anslaget bestrides utgifter för förbättringslån i den mån de är ränte- och amorteringsfria, statsbidrag till fiskarbostäder, förvaltningsbidrag till förmedlare av bostadsegnahemslån samt statsbidrag till invalidbostäder. Vid utgången av budgetåret 1961/62 fanns på anslaget en reservation av 36 951 866 kr.

Bostadsstyrelsens förslag angående invalidbostadsbidrag

Enligt gällande bestämmelser om statsbidrag till anordnande av specialinredda lägenheter för invalider får bidrag utgå med belopp motsvarande den av det bidragsbeviljande organet uppskattade merkostnaden för sådan inredning av lägenhet och sådant extra lägenhetsutrymme, som erfordras för invalids särskilda behov, dock med högst 7 000 kr. för lägenhet.

Svenska vanförevårdens centralkommitté (SVCK) har i skrivelse till bostadsstyrelsen redovisat vissa uppgifter om den tekniska och kostnads-

siga utvecklingen beträffande invalidbostäderna. På grundval av utförda frågeundersökningar och funktionsprov har man i fråga om kök och badrum m. m. kommit fram till nya typer, som innebär en jämförelsevis betydande standardhöjning beträffande såväl inredningsenheternas antal och utförande som ytstorleken. Den höjda standarden betingas bl. a. av att plats är beräknad för flera maskinella hjälpmedel än tidigare.

SVCK:s skrivelse utmynnar i en hemställan att invalidbostadsbidragets maximibelopp höjes dels med hänsyn till kostnadsutvecklingen och dels för att ge täckning för den ökade standard, som man numera syftar till när det gäller specialinredning av invalidbostäder. Den höjning av maximibeloppet för bidrag, som motiveras härav, beräknar bostadsstyrelsen till ca 3 000 kr. per lägenhet. Styrelsen föreslår, att bidragets maximibelopp höjes till 10 000 kr.

Bostadsstyrelsens anslagsframställning

Styrelsen anför, att den förut observerade minskningen i ansökningsfrekvensen i fråga om förbättringslån har fortsatt om än i avsaknade tempo. Under budgetåret 1961/62 inkom 6 566 ansökningar om lån mot 7 032 ansökningar det föregående budgetåret. Under budgetåret 1961/62 meddelades 6 210 beslut om lån jämfört med 7 076 beslut under budgetåret dessförinnan. Beslut om lån har kunnat meddelas i en omfattning, som helt motsvarat efterfrågan på lån. Det beviljade beloppet uppgick till 41 110 664 kr., varav 23 289 161 kr. utgjorde räntefria lån. Det genomsnittliga räntefria beloppet per beslut ökade från 3 467 kr. till 3 750 kr. För räntefria lån (beviljade belopp med avdrag för återtagna belopp) disponerades under budgetåret 21 801 166 kr. Styrelsen beräknar, att långivningen kommer att omfatta ca 6 000 räntefria förbättringslån under vart och ett av budgetåren 1962/63 och 1963/64. Medelsbehovet härför uppgår till i runt tal 21 000 000 kr. per budgetår.

Fr. o. m. budgetåret 1962/63 utbetalas från förevarande anslag samtliga bidrag till invalidbostäder. Under budgetåret 1961/62 meddelades beslut om sammanlagt 124 invalidbostadsbidrag till ett belopp av 533 650 kr. Bidragsgivningen kan beräknas öka något under budgetåren 1962/63 och 1963/64. Styrelsen uppskattar medelsbehovet till 750 000 kr. budgetåret 1962/63 samt, med beaktande av den föreslagna höjningen av maximibeloppet, till 1 100 000 kr. budgetåret 1963/64. För utbetalning av sådana redan beviljade invalidbostadsbidrag, som enligt tidigare bestämmelser skulle ha utbetalats från anslaget Räntefria lån till bostadsbyggande, beräknas ett belopp av 700 000 kr. Styrelsen beräknar vidare statsbidrag till fiskarbostäder till ett belopp av 30 000 kr. under vart och ett av de nämnda budgetåren. I förvaltningsbidrag torde högst 50 000 kr. komma att utbetalas per budgetår.

Styrelsen beräknar, att vid utgången av budgetåret 1962/63 skall finnas en icke disponerad behållning på anslaget av 13 250 000 kr. För lån- och bi-
5 — *Bihang till riksdagens protokoll 1963. 1 saml. Nr 1. Bil. 13*

dragsgivningen under budgetåret 1963/64 beräknar styrelsen medelsbehovet till 22 850 000 kr. Anslagsbehovet beräknas till 9 000 000 kr.

Föredraganden

Bostadsstyrelsen har föreslagit, att invalidbostadsbidragets maximibelopp höjes till 10 000 kr. En uppräknig av beloppet synes välmotiverad och jag kan tillstyrka den av styrelsen föreslagna höjningen. Denna bör gälla bidrag, som beviljas fr. o. m. den 1 juli 1963.

Bostadsstyrelsens beräkning av medelsbehovet under anslaget nästa budgetår föranleder ingen erinran från min sida. Anslaget bör uppföras med ett belopp av 9 000 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna av mig förordad ändring i reglerna för invalidbostadsbidrag;

b) till *Bidrag till viss bostadsförbättringsverksamhet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 9 000 000 kr.

[45] 10. **Byggnadsforskning**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	530 000	530 000
1962/63	665 000	
1963/64 (förslag)	800 000	

Forsknings- och rationaliseringsverksamheten inom byggandets område stöds finansiellt genom en särskild s. k. byggnadsforskningsavgift, beräknad på viss del av lönesumman inom byggnadsindustrin. Därjämte anvisas årligen ett obetecknat anslag för ändamålet under förestående rubrik.

Statens råd för byggnadsforskning har hemställt, att anslaget för nästa budgetår höjes med 535 000 kr. till 1 200 000 kr.

Rådet erinrar om att byggnadsforskningsavgiften höjts med verkan fr. o. m. den 1 januari 1963. Avgiftsinkomsterna har till följd härav beräknats stiga med ca 50 %. I samband med avgiftshöjningen beslöt riksdagen att anslaget skulle ökas i motsvarande grad, dvs. med 270 000 kr. för helt budgetår. För budgetåret 1962/63 beräknades dock endast hälften av sistnämnda belopp.

Rådet anför vidare, att samhällsplaneringsforskningen är eftersatt, och att en betydande upprustning är angelägen. En utbyggd forskning bör inriktas på viktiga uppgifter däribland problem, som sammanhänger med trafikfunktionerna.

Trafikproblemen liksom vissa andra till samhällsplaneringen hörande frågor och problem är ej av den art att de lämpligen bör finansieras med

inkomster av byggnadsforskningsavgiften. Med de medel, som under det kommande året beräknas stå till rådets förfogande, kan enligt rådets bedömning ca 400 000 kr. avsättas till samhällsplaneringsforskning. Rådet anser det emellertid med hänsyn bl. a. till de praktiska forskningsmöjligheterna realistiskt att för den närmaste tiden räkna med ett årligt genomsnittsbehov av 800 000 kr. för dylik forskning. Av denna anledning bör anslaget ökas med 400 000 kr. utöver de 135 000 kr., som statsmakterna i princip redan beslutat om.

Föredraganden

Jag kan inte tillstyrka någon höjning av anslaget utöver den som följer av statsmakternas förut fattade beslut i ämnet. I anledning härav bör anslaget räknas upp med 135 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsforskning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 800 000 kr.

[46] 11. Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	30 000	30 000
1962/63	30 000	
1963/64 (förslag)	30 000	

Av anslaget utgår 10 000 kr. till envar av följande sammanslutningar, nämligen Bygdegårdarnas riksförbund, Folkets husföreningarnas riksorganisation och Våra Gårdar, riksföreningen för nykterhetsrörelsens allmänna samlingslokaler, såsom bidrag till sammanslutningarnas verksamhet.

Statens nämnd för samlingslokaler har anfört, att den av nämnda riksorganisationer bedrivna verksamheten gagnar och underlättar nämndens arbete med låneärenden m. m. Nämnden har med oro iakttagit, att antalet lokaläggande föreningar, som inte kan erlægga förfallna annuiteter på beviljade statslån, ökar alltmera. Genom riksorganisationernas försorg företas utredningar angående sådana föreningars driftbetingelser samt exempelvis rörande möjligheterna att utverka stöd från vederbörande kommun eller från annat håll. Organisationernas arbete på hithörande område tillmätas av nämnden stor betydelse. Det skulle kunna ytterligare effektiviseras, om statligt bidrag i någon form utgick till de kostnader, som detta arbete åsamkar organisationerna. Nämnden föreslår, att förevarande anslag höjes till 50 000 kr. Av detta belopp bör 30 000 kr. som hittills fördelas lika mellan de tre riksorganisationerna. Återstående 20 000 kr. föreslås få av nämnden utdelas som bidrag till organisationerna till kostnader för särskilda utredningar i sanerings- och rekonstruktionsärenden.

Föredraganden

Den verksamhet, som bedrivs av de nämnda tre riksorganisationerna för samlingslokaler, finner jag värdefull och förtjänt av fortsatt ekonomiskt stöd i samma omfattning som hittills. Däremot kan jag inte tillstyrka förslaget om ett särskilt utredningsbidrag. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 30 000 kr.

[47] 12. Rekonstruktionsbidrag till allmänna samlingslokaler

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	300 000	75 000
1962/63	1 000	
1963/64 (förslag)	600 000	

På anslaget fanns vid utgången av budgetåret 1961/62 en reservation av 525 000 kr.

Statens nämnd för samlingslokaler har hemställt, att anslaget höjes med 1 000 000 kr. Nämnden framhåller, att Kungl. Maj:t intill den 31 juli 1962 beviljat rekonstruktionsbidrag i fem fall med sammanlagt 174 800 kr. Därutöver var på Kungl. Maj:ts prövning beroende två av nämnden tillstyrkta ansökningar avseende tillhoppa 111 000 kr. Hos nämnden innelåg i slutet av augusti 1962 icke slutligt behandlade ansökningar om rekonstruktionsbidrag avseende totalt 361 100 kr. Inom de tre riksorganisationerna för allmänna samlingslokaler pågick utredning angående möjligheterna att sarena ett flertal lokalföretag bl. a. med anlitande av rekonstruktionsbidrag. Nämnden tillägger, att riksorganisationerna uppgivit att, därest medel funnes tillgängliga, bidrag skulle kunna ifrågasättas med ett sammanlagt belopp överstigande 1 000 000 kr. Det belopp som intill utgången av innevarande budgetår ställts till förfogande av statsmakterna för rekonstruktionsbidrag, i allt 601 000 kr., kan väntas vara helt taget i anspråk före utgången av år 1962. Å andra sidan kommer anspråken på rekonstruktionsbidrag otvivelaktigt att stiga allt efter det pågående utredningar slutförts. Det måste även konstateras en fortgående ökning av antalet samlingslokaler, som befinner sig i det läget att man inte med löpande intäkter är i stånd att finansiera driftkostnaderna. Nämnden antar att det i åtskilliga av dessa fall finns förutsättningar att genom stödaktioner med insatser från bl. a. statligt och kommunalt håll göra det möjligt att bibehålla de allmänna samlingslokalerna.

Föredraganden

I likhet med nämnden finner jag, att medelstillsdelningen för ifrågavarande ändamål bör ökas väsentligt. Jag förordar, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 600 000 kr. En fördubbling av det förstnämnda beloppet synes tillräckligt för nästa budgetår. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rekonstruktionsbidrag till allmänna samlingslokaler* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kr.

E. Polisväsendet**[48] 1. Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 742 000	1 625 714
1962/63	1 919 000	
1963/64 (förslag)	2 464 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 640 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkanden

Statspolisintendenten hemställer, att anslaget höjes med 555 900 kr.

	Ökning
1. <i>Avlöning till statspolisintendenten samt kostnader för hans pensionering och sjukvård</i>	6 000
2. <i>Nya tjänster:</i>	
a) 9 garageförmän Ae 9 vid avdelningarna i Nyköping, Linköping, Jönköping, Kristianstad, Karlstad, Örebro, Falun, Gävle och Sundsvall	122 369
b) 11 kontorsbiträden i reglerad befordringgång vid ordningsavdelningen i Stockholm samt ordningssektionerna i Nyköping, Norrköping, Jönköping, Malmö, Hälsingborg, Göteborg, Borås, Skövde, Falun och Gävle	122 828
c) 4 kontorsbiträden vid kriminalavdelningen i Stockholm samt kriminalsektionerna i Växjö, Halmstad och Falun	45 284
3. <i>Löneregleringar:</i>	
a) 1 kontorsskrivare Ao 13 i st. f. 1 kansliskrivare Ao 11 vid statspolisintendentens kansli	1 819
b) 1 kontorsskrivare Ae 13 i st. f. 1 kansliskrivare Ae 11 vid statspolisintendentens kansli	1 819
c) 3 garageföreståndare Ae 12 i st. f. 3 garageförmän Ae 10 vid avdelningarna i Stockholm, Malmö och Göteborg	5 028
d) 2 kontorister Ae 9 i st. f. 2 kanslibiträden Ae 7 vid statspolisintendentens kansli	2 986
e) 3 kontorister Ae 9 i st. f. 3 kanslibiträden Ae 7 vid ordningssektionerna i Linköping, Jönköping och Falun	3 963
f) 1 kontorist Ao 9 i st. f. 1 kanslibitråde Ao 7 vid ordningssektionen i Sundsvall	1 373
g) 7 kanslibiträden Ae 7 i st. f. 7 kontorsbiträden vid ordningsavdelningen i Stockholm och ordningssektionerna i Norrköping, Malmö, Göteborg och Borås samt kriminalsektionerna i Växjö och Halmstad	8 665
4. <i>Omräkning</i>	233 766
	555 900

Motiv

2 a) Motorfordonsbeståndet uppgår f. n. till, vid avdelningen i Nyköping 12 bilar och 10 motorcyklar, i Linköping 15 bilar och 9 motorcyklar, i Jönköping 18 bilar och 12 motorcyklar, i Kristianstad 12 bilar och 8 motorcyklar, i Karlstad 15 bilar och 6 motorcyklar, i Örebro 16 bilar och 10 motorcyklar, i Falun 16 bilar och 7 motorcyklar, i Gävle 15 bilar och 5 motorcyklar samt i Sundsvall 17 bilar och 4 motorcyklar. Statsverkets kost-

nader för en garageförmanstjänst vid envar av nämnda avdelningar kommer att avsevärt uppvägas av inbesparingar i fråga om kostnaderna för motorfordonens skötsel och vård.

2 b) Erfarenhetsmässigt erfordras minst ett kontorsbiträde per 10 ordningspolismän för att arbetet skall kunna löpa på ett tillfredsställande sätt. Denna proportion har ännu icke uppnåtts vid flertalet avdelningar. Härtill kommer att utvecklingen vid de flesta ordningssektionerna medfört att å sektionerna placerat kanslibiträde eller kontorist, som — förutom att vara avdelningsföreståndaren behjälplig i dennes arbete — handhar ett antal för de olika sektionerna inom varje avdelning gemensamma kansligöromål såsom diari föring, kassagöromål, bokföring m. m., numera endast i mycket ringa utsträckning hinner utföra skrivgöromål åt ordningsstatspolisen. Därest den utökning av ordningsstatspolisen, som föreslås i det följande under punkten 51, vinner Kungl. Maj:ts bifall, skulle antalet polismän per biträde bli, i Stockholm 14,8, Nyköping 17, Norrköping 16, Jönköping 16,6, Malmö 15,5, Göteborg 16,7, Borås 17, Skövde 15,5, Falun 19 och Gävle 16,5 under det att sektionen i Hälsingborg fortfarande skulle helt sakna biträde åt nio polismän.

2 c) Det erfordras i genomsnitt ett biträde per 4 å 5 kriminalpolismän för att eftersläpning icke skall uppstå i arbetet och för att detsamma skall kunna bedrivas på ett rationellt sätt. Denna proportion mellan antalet biträden och polismän är i stort sett uppnådd. Skrivbiträdena vid vissa avdelningar får emellertid alltjämt i icke oväsentlig omfattning arbeta på övertid för undvikande av alltför stora arbetsbalanser och därjämte tvingas kriminalpolismännen utföra skrivarbete till förfång för det egentliga kriminalarbetet. Brottmålen har under de senare åren tenderat att öka såväl ifråga om antal som framför allt ifråga om storlek med ökat skrivarbete som följd.

3 a) Innehavaren av en tjänst som kansliskrivare i Ao 11 åligger främst att vara registrator för såväl den allmänna som den särskilda polisverksamheten. Det ankommer vidare på befattningshavaren att ansvara för att utgående skrivelser expedieras, upprätta balansförteckningar, föra särskilt register över trafikolyckor med statspolisens motorfordon samt ha ansvaret för statspolisintendentens bibliotek. På innehavaren av tjänsten måste ställas alldeles speciella krav på pålitlighet, omdöme och noggrannhet.

3 b) En kansliskrivare i Ae 11 vid den kamerala sektionen inom statspolisintendentens kansli svarar för till förskottskassorna hörande medel, granskar och utbetalar rese- och traktamentsersättningar m. m., för kassajournal, dagbok och reskontra över influtna och utbetalade medel, granskar avlöningslistor och verkställer bokslut och redovisningar. Härutöver handhar befattningshavaren fr. o. m. innevarande år även statspolisens inventarie- och materielredovisning. Arbetsuppgifterna omspanner såväl den all-

männa som den särskilda polisverksamheten och ställer stora krav på innehavaren av tjänsten.

3 c) Garageförmanstjänsterna i Stockholm, Malmö och Göteborg uppflyttades den 1 juli 1962 från Ae 9 till Ae 10. Lönesättningen kan dock icke anses skälig med hänsyn till de uppgifter och det ekonomiska ansvar som åvilar innehavarna av tjänsterna. Motorfordonsparken uppgår numera till, vid avdelningen i Stockholm 77 bilar, vid avdelningen i Malmö 30 bilar och 17 motorcyklar samt vid avdelningen i Göteborg 28 bilar och 15 motorcyklar.

3 d) Innehavarna av två av de tre kanslibiträdestjänster som finns vid statspolisintendentens kansli för den allmänna verksamheten är främst handsekreterare åt statspolisintendenten och polisintendenten för den allmänna verksamheten. Dessa uppgifter är av kvalificerad art och stora krav måste ställas på dem ifråga om noggrannhet, omdöme och pålitlighet.

3 e)—f) Vid envar av ordningssektionerna i Linköping, Jönköping, Falun och Sundsvall finns en kanslibiträdestjänst. Dessa biträden handlägger självständigt vissa för ordnings-, kriminal- och särskilda verksamhetens sektioner gemensamma arbetsuppgifter. De omhänderhar sålunda olika förskottskassor och verkställer i samband därmed erforderliga in- och utbetalningar, rekvisitioner och redovisning av förskott samt ombesörjer den härav föranledda bokföringen och fakturagranskningen. Dessutom granskar de personalens reseräkningar. Bland arbetsuppgifterna ingår i allmänhet även diarieföring av in- och utgående ärenden ävensom förandet av avdelningens inventarium samt det närmaste ansvaret för de fortlöpande ärenden, som äger samband därmed. Enahanda uppgifter utföres av kontorister vid avdelningarna i Malmö, Göteborg och Luleå. Personalen vid avdelningarna i dess helhet uppgår fr. o. m. den 1 juli 1962 till, i Linköping inklusive Norrköping 61 polismän och 8 statligt anställda befattningshavare, i Jönköping 55 polismän och 6 statligt anställda befattningshavare, i Falun 48 polismän och 6 statligt anställda befattningshavare samt i Sundsvall 53 polismän och 6 statligt anställda befattningshavare.

3 g) Därest den föreslagna utökningen av biträdespersonalen skulle vinna Kungl. Maj:ts bifall skulle envar av ordningssektionerna vid avdelningarna i Norrköping och Borås samt kriminalsektionerna vid avdelningarna i Växjö och Halmstad erhålla två kontorsbiträden. Någon kanslibiträdestjänst finnes inte vid nämnda sektioner. Med hänsyn till svårigheterna att i konkurrens med den privata marknaden få lämpliga sökande till skrivbiträdestjänster bör dessutom sektioner med minst fem biträden ha två av dessa tjänster i lägst 7:e lönegraden. I Stockholm samt — vid bifall till föreslagen utökning av skrivbiträdespersonalen — även i Malmö och Göteborg bör därför en kontorsbiträdestjänst vid envar av ordningssektionerna ändras till kanslibiträdestjänst.

Departementschefen

Frågan om det från ekonomiska synpunkter är rationellt att anställa särskild personal för utförande av reparationer och andra underhållsarbeten på statspolisens motorfordon har på Kungl. Maj:ts uppdrag utretts av polisväsendets organisationsnämnd i samråd med riksrevisionsverket. Det har därvid befunnits att, när fordonsparken blir av sådan storlek som den nu är vid avdelningarna i Nyköping, Linköping, Jönköping, Karlstad, Örebro, Falun, Gävle och Sundsvall, det är mest rationellt att till en befattningshavare vid varje avdelning koncentrera den dagliga tillsynen av fordonen, transporter av dessa till och från verkstäder, garantibevakning, kontroll av reparationsarbeten och granskning av fakturor över sådana arbeten, m. m. En sådan befattningshavare kan vidare med fördel ombesörja mindre reparationer av fordonen. Det har dock förutsatts, att underhållsarbetena skall kunna utföras i garageutrymmen och att arbeten, som blir billigare att utföra vid verkstäder till följd av dessas tillgång till lämpligare verktygs- och maskinutrustning, också skall överlämnas dit, liksom att dyrbar utrustning för icke särskilt frekventa arbeten icke skall anskaffas. Statskontoret, som yttrat sig över utredningen, har tillstyrkt att en garageförman, med uppgift att utföra översyner och mindre reparationer av motorfordon, anställs vid var och en av de åtta statspolisavdelningar, som nämnts i utredningen. För egen del är jag också beredd att förorda, att garageförmän anställs för de i utredningen avsedda uppgifterna. Då statspolisavdelningen i Kristianstad disponerar lika många bilar som avdelningen i Nyköping, anser jag att även avdelningen i Kristianstad bör tillföras en särskild befattningshavare för ändamålet. Jag föreslår därför i likhet med statspolisintendenten, att nio garageförmanstjänster i Ae 9 inrättas fr. o. m. nästa budgetår.

Mot förslagen att statspolisorganisationen tillföres femton kontorsbiträdestjänster, varav fyra för kriminalpolisverksamheten, har jag icke något att erinra. Jag anser mig också böra biträda förslaget om uppflyttning av sju tjänster som kontorsbiträde till tjänster som kanslibiträde i Ae 7.

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör medel beräknas för uppflyttning av en tjänst som kanslibiträde i Ae 7 vid statspolisintendentens kansli till tjänst som kontorist i Ae 9.

Övriga av statspolisintendenten framlagda förslag till lönereglering anser jag mig icke kunna biträda.

Posten till avlöning till statspolisintendenten samt kostnader för hans pensionering och sjukvård bör ökas med 6 000 kr.

De av mig framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar m. m. med i runt tal 305 000 kr. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för vidtagna löneregleringar, löneklassuppflyttningar m. m. med 240 000 kr.

Anslaget torde sålunda böra höjas med 545 000 kr. till 2 464 000 kr. Härav torde ett belopp av 720 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statspolisintendenten m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöning till statspolisintendenten samt kostnader för hans pensionering, <i>förslagsvis</i> ..	64 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	310 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 352 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	705 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	33 000

Summa kr. 2 464 000;

b) till *Statspolisintendenten m. fl.*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 464 000 kr., därav 720 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

[49] 2. **Statspolisorganisationen: Inköp av motorfordon m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 958 000	1 816 670
1962/63	1 222 000	
1963/64 (förslag)	1 837 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 1 036 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen.

Vid utgången av budgetåret 1961/62 fanns å anslaget en reservation av omkring 390 000 kr. Härav hänförde sig 360 000 kr. till inköp av motorfordon och 28 000 kr. till inköp av ridhästar.

Yrkanden

Statspolisintendenten föreslår, att anslaget ökas med 1 074 000 kr.

	Anslag 1962/63	Förslag	Ökning
1. Inköp av motorfordon	1 210 000	2 284 000	1 074 000
2. Inköp av ridhästar och dessas transport till stationsorten	10 000	10 000	—
			1 074 000

Motiv

1) Tidigare erfarenheter gav vid handen att det erfordrades minst en bil för varje antal av tre polismän vid *ordningsstatspolisen*. De senaste erfarenheterna från trafikövervakningen tyder på att man bör ha minst 2 bilar för fem polismän för att på bästa sätt kunna utnyttja personalen i trafikövervakningsarbetet. Mot bakgrunden av knappheten på personal och med beaktande av utomlands vunna erfarenheter anser statspolisintendenten att s. k. enmanspatrullering i bil bör ske i viss omfattning i syfte att nå ökad effekt i trafikövervakningsarbetet. Vid de avdelningar som hunnit pröva systemet med sådan patrullering har proven utfallit väl. Även om man vid sådan patrullering i viss utsträckning kan låta tillgängliga bilar köra i skift — vilket för övrigt måste ske redan nu vid tvåmanspatrullering — är det uppenbart att ett rationellt utnyttjande av systemet med enmanspatruller förutsätter relativt god tillgång på bilar. För att kunna uppnå proportionen 2 bilar per fem polismän skulle erfordras en utökning av motorfordonsbeståndet med närmare 100 personbilar. Av besparingsskäl har emellertid statspolisintendenten liksom tidigare stannat vid att begära en utökning som motsvarar minst en bil för tre polismän. För att i stort sett uppnå detta erfordras en utökning av motorfordonsbeståndet vid ordningsstatspolisen med sammanlagt 29 bilar, utgörande dels de 11 bilar, som erfordras för att täcka nuvarande brist, dels ock 18 bilar, vilka erfordras för att tillgodose den utökning av ordningsstatspolisens personal, som föreslås i det följande. De 29 bilarna som bör vara av medelstor typ beräknas i inköp kosta ($29 \times 17\,000$) 493 000 kr.

För anskaffande av *hästtransportfordon* till de beridna statspolisavdelningarna har för innevarande budgetår anslagits 10 000 kr. Statspolisintendenten föreslår att ytterligare 10 000 kr. anvisas för ändamålet.

Man torde som regel böra räkna med att det erfordras minst två bilar för varje antal av fem polismän inom *kriminalstatspolisen*. Särskilt i mera vidsträckta län bör emellertid biltilldelningen vara något högre. Vid brist på bilar kan ej personalen utnyttjas effektivt. Vid avdelningar belägna i län med stora avstånd förekommer ofta att personalen under brottmålsutredningar måste övernatta på annan ort än stationeringsorten, vilket understundom medför att en bil blir bunden för flera dagar. Under förutsättning av bifall till den utökning av kriminalstatspolispersonalen som föreslås i det följande bör nio bilar av mindre typ anskaffas. Inköpskostnaderna beräknas till sammanlagt ($9 \times 12\,000$) 108 000 kr.

Utbyte av statspolisens bilar bör ske efter tidigare grunder, d. v. s. bilarna bör i regel utbytas när de tillryggalagt, de större bilarna omkring 15 000 mil, de medelstora bilarna omkring 12 000 mil och de mindre bilarna omkring 10 000 mil. Med tillämpning av denna princip och med beaktande av det nuvarande fordonsbeståndets tillstånd hör under budgetåret 1963/64 79 av ordningsstatspolisens bilar utbytas, varav 7 stora och 50 medelstora person-

bilar samt 22 vågbilar. Vågbilarna bör utbytas mot större bilar av herrgårdsvagnstyp, vilka visat sig ändamålsenliga för transport av bilvagnar. Såvitt angår kriminalstatspolisens bilar bör utbyte ske dels av 3 bilar av medelstor typ mot en vanlig medelstor bil (för den s. k. riksmordskommissionen) och 2 s. k. utredningsbussar, dels 14 bilar av mindre typ mot 8 skåpbilar och 6 personbilar. Ur ekonomisk synpunkt är det icke tillrådligt att bilarna köres längre än som angivits. Statspolisens tjänst är sådan att endast i alla hänseenden tillförlitliga fordon bör utnyttjas. Kostnaden för utbytet — med avdrag för de belopp, vilka väntas inflyta genom försäljning av gamla bilar — beräknas till $(7 \times 22\,500 + 50 \times 14\,500 + 22 \times 22\,500 + 1 \times 12\,000 + 2 \times 17\,000 + 8 \times 10\,500 + 6 \times 9\,500)$ 1 564 500 kr. Av motorcyklarna beräknas 43 stycken behöva utbytas under budgetåret 1963/64. En tjänstemotorcykel kan normalt inte beräknas användas i polistjänst mer än 6 000 mil. Kostnaden för inköp av 43 motorcyklar — med avdrag för beräknade försäljningspriser för utrangerade fordon — torde uppgå till $(43 \times 6\,000)$ 258 000 kr. Sammanlagt erfordras sålunda för *förnyelse* av statspolisens motorfordonsbestånd 1 822 500 kr.

För inköp av motorfordon — utökning och förnyelse — skulle sålunda böra beräknas sammanlagt i runt tal 2 434 000 kr. Med hänsyn till den reservation som finnes å delposten kan beloppet minskas med 150 000 kr. till 2 284 000 kr.

2) Ersättningsbehovet av hästar inom statspolisorganisationen för budgetåret 1963/64 uppgår till 8 hästar. Kostnaderna för inköp av dessa hästar, med avdrag för de belopp vilka väntas inflyta genom försäljning av de hästar som skall utbytas, beräknas till i runt tal 21 000 kr. Med hänsyn till den reservation som finns å delposten från föregående budgetår har posten upptagits till oförändrat belopp, 10 000 kr.

Departementschefen

Med hänsyn till den utökning av polispersonalen inom statspolisorganisationen, som jag förordar i det följande under anslaget till Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten, föreslår jag, att statspolisens bilbestånd utökas med 28 bilar, varav 4 för kriminalpolisverksamheten. Kostnaden för denna nyanskaffning beräknar jag till 456 000 kr. Jag har härvid utgått från att större bilar än sådana av medelstor typ inte kommer att anskaffas för ordningspolisen och blott mindre bilar kommer att tillföras kriminalpolisen.

Frågan om ytterligare hästtransportfordon skall anskaffas för de beridna statspolisavdelningarna anser jag mig icke böra taga ställning till förrän erfarenheter vunnits av de hästtransportfordon, som anskaffats under innevarande budgetår.

I fråga om utbyten av statspolisens äldre bilar har jag icke funnit anledning till erinran mot förslaget till ersättningsanskaffning av bilar för

kriminalpolisverksamheten. Ej heller har jag något att invända mot att 79 av ordningsstatspolisens bilar utbytes. Jag anser emellertid, att de bör ersättas med 74 medelstora bilar och endast 5 vågbilar av det slag statspolisintendenten föreslagit. Kostnaderna för utbyten av äldre bilar inom statspolisen torde därför kunna begränsas till 1 261 000 kr. Kostnaderna för utbyte av motorcyklar beräknar jag i likhet med statspolisintendenten till 258 000 kr.

För inköp av motorfordon erfordras sålunda 1 975 000 kr. Med hänsyn till reservationen under anslaget torde dock medelsanvisningen för detta ändamål kunna begränsas till 1 825 000 kr.

Emot den föreslagna beräkningen av anslaget i övrigt har jag icke något att erinra.

Anslaget bör sålunda ökas med 615 000 kr. till 1 837 000 kr. Härav torde 1 590 000 kr. böra avräknas mot automobilskattemedlen. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Inköp av motorfordon m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 837 000 kr., därav 1 590 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

[50] 3. Statspolisorganisationen: Underhålls-, drift- och expeditiionskostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	3 950 000	3 472 924
1962/63	4 178 000	
1963/64 (förslag)	4 422 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 3 528 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkanden

I. *Statspolisintendenten* föreslår i skrivelse den 31 augusti 1962, att anslaget ökas med 867 000 kr.

	Utgifter 1961/62	Anslag 1962/63	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Polishundorganisationen	36 602	41 000	39 000	— 2 000
2. Underhåll och drift av motorfordon m.m.	2 234 002	3 150 000	3 574 000	+ 424 000
3. Underhåll och vård av statspolisens rörliga radioanläggningar	142 721	148 000	233 000	+ 85 000
4. Statspolisens utbildning i motorfordonskunskap	18 749	30 000	30 000	—
5. Expeditions-kostnader, inköp av diverse materiel och löpande utgifter i övrigt ..	628 776	775 000	1 127 000	+ 352 000
6. Ersättningar för skador vid flygande inspektion	—	—	1 000	+ 1 000
7. Studiebidrag m. m.	—	—	7 000	+ 7 000
				+ 867 000

II. Sedermera har *statspolisintendenten* i skrivelse den 8 oktober 1962 hemställt om ytterligare 2 000 kr. för utbildning av ridinstruktörer.

Motiv

I. 1. Då erfarenheten visat att repetitionskurser för hundförare är av mycket stort värde bör sådana anordnas något oftare än hittills. En dylik kurs bör därför anordnas under nästa budgetår. Anslaget skall då nedräknas med endast 2 000 kr. till 39 000 kr.

2. En intensifiering av trafikövervakningen har framstått som ett samhällsintresse av största vikt. Ju mer trafikövervakningen intensifieras desto mer stiger givetvis även driftkostnaderna. Någon möjlighet att exakt beräkna dessa finnes icke. Statistik, som upprättats inom statspolisen, visar att genomsnittskostnaderna för bensen, olja, reparationer m. m. samt skatt och försäkring uppgår till 9 500 kr. för ordningspolisbil och 4 000 kr. för kriminalpolisbil samt till 1 850 kr. för motorcykel. Med ledning av denna statistik beräknas driftkostnaderna för budgetåret 1963/64 till, för ordningspolisbilar $(9\,500 \times 286)$ 2 717 000 kr., för kriminalpolisbilar $(4\,000 \times 106)$ 424 000 kr. och för motorcyklar $(1\,850 \times 234)$ 432 900 kr. eller till sammanlagt i runt tal 3 574 000 kr.

3. Vid utbyten av motorfordon under budgetåret 1963/64 torde inom ordningsstatspolisen 79 radioapparater komma att överflyttas från utrange-rade till nya bilar och monteras i dessa. 52 apparater torde komma att överflyttas från äldre till nya motorcyklar. Inom kriminalstatspolisen avses 17 apparater skola överflyttas från utrangerade till nya bilar. Kostnaderna för här avsedda överflyttningar beräknas till 33 550 kr. Vidare måste viss renovering av radioapparater ske i samband med motorfordonsutbyte. Kostnaderna för sådan renovering beräknas genomsnittligt till 600 kr. för ordningspolisbil och 500 kr. för motorcykel resp. kriminalpolisbil. Under budgetåret 1963/64 anses dylik renovering böra ske av radioapparaturen i 67 ordningspolisbilar, 11 motorcyklar och 5 kriminalpolisbilar. Renoveringskostnaderna beräknas sålunda till 48 200 kr.

De årliga kostnaderna för underhåll av statspolisens radioanläggningar uppskattas till, för en bilradioanläggning 250 kr., för en motorcykelanläggning 200 kr. och för en bärbar radiostation 100 kr. För underhåll av den nuvarande radioapparaturen 315 bilradioanläggningar, 194 motorcykelradioanläggningar och 187 bärbara radioapparater samt de 45 bilradioanläggningar och 13 motorcykelanläggningar som föreslås till inköp i det följande beräknas därför 150 100 kr.

För underhåll och drift av fast radiostation i Storlien erfordras 1 500 kr.

4. Speciellt med hänsyn till att förare av utryckningsfordon ofta måste köra under mycket svåra förhållanden är det av största betydelse ur säkerhetssynpunkt att de erhåller en grundlig körutbildning. För motorfordonsutbildningen vid statspolisen erfordras under budgetåret 1963/64 två motorcykelkurser à 5 000 kr. eller sammanlagt 10 000 kr., två besiktningskurser à 5 000 kr. eller sammanlagt 10 000 kr. samt en motorbefälskurs à 5 000 kr. I dessa kostnader ingår arvoden om 10 kr. per kursdag till de statspolis-

män som vid dessa kurser tages i anspråk som instruktörer. Den utbildning, som förekommer regionalt vid statspolisens avdelningar, beräknas dra en sammanlagd kostnad av omkring 5 000 kr. Vid planläggning av kursverksamheten har hänsyn främst tagits till den relativt snabba avgången av utbildade motoreykelförare genom dessas återgång till kommunala tjänster inom polisdistrikten, vilket medfört ett förhållandevis stort kontinuerligt utbildningsbehov av motoreykelförare. Delposten torde även komma att tagas i anspråk för bestridande av kostnader för undersökning av ordningspolismännens synförmåga i och för viss bedömning av deras lämplighet som motorfordonsförare. För statspolismännens utbildning i motorfordonskunskap bör sålunda anvisas oförändrat 30 000 kr.

5. För löpande utgifter beräknas oförändrat belopp, 300 000 kr.

För nyanskaffning och utbyte av kontorsmaskiner beräknas i runt tal 81 000 kr.

Med hänsyn till föreslagna personalutökningar erfordras möbler och annan utrustning till ett belopp av 30 450 kr. För komplettering av äldre möbler beräknas dessutom åtgå omkring 22 000 kr. Sammanlagt erfordras sålunda för inköp av möbler m. m. i runt tal 52 000 kr. för budgetåret 1963/64.

För anskaffning av diverse materiel i samband med den fortsatta upprustningen av ordnings- och kriminalstatspolisen beräknas utgifterna för nästa budgetår till i runt tal 670 000 kr., varav 281 000 kr. för trafikövervakningsmateriel, 49 000 kr. för utrustning av motorfordon, 117 000 kr. för utrustning av garage, 181 000 kr. för personlig utrustning, 40 000 kr. för kriminalteknisk utrustning och 2 000 kr. för skottsäkra västar.

För trafikövervakning och trafikreglering från flygplan äskas 10 000 kr., för underhåll och besiktning av statspolisens vapen 4 000 kr. och för utprovning av för statspolisen avsedd ny materiel och för viss försöksverktion, beräknas 1 000 kr.

6. För ersättningar, som eventuellt kommer att utgå för skador som kan uppstå å fordon som varit föremål för statspolisens flygande inspektion beräknas 1 000 kr.

7. Erfarenheter från tidigare studieresor till utlandet för polismän vid statspolisen har givit vid handen att dylika resor varit mycket värdefulla. Det måste anses vara av stort värde för polisverksamheten att kontakter etableras med utländska poliskårer och att polismän i olika grader kan genom studieresor till utlandet tillgodogöra sig främmande poliskårens erfarenheter, såväl ifråga om arbetsmetoder, planeringsverksamhet, rationaliseringar och organisationsformer som ifråga om användningen av materiel och teknisk apparatur m. m. För att möjliggöra dylika studieresor för lämpliga och dugliga polismän hemställes om 5 000 kr., att fördelas såsom studiebidrag bland berörd personal.

För att uppmuntra polismännen att inkomma med förslag till kostnads- och arbetsbesparande rationaliseringar av arbetsrutiner samt förslag till

smärre praktiska och lämpliga tekniska apparater, redskap och hjälpmedel av olika slag inom polisverksamheten är det värdefullt att kunna tilldela enskilda polismän vissa smärre belopp i gratifikation. För detta ändamål föreslås en anvisning av 2 000 kr.

II. Kostnaderna för ridinstruktörsutbildning av statspolispersonal vid ridskolan i Strömsholm har hittills inskränkt sig till en kursavgift om 50 kr. per deltagare jämte kostnader för transport av tjänstehästar och deras uppställning vid ridskolan. Under nästa budgetår tillkommer emellertid en kostnad om 25 kr. per kursdeltagare och dag. Med anledning härav föreslås, att anslagsposten till underhåll och vård av vissa av statspolisens hästar m. m. ökas med 2 000 kr. till 27 000 kr.

Departementschefen

Med hänsyn till ökade kostnader för utbildning av ridinstruktörer för de beridna statspolisavdelningarna förordar jag, att posten till underhåll och vård av vissa av statspolisens hästar m. m. höjes med 2 000 kr.

Förslaget att posten till polishundorganisationen skall minskas med 2 000 kr. föranleder icke någon erinran från min sida.

Posten till underhåll och drift av motorfordon m. m. torde med hänsyn till belastningen under föregående budgetår böra uppföras med oförändrat belopp.

Ökningen av kostnaderna för underhåll och vård av statspolisens rörliga radioanläggningar torde kunna begränsas till 82 000 kr.

I likhet med statspolisintendenten föreslår jag, att till ersättningar för skador vid flygande inspektion beräknas 1 000 kr.

Däremot anser jag, att ökningen av posten till expeditonskostnader m. m. kan begränsas till 161 000 kr. Jag har därvid räknat med 10 000 kr. för trafikövervakning från flygplan. Med den allt intensivare trafiken på våra vägar anser jag i likhet med statspolisintendenten, att försök med sådan trafikövervakning bör göras i större utsträckning än som hittills kunnat ske. Jag har vidare bl. a. beräknat 300 000 kr. för löpande utgifter, 60 000 kr. för kontorsmaskiner, 40 000 kr. för möbler m. m., 117 000 kr. för utrustning av garage, 2 000 kr. för skottsäkra västar, 4 000 kr. för underhåll m. m. av vapen samt 10 000 kr. för viss försöksverksamhet.

Förslaget att medel skall anvisas för bidrag till bestridande av statspolis-mäns resor för studier av polisverksamhet utomlands och för gratifikationer till polismän, som inkommit med förslag till rationaliseringar inom statspolisverksamheten, anser jag mig icke kunna biträda.

Anslaget torde sålunda böra ökas med 244 000 kr. till 4 422 000 kr. Härav torde ett belopp av 4 051 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stattpolisorganisationen: Underhålls-, drift- och expeditionskostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 4 422 000 kr., därav 4 051 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

[51] 4. *Stattpolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	25 105 000	25 620 216
1962/63	28 357 000	
1963/64 (förslag)	32 512 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 18 735 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkanden

Stattpolisintendenten hemställer, att anslaget ökas med 4 560 000 kr.

Ordningsstattpolisen:

	Ökning
1. 10 förste polisassistenter eller polisassistenter och 45 förste poliskonstaplar eller poliskonstaplar	1 017 022
2. Särskilda ersättningar och tillägg till personer under 1	101 702
3. Ökade pensionskostnader till följd av förslaget under 1	292 701
4. 1 poliskommissarietjänst Ao 23 i st. f. Ao 21 och 2 bitr. poliskommissarietjänster Ao 21 i st. f. förste polisassistenttjänster Ao 19 samt 5 förste polisassistenter Ao 19 i st. f. Ao 17	30 540
5. Omräkning	2 012 928

Kriminalstattpolisen:

6. 4 förste kriminalassistenter	91 772
7. Särskilda ersättningar och tillägg till personer under 6	9 177
8. Ökade pensionskostnader på grund av förslagen under 6	26 444
9. Omräkning	705 700
<i>Hyra för stall och garage:</i>	
10. Ökade kostnader i anledning av beviljade och föreslagna personalutökningar	15 200
11. Omräkning	57 697
12. <i>Kostnader för underhåll och vård av stattpolisens hästar</i>	12 627

Expeditionslokaler, telefon, diverse kostnader:

13. Ökade kostnader i anledning av beviljade och föreslagna personalutökningar	30 600
14. Omräkning och avrundning	155 890
	4 560 000

Motiv

Fr. o. m. den 1 juli 1962 består ordningsstattpolisen av 1 biträdande polisintendent i Göteborg, vilken tjänst dock tills vidare i avbidan på resultatet av utredningen rörande polisväsendets framtida organisation hålles vakant, 24 poliskommissarier, 89 förste polisassistenter och polisassistenter, 427 förste poliskonstaplar och 287 poliskonstaplar eller sammanlagt 827 man. Av poliskommissarierna är 19 gemensamma för ordnings- och kriminal-

statspolisen. Från samma tidpunkt består kriminalstatspolisen av 6 kommissarier, 134 förste kriminalassistenter och 107 kriminalassistenter, d. v. s. totalt 247 man.

1. För budgetåren 1959/60—69/70 har statspolisintendenten tidigare gjort en prognos angående arbetskraftsbehovet inom statspolisen och i samband därmed upprättat en tioårsplan för utbyggnad av ordningsstatspolisen. Enligt denna plan skulle minst 69 polismän behöva tillföras organisationen nästa budgetår. Med hänsyn till vissa rekryteringssvårigheter vid avdelningarna i Stockholm och Uppsala anser emellertid statspolisintendenten, att de 10 polismän som enligt planen beräknats för dessa avdelningar icke bör medtagas i yrkandet om utökning för nästa budgetår. Icke heller anser statspolisintendenten, att en särskild avdelning med 4 man skall inrättas i Gällivare, vilket förutsatts i planen. Statspolisintendenten begär därför en utökning med 55 man för nästa budgetår.

2. Hithörande kostnader har beräknats till 10 procent av lönekostnaderna. Häri ingår även ersättning för folkpensionsavgifter.

3. Kostnaderna för polismännens pensionering har uträknats i enlighet med grunderna i normalpensionsreglementet för arbetstagare hos kommuner, anslutna till svenska stadsförbundet. Det har vidare förutsatts att nu gällande bestämmelser för beräkning av ersättning för pensioneringskostnad åt stad, som har att tillhandahålla statspolis, skall gälla även under år 1964.

4. I Falun omfattar statspolisavdelningen 48 befattningshavare. Stadens avdelning består av en poliskommissarie och 33 man i övrigt. Skillnaden i storlek mellan avdelningarna är sålunda påfallande och enbart på denna grund ter sig en uppflyttning av föreståndartjänsten från Ao 21 till Ao 23 motiverad. Då härtill kommer att avdelningen är den sjunde i storleksordning av statspolisavdelningarna synes det än mer befogat, att föreståndartjänstens lönesättning bedömes utan hänsynstagande till stadens kommissarietjänst.

Vid ordningssektionerna i Malmö och Göteborg, där poliskommissarietjänsterna är placerade i Ao 25, torde personalstyrka och uppgifter ha nått den storleksordning att en befattningshavare som biträdande kommissarie är väl motiverad. En förste polisassistenttjänst i Ao 19 bör därför omändras till biträdande kommissarietjänst i Ao 21 vid envar av avdelningarna i Malmö och Göteborg.

Vid var och en av statspolisavdelningarna i Linköping, Karlstad, Örebro, Sundsvall och Luleå fungerar en poliskommissarie som föreståndare. Kommissariens ställföreträdare är en förste polisassistent i lönegrad Ao 17. På grund av ökad arbetsbörda har kommissarierna blivit tvungna att överlåta åtskilliga ärenden även av kvalificerad natur på nämnda förste polisassistenter. Då det är av stor betydelse att ställföreträdaren för en kommissarie

är ett befäl med goda kvalifikationer böra dessa tjänster uppflyttas i lönegrad Ao 19. Budgetåret 1963/64 beräknas avdelningarna bestå av följande antal polismän, nämligen Linköping 47, Karlstad 45, Örebro 46, Sundsvall 55 och Luleå 74.

5. Kostnaderna för oförändrat antal tjänster beräknas till 21 387 445 kr. För innevarande budgetår har anvisats allenast 19 374 517 kr. Med hänsyn härtill bör posten ökas med 2 012 928 kr.

För hållande av ordningsstatspolispersonal skulle sålunda för budgetåret 1963/64 böra beräknas en kostnad av sammanlagt 22 829 410 (+ 3 454 893) kr.

6. I flertalet län har distriktsåklagarna till mycket ringa del kunnat er-hålla önskad hjälp, varför rekvisitioner från dessa fortfarande måste avvias i stor utsträckning. Såväl brottens antal som deras svårighetsgrad har ökat i en omfattning som icke kunnat förutses. Förundersökningarna i brottmål fordrar numera betydligt större arbetsinsats än förut. För att kunna tillgodose de mest trängande behoven bör en förste kriminalassistenttjänst vid envar av kriminalsektionerna i Linköping, Kristianstad, Karlstad och Hudiksvall tillskapas.

7. Hithörande kostnader har beräknats till 10 procent av lönekostnaderna. Häri ingår även ersättning för folkpensionsavgifter.

8. Kostnaderna för polismännens pensionering har uträknats i enlighet med grunderna i normalpensionsreglementet för arbetstagare hos kommuner, anslutna till svenska stadsförbundet.

9. Kostnaderna för oförändrat antal tjänster beräknas till 7 766 847 kr. För innevarande år har anvisats 7 061 147 kr. Med hänsyn härtill bör posten ökas med 705 700 kr.

För hållande av kriminalstatspolispersonal under budgetåret 1963/64 bör sålunda beräknas 7 894 240 (+ 833 093) kr.

10—11. Med hänsyn till den föreslagna utökningen av ordningsstatspolisens fordonsbestånd med 29 bilar samt kriminalstatspolisens bilbestånd med 9 bilar torde man för hyra av garage böra räkna med en merkostnad av 15 200 kr. Kostnaderna i övrigt för stall och garage beräknas till 347 418 kr. För innevarande budgetår har anvisats 289 721 kr. Sålunda tillkommer en automatisk utgiftsökning om 57 697 kr.

För budgetåret 1963/64 beräknas sålunda posten till 362 618 kr.

12. För underhåll och vård av statspolisens hästar har under innevarande år beviljas 264 373 kr. Statsbidragsrekvisitioner för 1961 uppskattas till i runt tal 277 000 kr. Posten bör sålunda ökas med 12 627 kr. till 277 000 kr.

13—14. Med hänsyn till den föreslagna utökningen av statspolisen erfordras ytterligare 30 600 kr. I övrigt beräknas kostnaderna för expeditionslokaler, telefonkostnader och diverse kostnader till i runt tal 1 523 300 kr. För innevarande budgetår har under här avsedd delpost anvisats 1 366 900 kr.

Genom omräkning tillkommer sålunda 156 400 kr. Posten torde sålunda för budgetåret 1963/64 böra upptagas med 1 553 900 kr.

Yttranden

Statens trafiksäkerhetsråd tillstyrker statspolisintendentens förslag om utökning av ordningsstatspolisen och antalet motorfordon för denna polis. Rådet framhåller, att övervakningen av trafiken erfordras inte endast för att förhindra förseelser och brott mot gällande trafikförfattningar och för att befordra dem som bryter mot författningarna till laga näpst utan också för att åstadkomma god framkomlighet i trafiken. Rådet har tillsammans med statspolisen genom fältstudier påvisat trafikövervakningens väsentliga betydelse ur trafiksäkerhetssynpunkt. Den tillgängliga polisstyrkan för övervakning av trafiken på våra vägar är enligt rådet starkt underdimensionerad.

Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande biträder också statspolisintendentens förslag om utökning av ordningsstatspolisen och antalet motorfordon för denna organisation. Mot bakgrunden av det faktum, att trafikolyckorna nu beräknas kosta landet mer än en miljard kronor om året, måste enligt föreningen rimliga utgifter för trafikolyckornas bekämpande, alldeles fränsett de humanitära skälen, böra betraktas som en klok investering. Då man därtill vet — bl. a. genom det av statens trafiksäkerhetsråd i samverkan med statspolisintendenten 1957 genomförda experimentet med förstärkt trafikövervakning på riksväg 1 med syfte att studera effekten av sådan förstärkning — att förstärkt polisövervakning påverkar trafiksäkerheten i klart positiv riktning, anser föreningen det högst angeläget, att förslaget till förstärkning av ordningsstatspolisens trafikövervakande verksamhet blir till fullo realiserat.

Departementschefen

Den successiva ökningen av trafikintensiteten ställer allt större krav på de trafikövervakande organen. Som statens trafiksäkerhetsråd och nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande framhållit, har erfarenheten visat, att en förstärkt polisövervakning avsevärt ökar trafiksäkerheten på våra vägar. Genom den omorganisation av polisväsendet, som 1962 års riksdag beslutat skola ske i samband med verksamhetens förstatligande den 1 januari 1965, har man anledning att räkna med att polisens trafikövervakande verksamhet skall kunna intensifieras. Den fortgående ökningen av trafiken och trafikolycksfallen är emellertid av sådan storleksordning att man inte enbart kan lita till resultaten av denna omorganisation utan måste stärka polisens resurser successivt alltefter trafikens utveckling. Jag anser därför i likhet med statspolisintendenten och nyssnämnda remissorgan, att statspolisens personal för trafiksäkerhetsarbetet bör utökas. Innevarande budgetår har ordningsstatspolisen erhållit ett till-

skott av 40 man. Då rekryteringsläget f. n. är tillfredsställande, anser jag, att organisationen bör förstärkas med ytterligare 40 man, varav 10 förste polisassistenter och polisassistenter samt 30 förste poliskonstaplar och konstaplar. Jag förordar, att de föreslagna tjänsterna fördelas på ordningssektionerna i Nyköping, Linköping, Jönköping, Växjö, Kalmar, Karlskrona, Malmö, Halmstad, Göteborg, Borås, Skövde, Karlstad, Örebro, Västerås, Falun, Gävle, Sundsvall, Umeå och Luleå. Det bör dock vara möjligt att, för den händelse den fortsatta utvecklingen ger anledning härtill, lägga förstärkningen på andra förlägningsstäder. Det definitiva beslutet härom torde få ankomma på Kungl. Maj:t. Utgiftsökningen i anledning av denna förstärkning beräknar jag till omkring 1 041 000 kr.

Förslagen till löneregleringar inom ordningsstatspolisen anser jag mig icke kunna biträda i vidare mån än att jag förordar, att en förste polisassistenttjänst i Ao 19 vid vardera av ordningssektionerna i Malmö och Göteborg uppflyttas till tjänst som biträdande poliskommissarie i Ao 21.

Det måste anses angeläget, att kriminalstatspolisen får sådana personalresurser att arbetsbalanserna hålles på en låg nivå. Med hänsyn härtill och till vad statspolisintendenten anfört beträffande behovet av förstärkning av kriminalstatspolisen förordar jag förslaget, att statspolisorganisationen utökas med fyra förste kriminalassistenter. Den kostnadsökning som för-anledes av denna personalförstärkning beräknar jag till i runt tal 127 000 kr.

Den totala utgiftsökningen för hyra av stall och garage samt för expeditionerlokaler m. m. på grund av de av mig föreslagna personalförstärkningarna uppskattar jag till 41 000 kr.

Vad jag sålunda förordat innebär, att statsverkets kostnader för bidrag till statspolisverksamheten kommer att öka med i runt tal 1 210 000 kr. Härtill kommer den automatiska stegringen av utgifterna under anslaget till följd av höjt rörligt tillägg m. m. Emot statspolisintendentens beräkning att anslaget av detta skäl bör ökas med i runt tal 2 945 000 kr. har jag icke något att erinra.

I detta sammanhang vill jag framhålla, att Kungl. Maj:t i proposition nr 190 till 1962 års riksdag anmält, att ersättning för pensioneringskostnad åt stad, som har att tillhandahålla statspolis, bör för åren 1963 och 1964 utgå efter samma grunder som tillämpats för åren 1958—1962. Denna anmälan har icke föranlett någon riksdagens erinran. Beräkningen av utgifterna under nästa budgetår för ersättning till statspolispersonalens pensionering har därför skett enligt nämnda grunder.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med 32 512 000 kr. Härav torde 21 690 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 32 512 000 kr., därav 21 690 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

[52] 5. Statspolisorganisationen: Polisradioväsendet

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	337 000	357 226
1962/63	294 000	
1963/64 (förslag)	339 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 262 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkanden

Statspolisintendenten hemställer, att anslaget höjes med 105 700 kr.

	Anslag 1962/63	Förslag	Ökning
1. Inköp av rörliga polisradioanläggningar m. m.	291 200	396 900	105 700
			105 700

Motiv

Från föregående budgetår har överförts en reservation å omkring 55 000 kr. Härav åtgår 52 500 kr. till betalning av redan levererad materiel.

1. Under nästa budgetår bör de tidigare under punkten 49 äskade 38 bilarna, varav 9 för kriminalstatspolisen, utrustas med radioanläggningar. För fortsatt successiv utrustning av kriminalstatspolisens bilar med radio föreslås inköp av 7 bilradioanläggningar. Under samma budgetår beräknas 12 av ordningsstatspolisens äldre bilradioanläggningar och 5 av kriminalstatspolisens behöva utbytas. För att det nuvarande motorcykelbeståndet skall kunna helt utrustas med radio, bör 13 motorcykelradiostationer inköpas. Vidare bör 20 föråldrade sådana stationer utbytas mot nya. En radioanläggning beräknas dra en kostnad av 3 500 kr. för ordningspolisbil, 3 000 kr. för kriminalpolisbil och 3 800 kr. för en motorcykel. En försliten bil eller motorcykelradioanläggning representerar icke något värde, varför man vid förnyelse måste beräkna samma belopp som vid nyinköp.

Under senare år har statspolisen alltmer övergått till att anskaffa bilar av mindre storlek vid ordningsavdelningarna. Detta har medfört att man vid överflyttning av radioapparatur i ett flertal fall icke längre kunnat montera dessa i bilarnas främre del utan har blivit nödsakad att montera dem i bagageutrymmet. För att radion härvid skall kunna användas effektivt är det emellertid nödvändigt att anskaffa och inbygga apparatur för fjärrmanövrering. Under budgetåret 1963/64 beräknas ombyggnad och nymontering av radioapparatur behöva ske i 15 bilar och 6 motorcyklar. Kostnaden härför beräknas till 15 000 kr.

Statspolisens motorcykelförare har vid användningen av hittillsvarande mikrofonanläggningar på motorcyklarna varit tvungna att släppa sitt grepp med ena handen om styrstången för att fatta mikrofonen, vilket är förenat

med risker ur trafiksäkerhetssynpunkt. För att öka säkerheten för motorcykelförare pågår försök med en strupmikrofon, vilken kan användas genom att föraren trycker på en knapp å styrstången. För fortsatt successiv anskaffning av dylik apparatur föreslås inköp av 100 strupmikrofoner för en sammanlagd kostnad av 50 000 kr.

Departementschefen

I det föregående har jag föreslagit att statspolisorganisationen tillföres ytterligare 28 bilar och att ett antal bilar och motorcyklar ersättes med nya. Med hänsyn härtill föreslår jag, att 271 200 kr. beräknas för inköp av 50 radioanläggningar för bilar och 28 sådana för motorcyklar. Emot förslaget att 15 000 kr. beräknas för inmontering av apparatur för fjärrmanövrering och nymontering av radioapparater har jag icke något att erinra. Jag biträder även förslaget, att 50 000 kr. avses för inköp av strupmikrofoner till motorcykelförare. Posten till inköp av rörliga polisradioanläggningar m. m. bör på grund av det anförda uppräknas med 45 000 kr. till 336 200 kr.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (294 000 + 45 000) 339 000 kr. Härav torde ett belopp av 288 000 kr. böra avräknas mot automobilskattemedlen. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statspolisorganisationen: Polisradioväsendet för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 339 000 kr., därav 288 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

[53] 6. Kostnader för särskild polisverksamhet för hindrande och uppdragande av spioneri m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	10 435 000	9 241 837
1962/63	11 888 000	
1963/64 (förslag)	13 250 000	

Yrkanden

Statspolisintendenten hemställer, att anslaget höjes med 1 361 000 kr.

Departementschefen

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med 13 250 000 kr., innebärande en ökning av anslaget med 1 362 000 kr. På Kungl. Maj:t torde ankomma att vidtaga sådana jämkningar i den avsedda organisationen, som må finnas påkallade.

En redogörelse för innebörden av förslagen bör med hänsyn till ärendets natur inte lämnas i statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar bör i stället meddelas riksdagens vederbörande utskott.